

**T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BİLGİSAYAR VE İNTERNET TEKNOLOJİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR
EĞİTİMİNDE DESTEKLEYİCİ MATERYAL OLARAK KULLANILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ozan ERTUĞRUL

**Bilgisayar Ortamında Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı
Bilgisayar Ortamında Sanat ve Tasarım Lisansüstü Programı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Salih OFLUOĞLU

ARALIK 2016

T.R.
MİMAR SİNAN FINE ARTS UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

**UTILIZATION OF COMPUTER AND ONLINE TECHNOLOGIES AS
SUPPORTIVE MATERIALS IN VISUAL ARTS EDUCATION**

(M.Sc. Thesis)

Ozan ERTUĞRUL

Division Of Computer-Aided Art And Design

Computer-Aided Art And Design Program

Supervisor: Prof. Dr. Salih OFLUOĞLU

DECEMBER 2016

Ozan ERTUĞRUL tarafından hazırlanan BİLGİSAYAR VE İNTERNET TEKNOLOJİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE DESTEKLEYİCİ MATERYAL OLARAK KULLANILMASI adlı bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Salih OFLUOĞLU

.....

Tez Yöneticisi

Bu çalışma jürimiz tarafından Bilgisayar Ortamında Sanat ve Tasarım Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Salih OFLUOĞLU

Üye : Doç. Dr. Ümit IŞIKDAĞ

Üye : Yrd. Doç. Dr. TÜRKAN UZUN

Üye : _____

Üye : _____

Bu tez Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fan Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın gerçekleőmesinde değerli bilgileri ve sabrı ile desteğini esirgemeyen saygıdeğer danıőman Hocam Prof. Dr. Salih Ofluoğlu'na, çalıőmam boyunca yardım ve desteğini her an hissettiğim kardeőim Emre Ertuğrul'a, çalışma sÖrecinde ve hayatımın her evresinde yanımda olan eőim İnan ve Oğlum Taylan İda Ertuğrul'a, araştırma sÖrecinde moral desteklerini her an hissettiğim annem ve babama, çalışmanın bitirilme sÖrecinde dÖnyamıza gÖzellikler katarak hayata merhaba diyen yeğenim Uras Ertuğrul'a sonsuz teőekkÖrlerimi sunarım.

ORDU 2016

Ozan ERTUğRUL

BİLGİSAYAR VE İNTERNET TEKNOLOJİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE DESTEKLEYİCİ MATERYAL OLARAK KULLANILMASI

(Yüksek Lisans Tezi)

OZAN ERTUĞRUL

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Aralık 2016

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin sağladığı imkanların görsel sanatlar dersi içeriklerinde kullanılması ile daha verimli bir ders ortamı oluşturulması, bilgi ve kazanımların kalıcılığını sağlanması amacı ile bu olanakların ders içeriklerinde kullanma yöntemlerinin irdelenmesidir. Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin sağladığı avantajlar ile oluşturulmuş ders içeriklerinin, klasik yöntem ile yapılan eğitime göre avantaj ve dezavantajları tez içerisinde analiz edilmektedir. Bilgisayar ve İnternet destekli eğitimin görsel sanatlar eğitimi sürecine etkilerini öğrencilerin araştırma ve uygulama alışkanlıklarına yönelik tutumlarına etkisi yine bu çalışmada değerlendirmektedir.

Çalışmanın kapsamı, araştırmanın amacı dahilinde farklı düzeyde bilgisayar ve İnternet imkanlarına sahip beş farklı okul ve eğitim ortamında öğrencilerin araştırma ve uygulama amacı ile bu teknolojilere yaklaşımları değerlendirilmiş, elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : Bilgisayar destekli eğitim, İnternet destekli eğitim, Görsel sanatlar eğitimi, Sanat Eğitimi, Görsel tarama, Görsel Hafıza, Yeni Medya, Sosyal Medya, Fatih Projesi, Yenilikçi Eğitim Teknolojileri

Sayfa Adedi : 173

Tez Yöneticisi : Prof. Dr. Salih OFLUOĞLU

UTILIZATION OF COMPUTER AND ONLINE TECHNOLOGIES AS SUPPORTIVE MATERIALS IN VISUAL ARTS EDUCATION

(M.Sc. Thesis)

OZAN ERTUĞRUL

MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

DECEMBER 2016

SUMMARY

The objectives of this study are recommending a more efficient learning environment by utilizing the possibilities brought by computer and online Technologies in a visual course lesson content for students examining the methods that provide permanence of informations and attainments; Analysing advantages and disadvantages of computer and İnternet supported the education teaching content in comparison to traditional methods; and finally evaluating the effect of this computer aided environment on visual arts education process and attitudes of students for research and practice attitudes.

In order to propose the recommended approach in this study, IT based research and utilization approaches of students from five different schools with different education environments and varying levels of computer and İnternet access possibilities were analyzed.

Science Code :

Key Words : Computer supported education, İnternet supported education, visual arts education, arts education, Visual surveying, Visual memory, new media, social media, Fatih Project, İnnovative education Technologies, Computer aided instruction

Page Number : 173

Supervisor : Salih OFLUOĞLU

İçindekiler

1. Giriş	1
1.1. Amaç	3
1.2. Kapsam.....	4
1.3. Yöntem	4
1.3.1. Deneysel Uygulama.....	4
1.3.2. Hedef Kitle	5
1.3.3. Eğitimin Konusu.....	5
1.3.4. Veri Toplama ve Analizi	6
1.4. Araştırma Gruplarının Özellikleri	6
1.5. Var Olan Benzer Çalışmalar	7
2. İlk/Ortaöğretim Kurumlarında Sanat Eğitimi	11
2.1. Eğitim Kavramı.....	11
2.2. Eğitim Süreci.....	15
2.3. Sanat Eğitimi	15
2.3.1. Sanat	16
2.3.2. Yaratıcılık	18
2.3.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Yaratıcılık	18
2.4. Görsel Sanatlar Dersinde İşlenen Başlıca Konular	19
2.5. Görsel Sanatlar Dersinin Başlıca İşleniş Sorunları	22
3. Bilgisayar ve İnternet Destekli Yöntemin Sanat Eğitiminde Kullanımı	34
3.1. Küreselleşme	34
3.2. Bilgi Toplumu	37
3.3. Eğitim Süreç ve Yöntemlerinde Değişim.....	38
3.4. Eğitim Teknolojisi.....	40
3.4.1. Eğitimde Teknoloji Kullanılmasını Faydaları	41
3.4.1.1.Eğitim Teknolojisinin Gelişim Evreleri.....	42
3.4.2. Eğitimde Bilgisayar Kullanımı.....	44
3.4.2.1.Eğitim Araştırmalarında Bilgisayarlardan Yararlanma	45
3.4.2.2.Eğitim Hizmetleri Yönetiminde Bilgisayarlardan Yararlanma	45
3.4.2.3.Ölçme ve Değerlendirme Hizmetlerinde Bilgisayarlardan Yararlanma	46

3.4.2.4.Rehberlik Hizmetlerinde Bilgisayarlardan Yararlanma	47
3.5. Bilgisayarların Eğitim Alanında Kullanımı	47
3.5.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Kullanım Yöntemleri	48
3.5.2. Öğretim.....	50
3.5.2.1.Bilgisayar Destekli Öğretimin Avantajları	51
3.5.2.2.Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları.....	53
3.5.3. Bilgisayar Temelli Öğretim.....	55
3.5.3.1.Bilgisayar Temelli Öğretimin Faydaları	59
3.5.3.2.Bilgisayar Temelli Öğretimin Sınırlılıkları	59
3.5.4. Bilgisayar Destekli Öğretimin Türkiye de Uygulanan Örnekleri.....	62
3.5.4.1.Eğitim Amaçlı E-İçeriğin Oluşturulması.....	65
3.5.4.2.Öğretmenlerin Hizmet içi Eğitimi	66
3.5.5. Bilgisayar Destekli Eğitimin Dünya da Uygulanan Örnekleri.....	67
3.5.6. Görsel Sanatlar Dersi İçin Bilgisayar Destekli Araştırma Teknikleri	72
3.5.6.1.Bilgi Kaynaklarının Kullanımı	73
3.5.6.2.Elektronik Ortam Kullanımı	82
3.5.6.3.Veri Tabanları	83
3.5.6.4.İnternet Kaynakları	83
4. Alan Çalışması.....	85
4.1. Araştırmada Kullanılacak Eğitimin Konusu	85
4.1.1. Müze Bilinci Ünitesi İle Amaçlanan Kazanımlar	86
4.2. Uygulamanın Senaryosu ve Kapsamı	88
4.2.1. Uygulama Sürecinde Öğretmen Gözlemleri	95
4.2.2. Elde Edilen Verilerin Analizi	123
4.2.3. Öğrenme Sürecinde Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerine Yaklaşımlarının İncelenmesi	130
5. Sonuç ve Öneriler	149
5.1. Sonuçlar.....	149
5.2. Öneriler.....	154
KAYNAKLAR.....	159
EKLER.....	167

EK-1. Öğrencilerin İnternet Üzerinde Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerine Yaklaşımları Anket Soruları.....	167
EK-2. Okul ve Öğretmenin İnternet ile Kesiştiği Noktalara Sorulan Sorular.....	168
EK-3. İnternet ve Sosyal Aktivitelerin birleştiği noktalara ilişkin değerlendirmeler.....	169
EK-4. İnternet ve Sosyal Aktivitelerin Kesiştiği, İnternet Bilinci Noktalarına Odaklanan Sorular.....	170
EK-5. Uygulama Sonucu Öğrencilerin Yaptığı Çalışmalardan Örnekler.....	171

1. GİRİŞ

Günümüzde sanat ve tasarım eğitiminin küçük yaşlardan itibaren farklı yöntem ve farklı uygulamalarla eğitim müfredatlarında yer aldığı bilinmektedir. Sanat ve tasarım eğitimi toplum gelişimi için büyük önem taşır.

Çağdaş sanat eğitimi, temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları çevreye duyarlı olmalarını sağlamaya, çevresi ile yararlı bir etkileşim içine girebilmelerine, estetik ihtiyaçlarını karşılamaya, ürün ortaya koyabilme ve yorumlama güdülerini doyurmaya, yaşantılarını daha anlamlı hale getirebilmelerini sağlar (Buyurgan 2001).

Günümüz eğitim koşullarında öğrenim materyali olarak yazılı materyaller halen ağırlıklı olarak kullanılmaktadır; öğrenme etkinliğinden üst düzey verim alabilmek için zaman içerisinde pek çok farklı yöntem ve teknik uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir.

Gelişmekte olan toplumların teknolojik alt yapılarının oluşması ve yetişmiş insan gücünün oluşturulabilmesi için eğitim kavramının ve yöntemlerinin de enformatik bilimi alanında değerlendirilmesi gereklidir. Günümüzde her iş alanında İnternet ve bilgisayar teknolojileri yoğun olarak kullanılmaktadır. Eğitim kurumlarında yetiştirilen öğrenciler, modern toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yenilikçi yöntemlerle modern alt yapıya sahip okullarda yetiştirilmelidir. Yenilikçi eğitim modellerinin enformatik bilimi çerçevesinde incelenmesi ve elde edilen verilerin değerlendirilerek yenilikçi yöntemlerin verimliliğinin analiz edilmesi önemlidir.

Bilgisayar ve İnternet teknolojisi alanındaki gelişmeler ve bu teknolojilerin hemen her yaştan insanın kolayca ulaşabileceği bir duruma gelmesi eğitim alanında da farklı yöntem ve tekniklerin araştırılmasına, eğitimcilerin de bu teknolojilerin eğitim ve öğretim sürecinde kullanım yöntemlerinin araştırılmasına yönelik çalışmalar yapmaya yönlendirmiştir.

Sanat eğitimi için de klasik yöntemlerin dışında yenilikçi yöntemler araştırmak öğrenci ve öğretmenlerin eğitim faaliyetlerinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin getirdiği olanakları sanat eğitimi faaliyetlerinde uygun şekilde kullanmaya yönelik yöntemler geliştirilmelidir.

Günümüzde yoğunlaşan eğitim programları ve artan nüfus nedeni ile haftalık ders uygulamalarında eğitim süreci oldukça kısıtlanmıştır. Ülkemizde örgün öğretim

yapılan ilk ve orta dereceli tüm eğitim kurumlarında sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi zorunlu bir ders olarak genel eğitim müfredatında yer almaktadır. Haftalık otuz ders saati ile sınırlandırılmış olan bu programda görsel sanatlar dersi bir ders olarak yer alır. Bunun sonucu olarak görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin yıllık programlarına aldıkları konuların tamamlanabilmesi, asgari süre içinde çok daha bilgiyi daha kalabalık sınıflara ve topluluklara sunabilmek konusunda farklı metot ve teknikler kullanması, araç gereç ve sunum teknikleri ile birlikte ders içerik ve işleniş yöntemlerinde farklı yöntemler kullanması zorunlu bir hal almıştır.

Ders sürecinin kısıtlılığı, materyal ve kaynak eksikliği ve kalabalık öğrenci grupları gibi etkenler nedeni ile görsel sanatlar dersi ve sanat eğitiminde istenen kazanımların sağlanamadığı genel görüş olarak sunulmaktadır. Gelişen teknoloji ve öğrencilerin bilgiye hızlı ve kolay ulaşma talebi nedeni ile dersin kaynak, materyal ve işleniş tarzı ile ilgili bazı yenilikçi teknikler uygulanması gerekliliği ortaya çıkmıştır, bilgilerin kalıcı olabilmesi için görsel sanatlar dersi uygulamalarında farklı ve yenilikçi tekniklerin kullanılması ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.

Öğrenci ve öğretmenlerin bilgisayar ve İnternet olanaklarını yoğun bir şekilde kullanması, ders çalışma ve araştırma sürecinde İnternet ve bilgisayar olanaklarına yoğun bir şekilde başvurulması, ağırlıklı olarak sosyal ilişkilerin İnternet üzerinde sosyal ağlar vasıtası ile yaşanması eğitim ve öğretimde bu olanakların eğitim yöntemlerine dâhil edilmesini zorunlu hale getirmiştir.

Yenilikçi eğitim yöntemlerinden günümüz koşullarında en geçerli olanlardan biri bilgisayar destekli eğitim modelidir. Bilgisayar destekli eğitim modelinin dersi destekleyici bir yöntem olarak halen kullanılmakta olan görsel sanatlar dersi yıllık müfredatına eklenmesi ve konu içeriklerinin bilgisayar destekli olarak yeniden düzenlenmesi öğrencilerin araştırma yöntemleri ile ilgili yöntemler geliştirmesine ve elde edilen bilgilerin daha kalıcı olmasına fayda sağlamaktadır. Bu yöntemle birlikte ders öğretmenleri ve eğitimciler de derse hazırlık ve araştırma sürecinde yenilikçi yöntemleri kullanarak daha verimli bir eğitim ortamı sunmaktadır. Öğrenme etkinliğinde öğrencinin yetenek ve ilgi alanlarını ortaya çıkarabilecek, öğretmenin rolünü yönlendirici ve bilgi aktaran konumdan çıkarıp, öğrencinin merkez olduğu modern bir eğitim ortamı oluşturabilmektedir.

1.1. AMAÇ

Bu araştırmada ilk ve ortaöğretim kurumlarında görsel sanatlar eğitimi dersi programı içeriğinde yer alan konuların bilgisayar ve İnternet destekli şekilde yeniden düzenlenmesi ile başarı ve kazanım düzeyinin artırılması için sağlayabileceği katkıyı ortaya koymak, bu araştırmalar sonucunda elde edilen veriler üzerinden değerlendirmeler yapmaktır. Öğretim programında yapılan bu düzenlemenin öğrenme etkinliğini, hedeflenen kazanımlara etkisini, geleneksel öğretim yöntemlerine göre ne gibi farklar oluşturduğunu analiz etmek, bilgisayar ve İnternet destekli sanat eğitiminin öğrenme sürecine etkisini irdelemektir. Bilgisayar teknolojileri ve İnternet olanaklarının Görsel sanatlar ve sanat eğitiminde sağladığı görsel, işitsel, uygulama ve veri toplama gibi alanlarda sağladığı imkânların eğitim müfredatına eklenmesi sonucu sağlanan faydaların öğrenci ve eğitimciler açısından değerlendirilmesi ve bu imkânların eğitim, öğretim ölçme-değerlendirme sürecine katkılarının araştırılması hedeflenmiştir. Bu araştırma ile şu probleme cevap aranmaktadır.

- Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin sanat eğitiminde kullanımı, geleneksel yöntemlere göre başarı düzeyini artırıyor mu?

Bununla birlikte araştırmada cevap bulunabilecek alt problemler şu şekilde ifade edilebilir.

- Araştırma ve uygulama tekniklerinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanılması ders ile ilgili edinilen bilgilerde kalıcılık sağlıyor mu?
- Araştırma yöntemlerinde İnternetin kullanılması ve bilgilerin öğrenci tarafından derlenmesi öğrenci merkezli öğretim kavramına fayda sağlıyor mu?
- Uygulama konularında bilgisayar ve İnternet teknolojisinin kullanımı bitirilen çalışmalarında süre ve kalite açısından bir fark yaratıyor mu?
- Uygulama yapılan gruplar arasında uygulanan teknikler doğrultusunda ölçme değerlendirme sürecinde farklar ortaya çıkıyor mu?

1.2. KAPSAM

Bu araştırmanın kapsamı, görsel sanatlar eğitimi dersi program içeriğinin daha verimli bir hale getirilmesi için bilgisayar ve İnternet kaynaklarının program ve ders içeriğinde materyal olarak kullanılma yöntemlerinin araştırılması ve elde edilen kazanımların klasik yöntemde elde edilen sonuçlara göre değerlendirilmesi ve analiz edilmesidir.

1.3. YÖNTEM

Bu tez çalışmasının amacı, bilgisayar ve İnternet destekli eğitim programının öğrenme sürecinde kazanımlar yönünden öğrenciler üzerindeki etkisini araştırmaktır. Buna yönelik olarak ders planının uygulandığı dört haftalık süreç içinde öğretmenlerden haftalık ders uygulama ve işlenişine yönelik sorulan dört soruluk ders gözlem raporu alınmıştır. Buna ilave olarak program içerisinden seçilen bir konu ile ilgili amaca yönelik kontrol gruplu son test çalışma modeli uygulanmış ve uygulama yapılan öğrenci gruplarından elde edilen veriler kazandırılmak istenen davranışlar üzerinden analiz edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin İnternet ve bilgisayar teknolojilerine yaklaşım tarzlarını değerlendirme amaçlı beş bölümlü anket çalışması uygulanmıştır.

1.3.1 Deneysel Uygulama

Araştırma sürecinde yapılacak uygulama için farklı özelliklerde beş farklı okul ve öğrenci grubu ile çalışılmıştır. Birinci okul kontrol grubu olmak üzere herhangi bir eğitim teknolojisi imkânına sahip değildir ve öğrencilerin kişisel olarak da İnternet imkânları kısıtlıdır; bu nedenle kaynak ve araştırma konusunda basılı kaynaklara yönlendirilmiştir. Bu gruptan elde edilen sonuçlar klasik yöntem ile işlenen programın kontrolü ve eğitim sonu değerlendirilmesi açısından önemlidir. İkinci öğrenim grubu olarak seçilen iki okul sınıf ortamında sunum gereçleri, tepegöz, yansıtım cihazı gibi imkânlara sahip olmakla birlikte okul ortamında genel kullanıma veya sınıf ortamına sunulan bir İnternet imkânına sahip değildir. Bu grup araştırmada çevirim dışı teknolojik imkânların değerlendirilmesi açısından ele alınmıştır. Üçüncü olarak ele alınan diğer iki okulda ise okul ortamında kontrollü İnternet, sınıf ortamında akıllı tahta, yansıtım gibi imkânları olmakla birlikte öğrencilerin kişisel cihazlar ve sınıf içi bilgisayarlar ile İnternete sürekli ulaşabilme imkânına sahiptirler.

Çalışma için seçilen eğitim konusu üç gruba ayrılmış beş okulda aynı dönemde dört haftalık süreçte uygulanmış ve eğitim süreci sonunda konu ile ilgili kazanımların değerlendirilmesi, verilen bilgilerin kalıcılığı ve öğrencinin bilgiye ulaşmakta teknolojik araçlara ve İnternet teknolojisine karşı tutumu değerlendirilmiştir.

1.3.2 Hedef Kitle

Araştırmada öğrenci grupları, örgün eğitim programlarına kayıtlı ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışmada yer alan üç ortaokulda 11-14 yaş öğrenci grubu yer alırken, çalışmada yer alan tek lise seviyesinde okul 15-18 yaş grubu öğrencilerden oluşmakta ve bu grup öğrenciler yoğunlaştırılmış sanat eğitimi almaktadırlar. Araştırmada sanat eğitimi alan lise öğrencilerinden oluşan grubun bulunma sebebi konu verimliliği ile ilgili olarak daha geniş bir süreç ve imkânlarda çalışmaya olanak sağlamasıdır. Dördüncü grup olan bilim sanat merkezi öğrencileri ise 12-18 yaş arası karma bir öğrenci grubudur. Araştırmada yer alan öğrenciler günlük hayatlarında kendi imkânları ya da çevresel olanaklarla belirli oranda İnternet ve bilgisayar teknolojisini kullanabilen öğrencilerden oluşmaktadırlar, bu çalışmada yer alan öğretmenler de asgari düzeyde bilgisayar ve İnternet teknolojisi kullanma becerisine sahiptirler.

1.3.3. Eğitimin Konusu

Yapılan araştırmada ortaokul tüm sınıfların müfredatında yer alan “Müze Bilinci” Ünitesi seçilmiştir, bu konunun seçilme nedeni bünyesinde araştırma ve uygulama yöntemlerini bulundurması, yine aynı ünite içinde Müzecilik, Sanal Gezinti, Afiş Tasarımı gibi farklı disiplinlerde eğitim konularını içermesi ve öğrencilerin ilgisini çeken bir ünite olmasıdır. Konu içinde öğrencilerin görsel hafızalarına yönelik bölümler bulunması, uygulama kısmında tasarım yapabilmesi, kazanımların ölçülebilirliği açısından daha nitel sonuçlar ortaya koyması, öğrencilerin özel yeteneklerinin ikinci planda değerlendirildiği dolayısı ile tüm sınıfın katılım yapabileceği bir konu olması nedeni ile önemlidir. Müze bilinci ünitesinde öğrenci yoğun bir şekilde görsel araştırma yapma imkanına sahip olabileceği gibi ders dışı zamanda öğretmen yönlendirmesi olmaksızın bilgiye ulaşabilme imkanına da sahiptir. Görsel sanatlar dersinin genel uygulama konularında öğrencilerin resim becerisi ya da görsel becerileri kazanım değerlendirmesi açısından fark

oluşturmaktadır, Müze Bilinci konusunun seçilmesinin sebeplerinden biri de öğrencilerin uygulama aşamasında daha eşit koşullarda katılım sağlamalarına olanak sağlamasıdır.

1.3.4. Veri Toplama ve Analizi

Bu araştırmada verilerin toplanması için uygulama sürecinde öğretmenlerin sınıf üzerindeki gözlemlerini yansıtan dört sorulu bir form oluşturulmuştur bu form ile ders işlenişinde derse katılım, kaynak araştırması, uygulama süreci, kazanımların değerlendirilmesi ve zamanın verimli kullanılması üzerine gözlemleri alınmıştır. Ayrıca bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanımına ölçüt oluşturmak amacı ile kaynak ve kazanım değerlendirme anketi hazırlanmıştır. Kazanım değerlendirme anketi öğrencilerin uygulama sürecinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımları esas alınarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin konu ile ilgili araştırmada kullandıkları yöntem ve tekniklerden edindikleri faydalar, kaynaklara yaklaşımları ve edindikleri bilgilerin kalıcılığı değerlendirilmiştir.

1.4. Araştırma Gruplarının Özellikleri

Verimlilik ve yöntem değerlendirmesi amacı ile Ordu ilinde beş farklı okulda toplam 267 öğrenci ile uygulama yapılmıştır, araştırmada yer alan okulların bilgisayar ve İnternet teknolojilerine erişim imkânlarına göre teknik ve alt yapı konusunda farklılıkları vardır bu nedenle öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine erişim olanakları farklılık göstermektedir.

Araştırmada yer alan 58 öğrencili Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi Her sınıfta ve okul ortamında İnternet ve bilgisayar erişimine sahip olmakla birlikte ders programı ağırlığı sanat eğitimi üzerine kuruludur.

62 öğrencili Fatih İmam-Hatip Ortaokulu, sınıf ortamında İnternet imkânına sahip değildir. Bilgisayar ve projeksiyon imkânı vardır, bununla birlikte öğrencilerin kişisel tabletler ile İnternete ulaşım imkânları vardır.

87 öğrencili Mehmet Akif İnan Ortaokulu, Sınıf içinde bilgisayar ve kestirim gibi teknolojik imkânlara sahiptir.

16 Öğrenci ile çalışma yapılan M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezinde İnternet, akıllı tahta, projeksiyon cihazı imkânları mevcuttur. Öğrencilerin kişisel araştırma ve çalışma yapabilecekleri atölye ve bilgisayar imkânları mevcuttur.

44 öğrencinin yer aldığı Cumhuriyet Ortaokulunda öğrencilerin ulaşabilecekleri İnternet ve bilgisayar olanakları yoktur. Okulda İnternet olmakla beraber idari ve

teknik amaçlı kullanımla sınırlıdır. Sınıflarda bulunan bilgisayar ve projeksiyon cihazları kısıtlı olarak kullanılabilir. Bu okullardan Cumhuriyet Ortaokulunda klasik müfredat programı uygulanmış, araştırma ve sunum olanakları için yazılı ve basılı imkânlar araştırılmıştır. Öğretmen merkezli bir anlatım yöntemi ile uygulama yapılmıştır.

Araştırmada yer alan diğer okullarda Bilgisayar, İnternet, projeksiyon cihazı gibi teknolojik gereçler sunum ve araştırma tekniklerinde aktif olarak kullanılmıştır.

KONTROL GRUBU Altınordu Cumhuriyet Ortaokulu	
GRUP 1 Fatih İmam-Hatip Ortaokulu	
GRUP 2 Mehmet Akif İnan Ortaokulu	
GRUP 3 M. Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi	
GRUP 4 Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi	

Şekil 1.1. Araştırmada Yer Alan Okulların Teknolojik Yapıları.

1.5. Var Olan Benzer Çalışmalar

Genel olarak bakıldığında bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin eğitim alanında kullanılması ile ilgili olarak pek çok çalışma yapılmış ve farklı disiplinlerde bu teknolojilerin kazanımlar açısından en verimli nasıl kullanılabileceği yönünde farklı metotlar denenmiştir. Özellikle bilgisayar ve İnternet teknolojisinin yaygınlaştığı ve toplumsal yaşamın her alanına girmesi ile birlikte eğitim müfredatlarında yer alan tüm derslerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin faydalarını ders verimliliğinde kullanmak amacı ile farklı araştırmalar ve uygulamalar yapılmıştır. Fakat sanat eğitiminde bilgisayar ve İnternetin müfredat dâhilinde kullanılması ile ilgili akademik çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte az sayıda çalışmaya örnek olarak, sanat eğitiminde yenilikçi yöntemlerin kullanılması konusunda Yrd.Doç.Dr Abdullah Ayaydın'ın (2009) Eğitimde Çoklu Zekâ Yansımaları ve Görsel Sanatlar araştırması örnek verilebilir. Bu çalışmada görsel sanatlar dersi uygulamasında 6.sınıf düzeyinde 19 öğrenci ile klasik yöntem olarak uygulanan basılı kaynak araştırması ve uygulama yöntemleri ile çoklu zekâ yöntemi karşılaştırılmış ve yenilikçi uygulama yöntemi olarak İnternet taraması sonucunda elde edilen veriler ile bir proje yönetimi yöntemi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencileri ile yapılan görüşmelerde sorulan sorular ve anahtar cümleler üzerinden konu verimliliği ve kazanımları konusunda öneriler sunulmuştur. Bu çalışmanın belirli bir konu ve sınırlı sayıda öğrenci ile yapılması dışında öğrencilerin ders sürecinde davranışları gözlemlenmiş ve işleniş ve verimlilik ile ilgili sonuçlar kısıtlı oranda sunulmuştur. Araştırmada yöntem olarak daha çok bilgisayar ve İnternet destekli proje üretimi çerçevesinde öğrencilerin görsel tarama faaliyetleri ve bu görseller yolu ile edindikleri bilgiler derlenmiştir.

Konu ile ilgili olarak benzer bir başka araştırma ise Gazi Üniversitesi öğretim üyeleri Doç.Dr.Hacer Tor ve Öğr.Gör.Dr.Orhan Erden'in (2004) araştırması "İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyi Üzerine Bir Araştırma" adlı makalesidir. Bu çalışmanın yapıldığı dönemde ilk ve ortaokul düzeyinde ki sınıflar birleştirilerek sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması yapılmakla birlikte ortaokul düzeyinde ki öğrenciler de bu araştırma gurubuna dâhil olduğu için çalışmamız açısından incelenmiştir. Bu çalışmada bilgisayar ve İnternet teknolojilerin ders programı dâhilinde kullanılması ve materyal olarak değerlendirilmesi yerine öğrencilerin araştırma yöntemlerinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerini kullanma alışkanlıkları üzerinde durulmuştur. 200 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin temel bilgisayar kullanım alışkanlıkları ve kazanımları uygulanan anketlerle değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin sınıfta teknolojik gereçleri kullanma alışkanlıkları yine anket metodu ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde eğitim amaçlı yazılım ve donanım olanaklarının daha sınırlı olduğu düşünüldüğünde çalışmanın yararlı olduğu fakat fazlası ile genel kaldığı, ders bazında bir değerlendirme değil öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojisine genel yaklaşımlarının ölçülüp değerlendirildiği bir araştırma olarak ele alınabilir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin sınıfta teknik olanakları daha aktif kullanmaları gerektiği, öğrencilerin ise bilgisayar teknolojilerini ve video CD benzeri ders materyallerini okul ortamında kullanmaları gerektiği, öğrencilerin bilgisayar ve

video CD gibi materyalleri ödev yapımında aktif olarak kullanmaları gerektiği sonuçları elde edilmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde İnternet imkânları yeterince yaygın olmadığı için sonuç ve kazanımlarda İnternet teknolojisinin rolü ve öğrencilerin günümüzde sahip olduğu bilgiye ulaşma imkânları ele alındığında güncelliğini yitirdiği değerlendirilebilir(Tor H,2004).

Bu araştırmaya benzer bir yapıda bir tutum sergileyen bir başka çalışma da Prof.Dr.Adnan Tepecik ve Yard.Doç.Dr.Aydın'a (2014) ait olan; Yapılandırıcı Yaklaşım Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Sanat Eğitiminin Akademik Başarıya Etkisi adlı çalışmadır. Bu çalışma ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim-İş Ana Sanat Dalında lisans düzeyinde eğitim alan 70 öğrenci ile "Batı Sanat Tarihi" dersi bünyesinde "Bizans Sanatı" konusunda web tabanlı eğitim uygulaması yapılmış ve web tabanlı eğitimin kazanımlarının test uygulaması ile öğrencilerin başarılarına etkileri derlenmiştir. Bu çalışmanın problem ve konuyu ele alma biçimi bu araştırma ile benzerlikler gösterse de konunun öncelikle lisans düzeyinde incelenmesi, araştırma konusunda belirli bir yeterliliği olan bir öğrenci gurubu ile yapılması, konunun tek bir ders konusu ile işlenmesi yönünden farklı olarak ele alınabilir. Bununla birlikte bu araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, web tabanlı eğitimin başarı düzeyini büyük oranda arttırdığı fakat bununla birlikte elde edilen bilgilerin kalıcılık yönünün geleneksel yöntemlere göre aynı oranda olduğu gözlenmiştir.

Ali Ersoy ve Burçin Türkkan'ın (2009) araştırması; İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinde İnternet Algısı adlı çalışması öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi açısından değerlendirildiğinde bu araştırmanın yöntemi ile belirli oranda benzerlikler göstermektedir. Bu çalışma daha küçük bir yaş gurubu üzerinde uygulanmakla birlikte araştırmanın asıl konusunun öğrencilerin İnternet ve teknoloji algılarının resim dersi üzerinden değerlendirilmesi amacı ile yapılmış ve 4. Sınıf seviyesinde 23 öğrencilik bir grup üzerinde çalışma yapılmıştır. Çalışmanın amacı bilgisayar ve İnternet teknolojisinin ders için materyal olarak kullanılması değildir, öğrencilerin bu materyal ile ilgili yaklaşımlarının değerlendirilmesi şeklinde uygulanmıştır. Çalışmanın genel yapısına bakıldığında genel değerlendirmenin İnternet okuryazarlığı araştırmaları ile benzer yapıda olduğu görülebilir, ders ile ilgili genel kazanımların değerlendirilmesi ile ilgili her hangi bir bulgu paylaşımı yapılmamıştır. Bunun sebebi öğrenci yaş grubunun küçük olması ve

büyük kısmının İnternet teknolojisi ile yeni tanışmış olmaları olarak değerlendirilebilir.

Elif Mamur Yılmaz ve Selma Biliciye (2016) ait doktora tezi çalışması; Görsel Sanatlar dersinde Öğretim teknolojileri ve materyal kullanım durumları adlı çalışma ise araştırma yöntemi olarak bu araştırma ile aynı yapıda bir yöntem ile konuyu ele almıştır. Pilot uygulamaya katılan okulların görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine ilişkin, bilgisayar ve İnternet teknolojileri kullanımı ve bu teknolojilerin derste materyal olarak verimliliği ile ilgili olarak araştırma yapılmıştır. Bilgisayar ve İnternet destekli eğitim üzerine yabancı kaynaklı araştırmalara örnek olarak Mia Johnson'a (1996) ait; A Comparative Study of Terms Used in Art Education and Computer Graphics to Describe the Visual Properties of Images çalışmasını örnek verebiliriz. Bu çalışmada yapılan analizler ve elde edilen bulgular doğrultusunda bilgisayar teknolojisinin geleneksel tasarım eğitime olumlu katkılar yaptığı, tasarım eğitimi için yeni bir model oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka örnek ise Donald J.Leu ve Deborah Diaduin'e ait "Teaching with the İnternet: Lessons from the Classroom" çalışmasıdır. Bu çalışmada İnternet teknolojisinin örgün eğitim konularının tüm dersleri kapsayacak şekilde sınıf ortamında İnternet destekli olarak nasıl işlenebileceği üzerine öneriler sunan ve öğrencilerin İnternet destekli eğitim üzerine tepkilerini ele alan bir çalışmadır.

Bu tez araştırmasının farklı yönü, uygulama yapılan tüm okulların ve öğretmenlerin benzer nitelikte özelliklere sahip olması, çalışma süreleri, mesleki tecrübeleri, okullardaki atölye ve bilgisayar imkânları gibi şartların farklı olması ve elde edilen sonuçların tamamıyla öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımları üzerinden değerlendirilmesidir. Bu araştırmada öğretmenlerin mesleki tecrübeleri veya okul ortam şartları benzer imkânlarla sahip olsa da öğretmenlerin mesleki süreç dışındaki bilgisayar ve İnternet tecrübeleri, çalışmada değerlendirme sonuçlarına mutlak etki edeceği düşünülmüştür. Bununla birlikte kontrol grubu olarak adlandırılan öğrenci grubu geleneksel yöntem ile elde edilen kazanımlar üzerinden değerlendirilirken, diğer gruplar sahip oldukları teknolojik imkânların sağladığı olanaklara göre aynı ders programını işlemişlerdir. Bu çalışmada en büyük fark özellikle tek bir ders "görsel sanatlar" dersine ait yıllık planın belirli bir konusunun İnternet ve bilgisayar teknolojisine dayalı ve klasik yöntemle işlenmesi sonucu elde edilen verilerin öğrencilerin konu işleme ve araştırma yöntemlerine ilişkin davranışları ve elde edilen verimlilik düzeyine göre karşılaştırılmasını içermesidir.

2. İLK VE ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA SANAT EĞİTİMİ

Eğitim kavramı üzerine pek çok farklı tanımlama yapılmıştır, genel olarak bu tanımlamaların birleştiği ortak düşünce “Bireyde kendi yaşantısı yolu ile kasıtlı ve istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” (Ertürk 1997,s12) şeklinde yorumlanabilir. Eğitim insan yaşantısının tamamını içine alan bir süreçtir, içinde sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik ve bireysel pek çok kavramı bulundurur. Eğitimin kişiye kazandırdığı kalıcı davranış biçimi ise öğrenmedir, öğrenme etkinliğinin pek çok farklı yöntemi vardır, bunlar deneyim ve eğitim faaliyetleri sonucu oluşur, öğrenme etkinliği için en önemli faktörler ise algılama, anlama ve kavrama eylemleridir. Öğrenme eyleminde bireysel farklılıklar ön plana çıkabilir. Öğrenme eyleminin gerçekleşebilmesi için imkân ve ortam sağlanması sonucunda öğretim kavramı ortaya çıkar. Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için planlanan, kasıtlı ve sistematik eğitim sürecinin okul içinde olan kısmı olarak da adlandırılabilir (Demirel 2003).

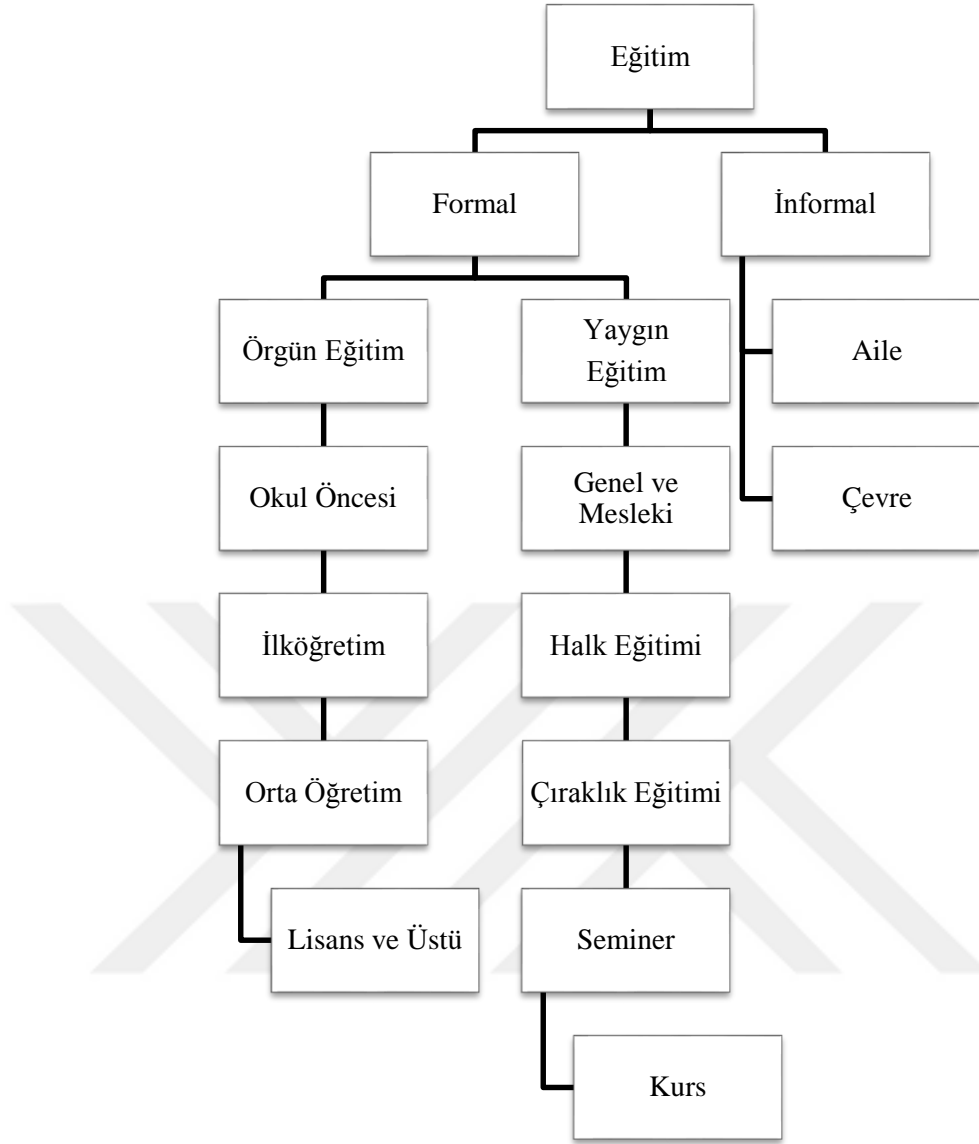
2.1. EĞİTİM KAVRAMI

Klasik anlamda eğitim, belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme işidir (Hançerlioğlu, 1992). Eğitim kavramı ile ilgili olarak pek çok alanda farklı tanımlamalar yapılmıştır, kelimenin kökenine inildiğinde, “educare” beslemek, “educaro” geliştirici ortam hazırlamak ve “educere” yükseltmek, yukarı kaldırmak anlamında kullanılan sözcükler olarak tanımlanır. Bireyin zihni ve bedeni, toplumsal, duygusal, sosyal yeteneklerinin ve davranışlarının istenilen amaca uygun olarak geliştirilmesi, belirlenen amaçlara yönelik bilgi ve davranışlar kazandırılması için yapılan çalışmaların tümü eğitim kavramını oluşturur. En yaygın kullanımıyla bireylerin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istendik değişimler meydana getirme sürecidir. Bu süreçten geçen kişi farklı özellikler kazanır, eğitim süresinde edinilen davranış ve tutumlar bireye bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla aktarılır böylece eğitim aynı zamanda bir kültürleme aracı olarak da karşımıza çıkar. Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında belli bir değişim olması beklenmektedir. Eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlak ölçülerinin

değiştirdiği ifade edilmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenmektedir (Varış, 1986). Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre ise eğitim, yeni kuşakların, toplum yaşantısında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardımcı olma etkinlikleridir (URL-2,2014). Sosyoloji'nin en temel kavramlarından biri olan "kültürleme" ya da popüler ifadesi ile "sosyalizasyon" (toplumsallaşma) ; bir toplumun üyesi olan – olacak insanoğlunun üyesi olduğu toplumunun kültürel öğelerini öğrenmesi sürecidir.

İnsanın kişilik yapısı büyük ölçüde içinde doğduğu ve yetiştiği kültür tarafından belirlenir. Her toplum kendi kültürünün özelliklerini yeni kuşaklara aktarır. Toplumun bireyleri kendi kültürünün istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilemesi ve değiştirmesine "kültürleme" denir (Güvenç,1972). Toplumsallaşma süreci, doğuştan başlayarak tüm yaşam boyu süren uzun bir dönemi kapsar. Bu süreç aracılığıyla birey, bir kişilik kazanmaktadır. Başka bir deyişle, toplumsallaşma, belirli bir toplumun davranış kalıplarını kişiliğine mal ederek o topluma ait bir birey durumuna gelişti olayıdır. Kültürleme ailede, sokakta, işyerinde her türlü seremoni ve merasimde bilinçli ya da bilinç dışı kendiliğinden oluşan ve bireysel olan öğrenmeleri de kapsar (ki eğitimciler kültürlemenin bu kısmını "informal"; amaçlı olarak yapılanı ise "formal eğitim" olarak adlandırır). Kültürlemenin amaçlı olarak yapılan kısmı eğittir. Bu nedenle, eğitim "kasıtlı kültürleme süreci" olarak da tanımlanmaktadır. Özmen (2013) Kültürel değerlerin bireylere ya da toplumlara planlı, programlı, amaçlı bir şekilde aktarılması sürecidir. Bu anlamda okullarda yürütülen her türlü eğitim- öğretim etkinlikleri (örneğin bir çocuğun anadilini okulda belirli bir plan ve program dâhilinde öğrenmesi) kasıtlı kültürleme içerisindedir. Özçelik (1992), eğitime ilişkin bu tanımları değerlendirerek, tanımlarda geçen ortak noktaları şu şekilde ortaya koymuştur:

1. Eğitimin süreç yönü vardır. Eğitim etkinliklerinin gerçekleşmesi için belli bir zamana ihtiyaç vardır.
 2. Eğitimin özü davranış kazandırmadır.
 3. Eğitim bireyde gelişme ve ilerleme yaratmalıdır.
 4. Eğitim süreci ancak değerlendirilerek kontrol edilebilir, geliştirilebilir.
- Yiğit (1997)'in eğitimin genel yapısını özetlediği şema, Şekil'de görülmektedir.

Çizelge 2.1
Yiğit (1997)'e göre Eğitimin Yapısı

Eğitim, genellikle formal ve informal olarak iki şekilde gerçekleşir(Fidan ve Erden, 1993). Önceden hazırlanmış, belli bir program çerçevesinde yürütülen, amaçlı ve planlı eğitim şekline formal eğitim denir. Eğitim sürecinin belli aşamalarında ve sonucunda değerlendirmeler yapılır. Her türlü okul eğitimi formal eğitim kapsamındadır. Eğitim süreci öğretmen tarafından planlanır, uygulanır ve izlenir. Okul dışında pek çok alanda kişileri bir mesleğe hazırlamak, meslekte ilerlemelerini sağlamak ve yenilikleri öğretmek amacıyla yapılan etkinlikler, formal eğitime örnek olarak verilebilir. Okul dışı formal eğitim, okul eğitimini tamamlamak ve insanları

yaşam boyu eğitmek gibi işlevleri yerine getirir. Formal eğitim, örgün ve yaygın olmak üzere iki biçimde sistemleştirilmiştir.

FORMAL EĞİTİM

Daha önce hazırlanmış belirli bir plan çerçevesinde yapılan eğitimidir, öğretim yolu ile aktarılır, okullarda verilen eğitim formaldır, öğretmenler tarafından planlanır ve öğretme metodu ile öğrenciye aktarılır, eğitim süresi bitirilinceye kadar kontrollüdür ve belirli süreçler içinde değerlendirme yapılarak öğrenci yetenek ve kazanımları ölçülür. Okul dışı alanlarda da formal eğitim programları uygulanabilir farklı alanlarda formal eğitim programları hazırlanarak her yaştan ve alandan bireye eğitim verilebilir. Bireyi belirli bir mesleki alanda eğitmek, yeni yetenekler kazandırmak, mesleki kurslar, askeri eğitimler, özel beceri kursları tamamı ile formal eğitim kavramı içinde yer alırlar. Formal eğitim uygulanma yöntemine göre örgün ve yaygın eğitim olarak iki farklı sistem şeklinde kullanılabilir.

Örgün Eğitim: Okullarda uygulanan eğitimidir, belirli bir plan ve programlama dâhilinde belirli yaş guruplarındaki bireylere belirlenen amaçlar doğrultusunda verilen, hedef kazanımlara ulaşmak amacı ile okul çatısı altında, okul öncesi, ilk, orta, lise, mesleki eğitim ve yüksek öğrenimi kapsayan eğitim yöntemidir. Örgün eğitim sisteminde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanmaktadır.

Yaygın Eğitim: Örgün eğitim gibi belirli bir program ve planlama ile yapılır, örgün eğitimden farkı belirli bir yaş aralığını kapsamaz, her yaştan birey yaygın eğitim faaliyetlerine katılabilir, daha çok örgün eğitimini tamamlayamayan veya mesleki alanda belirli yeterlilikler kazanmak isteyen kişiler bu eğitim türünden faydalanırlar. Halk eğitim kursları, meslek edindirme ve mesleki yeterlilik kursları, pratik sanat okulları, el sanatı kursları, resmi ve özel kurumların düzenlediği kurslar ve hizmet içi eğitim faaliyetleri yaygın eğitim kavramı içinde yer alırlar.

FORMAL OLMAYAN – İNFORMAL EĞİTİM

İnformal eğitim yaşam içinde edinilen bilgi ve tecrübelerden oluşan süreçtir, belirli bir planlama ve program yoktur. Birey karşılaştığı farklı durumlar ve bunlara karşı gösterdiği davranışlar sonucunda, gelişim gösterir. Çocukların oyun gurupları içinde kazandığı davranışlar, gençlerin akranları içinde kazandıkları tutum ve davranışları, birbirleri ile etkileşimleri, bazı davranışlar kazanmalarına yön verir. Belirli toplumsal kurallara uyma, yardımlaşma, gurup değerlerini benimseme, toplumsal gelenek ve kurallara göre davranışlar kazanmak bunlardan bazılarıdır, bu öğrenme süreci

sokakta, evde, okul bahçesinde, televizyon ve bilgisayar ortamında, kısaca yaşam içindeki her alanda olabilir. Kontrolsüz ve programsız bir eğitim şekli olduğu için edinilen beceride birey seçici davranmadığı takdirde zararlı davranışlar da edinebilir. Bireyin içinde bulunduğu sosyal gurup ve çevre bireyin bu kazanımlarında etkili olacağı için sonuçları olumsuz da olabilir. İlkel ve küçük toplum guruplarında informal eğitim fazlası ile kullanılır. Kırsal kesimde yetişen bir çocuk, tarım, hayvancılık faaliyetleri gibi becerileri büyükleri gözlemleyerek edinir, taklit edip yaşayarak öğrenir. Yaşça büyük bireyler genel olarak rol model olurlar, örgün eğitimde de sınıf içinde öğretmen rol model görevi yapar, fakat bu genel olarak farklı sosyal guruplardan gelen bireylere problem çözme ve çözümleme yönünde davranış kazandırır.

2.2. EĞİTİM SÜRECİ

Belirli bir amaç ya da kazanıma ulaşmak amacı ile birbirini takip eden ya da üst üste biriken eğitim ve öğretim faaliyetleridir, kazandırılmak istenen davranışın eğitimin belirli bir amacı olmalıdır, bu nedenle birbirini takip eden her öğrenme faaliyetine eğitim süreci denemez, hedeflenen bir davranış veya amaç olması gereklidir. İnsanı insan yapan temel özellik eğitimidir. İnsanların eğitimsiz olarak yaşamalarını sürdürebilmelerine olanak yoktur. İnsanlar yaşamını sürdürmek için doğuştan getirdiği emme, tutunma, solunum gibi birkaç davranış dışında genel olarak bütün davranışlarını öğrenmek zorundadırlar. Bu yönüyle eğitim sürekli bir oluşumdur. Beşikten mezara kadar sürer. Yaşam boyu eğitim kavramı, eğitimin bu özelliğini vurgulamaktadır. Bu nedenle hiçbir insana, ölünceye kadar eğitimini tamamlamış gözüyle bakılamaz.

2.3. SANAT EĞİTİMİ

Sanat eğitimi bireyin kendisini yaratıcı bağlamda ifade etmesine olanak tanıyan, kültüre ve araştırmaya dayalı disiplinler arası bir eğitim dalıdır. Bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırabilme amacı ile yapılan tüm eğitim çalışmalarını kapsar.

Çağdaş eğitim anlayışı, bilgi aktarımı ile birlikte beceri kazandırmayı, ilgi ve yetenekleri geliştirmeyi, bireyde var olan yaratıcılık yeteneğini açığa çıkararak, topluma yapıcı, yaratıcı ve üretici kişiler kazandırmayı, gerek bilim ve teknikte, gerekse düşünsel, sanatsal ve kültürel alanda yeni ürünler ortaya çıkaran toplumlara

ulaşmayı amaç edinmektedir. Bu bakımdan sanat eğitimi çağdaş eğitim kavramı ve uygulamaları içinde önemli bir yer tutmaktadır. Sanatın amacı meydana gelen ürünlerin dış görünüşünü tanımlamak değil, onların içeriğindeki anlamı ortaya çıkarmaktır (Aral, 1999).

Sanat Eğitimi kavramı genel anlamı ile güzel sanatların tüm dallarını kapsar, özel olarak ele aldığımız da ise belirli ve özel bir program ile öğrenenin yaş ve kişisel gelişimine uygun şekilde programlanmış bir müfredatla düzenlenen eğitim sürecini kapsamaktadır.

2.3.1. Sanat

Sanat insanın kendini anlatma, kendi dışındaki dünya ile iletişim kurma ve onu etkileme gibi fikirlerle ortaya çıkan bir olgudur. İnsanlık tarihinin her döneminde sanat olgusu var olmuştur. Kınay'a göre sanat; bir form meydana getirebilme yeteneği ve becerisidir. Sonsuz sayıda değişik ve değişen formlar üreten doğa karşısında insan, yetenek ve becerisi ile değer kazanabilmekte ve bir ölçüde de yaratıcı olabilmektedir. Doğa, sanatçı denilen kişiye tümüyle ya da alabildiği ölçüde kaynak olmakta, ışıkları, renkleri, sesleri, formları, ritim ve uyumu ile sanatçıyı etkileyebilmektedir (Kınay,1993).

Sanat bir anlatım aracıdır; kendi malzemesiyle birçok mesaj taşır. Sanat aynı zamanda bir bilgi tarzıdır ve sanat dünyası, bilim ya da felsefe dünyasındaki bilgiler kadar değerli, insana yararlı bilgilerdir.

Tüm sanat dallarının eğitim amaçlı kullanıldığı temel ilke yaratıcılıktır. Sanat eğitimi sürecin bütününde ilginç fikirler, arayışlar ve yapıtlar yolu düşüncüyü ortaya koyar. Bu süreçte sanatın estetik yasaları etkin olmakla birlikte anlatım estetik bütünlük içinde gerçekleşir. Sanat eğitiminin hedefine ulaşabilmesi için özellikle küçük yaşlardan itibaren çocuğun eğilimlerinin tespit edilerek bu yönde yetiştirilmesi önemlidir. Genel eğitimde ise her bireyin belirli bir temel sanat eğitimi alması ve sanatın sevdirmesi önem taşır.

Temel düzeyde sanat eğitimi almış bireyler yaşadığı çevreye eleştirel bir gözle bakmayı öğrenir. Görsel sanatlar, resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, tekstil, moda tasarımı, seramik, bilgisayar sanatı gibi geniş bir alanı kapsar. Bu dalların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yüksek öğrenime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara "Görsel Sanatlar Eğitimi" ya da yalnız "Sanat Eğitimi" denilebilir. Müzik, edebiyat, bale, tiyatro, opera gibi sanat dalları ile

ilgili eğitim ve öğretim, müzik eğitimi, bale eğitimi diye tanımlanabilir (Kırıoğlu, 2002). Dar anlamda sanat eğitimi okullardaki Resim-İş ve görsel sanatlar derslerini tanımlar. Yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınır (San, 1983). Oysaki sanat eğitimi tanımı okullarımızda çocukların kendilerini farklı şekillerde ifade edebilecekleri ifade tarzlarının tümünü karşılamalıdır (resim, müzik, drama, tiyatro). Yine okullarımızda tüm bu derslerin içerikleri ve işleyişleri amaca uygun bir şekilde yürütülebilmelidir.

İlköğretim ve ortaöğretimde okutulan resim dersleri incelendiğinde, dersin amacını karşılaya mayan, çözülmesi gereken birçok sorun olduğu görülür. Bu sorunların bir kısmı çözüm bulurken bir kısmının daha da geriye gittiği görülür. Resim derslerinde, grafik, heykel, seramik, tekstil gibi farklı sanat dallarına yönelik çalışmalar yaptırılmaktadır. Buna rağmen ders, başlangıçtan itibaren resim dersi olarak isimlendirilmiştir. 2005 yılında yapılan ilköğretim program çalışmalarında dersin isimlendirilmesi ve içeriğinde yeni yapılandırmalara gidilir. Resim dersi ilköğretimde "Görsel Sanatlar" olarak isimlendirilir; programda Görsel Sanatların yanında, "Sanat Etkinlikleri" ve "Teknoloji ve Tasarım" dersleri de yer alır. Görsel Sanatlar dersi 1, 2 ve 3. sınıflarda 2 ders saati, 4-8. sınıflarda 1 ders saati olur. Ders Öğretim Programı "Yapılandırmacı Yaklaşım" üzerine kurulur; ders, "Görsel Sanatlarda Biçimlendirme", "Görsel Sanat Kültürü" ve "Müze Bilinci" öğrenme alanlarını içerir. Genel lise ve Anadolu liselerinde var olan Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Türkçe-Matematik ve Yabancı Dil Alanlarında Resim dersi seçmeli 2 ders saati olarak yer almakta iken, 2010 yılından itibaren ismi "Görsel Sanatlar" olarak değiştirilip, seçmeli,1 ders saatine düşürülür. Görsel Sanatlar dersinin zorunlu ders olarak programda yer alması gerekirken ders saatinde azaltmaya gidilir. Çocukların ve gençlerin yetişme sürecinde; beynin sol yarım küresinin aktif olduğu düşünme biçimlerinin (matematik ve fen dersleri) ağırlıkta verildiği okul programları, çocukların ve gençlerin yetişmesinde, hangi alanda olursa olsun ilerlemesinde ve yaratıcılıklarının gelişmesinde yeterli değildir.

Okul programlarında, matematik ve fen dersleri kadar sanat dersleri de amacına uygun içerikte ve ders saatinde zorunlu ders olarak yer almalıdır. Eğitim sürecinde beynin sağ yarım küresini de aktif kılan ve geliştirmeye yönelik, sözel olmayan, somut, sezgisel düşünme biçimlerine de yer verilmelidir. O zaman okul programları, her alanda, yaratıcı bireylerin yetişmesine uygun hale gelir. Görsel Sanatlar derslerinde ders saatleri, program içerikleri, öğretmen, atölye, malzeme gibi hala

çözümlememiş önemli problemler yaşanmaktadır. Özellikle ilköğretim I. kademedeki Görsel Sanatlar dersleri çoğunlukla branş öğretmenleri tarafından okutulmamaktadır. Ortaöğretimde de seçmeli dersler kapsamında olmasından dolayı seçilememe riski taşımaktadır.

2.3.2. Yaratıcılık

Yaratıcılık bir davranış biçimidir, düşünme yetisi gibi insana ait bir özelliktir, tüm insanlar için değişik alanlarda farklı konularda ve farklı biçimlerde kendini gösterir, doğurmak var etmek, üretmek gibi anlamları içinde taşır. Yaratıcılık insana özgü ve doğuştan gelen bir özelliktir, çeşitli nedenlerle ön plana çıkmasa veya körelmiş olsa bile belirli eğitimler ve özel programlar ile yeniden kazandırılabilir, güdülenip geliştirilebilir. Yaratıcılık çeşitli sorunlara farklı açılardan bakabilme ve onları çözüme farklı boyutlar yakalayabilmektir. Kısa sürede çok seçenekli çözümler önermektir, bu bağlamda;

- Yaratıcılık insan bilincini geliştirir.
- Yaratıcılık duygusal sağlığın en yüksek halidir.
- Yaratıcılık; sanatçının olduğu kadar bilim adamının, estetikçinin, düşünürün emeğinde vardır.
- Yaratıcılık bir yaşantıyı, varlığı bir oluşumu ortaya çıkaran süreçtir.

Eğitimle yaratıcılığın ortaya çıkabilmesi için bireylere bilgi ve becerinin yanı sıra yaratıcılık için gerekli özgünlüğün ve cesaretin sağlanması gerekir. Bu da öğrenci merkezli eğitim kavramını ortaya çıkarır.

Öğrenci Merkezli Eğitim

Öğrencinin bilgi düzeyi, ilgi alanları, kabiliyeti, zekâ düzeyi ve yeterlilikleri göz önünde bulundurularak yapılan öğretim çalışmalarının bütünüdür.

Öğrenci merkezli eğitim modelinde, öğretim faaliyetleri yapılırken ve öğretim stratejileri hazırlanırken merkeze öğrenci konulur.

2.3.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Yaratıcılık

Eğitim; gelişen bireyin değişen toplum içinde uyumunu sağlayan etkinliktir. Birey gelişmenin hızına bağlı olarak pek çok sorunla karşılaşır. Bir uyum sorunu ortaya

çıkar. Bireylerin uyum için düşündükleri birbirine benzemeyebilir. Yaratıcılık özelliği ile yeni koşullar hazırlar ve eskiye karşı çıkmayı başarır. Yaratıcılık Görsel sanatlar dersinde gözlenebilir ve geliştirilebilir bir özelliktir. Öğrenciyi dış dünya ile karşı karşıya getiren bu ders, öğrencinin kendini tanıması ve özgür davranışlara yönelmesi için diğer derslerden daha uygundur.

2.4. GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE İŞLENEN BAŞLICA KONULAR

Görsel Sanatlar dersini ifade etmek için öncelikle bu kavramı tanımlamak gereklidir, Görsel sanatlar sanat kavramına paralel olarak güzellik ve zevk ile ilgilenen sanatlar için kullanılır. Bu terim ilk defa Fransızcada beaux arts olarak, resim, heykel, baskı gibi görsel sanatları tanımlamak için kullanılmıştır. Günümüzde daha çok klasik veya akademik sanatla bağlantılı olan görsel sanatlar anlamına gelir. Güzel sanatlar teriminin ortaya çıkışındaki motivasyon, resim, heykel gibi görsel sanat dallarını; tekstil, seramik gibi zanaat ve uygulamalı sanatlardan ayırmaktı. Buradaki “güzel “ kelimesi eserin niteliğini değil, disiplinin estetikle bağlantısını vurgulamak için kullanılmıştır. Günümüzde icra edilen ve sadece resim, heykel ve baskı ile sınırlı olamayan modern ve çağdaş sanat eserleri için açıklayıcı ve kapsayıcı olmadığından, buna alternatif olarak görsel sanatlar tabiri kullanılmaktadır. Görsel sanatlar eğitimi, tüm bireyleri çocukluktan başlayarak kültürel açıdan geliştirdiği; sezgileri, akıl yürütmeyi, hayal kurmayı ve beceriyi doğru şekilde geliştirirken, çevresine ve yaşamına ait görüş oluşturduğu için yararlıdır. Amacı; sanatçı yetiştirmek değildir. Başta çocuğun gelişim aşamalarını dikkate alarak oluşturulmuş bir program çerçevesinde bireyin kavrama, yaratıcılık, yaratma ve eleştirel bakış açılarını üst düzey düşünme becerilerine ulaştırmaktır. Görsel Sanatlar Dersinin 2008 Yılında Talim Terbiye Kurulunca yayınlanan Kılavuz kitabında yer alan genel amaçları şu şekildedir:

Görsel sanatlar dersi için öğretmenler yıllık ders planlarını hazırlarken 1973 tarihli 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2.Maddesi uyarınca konu seçimi yaparlar, bu maddede yer alan hükümler aşağıdadır.

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın

başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak. Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, önemli bir ortağı yapmaktır (MEB,2013). Görsel Sanatlar dersi öğretmenleri 1-8. Sınıflar için Talim Terbiye Kurulunca onaylanmış 2008 yılı tarihli kılavuz kitapta yer alan konuları yıllık planlarına alabilirler. Görsel sanatlar dersinin öğrenci gelişimi için hedeflediği amaçlar şu şekilde açıklanır:

A-Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

1-Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,

2-Öğrenciye seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme becerileri kazandırmak, analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısı geliştirmek,

3-Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendisine güven duygusu kazanmasını ve kendini geliştirmesini sağlamak,

4-Öğrencinin görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5-Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb.) ve bu yolla geçmişine sahip çıkma geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak.

6-Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar sergilemesini sağlamak,

7-Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,

8-Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,

9-Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden haz alma ve onur duyma hassasiyeti kazandırmak,

- 10-İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendine saygı duyduğu kadar başkalarına da saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
- 11-Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
- 12-Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak.

B-Algısal Amaçlar

- 1-Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
- 2-Öğrencinin görsel algı ve birikimlerini sanatsal anlatımlara dönüştürmesi için imkân tanımak.
- 3-Birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
- 4-Bilgi ve birikimlerini sanatsal uygulamaya dönüştürme yeteneği kazandırmak,
- 5-Yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.

C-Estetik Amaçlar

- 1-Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
- 2-Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilinci kazandırmak,
- 3-Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi hayatının her alanına yansıtabilme, bunu bir davranış biçimi haline getirebilme yeteneği sağlamak,
- 4-Öğrencinin doğal ya da üretilmiş nesnelere estetik olarak değerlendirme bilinci kazandırmak,
- 5-Öğrenciye kendini ifade ederken estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak.

D-Teknik Amaçlar

- 1-Öğrenciye her türlü teknik araç gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak böylece kendisini geliştirmesine imkân tanımak,
- 2-Öğrenciye farklı tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve bu farklılıklardan zevk alabilmesini sağlamak,
- 3-Öğrenciye farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğini fark ettirmek,
- 4-Kullandıkları teknikler dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,

5-Öğrenciye amacına uygun malzeme seçme ve malzemedен yararlanabilme becerisi kazandırmak,

6-Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak.

Bunların dışında dersin kazandırmaya çalıştığı öğrenim alanları aşağıdadır:

1-Biçimlendirme

2-Sanat Kültürü

3-Müze Bilinci

Öğrenme sürecinde yukarıdaki ilkeler ve yöntemlerden de anlaşılacağı gibi görsel ve biçimsel açıdan öğrenciyi destekleyecek çok geniş bir alana ihtiyaç vardır. Biçimlendirme çalışmalarında kullanacağı görsel örneklerin bulunması, farklı yöntem ve teknikler için çalışma örnekleri, teknik anlamda taklit edebileceği profesyonel çalışmalar, sanat kültürü için galeri ve sergi gezileri, müze bilinci kazanmak için geziler ve ziyaretler gereklidir. Bu alanda yapılan çalışmaların kazanımlarının elde edilebilmesi için kısıtlı ders saati sürecinde kalabalık sınıf grupları ile bu hedeflere ulaşılabilmesi mümkün olmadığı gibi çözüm yönteminin en geçerli şekli bilgisayar teknolojileri ve İnternet olanaklarının ders konularında verimli olarak kullanılabilmesi gereklidir. Bu nedenle bilgisayar ve İnternet imkânlarının tüm öğretmenlerce temel kullanıcı becerileri ile programda kullanılabilmesi bir plan ve program önerisi geliştirilebilir.

2.5. GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN İŞLENİŞ SORUNLARI

1-Adlandırma Sorunu

Ayaydın'a (2009) göre ilk ve ortaokullarda yer alan resim-iş dersleri yeniden bir yapılanma ile görsel sanatlar dersi olarak adlandırılmıştır. Bu süreç içinde görsel sanatlar dersi olarak yeni ve daha çağdaş bir içeriğe de kavuşturulmuştur, ancak ilk ve ortaokullarda bu dersi yürütecek öğretmenleri mezun eden birimin adı hala resim-iş öğretmenliği olarak devam etmektedir. Yani bu birimdeki öğretmen adayları resim-iş öğretmenliği adı altında okumakta, resim-iş öğretmeni adayı olarak, aslında olmayan bir öğretmenliğe hazırlanmakta ve mezun olunca ise görsel sanatlar öğretmeni olarak atanmaktadır.

İlk ve ortaokullarda yer alan görsel sanatlar dersinin içeriği ile bu dersi yürütecek olan öğretmenlerin yetiştirildiği resim-iş öğretmenliği alanlarının içeriği arasında tam

bir uyumun olduğu söylenemez. Görsel sanatlar dersi çağdaş bir düzenleme ile yapılandırıcılık ve çoklu zekâ anlayışları ışığında müzik, drama, oyun, şiir gibi çok yönlü bir sanat eğitimi içeriği ile yeniden düzenlenmiştir. Oysa bu alanda mezun olan öğretmenlerin fakülte eğitimlerinde aldıkları içerik temel sanat eğitimi ve alan bilgisi üzerine kurulmuştur.

2-Mevcut Programların Yetersizliği

İlköğretim okullarında görsel sanatlar adı altında güncellenen derslerin içeriği kağıt üzerinde değiştirilmiş olmasına rağmen uygulamaya yansıtılamamıştır. Bunun en başta gelen nedenlerinden biri, bu dersi yürütecek olan öğretmenlerin yeni düzenlemelere göre yetiştirilmemesi olduğu söylenebilir. Boydaş(1996), sanat eğitimini genellikle kağıt, kalem ve boyaya indirgeyen atölye ağırlıklı yaklaşımların yetersiz ve yanlış bir yönlendirme olduğunu; böyle bir anlayışın diğer disiplinlerden kopuk, fikri boyutu olmayan, öğrencinin tasarım gücünü sınırlayan onları sanat eğitiminden soğutan bir yaklaşım olduğunu belirtmektedir. Gökay'a (2002) göre; Resim-İş dersi yıllık planlarında yapılan gözlemlerde ise derslerin çağdaş sanat eğitimi anlayışından uzak olduğu, her yıl aynı konuların tekrar edildiği ve dersin sadece çizim-boyama dersi olarak algılandığı görülmektedir. Bu nedenle görsel sanatlar dersinin amaçlarının öğretmen, öğrenci ve veli açısından yeterince anlaşılmadığı bir gerçektir. Çakır'a (1990) göre; kuram ve uygulama birbirini tutmadığı gibi müfredatta bulunan pek çok konu da derslerde işlenmemektedir. Mevcut programda yer alan konuların pek çoğunun güncelliğini kaybetmesi ve öğrenciler tarafından yenilikçi bulunmaması da etkilidir.

3-Dersteiki Öğrenci Sayısının Fazlalığı

Mevcut koşullar nedeni ile ülkemizdeki nüfus doğrultusunda okullar azami öğrenci sayısı ile eğitim öğretim yapmaktadırlar. Pek çok eğitim kurumunda öğrenci sayısının fazla olması nedeni ile eğitim kalabalık sınıflarda sürdürülmektedir, öğrencilerin az olduğu eğitim kurumlarında ise norm kadro yönetmeliği gereği ders öğretmeni bulunamamaktadır. Ortalamanın yaklaşık kırk öğrenci olduğu kurumlarda ders öğretmenin öğrenci tabanlı eğitimde bireysel olarak ayırabileceği süre bir dakikadan azdır, bu nedenle kalabalık sınıflarda dersin verimliliği düşmektedir.

4-Zamanın Yetersiz Oluşu

İlk ve ortaokullarda görsel sanatlar dersine ayrılan süre yetersizdir. Kurtuluş'un (2002) yaptığı bir araştırmaya göre; Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze değin Resim-İş ders saatlerinin giderek azaldığı ve bu durumun derse yönelik öğrenci tutumlarına olumsuz yönde yansdığı görülmüştür. Bu durum sanat eğitimine verilen önem hakkında fikir verebilmektedir. Okullarda ders sürelerinin az olması resim-iş öğretmeni adaylarını da etkilemektedir. Haftalık ders saatlerinin az olması sonucunda öğretmen adayları, alanlarına yeterince önem verilmediğini düşünerek psikolojik olarak olumsuz yönde etkilenebilmektedir. Bunun sonucunda, başarılı olmak için yeterince gayret göstermeyen, ilgisiz, umursamaz öğrenci tipleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, ilköğretimde görsel sanatlar ders sayısının az olması beraberinde atanma sorununu da ortaya çıkarmaktadır, bu nedenle alanında başarılı olabilecek pek çok resim-iş öğretmeni farklı çalışma alanlarını tercih etmektedir.

5- Ders İçeriklerinin Standart Olmaması

Eğitimin temel amacı doğrultusunda okullarda okutulan derslerin içeriği her okulda aynı olması gerekir. Oysa uygulanan müfredat programı aynı olduğu halde içerikler ve uygulama biçimleri değişebilmektedir. Öğretmenler ders içeriklerini kendi bilgi, beceri ya da düşüncelerine göre kendileri düzenlemektedir. Öğrencilerin bilgi ve becerileri arasında da bir standart oluşmamaktadır. Ayrıca bunun nedenlerinden biri bu alanda yeterince toplu etkinliklerin olmayışıdır. Telli'ye (1990) göre; Ülkemizde genel eğitimle ilgili yapılan toplantılarda, araştırmalarda, sanat eğitimi konularına çok az yer verildiği ya da gereken ağırlığın verilmediği gözlenmektedir. Beykal'ın (2002) araştırmasında; her üniversitenin kendisine farklı program uyguladığı ve buna göre sanat eğitimcisi adayları yetiştirildiği gözlenmiştir. Hatta aynı üniversitede okuyup farklı atölyelerde yetişen öğretmen adayları için bile aynı durumun söz konusu olduğu ortaya çıkmıştır.

6-Görsel Materyal Eksikliği

Dersin pek çok konusunda öğrenci görsel açıdan inceleyebileceği materyallere ihtiyaç duyar, atölye tabanlı eğitimde bu ihtiyaç sınırlı da olsa karşılanabilir fakat dersin temel amacı doğrultusunda çok daha geniş bir gözlem alanı gerekmektedir. Materyal ve görsel taramasının derste yapılması önemlidir, öğrenci hafızası tek başına yeterli olmayabilir, bu nedenle öğretmenin belirli konularda sınıf ortamında

görsel materyalleri sunabilmesi veya görsel tarama ile öğrenciyi belirli bir alana güdülemesi gerekli olabilir. Bu materyallerin hazırlanması belirli bir süreç ve maliyet gerektirir. Büyük sınıflarda görsel materyal kullanmak da tek başına etkili olmayacaktır. Bu tür görsel sunum tekniklerinde bilgisayar, İnternet, projeksiyon cihazı gibi materyallerin kullanılması eğitici tarafından görsellerin düzenlenip ses veya başka medya unsurları ile desteklenmesi sunum tekniğinin etkisini mutlak bir şekilde arttıracak ve maliyet ve zaman konusunda da etkili olacaktır.

7-Fiziki Ortam Yetersizliği

Sanat eğitimi için fiziki ortamlar ayrı bir öneme sahiptir. Fiziki ortamların yapılan çalışmaya ya da etkinliklere uygunluğu ortaya çıkan işlerin niteliğini belirli derecede etkileyebilir. Örneğin, bir seramik çalışmasının yapılabilmesi için buna uygun bir çalışma ortamının sağlanması gerekir. Uygun çalışma ortamı hazırlanmayan öğrencilerden nitelikli çalışmalar beklemek haksızlık olsa gerek. Resim-İş Programının büyük bir kısmı atölyeyi zorunlu kılmaktadır. Fakat okullarda atölyeler yetersiz olduğu gibi pek çok okulda hiç yoktur. Araç gereç yokluğu bile çoğu zaman sorun olmaktadır (Çakır, 1990). Öztop, (1993). Birçok bölümde yeterince şövale, sehpa ya da tors eksikliği yaşanmaktadır. Bilgisayar atölyeleri yeterli değildir, oysa bilgisayarın yaratıcı eylem içindeki kullanıcıya sağladığı bu olanaklar göz önüne alındığında eğitim kurumlarındaki derslerin çoğunda bilgisayar teknolojisi kullanımı gerekli olmuştur (Bölükoğlu, 2002).

8-Değerlendirme ve Sunum Olanaklarının Yetersizliği

Genellikle yıl sonları veya dönem sonları öğrenci çalışmalarının sergilenmesi için önemlidir. Öğrenci resminin sergilenmesi ve yorumlanması ile kendine güven kazanır, yaptığı çalışmaya değer verir. Okulların fiziki koşulları pek çok zaman bunun için yeterli olmayabilir, bunun yanında sergilerin süreli olması, yeterince kitleye ulaşmaması gibi olumsuz koşullarda vardır. Sergi süreci çok yorucu fakat sonuç olarak yararlı bir süreçtir, öğrencilerin kendi yaş gurubu farklı eğitim gurupları ile de kendi çalışmalarını paylaşması ya da başkalarının çalışmalarını değerlendirmesi gelişim süreci için önemlidir. Fiziki koşullar ele alındığında öğrencilerin başka kurumlara veya başka yaş guruplarının çalışmalarına ulaşması da zorlayıcı bir koşuldur, bu nedenle öğrencilerin çalışmalarının kolay ulaşılabilir ve sürekli bir ortamda sergilenmesi gereklidir. Eğitici veya yaşitlarının çalışma ile ilgili değerlendirmesi için fiziki koşulların da ele alınması önemlidir.

9-Teknolojik ortamın yeterli olmayışı

Mevcut ders konuları içinde belirli konularda öğrenciler pek çok farklı malzemeye ihtiyaç duyarlar, bunlar geleneksel konular için kullanılan malzemeler olduğu gibi teknolojik gereçler de olabilir; Örneğin reproduksiyon inceleme konusu uzun süreli ele alınan bir konudur bunun için öğrenci pek çok örnekleme ve görsele ulaşmak zorundadır. Öğreticinin sınıfa sağladığı görseller pek çok zaman yeterli olmaz ve öğretici öğrenciyi kendi evindeki İnternet ve bilgisayar ortamına yönlendirmek zorunda kalabilir, İnternet bağlantısı, bilgisayar ve projeksiyon cihazı gibi imkanlar olan sınıflarda öğretmen bu konuda öğrenciyi yönlendirebilir, doğru kaynaklardan ilgili görsellere ulaşmayı sağlayabilir, bunun dışında teknolojik gelişmeler pek çok çalışmada teknolojiyi kullanmayı zorunlu hale getirmiştir. Afiş çalışmaları, tipografik çalışmalar grafik çalışmalar için bilgisayar kullanmak zorunlu hale gelmiştir, pek çok resim yarışması öğrenci dönüşleri için bilgisayar ortamında sunum istemektedir, bunun için bilgisayarın görsel sanatlar dersi amaçlı kullanımını da önemli hale gelmiştir.

10-Kültürel mekân ziyaretlerinin yetersiz oluşu

Görsel sanatlar dersinin en temel amaçlarından biri öğrenciyeye imkânlar dâhilinde sanat ve kültür ile ilgili mekânları tanıtmak müze ve sergi gibi mekânları gezdirerek bu alanla ilgili kültürel bilinci kazandırabilmektir. Ulaşım zaman ve nüfus gibi sorunlar ele alındığında tüm mekânlara ulaşmak mümkün olmadığı gibi ülke dışında bulunan kültürel mirasın öğrenciyeye sunulması için farklı metotların bulunması gereklidir. Sergi ve müze gezileri pek çok zaman fiziksel sebeplerle amacına ulaşmaktan uzaklaşmaktadır yine bu alanda teknolojinin ve internetin kullanılması zorunlu hale gelmiştir.

11-Kaynak Yetersizliği

Sanat eğitimcisini olumlu bir biçimde yönlendirecek bilimsel nitelikli kaynakların eksikliği yaşanmaktadır (Özgen, 1996). Öğrenciler için derse yönelik kaynak yayınlar yeterli değildir. Kitle iletişim araçlarından faydalanılmamaktadır (Çakır, 1990). Sanat eğitiminde bilim ve teknolojiden yeterince yararlanılmamaktadır (Etiğe, 1995; Uçan,1996).

12-Ölçme ve Değerlendirme Sorunu

Ölçme ve değerlendirme işlemine görsel sanatlar eğitimi açısından bakıldığında bazı zorluklar ya da sorunlarla karşılaşılabilir. Görsel sanatlar eğitiminde somut kriterler oluşturmak güçtür. Bu güçlük ise beraberinde bazı sorunlar getirmektedir. Bu sorunlardan biri değerlendirmede öğretmenin kişisel yargılarına göre ölçme yapmasıdır. Bu durumda öğretmenin sanatçı kişiliği devreye girebilmektedir. Çoğu zaman, öğretmen çalışmaların (davranışlara) beğenisine uygun düşüp düşmemesine göre değerlendirme yapmaktadır. Böylece, ölçme ve ölçütle karşılaştırma işlemi atlanarak direk değerlendirme yapılabilmektedir. Bu değerlendirme nesnel dayanaklara bağlı olmadığı için öğrenciler, öğretmene beğenilmek ve bazen de taklit etme yoluna gitmek durumunda kalmaktadır (Ayaydın, 2004). Öğretmenlerin kendi bilgi deneyim ve özellikle kişisel beğeni tercihlerini öğrencinin etkinlik süreçlerinde egemen kılmaya çalıştıkları, öğrencinin ise kendini ifade etmesi yerine hocanın beğeni ve isteklerine boyun eğdiği gözlenebilmektedir (Öztürk, 2002). Görsel sanatlar eğitiminin davranış kazandırmaya çalıştırmasında yaşanan bir güçlük de görsel sanatlar eğitimi dersinin diğer derslerde uygulama alanı olarak kullanılmasıdır. Sanat dersleri diğer derslerin uygulama alanı olarak kullanıldığında, davranış oluşturma noktasında başarılı olunamamakta, hedef davranışlar diğer derslerin güdümüne girebilmektedir (Ünver, 2002).

13-Hayal Gücünün geliştirilmesi ile ilgili sınırlılıklar

Günümüzde genel yargı olarak öğrenci başarısı sınav başarılarına göre değerlendirilen bir hal almıştır, bu nedenle pek çok öğrenci öğretmen, çevre ve aile tarafından sınav odaklı bir yaşam biçimine güdülenmiştir. Öğrenme sürecinde hayal kurmak ve hayali konular üzerinden kendini ifade edebilmek önemlidir fakat yaşadığımız süreç her bir bireyi somut ve nesnel bir alana hapsedmiştir, sınıf ortamında öğretici somut kavramların dışında konulara yönelmeye başladığında kendilerini ifade etmek için yine somut kavramları kullanmaya çalışmaktadırlar. Temel sanat eğitiminde öğrenci için taklit önemlidir, öğrenci kendini ifade etmeye taklit ederek başlar, bu nedenle öğrenci fikirsel açıdan beslenmelidir. Okumak, gözlemlemek, düşünmek, izlemek gibi eylemler öğrencinin fikirsel alt yapısını zenginleştirir. Sınav kaygısı, sosyal alanın daralması, çevresel faktörler ve bunlar gibi olumsuzluklar nedeni ile öğrenciler kendilerini fikirsel ve düşünsel alanda geliştirebilecek pek çok aktiviteden uzak kalmaktadırlar.

14-Farklı Yöntem ve tekniklerin kullanılması ile ilgili zorluklar

Öğrenciler belirli bir dönemden sonra kendilerini ifade etmek için farklı yöntemleri aramaya başlarlar. Görsel sanatlar dersinin bir amacı da budur bu farklı yöntem ve teknikler öğreticinin hâkim olduğu alanların dışında da olabilir, örnek vermek gerekirse dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir malzemeyi bir sanatçı çok daha farklı bir biçimde kullanabilir. Bunları görmek ve gözlemlemek, arkadaşları ve sınıf ortamında paylaşmak eğitim açısından faydalı bir aktivitedir. Günümüzde “dijital sanatçılık” adı verilen yeni bir çalışma alanı mevcuttur pek çok profesyonel sanatçı bu alanda eserler üretmektedir, ürettikleri eserlerde yine teknolojik imkânlar ve yazılımlar kullanılmaktadır. Eğitim çağında hem sanata hem teknolojiye özel ilgisi olan pek çok birey mevcuttur özel öğretim alanları oluşturarak dijital sanatçılık üzerine çalışmalar yapılabilir, bu yeni sanat alanının ele alınması önemlidir.

15- Derse katılım eksikliği

Eğitim kurumlarında verilen sanat içerikli derslerin en büyük sorunlarından biridir. Öğrenci hata yapma korkusu, belirli bir fikri yanlış ifade etme korkusu ile veya sınıf içindeki diğer arkadaşları ile karşılaştırma yaparak kendisini geri çeker, çeşitli bahaneler ile derse katılmaz. Bu eksikliği ya gidermez ya da okul dışında yardım alarak kapatmaya çalışır. Bilgisayar ortamında yapılan işlerde bu tür öğrencilerin de katılımı sağlanabilir, bilgisayar ile yanlış yapma korkusu büyük oranda azalır ve kendi düzeyine uygun pek çok farklı örnek bulabilir. Eğitim kurumları için halen yapılmış sanat eğitimi ile ilgili bir yazılım mevcut değildir.

16-Toplumun Sanat Eğitimi İle İlgili yanlış Yargı Sorunu

Türk toplumunun sanata ve sanatçıya bakış açısı resim-iş öğretmenliği alanlarını belirli bir derecede etkileyebilmektedir. Toplumun içinden gelen öğrenciler içinden geldikleri kesimin sanata bakış açısıyla gelmektedir. Bu durum öğrenciler arasında mesleğe yönelik fikir birliğinin oluşmasını engelleyebildiği gibi sanata ve sanatçıya dolayısıyla okullarda sanatın gerekliliğine olan inancın yeterli düzeyde olmasını engelleyebilmektedir.

17-Kültürel Bakış Açısı

Türk toplumunda hâlâ çeşitli sebepler sanat eğitime olumlu bakışı engellemektedir (Erbay, 2000). Resim-iş dersinin sadece bir resim yapma dersi olarak görülmesi ve resim yapmanın bir yetenek dersi olduğunun düşünülmesi toplumun bu derse olan ilgisini azaltmaktadır. Böylece bölüme girmek isteyen öğrenci sayısı azalmakta ve bu nedenle de kalite düşmektedir.

18-Dinlenme Dersi Olarak Görsel Sanatlar

Resim-İş dersi bir boş zaman uğraşısı, çocukların rahatlayacağı bir etkinlikler toplamı olarak düşünülmemekte bu yüzden ikinci derecede önemli bir ders durumuna düşmektedir (Kırıçoğlu, 2002). Bu durumu Telli (1990); birkaç yüzyıl bilim, teknik ve sanattaki gelişmelere kapalı kalan toplumumuzun, gerilerde kalan bir çağı bütünüyle atlayıp, araştırmaya, yaratıcılığa, özgür düşünceye geçebilmesinin kolay olmamasına bağlamaktadır. Bu durumda dersin önemini düşürmektedir ve bu yüzden resim-iş öğretmeni adayları öz saygılarını kaybedebilmektedir.

19-Yanlış İnançlar ve Önyargılar

Öğrenci, öğretmen, veli arasında arzu edilen ölçüde diyalog görülmemektedir. Velilerde sanat eğitime karşı ön yargı ve yanlış tutumlar varlığını devam ettirmektedir (Çakır, 1990, Yurdakul, 1990). Sanatın bir zekâ uğraşısı değil el uğraşısı olduğu; renk, çizgi, form gibi değerlerle uğraşmanın fazla düşünmeyi gerektirmeyeceği (Kırıçoğlu, 2002) gibi yanlış bilgiler günümüzde de varlığını devam ettirmektedir. Oysa eğitimdeki yeni gelişmelerle birlikte zekâ anlayışı değişmiştir. Gardner (1983:1999) insan zekâsının farklı zekâ alanlarının çeşitlemesinden oluşan geniş bir yetenekler yelpazesine sahip olduğunu ve her insanda bulunan sekiz zekâ alanından birinin de görsel-uzamsal zekâ olduğunu belirtmiştir. Gardner, yetenek ile zekâ deyiminin birbirinden farklı şeyler olmadığını ileri sürmüştür (Vickers, 1999). Yayımlanmış bölge sanat merkezleri, yaşlılar eğitim merkezleri, çocuk sanat müzeleri, halka açık sanat, iş ve tasarım fuarları, festival ve hobi kulüpleri yoluyla halkın sanatsal ve estetik eğitimlerinin gerçekleştirilmemiş olması da sanat eğitiminin problemlerinin çözüme kavuşturulamamış olmasında etkili olmaktadır (Özsoy, 1998). Sanat eğitiminin önemini anlamayan pek çok aile çocukları için üniversite eğitiminde mühendislik, işletme gibi bol kazanç getireceğini tahmin ettikleri bölümleri tercih etmektedir (Erbay, 2000).

DERSLER		SINIFLAR							
		İLKOKUL				ORTAOKUL			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	TÜRKÇE	10	10	8	8	6	6	5	5
	MATEMATİK	5	5	5	5	5	5	5	5
	HAYAT BİLGİSİ	4	4	3					
	FEN BİLİMLERİ			3	3	4	4	4	4
	SOSYAL BİLGİLER				3	3	3	3	
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK								2
	YABANCI DİL		2	2	2	3	3	4	4
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ				2	2	2	2	2
	GÖRSEL SANATLAR	1	1	1	1	1	1	1	1
	MÜZİK	1	1	1	1	1	1	1	1
	OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER	5	5	5	2				
	TEKNOLOJİ VE TASARIM							2	2
	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR					2	2	2	2
	TRAFİK GÜVENLİĞİ				1				
	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM					2	2		
	REHBERLİK VE KARIYER PLANLAMA								1
İNSAN HAKLARI, YURTDAŞLIK VE DEMOKRASİ				2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29

Çizelge 2.2

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye kurulunca yayımlanan 6287 Sayılı Kanun Kapsamında

Yapılandırılan Okul / Kurumlarına Ait Ders Çizelgesi (2013-2014)

(Talim ve Terbiye Kurulu) www.ttk.meb.gov.tr (Erişim Tarihi: 14.05.2014)

ANADOLU LİSELERİ HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ					
DERSLER	9.sınıf	10.sınıf	11.sınıf	12.sınıf	
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKLAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
	MATEMATİK	6	6	-	-
	FİZİK	2	2	-	-
	KİMYA	2	2	-	-
	BİYOLOJİ	3	3	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	BİRİNCİ YABANCI DİL	6	4	4	4
	İKİNCİ YABANCI DİL	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	2
	GÖRSEL SANATLAR / MÜZİK	1	1	1	1
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1
	COĞRAFYA	2	2	-	-
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI	35	32	19	16	

Çizelge 2.3

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye kurulunca yayımlanan 6287 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılandırılan Okul / Kurumlarına Ait Ders Çizelgesi (2014-2015)
(Talim ve Terbiye Kurulu) www.ttk.meb.gov.tr (Erişim Tarihi: 14.05.2014)

Yukarıdaki çizelgelerden de görülebileceği gibi örgün eğitimi ve müfredatı belirlemekle yükümlü olan kurumlar öğrencinin gereksinimlerine yönelik her alanda bir ders oluşturmuş ve ağırlıklarına göre müfredata yerleştirmiştir, belirli derslerin, özellikle sınav odaklı derslerin haftalık saatlerinin sanat ve kültür derslerine göre daha ağırlıklı olduğu gözlemlenebilir. Bu durum öğrencilerin yeteneklerine ve becerilerine göre farklı tipte öğrenci yetiştirmek, yeteneklerini keşfetmek ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirme yapabilmek için olumsuz bir surumdur. Sanat ve kültür derslerine giren branş öğretmenleri kısıtlı ders saatlerinde müfredatta belirlenen konuları bitirmek ve öğrencilere daha kısa zaman sürecinde daha çok bilgi verme gereksinimi için yenilikçi yöntemler kullanmak zorundadırlar, bu yöntemlerden en önemlilerinden biri de bilgi teknolojilerinin kullanılmasıdır. Bilgi teknolojilerinin eğitim amaçlı kullanılması uzun süreden bu yana uygulanan bir yöntem olmakla birlikte fayda ve imkânlar açısından en geçerli yöntem olarak ele alınmaktadır.

Bilgi teknolojilerinin toplumlar üstünde etkisi büyüktür. Bilgi teknolojilerinin yaygın olarak kullanılması, toplum için pek çok alanda değişim ve gelişimi zorunlu kılmıştır. Eğitim toplum gelişimi için en önemli faktörlerden biridir, Eğitimin amacı toplum gereksinimleri doğrultusunda bireyler yetiştirmektir. Bilgi çağında gelişen toplumun ihtiyaçları için nitelikli eğitim ile yetişmiş bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde yetiştirilen bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi sunma ve iletişim kurma becerileri ile donanmış şekilde topluma katılması beklentisi vardır. Bu doğrultuda nitelikli birey yetiştirmek için çağın gereksinimleri olan güncel ve teknolojik eğitim ihtiyacını karşılayabilecek eğitimi sağlayan öğretmenlerin de bu amaç doğrultusunda yetiştirilmesi önemlidir. Bu nedenle eğiten ve eğitilenin bilgi teknolojileri ve kullanım yöntemleri konusunda yeterlilik kazanması önemlidir. Toplumun yapısında meydana gelen gelişmeler; nüfusun farklılaşması, ekonomik dönüşüm, aile biçimleri ve yaşam tarzlarının değişmesi küreselleşmenin yol açtığı önemli değişim konularından sadece bazılarıdır. Bütün bunlar bilginin küresel düzeyde paylaşımı ve yayılması ile yakından ilişkili görünmektedir. Günümüz de insanlar hızla değişen ve gelişen bir dünya ile karşı karşıyadırlar, bu hızlı gelişim gelecek nesilleri ne türlü ihtiyaç ve gereksinimlerin beklediğini tahmin etmeyi zorlaştırmaktadır. Yeni yetişen bireyleri gelecekte karşılaşılabilecekleri her türlü kurgu ve duruma göre, donanımlı bir şekilde

yetiştirilmelidir. Günümüzde tüm dünya bilgi ve iletişimin temel unsur olduğu büyük bir bilgi ağı ile örölüdür, çağın teknolojik gelişmeleri yerelliğin kalıplarını aşarak, dünyanın her noktasından, tüm dünyanın bilgi ağına bağlanmayı sağlamıştır.

Bilgi teknolojilerinin sağladığı olanaklar sanat yapımı ve sanat eğitimi açısından da önem taşır. Gelişen teknolojik olanaklar, sanatçıyı fikirsel açıdan besleyebilecek pek çok olanak sunar. Bununla birlikte sanatçıların kendi dünyalarında kısıtlı kalmamaları açısından çevreye ve dünyaya açılacakları pek çok kanal oluşturur. Bu olanaklar sanat eğitimi veren ve sanat eğitimi alan bireyler için de önemli kaynaklardır. Eğitim süreci sadece çevresel imkânlar ve bilgilerle sınırlı kalmaz, sanatçı ve sanat eğitimi alan birey için keşfedilecek geniş bir dünya sunar.

Bu tez çalışmasında özellikle öğrencilerin sanat eğitimi sürecinde teknolojik imkânlarla yaklaşımı doğrultusunda bu geniş bilgi ağına yaklaşımları ve teknolojik imkânlarla yaklaşım düzeylerinin sanat eğitimi sürecindeki başarılarına etkileri irdelenmektedir. Öğrencinin araştırma ve üretim aşamasında sadece yerel ve kurumsal imkânlarla kalmayıp, İnternet imkânları ile dünyanın her köşesinden bilgi kaynaklarına ulaşması, uygulama sürecinde bu imkânlar doğrultusunda ilgi alanlarının gelişmesi ve uygulama sırasında teknolojik imkânları çalışma sürecine katkı yapabilecek düzeyde kullanmasının öğrenme sürecine etkisi vurgulanmaktadır.

3. BİLGİSAYAR VE İNTERNET DESTEKLİ YÖNTEMİN SANAT EĞİTİMİNDE KULLANIMI

Bilgi ve iletişim çağı olarak niteleyebileceğimiz günümüzde, ülkeler arasındaki iktisadi, sosyal ve siyasal ilişkilerin gelişmesi, farklı toplum ve kültürlerin inanç ve beklentilerinin daha iyi tanınması, uluslararası ilişkilerinin yoğunlaşması gibi birbirleriyle bağlantılı kavramlar gelişmiş toplumlar için üzerine politikalar üretilen önemli kavramlar haline almıştır. Bu durumun en önemli sebeplerinden biri de bilgi ve iletişim teknolojilerinin bireyin çok kolay kullanabileceği ve kendi iletişim kanallarını oluşturabileceği hale gelmesidir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kolay kullanımı, kişisel cihazlarla bunun mümkün hale gelmesi, sosyal medya olarak adlandırılan kişisel iletişim kanallarının sağladığı olanaklar nedeni ile insanlar görüş, eser ve beğenilerini dünyanın pek çok yerindeki insanlara anlık olarak ulaştırabilmektedirler. Her düzeyden profesyonel ve amatör sanatçılar eserleri ile ilgili paylaşımlar yapabilmekte, bununla birlikte yine İnternet imkânları ile başka sanatçılar ile anlık iletişim kurabilmektedirler, çalışmalarını için gerekli görsel taramaları, araştırmaları yine İnternet vasıtası ile yapabilmektedirler. İnternet ve internetin getirdiği kişisel sayfalar, sosyal medya imkânları her alanda olduğu gibi sanatçılar için de dünyanın her yerine erişim konusunda geniş bir pencere açmıştır. İnsan topluluklarının ve topluluklar arası ilişkilerin çok daha hızlı gelişebildiği günümüzde ülkeler ve insan toplulukları daha fazla iletişim ve bağlantı ihtiyacına sahip olmaktadır, toplumlar ve bireyler arası uzak mesafeleri ortadan kaldıran her türlü sosyal ve toplumsal girişim ortaya küreselleşme kavramını ortaya çıkarmıştır.

3.1. KÜRESELLEŞME

Globalleşmenin Türkçe karşılığı olarak Küreselleşme ekonomik bir kavram olarak ortaya çıkmıştır (Tezcan, 1996). İnsanlar, bürokratik, siyasi ve toplumsal sınırlılıklar olmadan ilişkiler kurmaya başlamışlardır. Bu gelişimi Toulmin (1999) “insanlar ve toplumlar gittikçe üst üste binişen hatta ülkelerin sınırlarını bile aşan faaliyetlere girmiştir” şeklinde ifade eder. Seyahat, iletişim, finansman, mesleki faaliyetler, spor müsabakaları, ticaret, müzik ve hatta popüler kültür gibi öğeler artık tek bir ülkenin sınırlarına hapsedilemez olmuştur, bunlar benzeri pek çok ilişki ve faaliyet uluslar arası niteliğe kavuşmuştur. Bu açıdan bakıldığında küreselleşmenin bir süreç olarak

insan ve toplum ilişkilerini daha çok zenginleştirdiği söylenebilir. Değişik ülkelerden insanlar bir araya gelmekte, mal, hizmet ve fikir alışverişinde bulunmakta ve birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmaktadırlar. Bütün bu yaşananlar, insanların, ulusal düzeydeki düşünce ve ilişki biçimlerinden, uluslararası ölçekte yeni bir ilişki ve düşünme biçimlerine geçtiklerini göstermektedir. Buna göre küreselleşme dünya ölçeğinde siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak bütünleşme, fikirlerin, görüşlerin, pratiklerin, teknolojilerin küresel düzeyde kullanılması; Sermaye dolaşımının evrenselleşmesi, ulus-devlet sınırlarını aşan yeni ilişki ve etkileşim biçimlerinin ortaya çıkması, mekânların yakınlaşması, dünyanın küçülmesi, sınırsız rekabet, serbest dolaşım, pazarın büyümesi, ulusal sınırların dışına çıkması, dünyanın tek bir büyük Pazar haline gelmesidir. (Kaçmazoğlu, 2002). Hangi açıdan ele alınırsa alınsın, teknolojik gelişmeler, ekonomik ve ideolojik etkenler küreselleşmenin ana etkenleri arasında sayılabilir. Bilişim teknolojilerinin ucuzlaması ve yaygınlaşması bilgi akışını hızlandırmış, zaman, mekân ve mesafe algılamalarını değiştirmiş, kültürleşme sürecine ivme kazandırarak küresel değerlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Yurdabakan, 2002). Halen devam eden bu süreç, yeryüzü toplumlarının tümünü ilgilendirdiği için üzerinde durulması gereken bir olgudur. Küreselleşmeye ilişkin olumlu ve olumsuz söylemler, söz konusu sürecin yarattığı olumlu ve olumsuz etkiler bağlamında daha yakından ele alınabilir. Zira her değişim ve dönüşümün olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır. Küreselleşmeye ilişkin olumlu ve olumsuz etkiler şöyle özetlenebilir (Bilhan,1996; Tezcan, 1996)

A- Küreselleşmenin Olumlu Etkileri

- Küreselleşme ile zaman ve mekân sınırları yüzyıllar boyunca gitgide genişleyerek günümüze kadar gelmiş, dünyada olup biten her şey bütün insanlığa mal edilmeye başlanmıştır.
- İnsanlığın ortak değerleri oluşmaya başlamış, insan ve onun eserleri, yani kültür ve uygarlık yeni baştan anlamlandırılmıştır.
- İnsan hakları, özgürlük, adalet ve eşitlik gibi kavramlar yaygınlaştıkça, insanlar yeni bir kişilik kazanmaya, kendine inanmaya ve güven duymaya başlamıştır. Kendini tanıyan ve giderek kendine güvenen insan, kendi değerini keşfetmiştir.

- Her ülkenin sadece seçkin bir kesimini eğitmenin çıkar yol olmadığı, kalkınma için halkın tabanına kadar ulaşan bir eğitim sistemiyle kitlesel olarak yetişmiş nitelikli nüfusa ihtiyaç olduğu gerçeği kavranılmıştır.
- Sağlık alanında birçok hastalık ülkelerin işbirliği ile yenilmiş, bebek ve çocuk ölümleri azalmış, insanların yaşam süreleri uzamış, sağlıklı yaşam olanakları genişlemiştir.
- Ülkeler arasında çeşitlenmiş işgücünün serbest dolaşımı sağlanmış, üretim ve tüketimde rekabet artmış, dünyanın neresinde olursa olsun insanlar birbirlerinin üretiminden faydalanmaya ve birbirlerinin ürünlerini tüketmeye başlamıştır.
- İnsanlar arasında yeni ve ortak yaşam biçimleri belirleme başlamış, ortak eğitim politikaları yoluyla ülke vatandaşları arasında ortak kavrayış ve anlayışlar gelişmiştir.

B- Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri

- Küreselleşen dünyada güçlü devletlerle bütünleşmek zorunda kalan gecikmiş ulusal devletler ekonomik, siyasal ve kültürel açıdan büyük devletlerin açık etkisine maruz kalmıştır. Bunun sonucunda bir tür bağımlılık durumu oluşmuş, ulusal sınırlar yok sayılmış, milli egemenlik ve bağımsızlık gibi kavramların içi boşaltılmış, emperyalist amaçlar küreselleşme adı altında meşrulaştırılmaya çalışılmıştır.
- Küreselleşme toplumları birbirinden farklı ve hatta zıt olan iki yöne doğru çekmeye başlamıştır. Birinci yönde toplumlar daha da yakınlaşıp bütünleşirken, öteki yönde ulusalcılık, etnik ulusalcılık ile parçalanma sürecine sokulmuştur. Birbirine zıt bu iki durum, üye ülkeler için bir yandan küreselleşme sürecinin dışında kalmamak, öte yandan ulusal bütünlüğü korumak gibi bir ikilem yaratmıştır.
- Dünyadaki ülkelerin üretim gücü ve tüketim olanakları aynı değildir. Bu yönden sanayileşmesini tamamlamış ülkeler daha üstün durumdadır. Küreselleşme zenginleşmenin ve refahın dağılımı kadar, fakirlik ve sefaletin dağılımını da hızlandırmıştır.
- Dünyada eğitim sürecine katılan insanların sayısı giderek artmaktadır. Her kademedeki eğitim kurumları teknolojik imkânları kullanarak insanların bilgi ve beceri düzeylerini yükseltmektedir. Buna karşılık eğitimden yararlanmayanların sayısında bir azalma değil, artma olduğu ileri sürülmüştür.

Görüldüğü gibi küreselleşmenin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel alandaki olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Küreselleşmenin olumlu etkilerinden biri, yoğun

bilgi birikimine ihtiyaç duyulan bir süreci başlatmış olmasıdır. Bu yoğunluk, bilgi çeşitliliğini ve zenginliğini hayatın her alanına yaymış, kazanılan bilgiler insanlığın yararına sunuldukça gözle görülür bir rahatlama ortaya çıkmıştır. İnsanlar, dünyanın başka bir ucundaki insanlarla anında görüşüp, onlarla her türlü bilgiyi paylaşmayı, ürünlerinden haberdar olmayı ve ticaret yapabilmeyi öğrenirken, bu süreçte gelişimini tamamlamış zengin ülkelerin, zayıf ülkeleri daha da zayıflatacağı endişesini de gün yüzüne çıkarmaktadır. Küreselleşme bir yandan var olan iş alanlarının bir kısmını yok edip istihdamı olumsuz etkilerken, diğer yandan insanlara yeni iş fırsatları yaratmakta, işlerin farklı tarzda yapılma usullerini öğretmektedir. İnsan, küreselleşmenin etkisi ile kendisi dışındaki dünyaları keşfettikçe, başka insanlar ve toplumlar hakkında daha çok bilgi sahibi olmakta, onların bilgi ve birikimlerini kullandıkça hem kendini, hem de yaşadığı toplumu yeniden yapılandırmaktadır. Bu durum, başka insan ve toplumların öğrenme ve deneyimlerinden yararlanma şansını artırırken, diğer yandan onları başka toplumların etkisine daha açık hale getirmektedir. İnsanlar ve toplumlar, bir yandan bu sürecin olumlu yönlerini pekiştirip yaygın hale getirirken, diğer yandan olumsuz etkilerini en aza indirerek en yüksek faydayı sağlamaya çalışmalıdır. Burada düzenleyici bir kurum olan eğitime çok iş düşmektedir. Eğitim, halen devam etmekte olan bu sürece, insanları yeniden eğiterek, birey ve toplumları yeni koşullara uyumlu hale getirerek önemli katkılar sağlayabilir. İnsanlar ve toplumlar, bir yandan bu sürecin olumlu yönlerini pekiştirip yaygın hale getirirken, diğer yandan olumsuz etkilerini en aza indirerek en yüksek faydayı sağlamaya çalışmalıdır. Burada düzenleyici bir kurum olan eğitime çok iş düşmektedir. Eğitim, halen devam etmekte olan bu sürece, insanları yeniden eğiterek, birey ve toplumları yeni koşullara uyumlu hale getirebilir.

3.2. BİLGİ TOPLUMU

Bilgi kavramı Latince “informato” kökünden gelmekte, “biçim verme”, “biçimlendirme” ve “haber verme” anlamlarında kullanılmaktadır. Bilgi genel anlamda düşünme, yargılama, akıl yürütme, okuma, gözlem ve deney yoluyla elde edilen “düşünsel ürün” ya da “öğrenilen şey” olarak tanımlanmaktadır. Bilgi, bu anlamıyla belirli bir süreçten geçerek işlenmiş, sahibi için anlamlı olan, yönetsel karar almada stratejik öneme haiz olduğu varsayılan veya gerçek değeri olan veri demektir (Öğüt, 2003). Çağdaş uygarlığın ulaştığı düzeyi tanımlamada tam bir görüş birliği olmasa da günümüzde bilim ve teknolojiye bir bilgi patlaması ve bilgi

teknolojilerinin toplumsal ve ekonomik gelişmeye sundukları olanaklar dikkate alındığında içinde bulunduğumuz döneme “bilgi çağı”, bu dönemin öngördüğü toplumun da “bilgi toplumu” olarak adlandırılması uygun görülmektedir (Özden, 2002). Enformatik yüzyıl ya da bilgi çağı, bilginin üretim için temel kaynak olduğu, bilgi üretimi ve iletiminin yaygınlaştığı, bilgi üretimi ve dağıtımında çalışanların çoğunlukta olduğu, sürekli öğrenme ve bilgilenme yoluyla değişme ve gelişmenin kaçınılmaz hale geldiği yeni toplumsal ve ekonomik örgütlenme dönemini işaret etmektedir (Öğüt, 2003). Bilgi çağı, öğrenmeyi herkes için kolaylaştıran yeni eğitim teknolojilerinin gelişmesine olanak sağlamakla beraber “Sanayi Devrimi”nden sonra insanlığın bugüne dek tanık olduğu en önemli olay olarak nitelendirilmektedir. Birçok akademik yayında, “Enformasyon Devrimi”nin ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel alanlarda ve ilişkilerde köklü değişimlere yol açacağı ileri sürülmektedir (Kaplan, 1991).

3.3. EĞİTİM SÜREÇ VE YÖNTEMLERİNDE DEĞİŞİM

Küreselleşme ve bilgi toplumunun dinamik ve halen devam eden oluşumlar olduğu dikkate alındığında eğitim, eğitilmiş insan, öğrenme, okul, okul yöneticisi, öğretmen ve öğrenci gibi kavramların yeniden ele alınması gerekmektedir. Özden’e göre “Küresel çağda eğitim sürecindeki değişimde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulacaktır.” (Özden, 2002)

- Bilgiyi temel alan eğitim programları izlenecektir.
- Çocuklara daha fazla düşünme, tartışma ve araştırma ortamı hazırlanacak; böylece, serbest düşünen, tartışan, araştıran ve bulduklarını değerlendirebilen bir toplum yapısı oluşturulacaktır.
- Yetişkinler eğitim süreci dışında bırakılmayacak; eğitim ve teknolojiye uyumları konusunda sürekli eğitilmeleri gerekecektir.
- Dersler ansiklopedik bilgileri yüklemek yerine, konuları ve olayları derinliğine anlamayı ve eleştirel düşünmeyi esas alacaktır.
- Okullar, öğrencileri gelecek için gerekli bilgiyle yüklemek yerine, okulda verilen bilgilerin yaşam boyu yetmeyeceği görüşünden hareketle öğrenmeyi öğrenmeye geçilecektir.
- Eğitimde sadece sözel ve sayısal zekâyı geliştirmek yerine, görsel, kinestetik, ritmik ve benlik gelişimini de içine alan çok yönlü zihin gelişimi hedeflenecektir.

Bilgi toplumunda eğitim anlayışı, eğitim kurumlarında öğrencilerde gözlenen ilgi ve yetenek farklılıklarına cevap veren ve kendi içinde çeşitliliğe gidebilen esnek programlar uygulanmasını gerektirmektedir. Programda ortak zorunlu derslerin yanı sıra, öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına cevap veren seçmeli derslerin bulunması, her öğrenci grubu için ayrı programların yapılmasını gerektirmektedir (Kuzgun ve diğerleri, 1997). Mevcut sistem öğretmeni temel bilgi kaynağı olarak görmektedir. Bu durumda öğretmen, büyük ölçüde anlatan ve aktaran konumunda iken, öğrenci de sadece kendisine aktarılanı alan pasif bir konumda bulunmaktadır. Bu yaklaşım, öğrencideki girişimci ruhu köreltmekte; öğrenci, kendi kendine öğrenme becerisi geliştirememekte ve eğitim sürecinde yetenekleri doğrultusunda ilerlemesine olanak tanınmamaktadır (Doğan, 1997).

Bilgi toplumunda öğretmenin temel rolü, öğrenme ortamının merkezine öğrenciyi alarak, bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bundan nasıl yararlanılacağını uygun ortamlar hazırlayarak öğretmektir. Bilginin seçimi konusunda uzman olan öğretmenler, temel bilgiyi öğrenciye kazandırabilmelidir. Bu da öğrenci için öğrenmeyi öğrenmek anlamına gelir. Ancak burada öğretmen, öncelikle öğrencisini iyi tanımalı, onun öğrenme düzeyine uygun öğrenme imkânları sunmalı, öğrenmeyi öğrencisine kolaylaştırarak, onu doğru yönde yönlendirmelidir (Numanoğlu, 1999). Günümüzde bilgi teknolojilerinin sağladığı olanaklar, eğitimin her alanında kullanılmaktadır, özellikle bu teknolojinin sağladığı olanakların keşfedildiği 80'li yıllardan itibaren çeşitli projeler ile bilgisayar teknolojileri eğitim programlarına dâhil edilmeye çalışılmış bununla ilgili yeni yöntemler geliştirilmeye çalışılmıştır. Hükümetlerin de desteklediği akıllı tahta, vitamin programı ve fatih projesi gibi projeler eğitimde bilgisayar kullanımı konusunda özel şirketlerin de projeler geliştirmesine ve bu yönde yatırımlar yapmasına olanak sağlamıştır. Günümüzde hem örgün öğretimde, uzaktan eğitim ve bireysel eğitimde aktif olarak kullanılmakta bununla birlikte bu teknolojilerin ucuzlaması ve taşınabilir hale gelmesi ile her öğrenci bu konuda donanımlı olarak eğitime hazır olabilmektedir.

Teknoloji çağı olarak adlandırdığımız günümüz koşullarında hemen her öğrenci İnternet ve bilgisayar teknolojileri ile çok küçük yaşlarda tanışmış durumdadırlar fakat İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin kullanılması ve konusunda öğrencilerin bu bilgilerinin amaçlar doğrultusunda yönlendirilmesi için eğitimlerinde bu teknolojiler ve içerikler konusunda donanımlı olması zorunludur. Bilgisayar teknolojilerinin her alanda kullanıldığı günümüzde eğitimin her safhasında kullanılan

bilgisayar ve İnternet olanaklarının sanat eğitimi ve kültürü için de kullanılması kaçınılmazdır. Öncelikle İnternet ve bilgisayar teknolojisinin sağladığı olanaklar çok geniş araştırma alanı, kütüphane ve bilgi depolanma alanı olarak ortaya çıkmaktadır, bunun yanı sıra farklı çalışma ve sunum olanakları, yeni yöntem ve tekniklerin keşfedilmesi, yeni çalışma alanları, sunum ve eleştiri, dünyanın her yerindeki müze ve galerilere kolayca ulaşma gibi pek çok alanda kolaylıklar sağlamaktadır. Bu olanakların eğitim müfredatında örgün eğitim müfredatına her kurum tarafından asgari şekilde kullanılabilir şekilde ilave edilmesi ve bu yöntemlerin kullanılmasında öğretmen ve eğitimcilerin konu üzerindeki hâkimiyeti açısından uygulama konusunda yeni yöntem ve teknikler oluşturulması gereklidir.

3.4. EĞİTİM TEKNOLOJİSİ

Eğitim kavramı içinde öğrenim faaliyetleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenme ortamlarının öğrenenin talepleri doğrultusunda ortam ve materyal olarak zenginleştirilmesi gereklidir. Bunun yöntemi teknolojinin eğitimde kullanılmasıdır. Eğitim ve teknoloji bireylerin yaşamlarını, ulusların siyasal ilişkilerini ve toplumların yaşam standartlarını belirlemede önemli bir unsurdur. Özellikle teknoloji alanındaki gelişmeler direkt olarak eğitim standartlarını da etkilemektedir, Bunun sonucu olarak eğitim ve teknolojinin birbirlerinden ayrı düşünülmesi imkânsızdır. Bu nedenle eğitim teknolojileri kavramı ortaya çıkar. Eğitim teknolojisi, öğrenme-öğretme ortamlarını etkili bir şekilde tasarımlayan, öğrenme ve öğretmede meydana gelen sorunları çözen, ürünün kalitesini ve kalıcılığını arttıran bir akademik sistemler bütünüdür (İşman, 2003). Alkan (1997) ye göre; Eğitim teknolojisi; Eğitimin analiz ve düzenlenmesinde yeni bir boyuttur. Bu boyut eğitim bilimlerinin işe koşulması, eğitimi işlevsel olarak yapılandırma, insan davranışlarının yapısal analize dayalı disiplin, eğitim süreçlerini planlama, düzenleme, uygulama, değerlendirme ve geliştirmedir. Bu teknoloji eğitim bilimlerinin mevcut koşullar ve olanaklar doğrultusunda uygulamaya dönüştürülmesi sürecidir. Bu tanımlardan yola çıkılarak, eğitim teknolojisinin esas hedefleri ortaya konmuştur. Alkan (1997) ye göre bu hedefler:

1. Eğitimle ilgili kuramsal bilgileri ve bilimsel ilkeleri tüm eğitim sorunlarının çözümünde uygulamaya koymak.
2. Öğrenme-öğretme ile ilgili uygulama süreçleri düzenlemek.
3. Eğitim gereksinimlerini ve imkânlarını bilimsel araştırma konusu yapmak.

4. Eğitim kurumlarını eğitimin her kademe ve alanında bir bütünlük içinde uygulamaya dönüştürmek.
5. Öğretim programları içeriğinde süreklilik sağlamak.
6. Eğitim personelinin etkinlik ve verimliliğini arttırmak.
7. Eğitim yaşantılarının oluştuğu ortamları başarılı biçimde düzenlemek ve kontrol etmek.
8. Öğrenme-öğretme süreçlerini öğrenci yeteneklerine uyarlamak.

Günümüzde bilginin artması, teknolojinin hızla gelişmesi ve yaygınlaşması, eğitim sisteminde büyük değişikliklere yol açmaktadır. Değişimler, teknolojinin eğitim sistemi içinde kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Eğitimde teknoloji kullanılmasının ana nedenleri şöyle sıralanmaktadır (Özkul ve Girginer, 2001):

1. Eğitim ve öğretime erişimi sağlamak.
2. Eğitimde kaliteyi yükseltmek.
3. Eğitim maliyetlerini azaltmak.
4. Eğitimde maliyet etkinliği sağlamak.
5. Teknolojik değişim zorunluluğuna karşılık vermek.
6. Öğrencilere, çalışma ve özel hayatlarında ihtiyaç duyacakları becerileri kazandırmak.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, eğitimciler bu teknolojileri kendi eğitim-öğretim ortamlarında etkili olarak kullanmaya çalışmalıdırlar. Bu teknolojiler kullanılırken, ders için belirlenen hedef ve davranışlara uygun olanın seçimi önemlidir.

3.4.1. Eğitimde Teknoloji Kullanılmasının faydaları

Eğitim teknolojisinin yararları ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Alkan(1997) bu konuda yapılan çalışmaların ortaya koyduğu verilere göre, eğitim sistemi için eğitim teknolojisinin genel olarak sisteme ve özel olarak bireye sağlayabileceği yararları; serbesti, birinci kaynaktan bilgi, fırsat eşitliği, çeşitlilik, kalite, yaratıcılık, kopya edilebilen bir sistem, üretken eğitim, hızlı öğrenme ve bireysel eğitim şeklinde sıralamıştır. Rıza(1997) eğitim teknolojisinin yararlarını dolaylı ve dolaysız olarak iki sınıfa ayırarak ele almıştır, Rıza'ya göre eğitim teknolojisinin dolaylı yararları şunlardır:

- 1-Yaratıcılığı sevk eder.
- 2-Öğretmenin rolünü genişletir.

- 3-Fırsat Eşitliği yaratır.
- 4-Motivasyonu artırır.
- 5-Eğitimi bireyselleştirir.
- 6-Serbest eğitimi sağlar.
- 7-Birinci kaynaktan bilgiyi sağlar.
- 8-Kopya edilebilen bir sistem oluşturur.

Eğitim teknolojisinin dolaysız yararları ise aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- 1-Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- 2-Aktif öğrenmeyi sağlar.
- 3-Somut öğrenmeyi gerçekleştirir.
- 4-Aşamalı öğrenmenin temelini kurar.
- 5-Düşüncede sürekliliği sağlar.
- 6-Üretimi artırır.
- 7-Değişik sınıf ve düzeylerden özel hedefleri gerçekleştirir.

Özbilgin (1991) ise eğitim teknolojisinin yararları konusunda eğitimde nitelik geliştirme açısından ele almış ve okullarda öğrencilere belirlenen niteliklerin (hedeflerin) eğitim yoluyla kazandırılmasında eğitim teknolojisinin işlevinin tam öğrenmeyi gerçekleştirmek ve eğitim sürecindeki öğrencilerin tümüne istenen nitelikleri kazandırmak olacağını belirtmiştir. Eğitim ve öğretimde teknoloji uygulamaları aşağıdaki kolaylıkları sağlamaktadır (Şimşek 1997,s14)

- 1-Merak, tasarımcılık ve ekip çalışmasını gerçekleştirmek,
- 2-Öğretmenin rolünün değişmesi,
- 3-Çıraklık modelinin yeniden ortaya çıkması,
- 4-Öğrencilerin korku ve çekingenliğinin azalması,
- 5-Davranış problemlerinin azalması ve konsantrasyonla kendine güvenin gelişmesi,
- 6-Daha fazla bilgiye erişim,
- 7-Medyanın aşırı yüküne erişmek için daha zengin bilgi ortamı sağlanması,
- 8-Sınıfın duvarlarının aşılaraq ev, şehir ve dünya kavramlarını bir araya getirebilmek

3.4.1.1. Eğitim Teknolojisinin Gelişim Evreleri

Alkan (1997)'a göre eğitim teknolojisinin tarihsel gelişimi beş ana döneme ayrılmaktadır:

Birinci Gelişim Dönemi: Bu dönem, daha çok yazı öncesi, yazı ve matbaa dönemlerini kapsamaktadır. İnsanoğlu düşündüklerini ve bilgisini kağıda dökmüş,

böylece toplumlarda var olan bilgiler diğer nesillere aktarılabilmıştır. İnsanlar kendileri için saklanan bilgilerden yola çıkarak daha karmaşık teknolojik gelişmeler ortaya çıkarmaya başlamıştır.

İkinci Gelişim Dönemi: Televizyon, radyo, telefon, teyp, öğretim makineleri, projektör gibi görsel ve işitsel araçların eğitimde kullanılmaya başladığı 1980'lere kadar olan dönemdir. Bu araçların kullanımıyla, öğrencilerin güdülenmesi ve bunun sonucunda öğrenme düzeylerinin yükseltilmesi sağlanmıştır.

İkilem Dönemi: Bilgisayarların eğitimde yaygın olarak kullanılmaya başlandığı, internetin geliştiği 90'lı yıllardır. Bu dönemin en önemli gelişmelerinden biri, bilgisayar ve televizyonun birleştirilmesidir. Bu birleşme multimedya sistemini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca CD, VCD, DVD araçları geliştirilmiş, bilgisayarlarda etkili biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde bilgisayarın boyutu küçülmüş; bilgisayarı çalıştıran programlar ise hem daha kompleks hale gelmiş hem de karmaşık işlemleri kısa sürede yapabilir seviyeye ulaşmıştır. Bütün bu gelişmeler eğitim sisteminin yapısını etkilemiş

Bilgisayar Destekli Öğretim ve Bilgisayar Temelli Öğretim kavramları ortaya çıkmıştır. Yine bu dönemde İnternet alanındaki ilerlemeler sonucunda İnternet Destekli Öğretim ve İnternet Temelli Öğretim kavramları konuşmaya başlamıştır.

Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi: Temel öğreticinin öğretmen olduğu eğitim-öğretim ortamlarında, öğretimsel içerik veya etkinliklerin bilgisayar yoluyla öğrenciye aktarıldığı öğretim yöntemidir. Uşun(2004)'e göre Bilgisayar destekli öğretim: Bilgisayarın öğretimde öğrenmenin meydana getirdiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile oluşmuş bir öğretim yöntemidir.

Bilgisayar Temelli Öğretim Yöntemi: Her türlü eğitim-öğretim faaliyetinin bilgisayar ortamında yapıldığı, öğretmenin sadece rehber olarak yer aldığı bir öğretim yöntemidir.

Çevrimiçi (Online) eğitim: Çevrimiçi eğitim, öğrenme-öğretim etkinliklerinin ve hizmetlerinin öğrenenlere bilgisayar ağları desteğiyle sunulduğu bir öğrenme biçimini ifade eder (H.Çalışkan, 2002).

Otomasyon Dönemi: Eğitim ve öğretim ortamlarının sanal hale geçmesi 21.yüzyıl. Özellikle sanal gerçeklik ve İnternet sistemindeki hızlı gelişme, beraberinde sanal dersane ve sanal okulları getirmiştir. İnsanlar istedikleri yer ve zamanda, sanal

okullarına girip derslerini alarak, ilköğretim, lise, üniversite, yüksek lisans, doktora eğitimlerini tamamlayabilecek; herhangi bir konuda sertifika alabilecek duruma gelmiştir.

Sibernasyon Dönemi: Günümüzde olduğu gibi gelecekte de eğitim ve teknoloji iç içe kullanılacaktır. Bilişim teknolojilerinin boyutları iyice küçülecek, kapasiteleri ve iş görme güçleri artacak, sesle komut alan sistemler haline gelecektir. Bu gelişmelere paralel olarak, geleceğin eğitim sisteminde otomasyon ve sibern gibi kavramlar etkili olacaktır. Örneğin, kişi öğrenmek istediği bir dili anında beynine yükleterek kısa bir zaman diliminde öğrenebilecektir. Sonuç olarak, gelecekte eğitim sistemleri, günümüz eğitim sistemlerinden çok ama çok farklı olacaktır denilebilir.

3.4.2. Eğitimde Bilgisayar kullanımı

Çağımızda bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler ekonomik sistemi olduğu kadar eğitimsel ve sosyal sistemleri de etkilemektedir. Günümüzde bilgi, gelişmiş toplumlarda ekonomik gelişmelerin anahtarı haline gelmiştir (Uşun 2004). Teknoloji ise eğitim sürecinin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Bilgi teknolojisinin hızla gelişmesi, bilgi toplumlarının ortaya çıkmasına neden olmuş, toplumların yeni teknolojik gelişmeleri izlemeleri ve kendilerine uyarlamaları zorunlu hale getirmiştir. Bilginin ve öğrenci sayısının hızla artması bir takım sorunları da beraberinde getirmiş, eğitim sürecinin ve niteliğinin gelişmesinde önemli rol oynayan yeni teknolojilerin eğitim kurumlarına girmesi zorunlu hale gelmiştir.(Gürol,1990). Söz konusu yeni teknolojik sistemlerden biri de “en etkili iletişim ve bireysel öğretim aracı olarak nitelendirilen bilgisayarlardır (Akkoyunlu, 1993). Bilgisayarlar eğitimde hem amaç hem de araç olarak kullanılmaktadır, bir amaç olarak bilgisayar öğretimi bilgisayarların ne olduğu ile ilgili bilgilerden, programlama dillerine kadar geniş bir alanı kapsamaktadır, Bir eğitim aracı olarak bilgisayarların üstün yönleri şunlardır (Keser,1988):

- 1-Etkileşimli bir araçtır, öğrenci bilgisayar karşısında denetim yetkisini kullanmayı öğrenir.
- 2-Büyük bir esnekliğe sahiptir, etkin bir pekiştiricidir, sabrı sonsuzdur.
- 3-Yazı tahtası ve ders kitabı kadar geneldir. Yazı, çizim, grafik, sayı, renk, ses, vb. çok çeşitli bildirim simgesini durgun ya da hareketli olarak kullanabilir ve çeşitli kaynaklardan yararlanabilir.
- 4-Uygun biçimde hazırlanmış her çeşit programı kullanabilir.

5-Ders yazılımlarında çok değişik sürprizlere yer verilerek eğitimi zevkli ve ilgi çekici hale getirebilir.

6-Bireysel öğretimde ve grup öğretimde kullanılabilir.

7-Programlı öğretim dayandığı ilkelerin uygulanmasına yardım edebilir.

8-Öğrencilerin sorulara verdiği cevapları kaydeden, istenildiği an sonuçları analiz edip sonuçları bildirebilen sınav ve ölçme, değerlendirme aracıdır.

Eğitim sisteminde bilgisayar kullanım şekillerine bakıldığında çeşitli uygulamaların olduğu görülmektedir.

3.4.2.1. Eğitim Araştırmalarında Bilgisayardan Yararlanma

Bilgisayarlar araştırmacıların yararlanabileceği en önemli araçlardan biri haline geldiği görülmektedir. Araştırmacılar konuları ile ilgili literatürün belirlenmesi, araştırmanın tasarımının yapılması, elde edilen verilerin hızlı ve doğru biçimde analizinin yapılması, sonuçların tablo ve grafik haline getirilmesi ve araştırmaları ile ilgili raporların yazılmasında bilgisayarlardan etkili bir biçimde yararlanabilmektedirler. Aynı konuya ilişkin alan yazın bilgisayara depo edilerek, araştırmacının istediği anda alan yazından yararlanma olanağına sahip olabilmesi sağlanmaktadır (Keser 1988). Çok uzun zaman alacak ve yorucu olan bu işleri, bilgisayarda bulunan istatistik programları aracılığıyla, kısa zamanda sonuçlandırmak mümkün olmaktadır. Teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte dünya literatürünü taramak, bilgisayar yardımıyla yapılmaktadır. Dünyanın en büyük veri bankası olarak nitelendirilen İnternet sayesinde dünya üzerindeki her kurumun veri bankasından faydalanılabilir. Özellikle araştırmacıların ihtiyaç duydukları kaynakları dünyanın herhangi bir yerindeki internete bağlı olan kütüphanelerden edinmeleri oldukça kolaylaşmıştır.

3.4.2.2. Eğitim Hizmetleri Yönetiminde Bilgisayardan Yararlanma

Eğitim sektörü, öğrencileri ve personeli ile diğer sektörlerle göre daha büyük kitlelere hitap etmektedir. Bu sektördeki hizmetlerin elle yapılması çok zaman kaybına ve karmaşıklığa neden olmaktadır. Eğitim kurumlarının alacakları kararların sağlıklı verilere dayanması önemli bir konudur. Bu nedenle, bir takım rutin işlerden kurtulmak, kurumun işleyiş hızını ve güvenilirliğini arttırmak açısından bu hizmetlerin yerine getirilmesinde bilgisayar önemli rol oynamaktadır. Okulların yönetim açısından bilgisayarları kullanım alanlarından bazıları şunlardır: Personel bilgilerinin

takibi, demirbaş takibi, maaş bordrosu hazırlama, ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması, iç ve dış yazışmaların yapılması ve bunların dokümantasyonu, öğrenci kayıtlarının tutulması, yönetmelik, kanun ve tüzüklerin saklanması, değişikliklerin bilgisayara aktarılması. Tüm bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi uygun yazılıma, yeterli kapasitedeki donanıma ve yetişmiş personele bağlıdır. (Savaş, 1987, Hızal, 1985, Numanoglu, 1990).

3.4.2.3. Ölçme ve Değerlendirme Hizmetlerinde Bilgisayardan Yararlanma

Eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucunda öğrencilerin belirlenen amaçlara ne ölçüde ulaştıklarını bilmek önemli bir eğitsel özelliktir. Çünkü öğretim programlarının geliştirilmesi, öğrencilerin yönlendirilmeleri ve başarılarının bilinmesiyle mümkündür. Bu konudaki ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin, geleneksel biçimde, öğretmen tarafından yapılması, hem zaman kaybına neden olmakta hem de güvenilir ve geçerli olamamaktadır. Bilgisayar ölçme ve değerlendirme sürecinde; testlerin hazırlanması ve geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde, soru bankalarının oluşturulmasında kullanılmaktadır(Hızal1989)Okulda her dersle ilgili sorular hazırlandıktan sonra, bunlar bilgisayara aktarılır ve orada saklanır. Öğretmen sınav yapacağı zaman soru bankasından yararlanır, hatta hazırladığı yeni soruları da bankaya ekleyebilir. Böylece bir dersle ilgili öğretmenler arasında da iletişim kurularak, öğretmenin yükü azalır. Öğretmen, yeni eklediği ve beğendiği eski sorulardan oluşan sınavı istediği şekilde bilgisayarda düzenler. Sınavlar uygulandıktan sonra, öğrencinin her soruya verdiği cevaplarla ilgili puanlar bilgisayara aktarılır. Öğrencilerin sınavdan aldıkları puanlar, puanların ortalaması, standart sapması ve dağılımları bilgisayardan alınır. Ayrıca sınavdaki her soru ile ilgili analizler yapılır ve bu bilgiler soru bankasında o soru ile ilgili kısma yerleştirilir. Böylece soruların iyi çalışıp çalışmadığı, istenilen amaca hizmet edip etmediği ve yenilenme gerektirip gerektirmediğine de kolaylıkla karar verilebilir. Ayrıca ölçme ve değerlendirme ilgili tüm sonuçlar, öğrenci anketleri, davranışsal özellikler İnternet üzerinde e-okul gibi sistemler vasıtası ile düzenlenir, öğrencilerin özlük durumları bu sistemler ile takip edilir.

3.4.2.4. Rehberlik Hizmetlerinde Bilgisayardan Yararlanma

Rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinde bilgisayar öğretmen ve öğrencilere yardımcı bir araç olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler için kişisel bilgilerini içeren dosyaların tutulmasında, kişilik, tutum vb. konularda, ölçme araçlarının sonuçlarının değerlendirilmesinde, rapor yazma istatistikî sonuçlar çıkarmada, meslek seçimi ve bir mesleğe yöneltme gibi birçok alanda bilgisayarlar büyük zaman ve emek tasarrufu sağlar.

3.5. Bilgisayarların Eğitim Alanında Kullanımı

Bilgisayarlar okul sistemlerine girerek uzun süredir öğretim alanında da kullanılmaktadır. Öğretme-öğrenme etkinliklerini bireysel ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlemek eğitim hizmetlerini daha verimli ve daha etkili bir biçimde yürütmek ve çağdaş bir öğretim-öğrenme ortamı yaratmak amacı ile diğer araçlar gibi geniş ölçüde kullanılmaktadır; Kullanım şekillerine baktığımızda iki boyut ortaya çıkmaktadır;(Baykal,1986;Keser, 1988,Numanoğlu,1990)

1-Bilgisayar için eğitim

2-Eğitim için bilgisayar

1-Bilgisayar İçin Eğitim:

Kendi içinde üç bölümde incelenebilir:

Bilgisayar okur-yazarlığı: Toplumun bütün kurum ve süreçlerini etkileyen bilgisayarla bir arada yaşayabilmek için zorunlu bilgi ve anlayışı kapsar.

Yazılım Eğitimi: Bireyin kendisi ya da başkaları için gerekli yazılımları geliştirme, geliştirilmiş olanları kullanma ve kullanacaklara yardımcı olma gibi yetenek ve becerileri kazandırır.

Donanım Eğitimi: Bilgisayar donanımlarının tasarımından bakım ve onarımına kadar uzanan akademik ve meslek yeterliliğini amaçlar.

2-Eğitim için bilgisayar:

Bu da kendi içinde üç bölümde incelenebilir:

Bilgisayar denetimli öğretim: Herhangi bir konuda öğrencinin öğrenme süreçlerinin bilgisayarla yönetilmesidir. Her öğrencinin öğreniminin amaçladığı davranışları kazanıncaya kadar yapması gerekenleri gösterir ve yaptıklarının kaydını tutar.

Bilgisayara dayalı öğretim: Herhangi bir konuda diğer öğretim donanımlarından bağımsız, tek başına yeterli bir öğretici kaynak olarak bilgisayarın eğitimde kullanılmasıdır.

Bilgisayar destekli öğretim: Öğretim sürecinde bilgisayarın seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir öğe olarak kullanılmasıdır.

Öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşmuş bir yöntemdir (Şahin ve Yıldırım, 1999). Bilgisayarların öğretimde kullanılmasının en zor fakat ümit vadeden yöntemidir (Uşun 2004). Dersin, belirlenen hedef ve davranışların, öğrencilere temel öğreticisi öğretmendir. Bütün eğitim-öğretim faaliyetleri dersin öğretmeni tarafından gerçekleştirilir. Bu yöntemde bilgisayarlar, eğitim-öğretim ortamlarında öğretmenler tarafından sadece yardımcı bir araç olarak kullanılmaktadır. Bilgisayar destekli öğretim birçok ülkede her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır.(Keser,1998)

Bilgisayarların öğretimde kullanılması ile ilgili olarak uluslar arası düzeydeki çeşitli çalışmalarda (Gleason,1981) konu; okul sistemi, öğrenci, öğretmen, öğrenme ortamı, geleneksel yöntemle kıyaslama ve araştırma gereksinimi gibi açılardan ele alınmıştır. Araştırmalarda şu alanlarda daha fazla araştırma yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur:

- 1-Bilgisayar kullanımında öğretmenin rolü,
- 2-Öğretim uygulamalarında bilgisayarların etkisi,
- 3-Bilgisayar kullanımının mevcut program içine entegre edilebilmesi.

Gleason(1981) çeşitli araştırma sonuçlarına göre şu yargılara varmıştır:

- 1-Bilgisayar öğrencilerin öğretim hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır.
- 2-Geleneksel öğretimle karşılaştırıldığında; bilgisayar programları, öğrenme zamanında %20 ile %40 arasında tasarruf sağlamaktadır.
- 3-Bilgisayarların öğretim alanında kullanılması geleneksel öğretime oranla öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemekte ve motivasyonu arttırmaktadır.
- 4-Bilgisayar destekli öğretimin başarısında eğitsel (ders) yazılımlarının etkililiği önemli rol oynamaktadır.

3.5.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Kullanım Yöntemleri

Bilgisayar destekli öğretim yönteminde öğretmen konuyu işlerken, sahip olduğu donanım ve yazılım olanaklarına, öğreteceği konunun ve öğrencilerin özelliklerine

ve belirlediği öğretim amaçlarına göre, bilgisayarı değişik yer, zaman ve şekillerde kullanabilir.

1. Öğretmen konuyu geleneksel yöntemle sınıfta işler. Dersi kaçıran, başarısız olan ya da öğrenme ihtiyacı duyan öğrencilere konuyu bilgisayar yardımı ile öğrenme fırsatı sağlanabilir. Bilgisayar burada özel öğretmen görevini üstlenir.
2. Öğretmen konuyu geleneksel yöntemle sınıfta işledikten sonra, değerlendirme çalışmaları sınıfta bilgisayar yardımı ile yapılır.
3. Öğretmen konuyu sınıfta işledikten sonra, alıştırma, uygulama ve değerlendirme çalışmaları bilgisayar yardımıyla yapılabilir.
4. Konu bilgisayar yardımıyla öğretilir. Öğretmen, öğrenme eksikliklerini tartışma yöntemi ile giderebilir; öğrencileri denetleyerek hatalarını düzeltebilir. İşman (2003)'a göre ise bilgisayar destekli öğretimde genel olarak on bir uygulama yapılmaktadır:

1.Pratik Yapma: Öğrenciler, konularla ilgili ek problemler çözebilir.

2.Yol Gösterme: Öğrencilere, öğrendikleri konuları pekiştirmek için yol gösterir.

3.Oyun Yöntemi: Öğrenciler oyun yöntemini kullanarak konuları öğrenebilir.

4.Benzeşiklik Yöntemi: Öğrenciler simülasyonlar sayesinde yeni deneyimler kazanır.

5.Keşfetme Yöntemi: Öğrenci, çeşitli keşfetme yöntemlerini kullanarak yaratıcılık yeteneklerini geliştirebilirler.

6.Problem Çözme Yöntemi: Öğrenciler, öğrendikleri konularda istedikleri kadar problem çözebilir.

7.Yazı Yazma: Öğrenciler yazı yazma becerilerini geliştirebilir.

8.Grafik Çizimi: Etkili grafik çizimlerini bilgisayarda yapabilirler.

9.Masaüstü işlemi: Farklı paket programlarla (Office programları gibi) uygulamalar yapabilir.

10.Masaüstü sunum: Öğretmenler, ders sunumlarını bu tür programlar hazırlayarak yapabilir.

11.Multimedya yöntemi: Öğretmenler ve öğrenciler multimedya uygulamaları ortaya çıkarabilirler.

Barker ve Yeates (1985) bilgisayar destekli öğretimin amaçlarını şöyle belirlemektedir:

1. Geleneksel öğretim yöntemlerini daha etkili hale getirmek.
2. Öğrenme sürecini hızlandırmak.

3. Zengin bir materyal sağlamak.
4. Ucuz ve etkili öğretimi gerçekleştirmek.
5. Gereksinmeye dayalı öğretimi gerçekleştirmek.
6. Telafi edici öğretimi sağlamak.
7. Öğretimde sürekli olarak niteliğin artmasını sağlamak.

3.5.2. ÖĞRETİM

Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için planlanan, kasıtlı ve sistematik eğitim (Demirel, 2003) olarak tanımlanabilir. Teknoloji ise belli amaçlara ulaşmada, belli sorunları çözmeye, gözleme dayalı ve kanıtlanmış bilgilerin uygulanmasıdır. Eğitim ve teknoloji insan yaşamının daha etken duruma getirilmesinde önemli rolü olan iki temel öğedir. Her iki öğe de insanın doğal ve sosyal çevresine egemen olma yolunda gösterdiği çabalarda başvurduğu iki temel araç olmuştur (Alkan, 1997) Açıkgöz (2003), öğretimin başlıca özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Öğretim bir süredir.
2. Öğretim planlıdır.
3. Öğretim öğrenciyi geliştirmek, ona bir şeyler kazandırmak amacıyla.
4. Öğretim, öğrenmenin başlatılması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir.

Zaman zaman eğitim ve öğretim kavramlarının birbiriyle karıştırıldığı ve birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle bu kavramların karşılıklı olarak değerlendirilmesi, daha iyi kavranmalarını sağlayacaktır. Aşağıda, iki kavramın karşılaştırması görülmektedir.

EĞİTİM	ÖĞRETİM
1-Genel anlamda temel araçtır.	1-Genel anlamda eğitimin temel amacıdır.
2-Öğrenme ve Öğretimi kapsar.	2- Eğitimin alt kategorisidir.
3- Zaman ve mekan yönünden kapsamlı ve çok boyutludur.	3-Zaman ve mekan yönünden sınırlıdır.
4-Her yerde oluşabilir.	4- Planlı ve programlıdır.
5- Her türlü bilgi ve beceriyi kapsar.	5-Önceden belirlenmiş etkinlikleri kapsar.

Çizelge 3.2, Serçe(2013)'e göre Eğitim ve öğretim kavramlarının karşılaştırılması

3.5.2.1. Bilgisayar Destekli Öğretimin Avantajları

Bilgisayar destekli öğretimin öğrenme ve öğretmedeki rolü, eğitim-öğretim sürecine katkıları tartışılmayacak kadar açıktır. Doğanay (2002), bu yöntemin sağladığı avantajları şöyle sıralamaktadır:

1. Eğitim ve öğretimde verimi yükseltir, sınıf içi etkinliği kolaylaştırır.
2. Eğitim ve öğretimi zevkli ve ilgi çekici duruma getirir.
3. Ses-görüntü ve müzik eşliğinde öğrenciyi derse çabuk motive eder.
4. Anlaşılmayan sorunları, kavramları ve işlemleri defalarca tekrarlama kolaylığı vardır.
5. Öğrencilerin zekâ gelişimine katkı yapar.
6. Öğrencilere gerçeğe yakın somut yaşantılar kazandırır.
7. Öğrencileri ve araştırmacıları, kısa zamanda zengin bilgi kaynaklarına ulaştırır.
8. Yazılan metinlerdeki yanlışlıklar kolayca düzetilebilir; eklemeler ve çıkarmalar, yine kolayca yapılabilir.
9. Başarısız öğrencilere cesaret, şevk ve heyecan vererek, gelişimini ve başarısını kolaylaştırır.
10. Öğrencilerin özgüvenini geliştirir ve pekiştirir. Bazı araştırmacılar bilgisayar destekli öğretim yönteminin sağladığı yararları öğrenci, öğretmen ve okul açısından ayrı olarak ele almaktadır. Şöyle ki:

Öğrenci açısından:

1. Yaratıcılığın ortaya çıkmasını sağlar.
2. Sosyal iletişimde bulunma yeteneğini geliştirir.
3. Her öğrencinin kendi hızlarında ve düzeylerinde ilerleme olasılığı verir.
4. Kendine güveni artırır.
5. Problem çözme ve dikkatini bir problem üzerine yoğunlaştırma yeteneğini geliştirir.
6. Öğrencinin öğrenme zamanından tasarruf sağlar.
7. Belgeleme, dosyalama ve belgelere başvurma alışkanlığını kazandırır.
8. Önceki çözümleri araştırıp bunları yeni bir çözüm için kullanabilme yeteneğini geliştirme, yeni çözüm bulmasını sağlar.
9. Matematik ve dil yeteneğini geliştirir.

10. Paylaşım duygusunu geliştirir.
11. Daha çok bilgiye ulaşma imkânı verir.
12. Anında dönüt sağlandığı için kaçırılan ders veya konu öğrenci tarafından tekrar edilebilir.
13. Benzeşimler sayesinde öğrencilere özgü mekânlar sağlar.

Öğretmen açısından:

1. Sınıf performansının artması.
2. Öğrencinin derse aktif katılımının sağladığı için öğretmenin işini kolaylaştırır.
3. Öğretmenin farklı seviyelerdeki öğrencileri izleyerek onlara ayrı zaman ayırabilme olasılığı sağlar.
4. Kanaat için ek alternatif sunar.
5. En sıkıcı dersleri kolay ve zevkli hale getirerek öğretmene yardımcı olur.
6. Konuyu kaçırın öğrencilere, öğretmeni engellemeden konuyu tekrar etme olanağı sağlar.

Okul açısından:

1. Eğitimde fırsat eşitli sağlar.
2. Okul başarı düzeyini artırır.
3. Dünyadaki diğer öğretim kurumlarıyla paralel bir şekilde ders işleme olanağı sağlar.
4. Okullar arası iletişimde rol oynar (bilgi alış-verişi).
5. Müfredatın okullara göre esnekçe planlanabilmesi.
6. Yıllık planların kolayca yazıya dökülebilmesini sağlar.
7. Sınıf ortamında yapılamayacak deney ve uygulamalar benzeşimler sayesinde okul ortamına girebilir.

Eğitim sistemlerinde yukarıda belirtilen avantajlara sahip olabilmek için, ders konularıyla birebir örtüşen uygun ders yazılımları; bu yazılımları çalıştırmaya yetecek kapasitede donanıma sahip bilgisayar, projeksiyon cihazı, vb. bu yazılım ve donanımı kullanma yeterliliğine ve anlayışına sahip yetişmiş öğretmen kadrosu edinmek şarttır (Uşun, 2004).

3.5.2.2. Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları

Bilinen tüm bu yararlarının yanı sıra bilgisayar destekli öğretimin bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Bu sınırlılıklar şunlardır (Şahin ve Yıldırım, 1999):

1- **Öğrencilerin Sosyo-Psikolojik Gelişimlerini Engellemesi:** Bazı uzmanlara göre, yazılımların görsel ve işitsel özelliklerinden dolayı çocukların ilgisini çekmesi ve özellikle de eğitimsel oyunlarda çocukların saatlerce bilgisayar başında kalması gibi özellikler nedeniyle, çocuğun yaşlılarıyla ve diğer bireylerle olan etkileşimi azalmakta ve bu durum çocuğun sosyo-psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bilgisayarların eğitim ortamında bilinçsizce ya da plansız kullanımı sonucu bu tür sorunların ortaya çıkması doğaldır. Ancak, böyle bir sorunla sadece bilgisayar kullanılan öğretim ortamlarında karşılaşılabileceğini düşünmek büyük bir yanılgı olur. Sınıf içinde kullanılan diğer öğretim materyalleri söz konusu olduğunda da, çocuğun bir materyali (TV, video, vb.) sürekli ve plansız kullanması, benzer sorunların oluşmasına neden olacaktır. Bu yüzden, öğrenme-öğretme materyallerinin sınıf içinde etkin ve başarılı kullanımlarında öğretmenin rolü büyüktür. Öğrencinin diğer öğrencilerle ve öğretmenle olan etkileşimini arttırıcı öğretimsel faaliyetlerin öğretmen tarafından planlanması ve uygulanması gerekir. Sınıfta kullanılacak eğitim yazılımının seçiminde de, öğrenmeyi bireyselleştirmesi kadar öğrencinin diğer öğrencilerle etkileşimini sağlayan yazılımların seçilmesi, öğrencinin sınıf içindeki sosyo-psikolojik gelişimini destekleyecektir.

2- **Özel Donanım ve Beceri Gerekirtmesi:** Her şeyden önce, bir öğretim yazılımının kullanılabilmesi için mutlaka gerekli donanımın bulunması gerekir. Sınıfların ya da okulların bilgisayar destekli eğitim için gerekli donanımlara erişimi bazen zor ve pahalı bir süreç olabilir. Bunun yanında, öğretimsel yazılımların kullanılabilmesi için bilgisayarlara ek olarak özel donanımlara da ihtiyaç duyulabilir. Diğer öğretim materyallerinin birçoğunda olmadığı halde, bilgisayar destekli eğitim ortamlarında donanım ve yazılıma sürekli yatırım yapılması gerekliliği göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Özellikle de teknolojik özellikleri çok gelişmiş olan yazılımlar, donanımın da sürekli güncelleştirilmesini ve yenilenmesini gerektirebilir. Bunun yanında, diğer öğretim materyallerinin aksine, bilgisayar destekli öğretim materyallerinin kullanımı için hem öğrencilerin hem öğretmenlerin bazı özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekir. Her ne kadar günümüzdeki yazılımlar kullanıcılardan

en az düzeyde bilgisayar bilgisi talep etse de, bilgisayar okuryazarı olan öğrenci ve öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitimden en yüksek faydayı sağladıkları bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, bilgisayar destekli eğitim için gerekli olan donanım ve yazılımın alımında ve bilgisayar okuryazarlığı eğitimlerinde maliyet-fayda analizleri yapılmalı, eldeki kaynaklar en akılcı ve etkin şekilde kullanılmalıdır.

3- Eğitim Programını Desteklememesi: Eğitim-öğretimde kullanılan her materyalin eğitim programını destekleyici ve programda belirlenen amaç ve hedefleri öğrenciye kazandırıcı nitelikte olması gerekir. Aslında, her türlü öğretimsel etkinliğin amacı, eğitim programında belirtilmiş amaç ve hedeflerin kazandırılabilceği öğretim ortamlarının yaratılması ve öğrenciye sunulmasıdır. Ancak, piyasada bulunan birçok eğitim yazılımı bu özellikten uzaktır. Piyasada bulunan eğitim yazılımları her ne kadar teknolojik nitelikleri bakımından gelişmiş materyaller olsa da, eğitim programlarıyla bir tutarlılık göstermediği için, öğretimsel değeri az olan materyallerdir. Öğretimsel yazılımlar, diğer öğretim materyalleri ile karşılaştırıldığında, öğretmen tarafından geliştirilmesi zor olan, hazırlanması uzun süren ve geliştirilmesi pahalı olan materyallerdir. Bu yüzden, piyasadaki yazılımların birçoğunun eğitim programıyla bir tutarlılık göstermemesi, bu yöntemin sahip olduğu sınırlılıkların başında yer alır.

4- Öğretimsel Niteliğin Zayıf Olması: Program uygunluğunun yanında, eğitim yazılımlarının öğretimsel olarak da etkin öğrenme ortamlarını öğrenciye sunabilmesi gerekir. Eğitim yazılımının türü ne olursa olsun her tür yazılım öğretim tasarım ilkesine uygun olarak geliştirilmelidir. Bu gerçeğe rağmen, piyasadaki yazılımların bir kısmı bu nitelikten yoksundur. Özellikle bazı yazılımlar, yazılı materyallerin elektronik ortama aktarılmış şeklienden öteye gidememektedir. Diğer taraftan bazı yazılımlar ise, hedeflenen öğrenci grubunun pedagojik özelliklerine uygun olmayan öğretim tasarımları üzerine geliştirildiği için, öğretimsel etkinliği düşük olan yazılımlardır. Piyasada öğretimsel niteliği yüksek yazılımların az olması, bilgisayar destekli öğretim yönteminin sahip olduğu diğer bir sınırlılıktır.

3.5.3. Bilgisayar Temelli Öğretim

Bilgisayar Temelli Öğretim, bilgisayar sisteminin öğretimi planlama, öğrenmeleri ölçme, öğrencilerle ilgili verileri kaydetme ve öğrenme verileri üzerinde istatistiksel analizler yapma gibi etkinliklerini yönetmek için kullanılması anlamına gelir (Yalın, 1999). Bilgisayar temelli öğretimde, bilgisayarlar bütün eğitim ve öğretim faaliyetlerini uygular. Bu öğretim şeklinde, dersin ve belirlenen hedef ve davranışların öğrencilere temel öğreticisi bilgisayarlardır. Bütün eğitim-öğretim faaliyetleri, hazırlanan bilgisayar programları tarafından gerçekleştirilir. Öğretmen, eğitim-öğretim faaliyetlerinde geri planda kalarak organizasyon işlerini yönetir. Öğrenciler, bilgisayar karşısına geçip bütün bilgileri çeşitli etkinlikler yaparak öğrenebilir. Öğretmen, bu faaliyetlerde yardımcı eleman ya da rehber olarak görev alabilir (İşman, 2003). Bilgisayar temelli öğretime yönelik, çeşitli derslere ait hazır bilgisayar programları piyasada rahatlıkla bulunabilir. Etkili bir şekilde geliştirilmiş bilgisayar tabanlı öğretim programları, aktif ve yaratıcı süreçlerde öğrencilerin ilgilerini çekmeye eğilimlidir. CD'ye konulmuş öğrenme materyalleriyle öğrenciler iletişim halindedir ve konuları sağlanan rehberli bir düzenle izleyerek materyali öğrenirler. Bu konular genellikle canlandırma ve seslerle sunulmuştur; simülasyonlar ve egzersiz tekrarlarla tamamlanmıştır. Kişisel testler öğrencilere performansları hakkında geri bildirim sağlamak ve bunu öğrenme eksikliklerinin giderilmesine yarayan onarım aşaması izlemektedir. Bilgisayar temelli öğretim gerçekleştirilirken kullanılan bilgisayar programları ve özellikleri şunlardır:

1- **Özel Öğretici Programlar:** Bilgisayarla öğretim programları çeşitli özellikler taşır. Bunların temel ilkeleri kapsamında çeşitlilikleri, öğrenmeyi sağlamaları bakımından değişik isimlerle adlandırılırlar. Bilgisayarların öğretimde kullanımına bakıldığı zaman, bilgisayar ile öğrenci etkileşimi farklılıklar gösterir. Örneğin, herhangi bilgisayar öğretim programı geliştirildiği zaman, bu öğretim programı bilgi ve konunun öğretilmesi görevini üstlenir. Bu nedenle, ön bilgilerin verilmesi, hedeflerden haberdar etme, yardımda bulunma, güdülenmeyi gerçekleştirme gibi etkinlikler, bilgisayar öğretim programı tarafından yerine getirilir. Bu tür eğitim ve öğretim programları birebir etkileşimi ortaya koyar. Yani bilgisayar sistemi ve programı yoluyla öğrenen ya da kullanan kişinin etkileşimidir. Kaliteli öğretim programlarının tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulamaları için bilgisayar sistemi ile öğrenme ve öğretme sistemlerinin birlikte anlaşılması ve kullanılabilir düzeyde

olmaları gerekir. Burada asıl olan öğretme ve öğrenme teorilerinin öğrenci niteliklerini geliştirmeye yaramayan bir bilgisayar öğretim programı, eğitim ve öğretim sürecinde etkili olamaz ve etkileşimi sağlayamaz (İpek, 2001). Özel öğretici programlar sayesinde öğrenci kendi hızına göre çalışır. İsteddiği kadar tekrar yapma imkânına sahip olur. Bu tip programlar öğretim zamanını kısaltmakta ya da bu zaman içinde daha fazla uygulama yapmayı mümkün kılmaktadır (Demirel, 2003)

2. Alıştırma ve Tekrar Programları: Özel öğretici programlar bir bilgiyi öğretimi hedeflediği halde, alıştırma ve tekrar programları, öğretimi gerçekleştirmeyi amaç edinmez (Alessi ve Trollip,1991)Sadece öğrencinin bilgi sahibi olduğu konular hakkında deneme becerisi geliştirmesine olanak verir. Bilgisayarın bir sıra silsilesi içinde, bilgileri sunan, öğrencinin uzun dönemli anımsamasına, bilgilerin transferini sağlama hedefine ve öğrencinin uygun zamanda bilgilerinin geri getirilmesine yardımcı olur (İpek, 2001). Bilgisayarların en yaygın uygulamalarından biri, bu tür programlar yardımıyla, işlenmiş konularla ilgili alıştırma ve tekrar yaptırılmasıdır. Demirel (2003)'e göre bu programların kullanımı ile ilgili iki tür yaklaşım mevcuttur:

a. **Öğrenciye zorlukları belli bir dizi soru verilerek yapılan alıştırmalar:** Burada öğrencinin karşısına bir soru gelir. Öğrenci ekranda gösterilen soruya bir cevap verir. Eğer cevap doğru ise diğer soruya geçilir. Cevap doğru değilse bilgisayar soruyu bir kez daha sorar. Cevap yine yanlışsa bilgisayar sorunun doğru cevabını verir; bir sonraki soruya geçer. Bu programlara **Kontrollü Alıştırma Programları** denilmektedir.

b. **Öğrencinin öğrenilmemiş davranışları ile ilgili sorular verilerek yapılan alıştırmalar:** Öğrenci, sırası ve sayısı belli olan sorular üzerinde çalışır. Burada öğrencinin öğrenemediği bilgiler ve beceriler bilgisayar tarafından sorular yoluyla tespit edilir. Bu sorulara **Çalışma Havuzu** denir. Öğrencinin kazandığı davranışlarla ilgili sorular, bilgisayarda öğrenciye ait başka bir yerde toplanır. Böylece öğrenci yeniden çalışmaya başladığında öğrenilmiş davranışlarıyla ilgili sorularla karşılaşmaz.

3. Benzetim Programları: Benzetim, gerçek hayattaki olayların kontrollü bir şekilde temsil edilmesi olarak tanımlanabilir. Bu tür programlar, öğretimi zenginleştiren, öğrencileri gerçek hayata hazırlayan ve bu işlevi yerine getirirken bilgi ve becerileri görerek ve yaparak kazanılmasını sağlayan programlardır. Benzetim programlarının devreye girmesi ile mevcut laboratuvar ortamında gerçekleştirilmesi mümkün

olmayan ve bu nedenle eğitim programında yer verilmeyen bilgi ve gösterilerin eğitim programında yer alması sağlanmaktadır (Demirel, 2003). Üstünde inceleme yapılarak öğrenilmesi gereken olgu, olay ve varlıkların benzetimi bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Bu tür programların dayandığı temel ilke, davranış-tepki ya da davranış-yanıt etkileşimini içeren bilgisayarla öğretimde, programlanmış öğretimi esas edinmektir. Benzetim programları, gerçeğin olabildiğince sunuluş durumudur (İpek, 2001). Benzetim programları sayesinde;

- a. Tehlikeli,
- b. Gerekli araç ve gereçlerin kontrollü ortamlarda bulunmadığı,
- c. Pahalı,
- d. Zor tekrarlanabilen deneyler, eğitim ortamına getirilmektedir.

Demirel (2003)'e göre, rol yapmayı da içeren benzetim programları özellikle şu alanlar için çok iyidir:

- a. Diğer insanların anlama ve motivasyon etmenlerinin temel hedefler olduğu sosyal etkileşim ve beşeri ilişkilerdeki öğretimde.
- b. Karar verme becerilerinin geliştirilmesinde (öğretmen eğitiminde mikro öğretim, hukuk fakültesinde mahkeme ortamı, iş idaresinde işletme benzetimleri).

4. Öğretici Oyun Programları: Öğretim sürecinde etkili olarak kullanılan öğretici oyun programları, öğrencilerin çaba ve uğraşları ile onlara bir eğlence ortamında gibi çalışma fırsatı verir. Öğretici oyun programının bir senaryosu bulunmaktadır. Bu senaryo içinde ders ünitelerine ilişkin konular yanında eğlence içeren konular da öğretilir. Fakat seçilen konuların, olayların genellikle gerçek ve basit olaylarla uyum, kavrama ve duygusallık ile entelektüel olayları içerecek boyutlardan oluşması önerilir. Öğretici oyun programları, öğretim sürecinde etkili olarak kullanılan öğretim materyali olup, benzetim programları ile çok benzerlik gösterirler. Benzetim ve öğretici oyun programlarının ortak hedefi, bir öğretim çevresi ve ortamı yaratarak öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmak ya da yetenekleri geliştirmektir. Öğretici oyun programları, öğrencilerin çaba ve uğraşları ile bir eğlence ortamında gibi, onlara çalışma fırsatı verir. Bu etkinlikler gerçek ya da gerçek olmayan bir durum ya da olayı canlandırarak yansıtır. Öğretici oyun programlarının bazı kuralları vardır. Bu kurallar oyun programı sırasında yapılacak faaliyetleri belirler. Bazı durumlarda kuralların sıklıkla değiştirilmesi ile program güncelleştirilir ve daha çekici duruma getirilebilir. Bir oyun programı, doğal amacı gereği farklı yarışma biçimleri ortaya koyar. Kullanıcı herhangi bir nesne ile kendisi ile ya da zamanla

yarıdır. Programda bunların örnekleri rahatlıkla kullanılabilir. Bütün öğretici oyun programlarının temel amacı, kullanıcıların hoş vakit geçirmelerini ve eğlenmelerini sağlamaktır. Öğretmek amacıyla tasarlanmış bu programların kullanımı, güdülenmenin ve öğrenmenin artmasına neden olmaktadır (İpek, 2001).

5. Problem Çözmeye Yönelik Programlar: Eğitimin en önemli görevlerinden biri de öğrencilerde, karşılaştıkları problemleri çözme becerisini geliştirmektir. Ancak, problem çözümünün öğretilmesi kadar problemi çözmek için gerekli bilginin de öğretilmesi gerekmektedir. Bilgisayarın problem çözme becerisinin öğretimde yerini şu şekilde açıklamak mümkündür:

- a. Öğrenci gerçek hayatta karşılaşılabileceği problemler üzerinde çalışır.
- b. Problem ile ilgili bilgiye ulaşması çabuk ve kolay olur.
- c. Öğrencinin, problem çözümünün hangi basamaklarında güçlükle karşılaştığı tespit edilir ve öğrenci güçlüğün giderilmesi için yönlendirilir.
- d. Öğrenciye çok sayıda problem çözme imkânı tanıdığı için öğrenci deneyim kazanır (Demirel, 2003).

İşman (2003)'a göre bilgisayar temelli öğretimde, yukarıda açıklanmaya çalışılan programlar eşliğinde öğretmenler, bilgisayarları aşağıda belirtilen on bir ana uygulamada kullanabilir:

1. Öğrenciler, konularla ilgili sınavlar alabilir ve anında sonuçları öğrenebilirler.
2. Öğretmenler, bilgisayar temelli öğretim materyalleri hazırlayıp öğretme ortamlarında kullanabilirler.
3. Öğrenciler, öğrenme faaliyetlerinde yaptıkları her faaliyeti kaydedebilirler.
4. Öğrenciler, bütün öğrenmelerini bilgisayar karşısında gerçekleştirirler.
5. Öğretmenler, bütün öğrenme-öğretme faaliyetlerini bilgisayarlarla gerçekleştirir. Kendileri, bu ortamlarda etkili rol almaz, sadece rehber konumunda bulunurlar.
6. Öğretmenler, öğrenme-öğretme ortamlarını bilgisayarlarla tasarlarlar.
7. Öğrenciler bütün yazı faaliyetlerini bilgisayarlar yardımıyla yapar.
8. Öğrenciler grafik işlemleri için de yine bilgisayarları kullanırlar.
9. Öğretmenler bütün masaüstü işlemlerini bilgisayar ortamında yapıp, yine bilgisayar ortamına yüklerler.
10. Yine öğretmenler, bütün sunumlarını bilgisayarlar ile yaparlar. Öğrenciler ise bilgisayarları açıp bu sunumları kendileri takip ederler.
11. Öğretmenler multimedya yönetimini, yani ses, video ve resimlerin aynı anda kullanılması ile etkili öğrenme-öğretme faaliyetleri gerçekleştirirler.

3.5.3.1. Bilgisayar Temelli Öğretimin Faydaları

Bilgisayar temelli öğretimin birçok yararları vardır. İlgili literatüre göre Bilgisayar destekli öğretimin faydaları şunlardır(Demirel 1994;Keser 1989):

- 1- Bilgisayar destekli öğretim, öğrencileri sürekli aktif tutar. Öğrenci bilgisayarların üreteceği sorulara yanıt vermesi gerektiği ve ancak konu üzerinde düşünerek bir sonraki adıma geçebileceği için sürekli aktif olmak zorundadır.
- 2- Her öğrenci kendi öğrenme hızında bir öğrenim sağlar.
- 3- Bu yöntemde her öğrenci, öğrendiği konu ile ilgili olarak sorduğu konulara yanıt alabilir. Sınıfların kalabalık olması, zamanın sınırlı olması ve bireysel farklılıklar nedeni ile öğrencilere soru sorulmayabilir. Bilgisayar destekli öğretimde öğrenci bilgisayarla etkileşim kurarak, istediği anda konu ile ilgili sorular sorarak yanıtlarını alabilmekte ve istediği kadar tekrarlayabilmektedir.
- 4- Laboratuvar ortamında yapılması tehlikeli ve pahalı olan deneyler benzeşim yöntemi ile kolayca yapılabilmektedir.
- 5- Öğrenci kendisine ait kişisel öğrenme ortamında rahatlıkla çalışabilmektedir.
- 6- Öğretim programı öğrencinin öğrenme ile ilgili gereksinimlerine göre hazırlanabilir. Öğretim amaçlarının sıralanışı öğrencinin öğrenme davranışına göre belirlenir.
- 7- Bilgisayar destekli eğitim ile konular öğrencilere daha kısa sürede sistemli şekilde öğretilir.
- 8- Öğrenim küçük birimlere indirildiği için, başarı bu birimler üzerinde sıralanarak gerçekleştirilir.
- 9- Öğrenci kendi çalışmasına rağmen öğretmen tarafından sürekli denetlenebilir ve gerektiğinde müdahale edebilir.
- 10-Öğretmeni dersi tekrar etme, ödev düzeltme vb. görevlerden kurtararak ona öğrenciler ile daha yakından ilgilenebilme ve verimli çalışma olanağı tanır.

3.5.3.2. Bilgisayar Temelli Öğretimin Sınırlılıkları

Bilgisayar temelli öğretimin yukarıda belirtilen yararlarının yanı sıra bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Bu sınırlılık ve dezavantajlar şöyle sıralanabilir (İşman, 2003):

1. Donanımın Pahalı Olması: Bilgisayarların satın alınması, korunması ve bakımı çok masraflıdır. Bu nedenle bilgisayarlar, gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkeler için bu öğretim şekli pahalıdır. Bunun yanı sıra, bilgisayar teknolojisi hızla gelişmekte ve değişmektedir. Bu değişimleri zamanında takip etmek oldukça masraflı ve güçtür.

2. Yazılım Üretiminin Zor ve Pahalı Olması: Bilgisayar temelli öğretimde kullanılacak bilgisayar programlarının hazırlanmasında çok sayıda insanın birlikte çalışması gerekmektedir. Bilgisayar programcılarının, öğretim tasarımcılarının ve konu alanı uzmanı olan eğitimcilerin birlikte, uzun ve dikkatli çalışmasını gerektiren bir süreç sonunda, uygun eğitim programları hazırlanabilir. Ancak bu çalışmalarını organize etmek oldukça zordur. Ayrıca, bu tür programlar zor hazırlandığından ve çok kişinin birlikteliğinden oluştuğundan, satın alınması mali olarak güç olmaktadır. Bu maliyeti de her eğitim kurumunun ya da firmanın karşılaması mümkün olamamaktadır.

3. Duyuşsal ve Psikomotor Hedeflerin Öğretilmesinin Zor Olması: Bu konu üzerinde çalışmalar hızla devam etmektedir. Daha uzun süre çalışılması gerekmektedir. Bu tür hedeflerin kazandırılması için gelişmiş grafik programlarının kullanılması gereklidir.

4. Sınıf İçi İletişimin Azalması: İnsan etkileşimindeki eksiklik, bilgisayar temelli öğretim yönteminin en önemli noktalarından biridir. Geleneksel sınıf eğitiminin ihtiyaç duyduğu yüz yüze öğrenmenin birçok insan için daha konforlu olduğu konusunda bir sorun yoktur. İnsanlar soru sormayı ve bir an önce cevap almayı severler. Sınıf ortamında, soruları ve diğer tartışmaları hemen göz önünde tutan bir geri bildirim vardır. Bilgisayar temelli öğretim ortamı, ortak çalışmaları, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci iletişimini ortadan kaldırmaktadır.

5. Belli Miktarda Bilginin Öğretilmesi: Bazen, bilgisayarlarla istenen her hedef ve davranış öğrencilere istenildiği derecede ve zamanda öğretilemez. Bilgisayarlar aracılığıyla, sadece program içerisine dâhil edilen bilgiler öğretilmektedir.

6. Ders Tasarımının Zaman Alması: Bilgisayar temelli öğretimde ders tasarımı, oldukça uzun zaman almaktadır. Bir konunun bilgisayar ortamında hazırlanması bazen haftalar sürmektedir.

7. Yaratıcılığın Engellenmesi: Bilgisayar programları bazı bilgileri doğrudan ve hazır olarak verdiği için, öğrencilerin bir şeyi ortaya çıkarması ya da düşünmesi engellenebilmektedir. Bu da öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneği geliştirememesine neden olmaktadır.

8. Sosyalleşmeyi Engellemesi: Bilgisayarlar eğitimde dikkatsizce kullanıldığında, bireyler arasında var olan ilişkileri ortadan kaldıracaktır. Öğrenciler bazen saatlerce bilgisayarın karşısına geçip dünya ile ilişkilerini kesmektedirler.

9. Ulaşılabilirlik: Bilgisayar temelli öğretimin dezavantajlarından biri de ulaşılabilirlik özelliğinin zayıf olmasıdır. Bilgisayarların herkesin ev ya da iş yerinde bulunmadığını, bazen sadece eğitim kurumlarında olduğunu düşünürsek, bilgisayar temelli öğretim herkes içindir denilemez.

10. Bilgisayar Kullanamama: Bazı insanlar bilgisayar kullanma konusunda olumsuz düşüncelere sahiptir. Bazıları bilgisayar kullanmaktan korkar. Bazılarının ise bilgisayar kullanım tecrübesi yoktur. Eğer bilgisayar temelli öğretim yapılacaksa, bireylerin bilgisayar kullanım tecrübelerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bireylerin bilgisayar korkularının yenilmesine yardımcı olunması çok önemlidir. Aksi durumda, bu yöntemin başarıyla uygulanması mümkün olmamaktadır.

11. Sağlık Olumsuz Etkilenmesi: Bilgisayar temelli eğitimde programsız ve denetimsiz şekilde bilgisayar başında fazla zaman geçirilmesi sonucunda öğrencilerde bel, göz, el ve bileklerde rahatsızlıklar oluşabilmektedir.

Bilgisayar ve İnternet teknolojisi olanaklarının bilimsel araştırmalarda, sayısal ve sözel alanlarda kullanılması uzun süredir uygulanan bir yöntemdir. Bununla birlikte araştırma ve çözümlenmeye dayalı tüm eğitim konularında bilgisayar ve İnternet olanakları kullanılmaktadır. Sanat eğitimi ise daha çok atölye ortamının kullanıldığı, bire bir ya da grup halinde eğiticinin izlediği yöntem ve teknikler doğrultusunda

uygulamaya dayalı bir yöntem olarak karşımıza çıkar. Bu uygulama yöntemi temel sanat eğitiminin verildiği ve müfredatın yoğun olarak sanatsal uygulamalara yönelik oluşturulduğu eğitim kurumlarında belirli oranda doğru bir uygulamadır. Günümüz şartları göz önüne alındığında çok daha kısa sürede, çok daha fazla bilginin daha kalabalık topluluklara ulaştırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Günümüzde teknolojik olanaklar bilgiye ve veriye ulaşmanın yanında bu kaynağa katkı yapmak ve içerik oluşturmak açısından sanatçıya ve sanat eğitimi alan öğrenciye pek çok yöntem sunmaktadır, bu durumu göz önüne aldığımızda sanat eğitiminde teknolojik imkânların eğitim yöntemleri ile birlikte kullanılması ve bu olanakların araştırılması önemlidir.

3.5.4. Bilgisayar Destekli Eğitimin Türkiye de Uygulama Örnekleri

Türkiye, bilgi toplumuna dönüşüm hedefini; “Bilim ve teknoloji üretiminde önemli bir merkez haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” biçiminde belirtmiştir.(DPT,2006). Bu süreçte bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin vatandaşlar tarafından benimsenerek her alanda kullanılması amaçlanmaktadır.

Bilgisayar teknolojilerinin hızla yayılmaya başladığı 80’li yıllardan itibaren pek çok farklı proje uygulamaya konulmuştur. Türkiye’de eğitimde bilgisayarın kullanılması amacıyla ilk girişim, 1984 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri ile Bakanlık görevlilerinden oluşan “Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu” oluşturulmuştur. Bu komisyon bir rapor hazırlamış ve ortaöğretimde bilgisayar eğitiminin başlatılması, uygulamaya geçiş programı, uygulama okullarının seçimi, öğretmenlerin seçilmesindeki ölçütler, öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmenlerin yetiştirilmesinde uygulanacak programlar, öğretim araç-gereçlerinin hazırlanması, bilgisayar donanımlarının seçimi gibi konular üzerinde görüş bildirmişlerdir (Deniz, 1992). Zamanla bu süreç, yerini bilgisayarın bir eğitim aracı olarak kullanıldığı bilgisayar destekli eğitim uygulamalarına bırakmıştır. Orta dereceli okullara 1987-1988’den itibaren 2 saat teorik 1 saat uygulamalı olmak üzere seçmeli dersler konulmuştur (Uşun, 2004). 1990 yılında gerçekleştirilen Milli Eğitim Projesi ile okullardaki bilgisayar sayısında artış olmuş, insan faktörü ön plana çıkarılmıştır. Bu proje kapsamında Türkiye genelinden seçilen 28 lisede bilgisayar derslikleri

kurulmuştur. Ayrıca Milli Eğitim Müdürlüklerini Merkez'e bağlayan bilgisayar ağı kurulması amaçlanmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda 1993 yılına kadar ortaöğretim kurumlarının %11-12'sinde bilgisayar dersliği oluşturulduğu ve bu dersliklerin %70 bilgisayar eğitimi, %30 Bilgisayar destekli eğitim amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir (Uşun, 2004).

Türkiye'de 8 yıllık kesintisiz eğitimle birlikte, eğitimde "Bilgisayar destekli eğitim" projeleri de devam etmiştir. Uygulanan bir diğer proje "Eğitimde Çağ Yakalamak 2000" adlı projedir. Bu projede de önceki projeler gibi okullarda bulunan bilgisayar sayısının çoğaltılması hedeflenmiştir. Projedeki önemli nokta, öncelikle Türkçe, matematik, fen bilgisi, yabancı dil ve sosyal bilgiler derslerine ait yazılımların kullanıma sunulması, 70.000 okulun İnternet'e bağlanması ve çeşitli dersler için eğitim yazılımlarının alınmasının planlanmasıdır. Ancak yazılım ihalelerindeki aksaklıklar, etkileşimli yazılımların tasarlanamaması, yazılımlarda pedagojik gelişimin göz ardı edilmesi yazılımların esnek olmaması gibi nedenlerden dolayı bu projede de istenen başarıya ulaşılamamıştır (Uşun, 2004). 2003 yılında MEB ve Türk Telekom arasında yapılan bir anlaşma ile okulların İnternet bağlantıları yapılmaya başlanmış ve ilerleyen dönemde tüm eğitim kurumları standart bir İnternet ve ortak veri tabanına bağlanmıştır. 1998-2007 yılları arasında gerçekleştirilen "Temel Eğitim 1 ve 2" ile "Eğitim Çerçevesi Projelerinin toplam \$700.000.000 olan bütçesinin %92'si donanım alımına %8'i ise hizmet içi eğitim, müfredat geliştirme ve pedagojik destek gibi diğer hizmetlere ayrılmıştır (Özdemir,2010).

Bu projeler içinde 2010 yılından itibaren uygulanmaya başlanan "Fatih Projesi" en geniş kapsamlı ve yüksek yatırımlı proje olarak karşımıza çıkar. "Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi, Eğitimde FATİH Projesi" sloganıyla Kasım 2010'da başlatılan ve 3+2 yılda tamamlanması öngörülen proje, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen proje, Ulaştırma Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir. Türkiye'de son yıllarda okullarda akıllı tahta kullanımı hızlanmış ve FATİH Projesi ile de bütün okullara yaygınlaştırılması hedeflenmiştir.

FATİH projesi kapsamında, okul öncesi, ilk ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların, 620.000 adet dersliğin LCD panel etkileşimli tahta ve İnternet ağ altyapısı ile donatılması planlanmaktadır. Ayrıca her öğretmene ve beşinci sınıftan itibaren her

öğrenciye tablet bilgisayar verilmesi (yaklaşık 12 milyon öğrenci, 680 bin öğretmen), bilişim teknolojilerine uygun eğitim içeriklerinin ve yazılımların oluşturulması, z- kitaplar (Zenginleştirilmiş dijital kitap) oluşturularak tabletlere yüklenmesi, öğretmen kılavuz kitaplarının güncellenmesi ve öğretmenlere 110 merkezde hizmet içi eğitim verilmesi de proje kapsamında yer almaktadır.

Türkiye okullarında akıllı tahta kullanımı üzerine yapılan bir araştırmaya göre (Somyürek, Atasoy ve Özdemir, 2009), Öğretmenlerin çoğunun akıllı tahtayı nasıl kullanacakları hakkında teknik bilgiye ve sınıf etkinliklerine uyarlayacak pedagojik yetkinliğe sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Fatih projesinin ulaştığı eğitim kurumlarında akıllı tahtalar belirli ölçülerde bilgisayar alışkanlığı ile kullanılırken, henüz projenin ulaşmadığı okullar da dâhil olmak üzere öğretmenlere uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetleri devam etmektedir. Günümüze kadar gerçekleştirilen projelerin hemen hepsinde donanımaya yatırım yapıldığı, hizmet içi eğitim, müfredat geliştirme ve pedagojik destek açılarından yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu projelerde yetersiz kalınan boyutlar, FATİH Projesi'nin eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi, öğretim programlarında etkin bilişim teknolojisi kullanımı, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi, bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir Bilişim teknolojisi kullanımının sağlanması bileşenleri ile aşılmaya çalışılmaktadır. Bu proje ile öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojileri ile daha erken yaşta tanışması ve böylece topluluğun bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığının artması sağlanarak, bilgi iletişim teknolojilerinin toplumsal, sosyal ve ekonomik yaşamı etkilemesi planlanmaktadır. Eğitimde FATİH projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır (MEB, 2012):

1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması
2. Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi
3. Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı
4. Öğretmenlerin Hizmet içi Eğitimi
5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir bilgisayar teknolojisi Kullanımının Sağlanması.

Proje kapsamında Her dersliğe kablolu İnternet bağlantısı, akıllı tahta, her okula 3 boyutlu belge kamera, 1 adet çok fonksiyonlu yazıcı ve fotokopi makinesi, her öğretmene tablet bilgisayar veya dizüstü bilgisayar ve her öğrenciye tablet bilgisayar

verilmesi planlanmaktadır. Fatih projesi yayılımı halen uygulanmakta olup ülke çapında oluşturulan eğitim bölgeleri belirli bir sıralama sistemine göre donatılmaktadır.

3.5.4.1. Eğitim Amaçlı E-İçeriğin Oluşturulması

Günümüzde bilginin hızlı artışı ve bilişim teknolojilerinin gelişimi bilgiye ulaşım yollarında farklı yöntemler kullanılmasına yol açmıştır. Geleneksel eğitim öğretim ortamlarının yanı sıra elektronik ortamlarda aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda e-öğrenme kavramı ortaya çıkmıştır. FATİH Projesi ile e-öğrenmenin yaygınlaştırılması böylece öğrencilerin daha aktif kılınması, öğrenmenin kolaylaştırılması ve eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla oluşturulan bilgisayar teknolojisi sınıfları ve dağıtılan tablet bilgisayarların etkin kullanımını sağlamak için eğitsel e-İçerik oluşturma çabaları sürdürülmektedir. MEB ve TÜBİTAK bu konuda ortak çalışmalar yapmakta ve belirlenen ölçütler doğrultusunda materyal üretmektedirler. “Kitap içeriklerinin teknolojinin avantajlarından yararlanılarak zenginleştirilmesi amacıyla z-kitap geliştirilmiştir. z-kitap; Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunca onaylanarak okutulan ders kitaplarının; öğretim programları esas alınarak, animasyon, video, ses, fotoğraf, harita, grafik, tablo, simülasyon vb. öğelerle etkileşimli hâle getirilmesidir. Oluşturulan e-İçerik, EBA (Eğitim Bilişim Ağı) adı verilen platform üzerinden sunulmaktadır. EBA, öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları için tasarlanan “eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi donanımlarını kullanarak etkin materyaller kullanmak amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından tasarlanan, sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeye geçmiş doğru e-İçeriklerin bulunabileceği sosyal bir platform” olarak tanımlanmaktadır.

Öğretim programlarında bilgisayar teknolojilerinin etkin kullanımını sağlamak amacıyla, bu teknolojinin etkin kullanımının gerektiği ders kazanımları belirlenerek bu kazanımlar doğrultusunda derslerin güncelleştirilmesi bunun için program geliştirme komisyonu oluşturularak gereksinim duyulan kazanımların ve öğretim etkinliklerinin yapılandırılması planlanmaktadır. Ayrıca her ders ve öğrenme modülü için, ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitapları güncelleme komisyonları oluşturularak, eğitim materyallerinde gerekli çalışmanın gerçekleştirilmesi, hazırlanan materyallerin öğretim programları, ders kitapları ve öğretmen kılavuz

kitapları ile bütünleştirilmesi hedeflenen çalışmalar arasındadır. Bu çalışmalarla z-kitap oluşturulması ve akıllı tahta ve PC tabletlerde e-içeriğin ve z-kitapların kullanılması amaçlanmaktadır.

Görsel 3.1

EBA (Eğitim Bilişim Ağı) Arayüz görüntüsü

3.5.4.2.Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimi

Eğitimde FATİH Projesi'nin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri kapsamında, yaklaşık 680.000 öğretmenin sınıflara sağlanan donanım altyapısını, eğitsel e-içerikleri ve bilgisayar destekli eğitime uyumlu hale getirilen öğretmen kılavuz kitaplarını etkin biçimde kullanma becerilerini geliştirmelerine yönelik yüz yüze ve uzaktan eğitim aracılığıyla hizmet içi eğitim faaliyetleri planlanmıştır. Öncelikle eğitici yetiştirilmesine yönelik kurslar düzenlenmektedir. Daha sonra yetiştirilen bu eğiticiler tarafından öğretmenlere, öncelikle temel bilgisayar kullanım kursu verilerek teknolojiye olan yetersizliklerin giderilmesi ve daha sonrada bilgisayar teknolojilerinin derslerde etkin ve verimli kullanılması için formasyona yönelik bir eğitim verilmesi sağlanmaktadır. Bu projenin uygulamaya konulduğu günden bu yana değerlendirme amaçlı uygulamalar da yapılmıştır. Sabancı Üniversitesi tarafından hazırlanan Eğitim İzleme Raporu 2010 (ERG, 2011)'a göre, yapılan saha çalışmalarının raporlarında, öğrencilerin “görsel olarak öğrendiklerimi daha iyi öğreniyorum”, “dersler eğlenceli hale geldi”, “dersleri anlamam kolaylaştı”, “soruları pratik ve hızlı çözüyoruz”, “derslerde aktif hale geldik”, “derslerde kendimiz slayt hazırlayıp sunu yapabiliyoruz” gibi ifadelerinin yer aldığı ancak bu ifadelerin projenin öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisini nesnel bir biçimde ölçmekten uzak olduğu belirtilmiştir. Raporunda ayrıca, aynı

okulda görev yapan 47 öğretmene uygulanan ve 37 sorudan oluşan anketin sonuçları yer almaktadır. Sonuçlar şu biçimde sıralanmıştır:

- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu dizüstü bilgisayarı ve projeksiyon cihazını kullanma konusunda sıkıntı yaşamamaktadırlar.
- Akıllı tahta hakkında büyük oranda bilgi sahibi değillerdir.
- Öğretmenlerin yarısından fazlası sınıftaki dizüstü bilgisayar sayısının ve İnternet erişim hızının yeterli olmadığını düşünmektedir.
- Ayrıca öğretmenlerin büyük çoğunluğu bilgisayarların durumlarından sorumlu olmak istememektedirler.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin dersliklerde bulunan teknolojik cihazları rahatlıkla kullanamadıklarını, öğrenci velilerinin ise çoğunlukla bu donanımların verimli kullanımı ve bu donanımların sağladığı yararlar konusunda bilgi sahibi olmadığını belirtmektedir.
- Öğretmenlerin yarısından fazlası öğretim programının sınıflarda bulunan cihazların ve ses, video, animasyon, sunu, fotoğraf/resim, etkileşimli e-kitaplar gibi e-içeriklerin ders öğretiminde kullanımını desteklemediğini, büyük çoğunluğuysa e-içeriklere yeterli sayıda ulaşamadıklarını ve e-içerikleri kendilerinin hazırlayamadıklarını ifade etmiştir.
- Öğretmenlerin büyük bölümü bilgisayar ve teknolojik araçların kullanımı konusunda eğitime gereksinim duyduklarını ifade etmişlerdir. Türk eğitim sisteminde önemli bir çaba anlamına gelen bu projenin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarının tekrar gözden geçirilmesi gereği ortadadır.

3.5.5. Bilgisayar Destekli Eğitimin Dünya da Uygulama Örnekleri

Dünyada bilgi ve eğitime artan talep nedeni ile sanat eğitimcileri de içerik ve yöntem olarak farklı arayışlar ve yenilikçi yöntemlere yönelmişlerdir. Artan küreselleşme beraberinde faydalar ve zorluklar getirmekte, uluslar arası rekabetin fazlaşması, göç ve çok kültürlülük, teknoloji ve bilgi ekonomisinin gelişmesi sanat eğitimindeki değişimi körüklemektedir. Okullar çocuklara benlik ve birikim oluşturma noktasında ortam sağlamakta, hem bir birey hem de toplumun çeşitli gruplarının bir üyesi olarak yetişmelerinde yardımcı olmaktadır. Buna ek olarak gençlerin yaratıcılıklarını geliştirmek ve potansiyellerini arttırmak için farklı yöntemlere ihtiyaç duymaktadır. Avrupa komisyonu tarafından hazırlanan 2009 tarihli “Arts and Cultural Education at School in Europe”(URL-3,2015) kitabının verilerine göre; Avrupa ülkelerinde

sanat eğitiminde ki ana amaçlar ülkeler arasında benzer özellikler taşımakla birlikte tüm ülkeler 'sanatsal beceriler, bilgi ve anlama', 'eleştiri', 'kültürel miras', 'bireysel ifade/kimlik' 'yaratıcılık' gibi konuları müfredat programlarına almışlardır. Bunların dışında 'sanat ve yaşam boyu öğrenme/hobi' sadece 15 ülkenin müfredatında ele alınmıştır. İlköğretim seviyesinde tüm öğrenciler için bazı zorunlu sanat dersleri mevcuttur. Bu durum alt orta öğretim seviyesinde neredeyse tüm ülkelerde geçerlidir. Bu seviyede sanat dersleri zorunlu değilse, seçmeli olarak öğrencilere yine de sunulmaktadır. Sanat eğitimi için müfredat geliştirme sürecinde öğrencilerin yaratım süreçlerinde bilgisayar ve İnternet teknolojileri kullanımları teşvik edilmektedir. Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin yeri ve önemi müfredat dâhilin de tüm ülkelerde geniş çapta farklı yöntemlerle kullanılmaktadır.

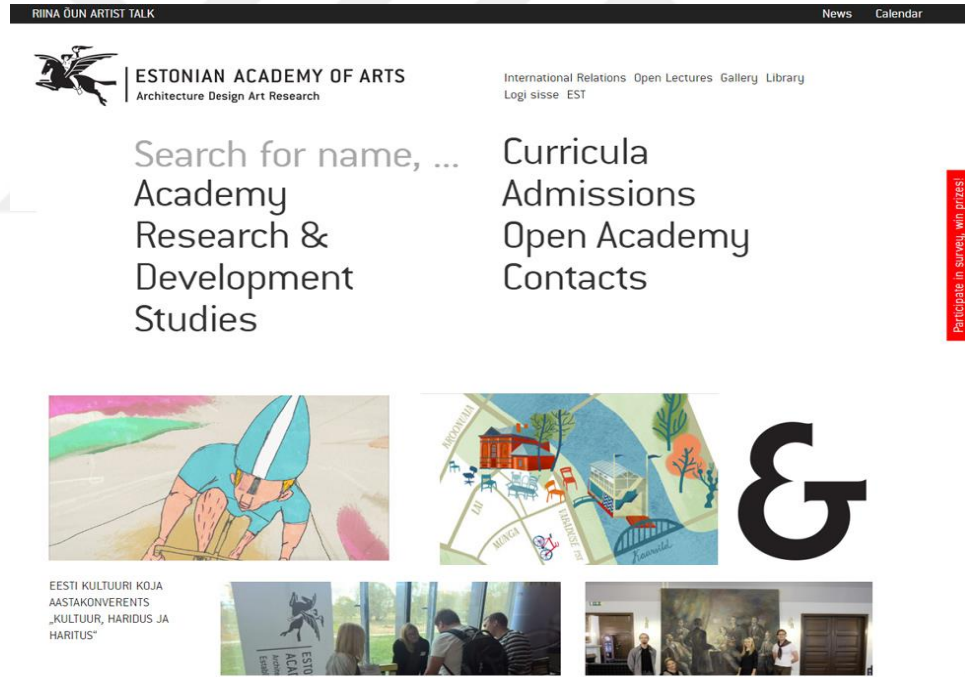
Bilgisayar ve İnternet teknolojileri müfredatlar arası bir başarı hedefi veya sanat eğitiminin parçası olarak açıkça belirtilmektedir. Görsel sanatlar, medya sanatları ve müzik gibi derslerde bilgisayar dersin ana unsurlarından biri olarak kullanılmaktadır. Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin müfredata dâhil olması dışında verimli kullanım amaçlı projeler geliştiren kurumlar oluşturulmuştur.

Hükümetler tarafından çevirim içi eğitim içeriğine uygun belgeler ve arşiv düzenlemeleri yapılmıştır. Genel uygulama yöntemlerine bakıldığında Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanıldığı yöntem içinde en fazla kullanılan yöntemin kültürel mekân ve sanal müze ziyaretleri olduğu göze çarpmaktadır, bununla birlikte sanat galerileri, tiyatrolar ve konser alanları da öğrenciler tarafından ziyaret edilir. Ancak, bu gezilerin organize edilme şekli ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Bazı ülkelerde kültür içerikli gezilerin yapılıp yapılmayacağı, ne sıklıkta gerçekleştirileceği ve ne tür geziler olacağı tamamen okulların kendi tercihlerine bağlı iken bazı ülkelerde geleneksel bir düzen vardır ve yapılan gezilerin sürekliliği belirli kurallar çerçevesinde düzenlenir. Avrupa ülkelerinin tamamına yakını sanat eğitiminde yenilikçi teknikleri benimseyen projeleri desteklemektedir, Polonya ve İsviçre sanat eğitimi müfredatında Bilgisayar ve İnternet teknolojisi kullanımına yönelik bir kaynak olmadığını belirtmiştir. Belçika, Estonya, İrlanda, Portekiz, Avusturya ve Slovenya'da sanat eğitiminde Bilgisayar ve İnternet teknolojileri kullanımını artırma amaçlı bir takım ilginç projeler hala gelişim sürecindedir ya da tamamlanmıştır.(URL-3,2015)

Belçika'da Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan CANON Cultuurcel organizasyonu Medya çalışmalarını da içeren sanat dersi eğitiminde bilgisayar ve İnternet

teknolojisi kullanımını desteklemek için INgeBEELD Projesi başlatmıştır. IngeBEELD 1 (3- 8 yaş için) gör- işit medyanın farklı yönlerini çocuklara yaratıcı bir teknikle tanıtmak için kullanılmaktadır. IngeBEELD 2 (6-14 yaş için)hayal gücü, araştırma ve deneyime odaklanan yapılandırılmış görsel ve işitsel dil öğrenme paketi sunmaktadır. IngeBEELD 1' in tersine daha küçük çocuklar için INgeBEELD 2 düz anlatım içeren gör-ışit araçlarından ziyade deneysel film, video ve kısa süreli görsel işitsel uygulamalar içerir. INgeBEELD 3'te (12 ve 18 yaş için) her kademedeki öğrenciye web site kullanımı ile medya okuryazarlığı öğretilmektedir (Genel liseler, Teknik ve meslek liseleri, yarı zamanlı meslek liseleri ve güzel sanatlar liselerine).(URL-4,2015)

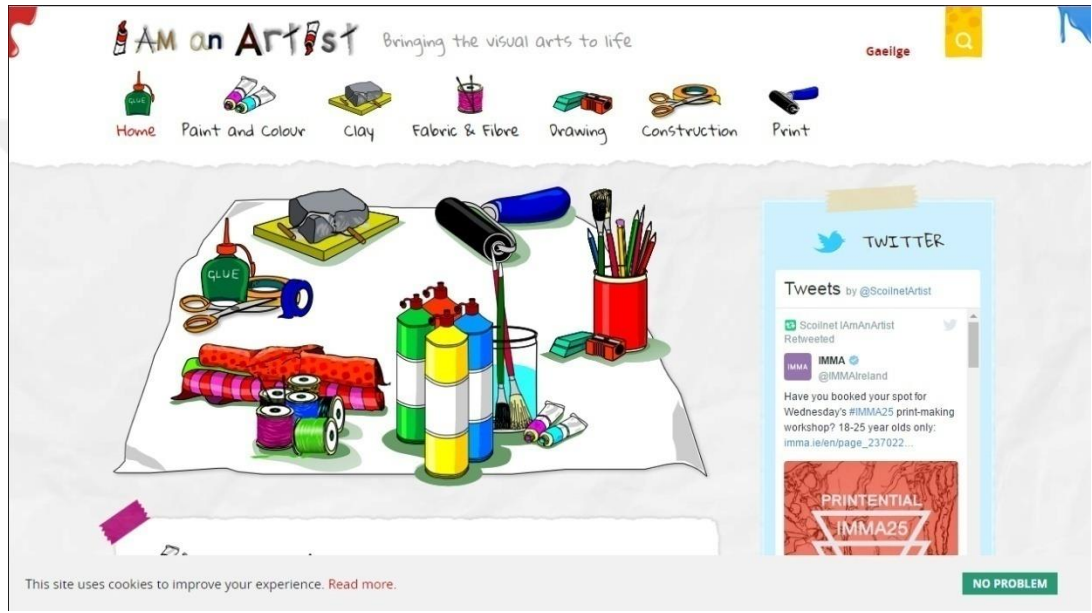
Estonya'da Anima-Tiger adlı bir okul programı animasyonun farklı türlerini kapsayan kurslar sunmaktadır, Eğitim bakanlığı gerekli ekipmanları sağlamaları için okullara yardım etmekte ve öğrenciler arasında animasyon film yarışmaları düzenlemektedir.(URL-5,2015)

Görsel 3.2

Estonya Sanat Akademisi öğrenci merkezli proje ağı sayfası İrlanda'da Eğitim Teknolojisi Ulusal Merkezi (NLTE) Eğitim'de bilgisayar teknolojilerinin kullanımı adına okullara tavsiye, destek vermektedir. Cultural Ireland (URL-6, 2015) ve IMMERSE gibi devam eden projeleri denetler. Cultural Ireland, İrlanda Cumhuriyeti ve Amerika Kuzey İrlanda eğitim bölümleri tarafından ortak değişim programı ile işbirliği içerisinde kurulmuştur. Bilgisayar ve İnternet

tabanlı eğitim programları geliştirmekte ve üretmektedir. IMMERSE(Innovative Multi-Media Educational Resources for Students and Educators) İrlanda müfredatına bağlı interaktif elektronik ortam içeriği geliştiren NCTE ve RTE (The National Broadcast) arasında kurulan elektronik ortamda öğrenme ortaklığıdır. Son zamanlarda üç alana yoğunlaşır: İlkokul seviyesi görsel sanatlar, ilkokul seviyesi bilim. İlkokul seviyesinde film üretimi girişimi The FIS Project olarak adlandırılır.(URL-7,2015) görsel Sanat Eğitimi alanında bilgisayar ve dijital teknoloji kullanımını geliştirmeyi içerir.

Görsel 3.3

İrlanda Eğitim Bakanlığı” iamartist” çocuklar için sanat eğitimi içerikli web sitesi

Avusturya’da Future Learning programı Museum Online ve net-music.at gibi çeşitli girişimlere ve projelere destek vermektedir.(URL-8,2015) Museum Online Programı 1998 yılından bu yana uygulanmaktadır. Federal Eğitim, Sanat ve Kültür bakanlığı tarafından desteklenmekte ve KulturKontakt Avusturya tarafından yönetilmektedir. Bu programın amacı bölgesel, ulusal ve uluslar arası sanat ve kültürün derin analizini yapmak için öğrencilere ve öğretmenlere fırsatlar sağlamaktır. Katılımcılar “Dünya Kültür Mirası” üzerine detaylı araştırma yapabilmektedirler. Slovenya’da bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile ilgili çeşitli sanat projeleri geliştirilmektedir. Bilgisayar ile çocukların gözünden comenius sanat projesi, anadil, müzik, doğal bilimler ve çevre çalışmaları ile görsel sanatların çapraz müfredat bağıını inceleyen çok yönlü bir

projedir. Son zamanlarda birçok okulun katıldığı bir diğer proje bilgisayar ve İnternet kullanımını ile yaratıcılığı desteklemeyi amaçlayan Sanat Galerisi- Sanal Galeri projesidir. Öğrenciler belirli bir konuya göre hazırladıkları sanatsal tasarımları sunarlar ve en iyi beş çalışmanın yaratıcıları yılsonunda küçük ödüller alırlar.

Fransa’da 1997 yılından itibaren Eğitim Bakanlığı bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişiminden ve yayılımından sorumlu olmuştur. Fransa Eğitim Bakanlığı basılı içerik dışında bilgisayar teknolojilerine dayalı tüm eğitim kaynaklarından da sorumludur, Eğitim Bakanlığına bağlı bir kamu kurumu olan Ulusal Öğretim Dokümantasyon Merkezi, çeşitli eğitim düzeyleri için çevirim içi doküman kaynakları geliştirmektedir. Yunanistan, okullara CD-rom ve Dvd’ler gibi bilgisayar tabanlı öğretim materyalleri içeren kaynaklar sağlamaktadır. İspanyada, Eğitim Bakanlığı, Sosyal Politikalar ve Spor Bakanlığı, yüksek enstitü yolu ile Öğretmenler için çevirim içi eğitim konuları ve kaynaklar sağlar, bununla birlikte bazı özerk topluluklar bilgisayar teknolojilerini kullanarak sanat öğretimi yapmak için eğitim kurumlarına ve eğitimcilere bir dizi kaynak oluşturmuşlardır. Bu kaynakların bazıları öğretmenin sınıfta öğrenme-öğretme sürecini kolaylaştırması için tasarlanmış ve diğerleri de öğrencilerin interneti kullanarak ödevlerini yapabilmeleri için tasarlanmıştır. Malta’da, 2008-2010 Ulusal e-öğrenme Stratejisinin bir parçası olarak Müfredat Yönetimi Bölümü e-öğrenme tekniğini kullanmaya başlamıştır. Sanat eğitimleri de dâhil olmak üzere tüm eğitimcilere diz üstü bilgisayarlar verilmiştir. Slovenya’da, Eğitim ve Spor Bakanlığı okullara bilgisayar teknolojileri ve içinde sanat konuları da olan bir dizi eğitim müfredatı hazırlamıştır.(URL-3,2014) Bilgisayar Destekli Eğitim’ in faydasına bir başka örnek olarak Amerika Birleşik Devletlerinde Apple’ın başlattığı “Geleceğin Sınıfları”(Apple Classrooms of Tomorrow-ACOT) (URL-9,2014) projesinde, öğretmen ve öğrencilerin sürekli ve sistematik olarak bilgisayar kullanmalarının öğretim-öğrenme süreçlerini nasıl etkilediği incelenmiştir. Bu projede Amerika’da ilk ve orta dereceli okullardan seçilen yedi sınıfta her öğrenci ve öğretmene biri okulda biri evde kullanılmak üzere iki bilgisayar verilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde Bilgisayar kullanan öğrenciler, korkulduğu gibi, sosyal ilişkilerinde arkadaşlarından soyutlanmamışlardır. Tersine bilgisayar aracılığıyla öğrenciler işbirliği yapma ve birlikte problem çözme becerilerini öğrenmişlerdir. Öğrencilerde bilgiye ulaşma, paylaşma ve yenilikçi düşünme yetenekleri ortaya çıkmıştır. Bilgisayar kullanımının olumlu etkilerinin başka bir

göstergesi de, kullanım sonucu ilginin azalmayıp artmasıdır. Öğrenmeye güdülenme açısından son derece önemli olan bulgu, giderek daha karmaşıklaşan uygulamalar sonucunda çocukların birer uzman gibi hareket etmeye başladıklarını, hatta evde bilgisayar kullanımında anne-babalarına yardımcı olduklarını göstermektedir. Başarı düzeyinin artıp eksilmediği, büyük ölçüde aynı kaldığı durumlarda ise ortaya çıkan en önemli bulgu, bilgisayar kullanımı sonucunda öğrenilen bilgi miktarının artmasına karşılık öğretme-öğrenme süresi kısalmış, öğrenmede verimlilik artmıştır. Öğrencilerin sınıfta daha etkin duruma geldikleri, bilgisayar başında iken birbirleriyle daha çok etkileştikleri gözlenmiştir. Öğrenci etkileşimleri geleneksel sınıftakinden farklılık göstermiş, öğrencilerde anında birbirlerine yardım etme, birbirlerinin yaptıklarını merak etme, heyecanlanma gibi davranışlar görülmüştür. Projedeki dört yıllık eğitim sonunda öğrencilerin başarıları, geleneksel eğitimden geçen 216 öğrencinin başarıları ile karşılaştırıldığında, proje kapsamındaki öğrencilerin başarı düzeyleri çok üstte bulunmuştur.

Bilgisayar Destekli Eğitim'in başta Amerika, İngiltere, Fransa gibi gelişmiş ve Mısır, Ürdün, Malezya gibi gelişmekte olan ülkelerdeki uygulamaları örnek çalışmalar olarak ele alınabilir.(M. Mercan 2009) Güney Kore'de, 1988 yılında eğitimde bilgisayar ve iletişim teknolojileri uygulamaları ulusal politika olarak kabul edilmiştir. Bu tarihten sonra eğitimde iyileştirmeler süreci çerçevesinde çeşitli reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu reformları, 1997-2000 yıllarını kapsayan ve öğrenci ve öğretmenlerin bilgisayar teknolojisi yeterliliklerini artırmayı hedefleyen bir plan izlemiştir. Bu plana uygun olarak, okullardaki donanım artırılmış ve kalitesi iyileştirilmiş, çoklu ortam eğitim materyallerinden oluşan ders kitapları kabul edilmiştir (S. Ekici 2013).

Bu örneklerden de görüldüğü gibi dünyada farklı ülkelerde bilgisayar ve iletişim teknolojileri farklı yöntemlerle eğitim içeriğine dâhil edilmiş ya da buna yönelik çalışmalar sürdürülmektedir, bazı ülkelerin bilgisayar ve iletişim teknolojilerini sanat eğitiminde de kullandığı ve buna yönelik içerik oluşturduğu örneklerden anlaşılmaktadır. Bilgisayar destekli sanat eğitimi kavramını incelemeyen önce sanat eğitiminin içeriğinin incelenmesi önemlidir.

3.5.6. Görsel Sanatlar Dersi İçin Bilgisayar Destekli Araştırma Teknikleri

Sanatçı ve Sanat eğitimcilerinin bilgi teknolojilerini kullanma yöntemlerine geçmeden önce, gereksinimlerini incelemekte fayda vardır. (Uçak, 1997), insan

bilimleri alanındaki akademisyenlerin bilgiye gereksinim duydukları dönemleri; birinci sırada makale, kitap, bildiri yazmak ve ders hazırlamak, ikinci sırada yeni bir alanda çalışmalar yapmak, üçüncü sırada ise güncel kalabilmek olarak sıralamıştır. Estetik bilgi özelliğine sahip, sanatsal bilginin iletimi “estetik iletişim” olarak isimlendirilebilir. “Estetik iletişim, sanatçının nesnel dünyadan sezgisel yolla edindiği bilgileri yaratım sürecinde kullanarak mesaj olarak izleyiciye iletmesidir.” Bu özelliği ile sanat ve sanat eseri aynı zamanda bir bilgi kaynağı olmaktadır. (Atalay, 2000)

3.5.6.1. Bilgi Kaynaklarının Kullanımı

Sanatçıların İnternet ve bilgisayar teknolojilerini, diğer alanlardaki kullanıcı gruplarından farklı yöntemlerle kullanabilirler. Bazı bilgi kaynakları ise, sanat alanı dışındaki kullanıcılar tarafından da kullanılır. Ancak yine de bu kaynaklar kullanım amaçları ve özellikleri açısından sanat alanına özgüdür, buna disiplinler arası geçiş olarak da bakabiliriz.

- a- Kitap, süreli ve süresiz yayınların takibi
- b- Sanatçı kitap ve portfolyoları
- c- Sergi katalogları
- d- Ephemera (Sanat ile ilgili basılı ürünler)
- e- Danışma-Konferans kaynakları
- f- Görsel materyaller
- g- Görsel –İşitsel materyaller
- h- E-Eğitim Siteleri
- i- E-Kütüphaneler
- j- Sanal Müzeler
- k- Sanal Sergiler
- l- Sanat İçerikli Eğitim Videoları
- m- Uzaktan Sertifika Programları
- n- Canlı Sunum ve Performanslar
- o- Eser Satış ve Paylaşım Olanakları

a- Kitap ve Süreli Yayınların Takibi

Kütüphanecilik ve bilgi bilimleri literatüründe, sanat ve insan bilimleri alanlarında kitap kullanımına ilişkin iki farklı görüş bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar kitapların bu alanlarda en önemli ve kullanışlı kaynak olduğunu belirtirler (Watson – Boone, 1994, Budd, 1989). Günümüzde sanat içerikli kitap ve süreli yayınlara nesnel olarak ulaşmak her zaman mümkün olamamaktadır. Özellikle farklı illerde basılı yayınlara ancak belirli oranda ulaşılabilir, İnternet kaynakları araştırıldığında sanatsal kitaplara ulaşmanın kolay olduğu hatta pek çoğunun içeriklerinin direkt olarak İnternet kaynakları arasında yer aldığı görülebilir. Süreli yayınlara, içerdikleri güncel bilgiler nedeni ile sanat alanında önemli bir kaynak türü olarak karşımıza çıkar. Van Zijl ve Gericke (1998), Vaal Triangle Technikon Üniversitesine bağlı sanat bölümünde yaptığı çalışmada, sanatçıların ve sanat akademisyenlerinin %87'sinin süreli yayınlara temel kaynak olarak gördüklerini belirtmektedir. Daha sonra kütüphane kitapları (%73) gelmektedir

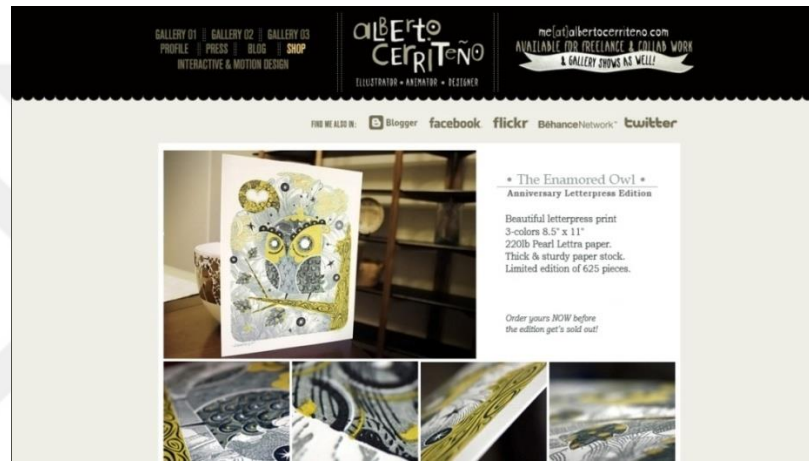
Görsel 3.4

Web dergi örneği www.e-skop.com (2016)

b- Sanatçı Kitap ve Portfolyoları

Sanatçılar için diğer sanatçıların düşüncelerinin, görüşlerinin ve sanat felsefelerinin anlaşılması büyük önem taşımaktadır (Opdahl, 1986). Bu tip kaynaklar içerisinde sanatçıların sanat anlayışları dışında yaşamları, eğitimleri, etkileri, ilişkileri, zevkleri,

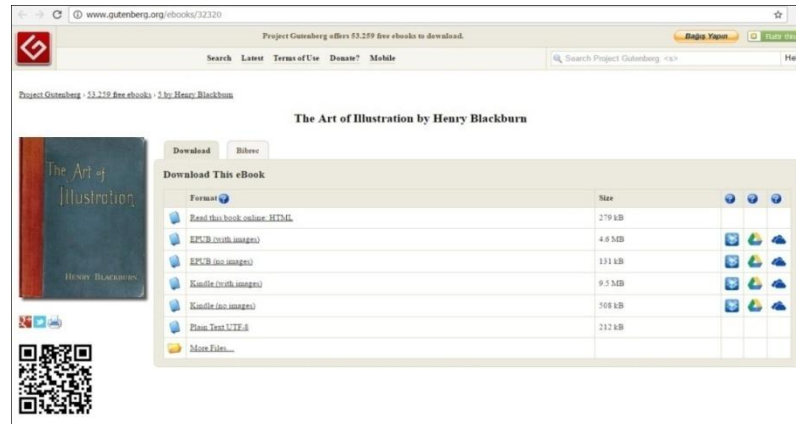
estetik anlayışları ve teknik metotları hakkında bilgiler de bulunabilmektedir. Bu bilgiler diğer sanatçıların yaratıcılığını açığa çıkarmada ve kavramada oldukça faydalıdır (Robertson,1989). Bu bakımdan, belirtilen kaynaklar sanatçıların sanatsal tekniklerinin anlaşılması ve onlar üzerine yapılacak araştırmaların etkinleştirilmesi bağlamında, diğer sanatçılara önemli bilgiler sunmaktadır. Ayrıca bu kitaplar belirli ölçüde sanatçıların orijinal eserlerini ya da net baskılı eserlerini de içerebilmektedir bu nedenle kataloglama ve arşivleme konusunda önem taşırlar. İnternet üzerinde çeşitli yayınevlerinin sanatçılara ait özel koleksiyonları ve basılı yayınlarına ulaşabilmek mümkündür.

Görsel 3.5

Grafik ve Serigrafi sanatçısı Alberto Cerriteno Portfolyo sitesi (2016)

www.albertocerriteno.com

Görsel 3.6

Sanatsal Kitap arşivi bulunan çevirim içi kütüphane (2016)

www.gutenberg.org/ebooks/32320

c- Sergi Katalogları

Sergi katalogları hem sanatçılar, hem eğitimciler ve öğrenciler için önemli kaynaklardır, Bu kaynakların en belirgin özelliği sanat galerilerinde ya da müzelerinde sergilenmiş sanat eserlerinin renkli reproduksiyonlarını sunmalarıdır (Keaveney, 1986). Bu kataloglar ayrıca Reproduksiyonlar dışında, eleştiri yazıları, sanatçıya ilişkin biyografik bilgiler ve sanatçılar ile yapılan röportajlar ve onların beyanları da içerir. Robertson (1989) sergi kataloglarının 4 çeşit olduğunu belirtmektedir;

- Tek kişinin sergisine ait kataloglar: bu kaynaklar önemli bilimsel yayınlardır ve “*catalog raisonne*” gibi önemli yayınların bilgi alanını oluşturmaktadır. (Catalog raisonne, bir sanatçının bireysel olarak oluşturduğu tüm sanat çalışmalarını sunan kitaplardır)
- Bir grup sanatçının sergisine ait kataloglar: bu kataloglarda, bireysel olarak sanatçılar ve onların her bir çalışması da ayrıntısız olarak belgelenmektedir. Ancak bunlara sistematik erişim sağlanamamaktadır. Çünkü kataloglama ve indeksleme sistemleri, grup sergilerine katılan sanatçıların isimlerini bireysel olarak listelememektedir
- Birbirini takip eden dönemler halinde, (örneğin, yıllık ya da iki yıllık) yapılan sanatçı gruplarının sergi katalogları.
- Ticari sanat galerileri ya da sanatçıların ortaklaşa oluşturdukları galerilerin sergilerine ait broşür ya da davetiyeler.

d- Ephemera

Sergi katalogları ile yakından ilgili bir kaynak türü olan ephemera, görsel sanatlar alanına yönelik bir başka önemli kaynaktır. Ephemera türü kaynaklar; sergilere ilişkin davetiyeler, posterler, çeşitli konulardaki kitapçıklar, broşürler, dergi ve gazete küpürleri, küçük sergi katalogları, sergi biletleri, el ilanları duyurular vb. gibi kaynakları kapsamaktadır (Keaveney, 1986). Türkiye’de sanat alanına yönelik hizmet veren en önemli bilgi merkezlerinden biri, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Odası’dır. Burada hizmet vermekte olan Türk Plastik Sanatlar Arşivi, koleksiyonunda bulundurduğu ephemera türü kaynaklar ile dikkati çekmektedir. Arşiv genel olarak; dergi makaleleri, broşür bülten, afiş, takvim ve

reprodüksiyonlardan oluşmaktadır (Korkut, 2004, s.273). Ephemera türü kaynaklar, özellikle içerdikleri görsel sanat çalışmaları nedeni ile kullanıcılar açısından oldukça değerlidirler.

Görsel 3.7

Ephemera örneği

e- Danışma ve Konferans Kaynakları

Sanat ve insan bilimleri alanında, ikincil kaynakların yani indeks, abstrakt ve bibliyografya gibi danışma kaynaklarının kullanımı önemli bir özellik olarak kendini göstermektedir. Bibliyografik bilgi veren ve bilgiye erişimde yardımcı olan bu kaynaklar, sanat ve insan bilimleri alanında ikinci el bilgi veren kaynaklar şeklinde algılanmaktadır. Bu kaynakların önemsenmeyişi ve kullanılmaması, bilgiye erişimde ve buna dönük hizmetlerin sunulmasında sorunlara neden olmaktadır. Stone (1982), sanat ve insan bilimleri alanında indeks türü bibliyografik yayınların süreli yayınlara ve periyodik literatüre erişimde kullanıldığını belirtir. Sanat alanındaki periyodik yayınlara dönük olarak kullanılan indeksler kullanıcıların şu konulardaki bilgilere erişimini sağlamaktadır (Jones, 1990; Jones ve Gibson, 1986):

- 1- Özel bir konu üzerine yazılan ya da belli bir yazar tarafından yazılmış makaleler
- 2- Sergi ve müzayede katalogları
- 3- Sempozyumlara ya da toplantılara ilişkin raporlar ve yazılar

- 4- Kitap, film ya da sergi gösterimleri
- 5- Sanat çalışmalarının resimleri
- 6- Ölüm ilanları

f- Görsel Materyaller

Görsel sanatlar alanındaki kullanıcıların, çalışmalarının ana ögesi olan görsel materyallere duydukları gereksinim oldukça farklı ve özel bir gereksinimdir. Ayrıca bu kaynakların kullanımı da bu alana özgü özellikler göstermektedir. Brillant (1988), sanat konulu araştırmalarda, geniş bir oranda görsel materyallere gereksinim duyulacağını belirtmektedir. Bu gereksinim stiller, kompozisyon, motifler, ikonografi, eserlerin yapısı, figürsel repertuarın tanımlanması vb. gibi konularda çalışılırken kendini göstermektedir. Sanatçılar görsel materyalleri sanat tekniklerinin örnekleri olarak ve özel nesnelerin betimlenmesinde kullandıkları gibi, her hangi bir duygu ya da düşünce (ilham) için de kullanılmaktadırlar (Layne, 1994). Sanatçıların iç dünyasını besleyen ve onlara ilham veren en önemli kaynakların görsel materyaller olduğunu vurgulamaktadır. Ancak bu kaynaklara duyulan gereksinim yalnızca diğer sanatçıların eserleri ile sınırlı kalmamakta ve birçok alanla ilgili materyalleri kapsamaktadır. Örneğin yemek türlerinin, bir okul otobüsünün ya da bir pop yıldızının resimlerine gereksinim duyulabileceği gibi zoolojik resimlere ya da kartografik materyallere de gereksinim duyulabilir.

g- Görsel-İşitsel Materyaller

Görsel-işitsel kaynaklar sanatçıların çalışma ortamlarının ya da sergilerdeki bazı önemli sanat eserlerinin görülmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda, görsel sanatlar alanındaki kullanıcılar diğer sanatçıların çalışmalarına ve bu çalışmaların nasıl yapıldığına ilişkin bilgileri, diğer kaynaklar dışında, videokaset gibi bir takım görsel - işitsel kaynakları kullanarak da ulaşmaktadırlar (Opdahl,1986).

h- E-Eğitim Siteleri

Eğitim siteleri tüm branşlarda olduğu gibi sanat eğitimi alanında da önemli olanaklar sunmaktadır. Sanat eğitimi ile ilgili olarak farklı disiplinlerle ilgili zengin içeriğe sahip pek çok İnternet sitesi mevcuttur. Çeşitli branşlarda alanında uzmanlaşmış kişilerin hazırladığı çevirim içi ders içerikleri kullanıcılar için önemli bir bilgi kaynağı oluşturur, İlgili kişiler istedikleri konu hakkında farklı ders içeriklerine

ulaşabilir, bu dersleri indirebilir ve istedikleri zaman diliminde bu dersleri zaman kısıtlaması olmadan takip edebilirler.

Eğitim sitelerinin ders içeriği gönüllülük esasına dayanarak ücretsiz olabildiği gibi canlı sunum şeklinde gerçekleştirilen ve belirlenen ücret dâhilinde katılımcı alan eğitim siteleri de mevcuttur, ücretli eğitim veren siteler belirli alanlarda kabul gören sertifika imkânı da sağlamaktadırlar. E-Eğitim özellikle İnternet teknolojisinin gelişmesi ve bilgisayar ulaşımının kolay olması nedeni ile üzerinde çok fazla çalışma yapılan bir alandır. Geniş kaynakların zaman ve mekân sınırlaması olmadan paylaşılabilmesi ve eğitim içeriğinin kullanıcılar tarafından geliştirilebilmesi, sağladığı olanaklara göre maliyetinin daha düşük olması, eğitim planlayıcıları e-öğretim veren siteler oluşturmaya, sertifika programlarını İnternet üzerine taşımaya yöneltmektedir.

i- E-Kütüphaneler

Gelişen teknoloji ile birlikte basın ve yayın alanında da pek çok yenilik yaşanmıştır. İnsanların aradıkları içeriğe ulaşmak için öncelikli tercih olarak İnternet olanaklarına yönelmesi, basılı kaynakların geleceği konusunda farklı yöntemler geliştirmeye yönelik çalışmalara yol açmıştır, öncelikle kağıt yayıncılığın birinci hammaddesi olmaktan çıkmış ve bilgi talebine yönelik elektronik yayıncılık olarak adlandırılan yeni bir kütüphanecilik türü ortaya çıkmıştır.

Elektronik kütüphanelerin sağladığı olanakların başında istenen içeriğe kolay ulaşım ve geniş bilgi kaynağı imkânının olmasıdır, bununla birlikte bilginin kolay kopyalanabilir olması, bilgi ve içerik üretenler açısından telif sorunları oluşturabilmektedir, bunun sonucu olarak bu yönde yasalar olmasına rağmen yeterli caydırıcılık yoktur.

Sanat eğitimi açısından e-kütüphanelerin sağladığı olanakları ele aldığımızda İnternet teknolojisinin sağladığı geniş olanakları görmek mümkündür. Araştıran kişi istediği içerik ve görsele çok uzak mesafelerden çok kısa sürede ulaşabilmekte ve yine bu araştırma sürecinde aradığı içeriği zenginleştiren kaynaklara da ulaşabilmektedir.

j- Sanal Müzeler

Müze ve müzecilik eğitimi sanat eğitimi içinde önemli bir alandır, bununla birlikte müzelerin bulunduğu alanlara ulaşmak veya müze gezisi yapmak kalabalık öğrenci grupları ile ele alındığı zaman çeşitli zorluklar içeren bir durumdur.

Öğrenciler müzelerden pek çok alanda farklı bilgiye erişebilir, eserlerle birlikte kataloglar, etiketler ve rehberlerin sağladığı bilgilere ulaşabilir bu sayede gözlem yeteneği gelişir, kalıcı bilgi imkânı sağlanır. Müze gezisi her yaşta insan için önemli bir deneyim alanı sağlar. Ancak müze gezisinin verimli olması için bu alanda bilgi sağlayan uzman kişilerin desteğinin olması gereklidir. Eğitim sürecinde öğrencinin algı ve duyu organlarının açık olması gereklidir. Pek çok okul kalabalık öğrenci grupları ile müze gezisi yapmanın ortaya çıkaracağı zorluklar nedeni ile bu eğitim alanını verimli olarak kullanamamaktadırlar. Bu durumu Baykan (2007) şu şekilde ifade etmektedir: “Her dersin içeriğine yönelik müze gezileri yaptırmak; maddi imkânlar, güvenlik, zaman, uzaklık, yol, ailelerin izin vermemesi, disiplin problemleri, kaza riskleri vb. durumlar açısından oldukça zor görünmektedir.” Şeklinde ifade eder.

Bu durum öğretmen ve eğitim kurumları açısından yasal sorumluluklar ve organizasyon problemlerini de içerir, ayrıca yapılacak gezi ile ilgili olarak onay süreci, ulaşım olanakları ve grubu sevk ve idare edecek öğretmenlerin durumları nedeni ile hayli zahmetli bir etkinlik olarak karşımıza çıkar.

İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin olanakları müze gezilerinde de büyük imkânlar sağlamaktadır, kültürel miras eserleri uzman kişiler tarafından hazırlanmış içeriklerle geniş bir görsel olanak ile öğrenci ve eğitimcilere sunulmaktadır. Öğrenciler kaliteli görsel içerik eşliğinde istedikleri müze ile ilgili içeriğe zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın ulaşabilmekte ve sağlanan bilgi içeriğine ulaşabilmektedir. Özel ve resmi olarak sanal müze içeriği sunan pek çok İnternet sitesi mevcuttur. Öğrenciler sadece yöresel olarak ulaşabildikleri müzeler ile yetinmeyip, dünyanın herhangi bir yerinde yer alan her türden müzeyi zaman kısıtlaması olmaksızın inceleyebilmektedir.

k- Sanal Sergiler

İnternet ve bilgisayar teknolojisinin sağladığı olanaklar sanat galerilerini ve sergilerini belirli bir mekân ile sınırlı olmaktan çıkarmıştır, Sanatçılar eser ve portföylerini bu amaca uygun tasarlanmış web siteleri ile veya sosyal medya olarak

adlandırılan sitelerden ilgililere ve sanatseverlere ulaştırabilme olanağına sahiptirler. Bununla birlikte pek çok sanatçının eserini arşivinde bulunduran galeriler ve koleksiyoncular da ellerinde bulunan eserleri, sanal sergiler ve bu amaçla hazırlanmış İnternet siteleri vasıtası ile ilgililere ulaştırabilmektedirler. İnternet ortamında profesyonel ve amatör pek çok sanatçının eser paylaşımını izlemek mümkün olmakta bununla birlikte izleyenler sanatçı ile direkt diyalog kurarak beğeni ve eleştirel yorum yapabilmektedirler.

l- Sanat İçerikli Eğitim Videoları

İnternet teknolojisinin gelişmesi sanat eğitimi alanında farklı içeriklere ulaşım açısından önemli olanaklar sunmaktadır. Video oluşturma, yayma olanaklarının gelişmesi ve kolaylaşması özellikle video paylaşım sitelerinde pek çok sanatçının eser oluşturma aşamasında yaşadığı süreçleri izlemek açısından önemli bir alan sağlamıştır. Amatör ve profesyonel pek çok sanatçı yaptığı eserin oluşma aşamalarını, teknik ve yöntem bilgilerini izleyicileri ile paylaşabilmektedir. Sanat alanında eğitim alan veya bu alanda çalışma yapmak isteyen her yaş ve düzeyden izleyici basit bir içerik araması ile video paylaşım siteleri vasıtası ile hangi tekniğin nasıl uygulandığı konusunda doyurucu görsel içeriğe ve bilgiye ulaşabilmektedir.

m- Uzaktan Sertifika Programları

Belirli bir alanda uzmanlaşmak ve aldığı eğitimle birlikte belirli bir alanda yeterlilik belgesi almak isteyen kişiler için İnternet ortamında eğitim ve sertifika sağlayan çeşitli kuruluşlar mevcuttur. Bu kuruluşlar özel olarak belirledikleri programlar dâhilinde belirli bir eğitim süreci içinde evirim içi ve evirim dışı eğitimler ile eğitim olanağı sağlamaktadırlar. Sağladıkları eğitim süreci sonunda sağladıkları sertifikalar ile belirli bir alanda iş bulabilme imkanları da sağlayabilmektedirler. En bilinen örneklerinden bazıları çizgi film ve animasyon veya mimari görselleştirme gibi alanlarda eğitim programları düzenleyen ve bu program sonunda sertifika imkânı sağlayan “Gnomon” (www.gnomon.edu) ve “Animation Mentor” (www.animationmentor.com) gibi siteler örnek olarak verilebilir.

n- Canlı Sunum ve Performanslar

İnternetin sağladığı olanaklar içinde video paylaşım ve yayınlama olanaklarının yaygın bir şekilde kullanıldığı bilinmektedir. Bununla birlikte bu teknolojilerin

sağladığı olanaklara her gün yenileri eklenmektedir. İnternetin sağladığı olanaklar sadece her hangi bir eser ya da sergi ile ilgili olarak arşiv niteliğinde video yüklenmesinden ibaret değildir, artık özellikle akıllı telefonların gelişen özellikleri ile birlikte canlı video yayınları herkes tarafından yapılabilmekte ve bu imkânı sağlayan program ve siteler üzerinden çok sayıda kişiye ulaşılabilmektedir. Her farklı disiplinden sanatçılar çalışmalarını hatta canlı performanslarını İnternet üzerinden farklı yerlerde bulunan çok sayıda kişi ile paylaşabilmekte, gerekirse çalışmaları ile ilgili görüş ve eleştirileri anında alabilmektedirler.

o- Eser Satış ve Paylaşım Olanakları

Günümüzde her aşamadan pek çok sanatçı eserlerini farklı kanallardan izleyicilerle buluşturma imkânına sahiptir, bununla birlikte alışveriş siteleri, portföy siteleri ve galeri siteleri gibi kanallar yolu ile sanatçılar eserlerini geniş kitlelere ulaştırabilmekte, dünyanın her yerindeki ilgililer ile eser paylaşımı ve satışı yapabilmektedirler.

3.5.6.2. Elektronik Ortam Kullanımı

Reed ve Tanner (2001) çalışmasında güzel sanatlar akademisyenlerinin veri tabanı ve CD-ROM gibi kaynakları, basılı kaynaklardan sonra ve çok düşük bir oranda tercih ettiklerini saptamıştır. Elektronik veri tabanlarını kullanan akademisyenlerin oranı sadece %20, CD-ROM' ları tercih edenlerin oranı ise sadece %10'dur. Fakat bu araştırmanın verileri günümüzde oldukça değişmiştir. Geçen zaman, İnternet teknolojilerinin gelişmesi, sosyal medyanın yaygınlaşması ve insanların bilgisayar ve İnternet ile bağlantılı çok daha fazla vakit geçirmesi, sanat alanında çalışmalar yapan pek çok kişinin İnternet teknolojileri vasıtası ile topluma ve diğer sanatçılara ulaşma konusunda daha aktif oldukları görülmektedir. İnternet teknolojileri, portfolyo siteleri, sanal galeriler ve sosyal medya her alanda çalışma yapan sanatçıları amatör seviyeden profesyonel seviyeye kadar çalışmalarını sergileme, yorum yapma, yorum alma ve hatta mekân gereksinimi duymadan İnternet üzerinden eserlerini pazarlama imkânı tanımaktadır. Özellikle genç sanatçıların bu alanda buldukları geniş görsel imkânlar teknik ve yöntem paylaşımına açık yapıları, İnternet teknolojilerine daha mesafeli davranan sanatçıları da etkilemiş, bilgisayar ve İnternet teknolojilerine ilgi duymalarını sağlamıştır. Eser, veri ve bilgilerin taşınırılığı konusunda da pek çok farklı yöntem kullanılabilmektedir, reproduksiyon, yazılı veriler, sunum dosyaları,

portfolyolar gibi pek çok yayın artık CD-rom, flash bellek ya da harici hard diskler vasıtası ile bilgi kaybı olmadan taşınabilmektedir. Trant ve Large (1994), sanat alanındaki CD-ROM' ların dört farklı içerikte olduğunu belirtmektedir;

- İnteks ve Abstakt gibi bibliyografik bilgi veren ikincil kaynaklara erişim sağlayan CD-ROM' lar.
- Müze ve sanat galerileri gibi sanat merkezlerinin görsel koleksiyonlarına erişim sağlayan CD-ROM' lar.
- Özel bir konuya ilişkin koleksiyonları ve eserleri bulunduran CD-ROM' lar.
- CD-ROM' lar içerisinde en küçük kategori olan ve dijital resimleri içeren veri tabanları.

3.5.6.3. Veri Tabanları

Sanat alanında özellikle bibliyografik veri tabanları oldukça yaygındır. Sanatsal veri tabanlarının kullanılabilmesi için öncelikle bu alanda gereken terminolojik bilgiye sahip olmak önemlidir, araştırma yapılacak olan alanla ilgili aramada kullanılacak kelimeler arama sonuçlarını oldukça etkiler bunun için öğretmenlerin de alanlarındaki terimlere ve yabancı dillerdeki yazım şekillerine hâkim olmaları gereklidir. Van Zijl ve Gericke (1998), çalışmasında, araştırmaya katılan sanatçıların ve sanat akademisyenlerinin sadece %33'nün veri tabanlarını temel kaynak olarak gördüklerini belirtir. Fakat bu araştırmanın yapıldığı tarihten bu yana sanat ile ilgili çok miktarda veri İnternet kaynakları arasına taşınmıştır, hatta bu konuda araştırma yapacak olan bir eğitmen veya öğrenci kaynak araştırmasında İnternet ortamı ve sanal kütüphaneleri birincil kaynak olarak ele almaktadır.

3.5.6.4. İnternet Kaynakları

Günümüzde İnternet sanatçılar ve sanat akademisyenleri için yazılı ve görsel bilgiye erişimde kullanılan önemli bir araçtır. Özellikle görsel bilgiye erişimde oldukça büyük önem arz eden İnternet, bu tür bilgiye erişimde zaman ve mekân açısından sınırlamaları ortadan kaldırmıştır. Kruse (1998), internette görsel sanatlara yönelik olarak hazırlanmış birçok farklı sitenin bulunduğunu belirtir. Bunların büyük bölümü sanat galerilerinin ve müzelerinin siteleri ile sanatçıların özel siteleridir. Ayrıca sanat eğitimi veren kurumların siteleri de oldukça yaygın olarak görülmektedir. Önal (2000), bunlara ek olarak bazı sanat kütüphaneleri ve bu alana yönelik bilgi

merkezlerinin de İnternet aracılığı ile erişilebilir hale geldiğini vurgulamaktadır. Bu siteler özellikle görsel kaynaklara erişim bağlamında büyük bir önem arz etmektedir. Özellikle sanat müzelerinin ve galerilerinin koleksiyonlarını İnternet aracılığı ile erişilebilir kılması, görsel koleksiyonlara erişim için engel teşkil eden zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırmış ve bu alandaki kullanıcılar için interneti önemli hale getirmiştir. İnternet siteleri dışında, arama motorları da görsel materyallere erişimde kullanılan önemli araçlardır. Yahoo ve Google gibi önemli arama motorları İnternet ortamındaki resim ve fotoğraf gibi görsel materyalleri taranabilir bir hale getirmiştir (Pisciotta, 2005). Gerek sanat alınına dönük İnternet siteleri, gerekse arama motorları ile sanat alanındaki kullanıcılar için oldukça önemli bir araç olan İnternet, kullanım açısından bazı sorunları da beraberinde getirmektedir.

Bunlar;

- Nitelikli bilginin bulunmasındaki zorluklar
- Bilgilerin ve sitelerin çok sık olarak adres değiştirmesinden kaynaklı sorunlar
- Değerli kaynakların belirlenmesini engelleyen niteliksiz kaynaklardaki artış (Gill ve Grout, 1997).

Bilgisayar teknolojisinin bireye, kuruma ve ülkelere göre farklılaşması, donanım ve içerik seviyelerinin değişkenliği öğrencinin bilgiye ulaşmak için uyguladığı yöntem ve tekniklerin farklılığı ve bu amaç doğrultusunda karşılaştığı bilgi kirliliği gibi konular bilgisayar ve internetin kaynak olarak kullanılmasında tek elden yapılması gereken bazı düzenlemeleri zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle ülkemizde yıllardır geniş kapsamlı projeler uygulanmaktadır, ilk örneklerde tamamen hazır içeriğin geliştirilmesi ve adapte edilmesi ilkesine dayalı bir sistem uygulanmaktayken günümüzde bu projeler amaca uygun donanım ve hedefe yönelik geliştirilebilir yazılım uygulamaları olarak karşımıza çıkar.

4. ALAN ÇALIŞMASI

Bu araştırmada bilgisayar ve İnternet teknolojisinin Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılmasının verimliliğinin araştırılması maksadı ile farklı düzeyde teknolojik imkânlarla sahip beş farklı okul seçilmiştir, sosyal ve çevresel faktörler nedeni ile bu okullarda öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımlarının da farklı olduğu gözlenmiştir. Okulların bilgisayar ve İnternet imkânlarına yaklaşımlarının farklı düzeyde olması nedeni ile burada görev yapan öğretmenlerinde sınıf içinde kullandıkları kaynaklar, gösterimler ve öğrenciler için oluşturdukları araştırma ortamları da farklılık göstermektedir, bu yöntemlerin sonuçlarının değerlendirilmesi bu araştırma açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle bir araştırma senaryosu oluşturularak seçilen müfredat konusunun kazanımlarının diğer dersler gibi yazılı ya da sözlü ders ölçeği tarafından değerlendirilmesi araştırma sonucunu farklı yönlerden olumsuz etkileyebileceği için ders dışı zaman kullanılarak öğrencinin serbest zamanında değerlendirme yapabileceği bir anket ölçeği üzerinde çalışılmıştır.

4.1. Araştırmada Kullanılacak Eğitim Konusu

Günümüzde uygulanan görsel sanatlar dersi müfredat programı konu içeriği olarak görsel sanatlar kültürü, görsel sanatlar bilgisi ve müze bilinci üzere üç ünite altında toplanmıştır. Görsel sanatlar öğretmenleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmış olan kılavuz kitapta yer alan ünite konularını okul ve sınıf şartlarını gözetererek seçerek yıllık planlarını yaparlar. Bu yıllık planlar ders içi kazanım konusunu, ders içinde yapılacak olan etkinliği, etkinliğin uygulama yöntemi hakkında açıklama kısmını, Diğer dersler ile olan ünite paylaşımlarını içeren bir şablon üzerine kurularak belirlenen süreçte konular işlenir.

Bakanlığın yayınlamış olduğu müfredatta disiplinler arası geçişler, kaynak kullanımı, yöntem ve teknikler konusunda öğretmen serbest bırakılmıştır, fakat belirli konularda bazı örneklemeler müfredatta mevcuttur. Klasik müfredat uygulamasında ders planı içeriğinde herhangi bir kaynağı plana işlemek öğretmenin inisiyatifindedir.

Bilgisayar ve İnternet imkânlarının kullanılmadığı yöntemde öğrencinin ve öğretmenin ders için hazırlayacağı ders materyali basılı kaynak, kitap, poster ve video örnekleri ile ifade edilebilir. Bu tür materyallerin ulaşılabilir olmasında eğitim

alanının yeri ve imkânları önemlidir. Kaynak ulaşılabilirliğinde özellikle öğretmenin çabası ön plana çıkar, öğretmen bulabildiği kaynakları sınıf ile paylaşır. Kaynak bulma yöntemi öğretmenin imkânları ile sınırlıdır.

Bilgisayar ve İnternet kaynaklarının plana işlendiği önerilen yöntemde ise öğretmen dersin merkezi olmadığı gibi daha çok yönlendirme konusunda aktif rol oynar. Öğrenciler verilen konu ile ilgili olarak bir kaynak üzerinden farklı seçeneklere ulaşabildikleri gibi görsel çeşitlilik ve konu içeriği açısından daha zengin bir alanda hareket ederler. Öğretmen önerilerinin dışında öğrenci ders saati dışında da araştırma ve inceleme yapma olanağına sahip olur. Önerilen kaynaklar dışında farklı içeriklere ulaşma ve yeni öneriler getirme şansına da sahiptir.

Araştırma amaçlı uygulamada klasik yöntem ile hazırlanmış bir plan ve bilgisayar destekli ve İnternet teknolojilerinin kullanıldığı plan müfredatta yer alan Müze Bilinci Ünitesinde yer alan “Müzeler Haftası” konusu incelenmiştir, aynı konu ile ilgili olarak Mayıs ayı içinde iki farklı plan aynı konuyu işlemek üzere farklı eğitim kurumlarında uygulanmıştır. Araştırmada bu konunun seçilmesinin sebebi tüm örgün eğitim kurumlarında ve sınıflarda eğitim planlamasında bu konunun mevcut olmasıdır. Öncelikli olarak araştırmada yer alan okulların ve öğrencilerin bilgisayar ve İnternet kullanma alışkanlıklarının irdelenmesi önemli bir konudur. Günümüzde her yaş grubundan insan İnternet ve bilgisayar olanaklarına ulaşma konusunda imkânlarla sahip olmakla birlikte araştırmada yer alan okulların bölgesel nitelikleri, öğrencilerin yaş, cinsiyet ve çevresel faktörler nedeni ile bu oranlarda farklılıklar görülmektedir.

Uygulamada bilgisayar destekli Görsel sanatlar dersi ve klasik yöntem ile oluşturulmuş iki farklı ders planının uygulanması ile ders sonucunda ortaya çıkan verimliliğin öğrenci ve öğretmen açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

4.1.1. Müze Bilinci Ünitesi İle Amaçlanan Kazanımlar

Müze Bilinci Ünitesi İlk ve Orta kurumları Görsel Sanatlar dersi müfredatlarında yer alan genel bir ünedir. Hem Ortaokullar, hem de Liselerin öğretim programlarında yer alır. Ders için öğrenci üzerinde elde edilmek istenen kazanımlar ortaokul ve lise gruplarında kazanım tabloları da benzerlik göstermektedir, bu nedenle her iki öğretim grubundan derlenen bir kazanım tablosu oluşturmak mümkündür. Müze Bilinci ünitesi ile öğrencide oluşturulmak istenen kazanımlar şu şekilde sıralanabilir(URL-10,2016):

- Eser inceleme, kronoloji, değişim ve sürekliliği algılama becerisi kazanmaları.
- Müzelerden sanat eğitimi amaçlı yararlanma bilinci gelişimi.
- Farklı kùltürlere ait sanat eserleri arasındaki farklılık ve benzerlikleri değerlendirebilme.
- Müzelerdeki sanat eserleri aracılığı ile diğer toplumlara karşı saygı duyma bilinci kazanmak.
- Müze çalışmalarına dayalı projeler hazırlamak.
- Sanat eserlerini inceleyerek ve yaparak, uygulamalı sanatsal deneyimler kazanmak.
- Müzelerde yer alan sanat eserlerine değer verme, ilgi ve koruma bilinci geliştirmek.
- Görsel algılama becerisi geliştirmek.
- Müzelerde sanat eğitimi yoluyla yaratıcılık becerisi geliştirmek.

Beceri, öğrencilerde, öğrenme sürecinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Bu program ortak becerileri kazandırmanın yanında, alana özgü olarak geliştirilen becerileri kazandırmayı da amaçlamaktadır. Programda yer alan beceriler aşağıda gösterilmiştir. Bu becerilere, üniteler göz önünde bulundurularak doğrudan verilecek beceri olarak programda yer verilmektedir bu ünite ile ulaşılması beklenen ortak beceriler şunlardır:

- Eleştirel düşünme.
- Yaratıcı düşünme.
- İletişim.
- Araştırma ve sorgulama.
- Problem çözme.
- Bilgi teknolojilerini kullanma.
- Girişimcilik.
- Dili doğru, etkili ve güzel kullanma.

Ayrıca bu ünite ile farklı medeniyetlerin sanatsal ve kùltürel özelliklerinin incelenmesi, sanatsal bir aktivite olan afiş tasarım çalışması sürecinde tasarım ve estetik bilgisinin kullanılabilmesi önemlidir.

Ünite sonunda ulaşılması beklenen alana özgü beceriler ise şunlardır:

Eser İnceleme Becerisi

Öğrencilerin bu beceri ile inceledikleri esere yönelik olarak eserin sanatçısını, dönemini, çalışma tekniğini, eserin konusunu, döneme göre sanatçıların birbirinden etkilenme durumlarını sorgulamaları beklenmektedir. Bu kapsamda yapılacak çalışmalarda eser örneklerine ilişkin bilgi ve belgeler (röprodüksiyon, CD, DVD, film şeritleri vb.) sınıf ortamına getirilerek veya eser yerinde incelenerek öğrencilerin incelenen eserleri tanımaları ve tartışmaları sağlanır.

Kronoloji Becerisi

Kronoloji becerisi, müze eğitimi kapsamında Türk ve dünya müzeciliğini dönemlerine göre inceleme becerisidir. Sanatçıların yaşadığı dönemleri içeren eserleri dönem ve üsluplara göre sınıflandırabilmeyi, farklı dönemlere ait değişik kültürel eserleri karşılaştırabilmeyi içerir. Öğrencilerin motivasyonunu artırmak için sınıfta panolar oluşturulabilir veya yakın çevredeki müzelere geziler yapılabilir. Öğrenciler, farklı dönemlerde farklı coğrafyalarda yaşayan toplumlara ait sanat eserlerini tanıma ve sıralama imkânı bulabilir.

Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi

Öğrenciler müze eğitimi dersinde müzeciliğin ilk dönem özellikleri ile günümüz müzeciliği arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmayı, beceriye dönük olarak araştırma yoluyla kazanacaklardır.

4.2. Uygulamanın Senaryosu ve Kapsamı

Bu çalışmada “Betimsel Tarama “ yöntemi kullanılmıştır, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ordu ilinde yer alan beş okulda 267 öğrenci ve 8 öğretmen ile işbirliği yapılarak uygulama yapılmıştır. Araştırma grubunda yer alan öğrenciler orta öğretim ve lise seviyesinde eğitim görmektedirler, bu çalışmada ortaokul 7 ve 8. Sınıf öğrencileri ile Lise seviyesinde 11 ve 12.sınıf öğrencileri karma olarak yer almışlardır. Araştırmada yer alan öğrencilerin demografik dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Çalışmada kullanılan tarama modelleri, araştırmaya konu olan (var olan) bir durumu araştırma değiştirme ve etkileme çabasına girmeden var olduğu şekliyle ele alır. Bu modeller, var olan durumu kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya ve betimlemeye çalışan araştırma yaklaşımlarıdır (Büyüköztürk, 2009).

OKULLAR	ÖĞRENCİ SAYISI	CİNSİYET	
		KIZ	ERKEK
Cumhuriyet Ortaokulu	44	27	17
Fatih İmam-Hatip Ortaokulu	62	34	32
Mehmet Akif İnan Ortaokulu	87	49	38
M.Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi	16	11	5
Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi	58	32	26

Şekil 4.1; Araştırmada yer olan okulların öğrenci sayısı ve cinsiyet dağılımı.

Araştırmada öncelikle gruplarında yer alan öğrencilerin bilgisayar alışkanlıklarını ve araştırmalarında bilgisayar ve İnternet teknolojilerinden yararlanma düzeylerini belirlemek amacı ile “Bilgisayar ve İnternet alışkanlıkları” anketi uygulanmıştır. Bu anketin uygulanma amacı yapılacak uygulamada ders amaçlı araştırmalarında ne derece bilgisayar teknolojisi ve İnternet olanaklarından yararlanacaklarını değerlendirmektir, araştırma gruplarından Cumhuriyet Ortaokulu öğrencileri klasik yöntemle hazırlanan ders planı doğrultusunda konuyu işlerken, diğer gruplar bilgisayar ve İnternet olanaklarını araştırma ve çalışmalarında kullanmıştır.

Klasik Yöntem ile işlenen ders planında yapılan uygulama ile ilgili etkinlik ve uygulama şeması aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Uygulama sürecinden önce verilen konunun araştırma sürecinde öğrenciler konu ile ilgili veri ve bilgi toplarken bu süre öğretmen için ders için kaynak ve materyal hazırlama sürecini içermektedir. Toplanan verilerin değerlendirilmesi ise sınıfta yapılan anlatım ve sunum sürecini kapsamaktadır, dört haftalık araştırma sürecinin ilk iki haftasını kapsar, etkinlik ve uygulama süreci ile değerlendirme süreci ise uygulamanın 3 ve 4. Haftalarını kapsamaktadır.

Şekil 4.2 Klasik Yöntem ile işlenen ders planına ait etkinlik şeması

AY	HAFTA	DERS SAATI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ATATÜRKÇÜLÜK
A	1	1	6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar. (MB) 7. Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar. (MB)	Etkinlik Tarihi Sanat Eseri Bize Neler Söylüyor Konu Konuşan Eserler Teknik Kolaj	Resim kağıdı, renkli fon karton, eliş kağıtları, atık gazete ve dergi, makas, yapıştırıcı 7. “Tarihi Sanat Eserleri Bize Neler Söylüyor?” Öğrenciler, müzelerde yer alan eserlerden istediği birini seçerek “Eser ne zaman yapılmıştır? Hangi uygarlığa aittir? Nerede yapılmıştır?, Hangi amaçla yapılmıştır? Günümüzde hangi açıdan önemini sürdürmektedir? Nerede bulunmuş, müzeye nasıl ulaşmıştır?” gibi soruların yanıtına ulaştıktan sonra eserin taşıdığı sembolleri, yapıldığı döneme ve uygarlığa ait bilgi ve ipuçları taşıyıp taşımadığını, varsa eserle ilgili sembollerin hikaye ya da efsanelerini bulmaya çalışırlar. İnceledikleri eserden yola çıkarak görsel tasarımlar yaparlar. Bu konuda Anadolu antik çağ, Selçuklu ve Osmanlı seramikleri, Anadolu Selçuklu figürlü çinileri; minyatürler, duvar resimleri, halı – kilim, yazma motifleri vb. örneklerden yola çıkılabilir.	Sosyal Bilgiler dersi ile iş birliği yapılarak kaynak paylaşımı yapılır.	19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı
	2	1					
	3	1					
	4	1					

Şekil 4.3 ; Müze Bilinci Ünitesi İçin Hazırlanmış Dört Haftalık Ortak Ders Planı
(Klasik Yöntem)

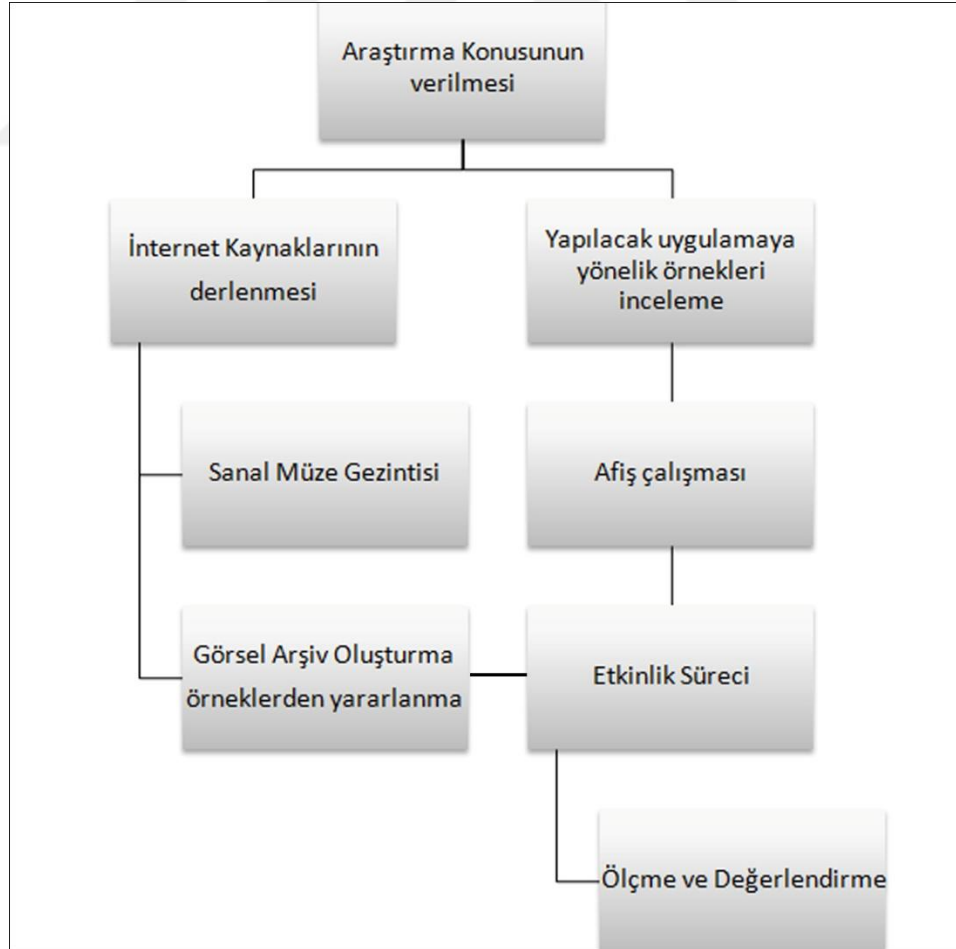
AY	HAFTA	DERS SAATI	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER VE ATATÜRKÇÜLÜK				
	1	1	<p>6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar. (MB)</p> <p>7. Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasında gurur duyar. (MB)</p>	<p>Etkinlik Tarihi Sanat Eseri Bize Neler Söylüyor Konu Konuşan Eserler</p> <p>Teknik Kolaj</p>	<p>1-Öğrenci müze kavramını, müze çeşitlerini, Ülkemizdeki müzecilik hakkındaki bilgileri İnternet kaynaklarında araştırır. 2- Osman Hamdi Bey ve müzecilik konusunda kısa sunum yapar. 3- Türkiye ve dünyada ki önemli müzelerden görseller paylaşılır. 4- Sanal Müze gezintisi yapılarak değerlendirme leri istenir. 5-Edindiği izlenimleri tasarımlarında kullanır. 6-İnternetten indirdiği görselleri kullanarak bir afiş çalışması yapar.</p>	<p>1- Okuldaki Bilgisayar dersliği veya Akıllı Tahta sistemi kullanılır.</p> <p>2- Öğrenci kişisel bilgisayar ve İnternet olanaklarını da kullanarak araştırma yapar.</p> <p>3-Tablet veya Akıllı tahta ile belirlenen müzelere ait sanal tur sayfaları izlenir.</p>	19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı				
	2	1								<p>http://kvmmg.turizm.gov.tr www.3dmekanlar.com -Ayasofya -Çinili köşk ve Arkeoloji Müzesi -İstanbul Kariye Müzesi -musee.louvre.fr</p> <p>britishmuseum.withgoogle.com -mekan360.com-istanbul arkeoloji müzesi</p> <p>www.louvre.fr</p>	
	3	1									
	4	1									

Şekil 4.4; Müze Bilinci Ünitesi İçin Hazırlanmış Dört Haftalık Ortak Ders Planı

(Bilgisayar ve İnternet destekli)

Konu	Kazanım	Davranış	Kaynak ve malzeme
1.ve 2. Hafta Müze Bilinci	Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.	Müzecilik ve Müze kavramını tanımak amacı ile farklı müze örneklerini içeren görsel araştırma ve sunum çalışması yapar.	http://kvmgm.turizm.gov.tr www.3dmekanlar.com -Ayasofya -Çinili köşk ve Arkeoloji Müzesi -İstanbul Kariye Müzesi -musee.louvre.fr britishmuseum.withgoogle.com -mekan360.com-istanbul arkeoloji müzesi www.louvre.fr
3.ve 4. Hafta Afiş Tasarımı	Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.	Müzeler Haftası kapsamında müzecilik ve müze bilincini anlatan afiş tasarım çalışması yapar.	İnternette bulduğu görseller Çeşitli Boya malzemeleri Kolaj çalışması

Şekil 4.5 Uygulama sürecinde konuların haftalara dağılımı

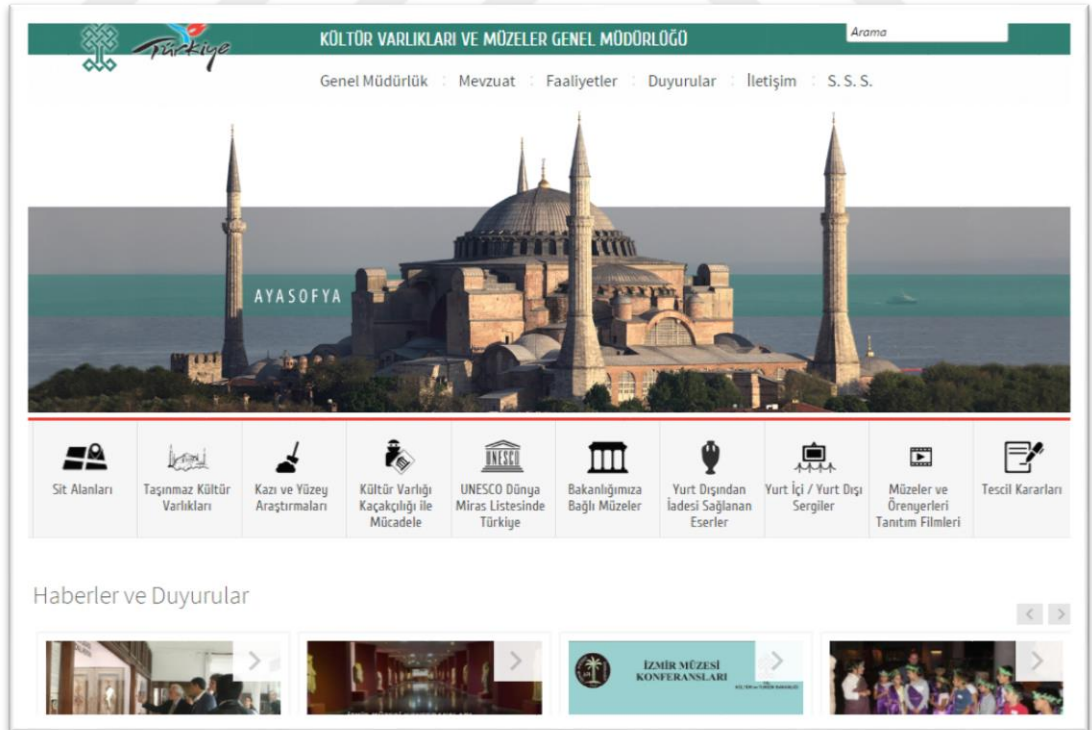
Şekil 4.6 :Bilgisayar ve İnternet destekli plan uygulamasını içeren etkinlik şeması

Bilgisayar ve İnternet destekli plan örneğinde ise uygulama sürecinde öğrenci teorik ve uygulamalı öğrenme sürecini birlikte takip etmekte ve uygulamalı etkinlik sürecine teorik ve görsel bilgilerini çalışmasına katabilmektedir.

İnternet Kaynaklı Araştırma için öğrencilere önerilen İnternet siteleri bünyesinde sanal müze gezintisi imkânı olan veya geniş görsel arşive sahip sitelerden seçilmiştir, bir diğer dikkat edilen konu ise kullanılacak İnternet kaynağının okul ortamında ve sınıf koşullarında güvenli şekilde kullanılabilmesi esasına dayanmaktadır.

İnternet kaynaklı araştırmada en önemli konulardan biri ulaşılmak istenen bilgi için doğru aramanın yapılması ve çıkacak sonuçlar içinden doğru tercihler ile bilgiye ve doğru kaynağa ulaşım araştırmanın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada bilginin sürekli olarak görsellikle desteklenmesi, özellikle teknik alt yapısı iyi olan İnternet sitelerinde yapılan araştırmalar toplanan bilginin kalıcılığı açısından önemlidir.

Eseri gidip yerinde görmek dışında değerlendirilebilecek en etkili bilgilenme şekillerinden biri görsel sunum ve etkileşimli görsel sunum olarak değerlendirilebilir, bu nedenle pek çok müze, bilgisayar ve İnternet teknolojisinin sunduğu sunum olanakları konusunda çalışmalar yapmaktadırlar.

Görsel 4.1

www.kulturvarliklari.gov.tr

Türkçe | عربي | English

3D Mekanlar

360° Panoramik Fotoğraflarla
Sanal Turlar

Topkapı Sarayı
ÖZEL

Sultanahmet Camii
ÖZEL

Ayasofya — Kız Kulesi — Pamukkale — Dolmabahçe Sarayı — Piramitler — Mevlana Müzesi — Panorama 1453 — Miniaturk —
Yerebatan Sarnıcı — Galata Kulesi — Rumeli Hisarı — Eyüp Sultan Türbesi — Çırağan Sarayı — Yıldız Sarayı — Eyfel Kulesi —
Safranbolu Evleri — Beylerbeyi Sarayı — Çinili Köşk — Samanyolu — Mars Gezegeni — v.s.

E-posta: 3dmekanlar@gmail.com

ANDROID
için **İNDİR**

iPhone / iPad
için **İNDİR**

Yeni Eklenen
3 Ocak 2016
11 Ekim 2015
20 Aralık 2014
6 Haziran 2014
15 Aralık 2013
29 Eylül 2013
20 Haziran 2013

Görsel 4.2
www.3dmekanlar.com

The British Museum

Visiting
What's on
Explore
Research
Learning
About us

Membership
Support us
Channel
Blog
Shop

Log In / Register > £0.00 (0 items)

★ New in
Jewellery
Books & Media
Sculpture
Home & Office
Accessories & Clothing
Children
Art Prints
Tickets
Membership

FREE WORLDWIDE DELIVERY ON ART PRINT ORDERS CONVERT CURRENCY (GBP)

Tickets

Book tickets for exhibitions and events

Membership

Become a British Museum Friend

Donate online

Support the collection and donate

Shop highlights

Decorations

Cards and Calendars

Exclusive replica sculptures

Book sale: titles from £1

Museum replicas

Inspired by Iznik Art

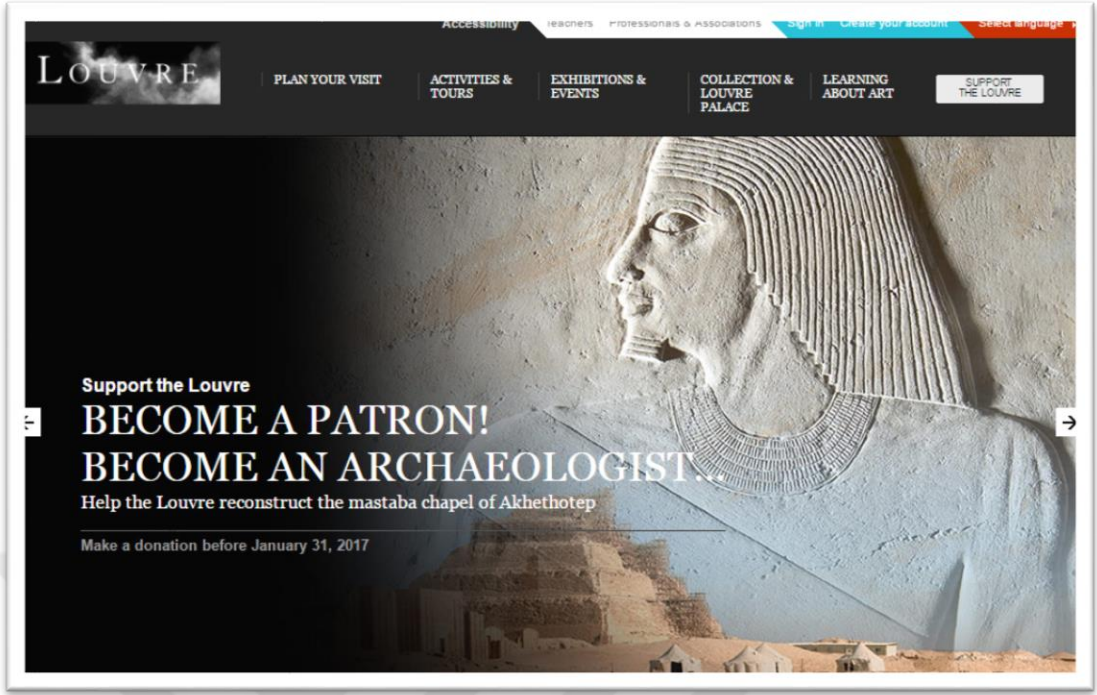
Exhibition books

Jewellery

Görsel 4.3
www.britishmuseum.org

Görsel 4.4
www.louvre.fr

4.2.1. Uygulama Sürecinde Öğretmen Gözlemleri

Uygulama sürecinde ders planlarını uygulayan öğretmenlerin sınıf ile ilgili olarak gözlemleri alınmıştır, bu amaç ile ilgili olarak öğretmenlerden beş farklı yönden sınıfı gözlemlenmeleri istenmiştir, bu kapsamda öğretmenlere şu sorular sorulmuştur:

- **Öğrencilerin derse hazırlıklı gelme düzeyi nedir?**

Öğrencilerin derse gelmeden önce konu ile ilgili yapmış oldukları araştırmalar, konu ile ilgili olarak daha önceden sahip oldukları bilgiler dersin yönlendirilmesi ve öğrenci merkezli eğitim ortamının hazırlanması açısından önemlidir. Öğretmenin derste süreci ilerletmesi için öğrencinin derse katılımı önemlidir. Bu araştırmada kullanılan klasik yöntem ve bilgisayar destekli ders planlarının uygulanmasında ön görülen araştırma yöntemleri ve öğrencinin yöntem arayışındaki davranışlarını gözlemlenmek amacı ile bu soru sorulmuştur. Kontrol grubu öğrencileri yazılı ve basılı kaynaklara yönlendirilirken, 1. Deney grubu ve 2. Deney grubu öğrencileri kendi imkânları ile ulaşabilecekleri bilgisayar ve İnternet ortamındaki kaynaklara yönlendirilmiştir. 3. Deney grubu ve 4. Deney grubu öğrencileri ise hem kendi

imkanları ile ulaşabilecekleri bilgisayar ve İnternet kaynaklarına, hem de okul imkanları dâhilinde sağlanan araştırma kaynaklarına yönlendirilmişlerdir.

- **Derse ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?**

Görsel sanatlar dersi bir uygulama dersidir. Ders içi yapılan faaliyetlerin ölçülmesi ve gözlenmesi en az ders sonunda elde edilen sonucun değerlendirilmesi kadar önemlidir. Ders saatinin kısıtlı olması nedeni ile pek çok öğrenci verilen çalışmayı sonuçlandırmakta zorlanabilir. Bu nedenle öğretmenler değerlendirme yöntemlerinden biri olarak ders ve faaliyetlere katılım davranışlarını mutlaka değerlendirmek zorundadırlar. Öğretmenlere ders ve uygulamaya katılım düzeylerinin sorulması önemlidir. Araştırmada yer alan gruplar yine çevresel ve kurumsal imkanlar dâhilinde değerlendirilmiştir. Günümüzde her eğitim bölgesinde aynı tür eğitim ortam ve imkânı sağlanması maalesef mümkün olamamıştır, bu nedenle değerlendirmede öğrencilerin sosyal ve ekonomik durumlarının da çalışmaları ve katılımları etkilediğini göz önüne almak gereklidir.

- **Ders sonunda haftalık hedefe ulaşıldı mı?**

Araştırmamızda kullanmak için belirlediğimiz ünite programında her iki plan türü için de aynı hedef kazanımlar belirlenmiştir;

a-)Ülkemizde müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.

b-)Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb. den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.

Belirlenmiş olan bu hedefler Milli Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar dersi, Müze Bilinci ünitesi için belirlenmiş olan iki hedeftir, bu hedefler ünite sonunda kazandırılmak istenen genel davranışlar olarak ele alınır, bununla birlikte planda yer almayan fakat ders sonunda öğretmenin kazandırmak istediği alt hedefler mevcuttur.

1.Hafta: Öğrencilerin müze ve müzecilik konusu ile ilgili ön hazırlığı yapmaları ve gelen kaynaklarla sınıfta ünite ile ilgili sunum- gösterim imkânı oluşması. Soru – Cevap yöntemi oluşması için öğrencilerin müzecilik kavramı ile ilgili başlıca terimleri, önemli müzeleri bilmeleri.

2.Hafta: Öğrencilerin ilk hafta edindikleri bilgi ve izlenimler dışında kendi araştırdıkları kaynakları da değerlendirmek koşulu ile afiş tasarım kurallarına uygun müze ve müzecilik konusu içeren özgün afiş tasarımı yapmaları.

3.Hafta: Afiş tasarımı ile ilgili özgün fikirler bulmak, müzecilik konusunu yansıtan özgün fikirlerin değerlendirilmesi. Ülkemizde ve dünyada müze ve müzecilik kavramı ile ilgili temel bilgileri hatırlaması.

4.Hafta: Afiş tasarımlarının bitirilmesi ve okul ortamında sergilenmesi, müze ve müzecilik kavramı ile ilgili olarak temel kavramların hatırlanması, yaptıkları afişler ile ilgili olarak bilgi ve eleştiri yeteneği kazanması, konu sürecinin bitirilmesi.

- **Ders süresi yeterli oldu mu?**

Ders sürecinin yeterliliğini incelediğimizde 3.ve 4. Grup dışında kalan gruplar için 40 dakikalık ders sürecinin yeterliliğini öğretmenin ve öğrencilerin tutumlarının etkilediğini görebiliriz. Bu durumun başlıca sebebi 3. Grup öğrencilerinin proje odaklı geniş bir zaman sürecinde çalışabilmeleridir, araştırmaya katılan 3. Grup öğrencileri proje amaçlı kuruma geldiklerinde 4 ders saati görsel sanatlar dersi işlemişlerdir. 4. Grup öğrencileri ise müzecilik konusunu 2 saatlik teorik ders saatinde işlemektedirler. Diğer gruplarda ise müfredat programında yer alan 40 dakikalık tek ders saati kullanılabilmiştir. Uygulamanın tamamında dört hafta boyunca konu ile ilgili olarak kontrol grubu, 1.grup ve 2. gruplarda toplam 4 ders saati işlenebilirken, 3. Grupta 16 ders saati 4. Grupta ise 8 ders saati kullanılmıştır. Bunun neticesi olarak kontrol grubu,1.grup ve 2. Grup öğrencileri arasında kısıtlı ders saatinin yeterliliğini öğrencinin ve öğretmenin zamanı verimli kullanmaya yönelik tutum ve davranışları belirlemiştir.

	Deneysel Grup Adı	Grubu	Okul Adı
1	KG	Kontrol Grubu	Cumhuriyet Ortaokulu
2	DNG1	Deney Grubu 1	Fatih İmam Hatip Ortaokulu
3	DNG2	Deney Grubu 2	Mehmet Akif İnan Ortaokulu
4	DNG3	Deney Grubu 3	M. Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi
5	DNG4	Deney Grubu 4	Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi

Şekil 4.7 ; Araştırmada yer alan gruplar

Uygulamada yer alan grupların özellikleri

Kontrol Grubu – Cumhuriyet Ortaokulu: Cumhuriyet ortaokulunda uygulamada klasik yönetime dayalı ders planı uygulanmıştır, Cumhuriyet ortaokulunda 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinden oluşan 44 öğrenciden oluşan karma bir grup ile uygulama yapılmıştır. Bu okulda İnternet ve bilgisayar teknolojisi sadece idari faaliyetler için kullanılmaktadır, derslik ve sınıflarda bilgisayar ve İnternet imkânı mevcut değildir,

okulun bulunduğu bölge ve sosyal şartlar nedeni ile öğrencilerin belirli bir kısmının kişisel olarak bilgisayar ve İnternet teknolojisine ulaşma imkânı vardır. Müzecilik ünitesi bu grupta klasik plan düzenine göre işlenmiştir, öğrenciler basılı kaynaklara ve öğretmenin sınıfa getireceği materyallere güdülenmiştir.

Deney Grubu 1 – Fatih İmam Hatip Ortaokulu: Fatih İmam Hatip Ortaokulu öğrenci ve öğretmenlerinin kişisel olarak bilgisayar ve İnternet imkanlarına ulaşma imkanları vardır. Okulda İnternet bağlantısı idari işlemler için kullanılmaktadır. Sınıf ve dersliklerde İnternet imkanı yoktur. Öğretmenler kişisel dizüstü bilgisayarları ile her sınıfta bulunan projeksiyon ve yansıtıcı cihazlarla sunum yapabilmektedir. Okulda Z-Kütüphane (Zenginleştirilmiş dijital kütüphane) imkânı vardır. Öğrenciler araştırma faaliyetleri için evlerinde bulunan bilgisayar ve İnternet imkânlarına yönlendirilmiştir, görsel sunumlar için öğretmen dizüstü bilgisayar ve yansıtıcı cihazları sınıfta kullanmıştır. Uygulamaya bu okuldan 7 ve 8. Sınıf öğrencisi 62 öğrenci katılmıştır.

Deney Grubu 2 – Mehmet Akif İnan Ortaokulu: Bölge olarak Fatih İmam Hatip Ortaokulu ile aynı bölgede yer almaktadır. Fiziki ve sosyal şartlar açısından benzer özellikler göstermektedir. Sınıflarda İnternet bağlantısı yoktur, öğretmenler uygulamaya yönelik sunum ve gösterileri, sınıf bilgisayarı ve yansıtıcı cihaz yardımı ile gerçekleştirmişlerdir. Öğrenciler araştırma safhasında kendi bilgisayar ve İnternet imkânlarını kullanmışlardır, Uygulamada bilgisayar destekli eğitim planı kullanılmıştır, uygulamada 87 öğrenci yer almıştır.

Deney Grubu 3 – M. Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi: Bu okulda yer alan öğrenciler, kurum özelliği nedeni ile yapılan sınav sonucu yetenekleri doğrultusunda seçilmiş öğrencilerdir. Öğrencilerin örgün eğitim yaptıkları okullar farklıdır. Ders dışı özel eğitim ve proje çalışmasına dayalı müfredat uygulayan bu kurumda her sınıfta akıllı tahta, İnternet ve bilgisayar imkanı mevcuttur. Bunun dışında öğrencilerin de kişisel olarak okulun genel İnternet yayınından faydalanma olanakları vardır, uygulamaya 16 öğrenci katılmıştır, öğrenciler 9,10,11 ve 12. Sınıf düzeyinde karma bir gruptur, Bilgisayar destekli ders planı uygulaması yapılmış ve uygulama sürecinde öğrenci ve öğretmenler her an bilgisayar ve İnternet imkânlarını kullanabilmişlerdir.

Deney Grubu 4- Penpe İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi: Araştırmada yer alan okullar içinde genel müfredat olarak sanat eğitimi ağırlıklı eğitim yapan tek okuldur. Araştırmaya 10 ve 11. sınıf öğrencilerinden oluşan 58 öğrenci katılmıştır. Okuldaki her sınıfta İnternet ve akıllı tahta imkânı mevcuttur, bununla birlikte yararlanabilecekleri bilgisayar laboratuvarı ve dijital kütüphane gibi imkânlar mevcuttur, okulda öğrenci erişimine açık güvenli İnternet imkânı vardır. Uygulamada bilgisayar destekli plan uygulaması yapılmıştır.

Dört haftalık uygulama sürecinde öğretmenlerin müze eğitimi ile ilgili uygulama ve ders işlenişine yönelik gözlemleri şu şekilde olmuştur;

1.Hafta

Birinci hafta ders uygulamasında öğrencilere bir önceki hafta ünite çalışmasının “Müzeler ve Müzecilik” olduğu belirtilmiş ve öğrencilerden müzeler konusunda Ülkemizde ve dünyada müzecilik, müze örnekleri ve kültürel miras konusunda araştırma yapmaları, buldukları görsel ve yazılı materyalleri derleyerek sınıfa getirmeleri istenmiştir, getirilen materyaller doğrultusunda bazı öğrencilerin sınıfta sunum yapacağı belirtilmiştir.

Çalışmada kontrol grubunda yer alan öğrenciler basılı kaynaklara, kütüphane, kitap, dergi ve broşür gibi kaynaklara yönlendirilirken kişisel imkânlar doğrultusunda bilgisayar ve İnternet kullanabilecekleri belirtilmiş ve kaynak kısıtlaması yapılmamıştır, diğer gruplar bilgisayar ve İnternet kaynaklarına yönlendirilmiştir.

Kontrol Grubu

Görsel 4,5

Araştırmada Kontrol Grubu olarak yer alan Cumhuriyet Ortaokulu öğrencileri

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25) 14.6
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.8; Kontrol Grubu 1.Hafta Gözlem çizelgesi

- Öğrenciler derse ön hazırlıkla gelme konusunda gereken ilgi düzeyine ulaşamadılar, ilk hafta derse katılan 41 öğrenciden 6 tanesi ders için fotokopi, basılı yayın ve ansiklopedik bilgilerden derledikleri veriler ile sınıfa geldiler, diğer öğrenciler ise derse dinleyici olarak katıldılar.
- Öğrenciler dersi tamamen öğretmenin yönlendirmesine odaklandılar, derse hazırlıklı gelen öğrencilerden 3 tanesi hazırladıkları sunumu sınıf ile paylaştılar.
- Öğrencilerin hazırladıkları sunumlar üzerinden sınıfa soru sorulduğunda yeterli cevap alınmadığı için öğrencilerin yaptığı sunum öğretmen tarafından tekrar edildi.
- 40 dakikalık ders sürecinde anlatım için süre yeterli oldu.
- Öğrencilerden derse hazırlıklı olarak gelen öğrenciler dışında verilen bilgilerin kalıcı olmadığı, aynı sorular sınıfa farklı aralıklarda ikinci kez sorulduğunda az sayıda öğrencinin bilgileri hatırladıkları gözlemlendi.

Deney Grubu 1

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50) 43.3	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.9 ; 1.Deney Grubu 1.Hafta Gözlem çizelgesi

Görsel 4.6 : Uygulamada yer alan Fatih İmam Hatip Ortaokulu öğrencileri

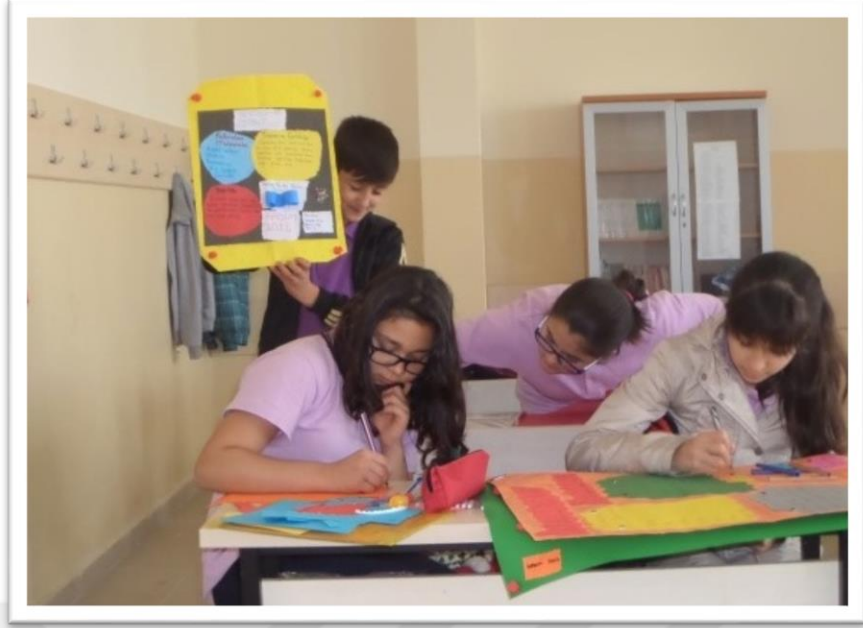
- Derse katılan 53 öğrenciden 23 tanesi müze ve müzecilik konulu bilgi derleyip sınıfa gelmiş ve bu öğrencilerden 7 tanesi sınıfta sunum yapmıştır.
- Konu anlatımı sırasında öğretmen sadece kontrol görevi üstlenmiş ve soru cevap ve sunumu yapacak öğrenciyi belirlemek dışında müdahale etmemiştir.
- Öğrencilere Hazırladıkları sunumlar hakkında soru sorulduğunda öğrencilerin kendi hazırladıkları sunumlarla ilgili sorulara doğru cevap verdikleri, diğer sunumlarda bahsi geçen konuları takip etmedikleri gözlemlenmiştir.
- 40 dakikalık ders süresinde sunum hazırlayan 23 öğrenciden 7 si sunum yapabilmiş ve süre yeterli olmamıştır, diğer öğrencilerin hazırladıkları görsel bilgiler sınıf panosuna asılmıştır.
- Öğrencilerin ders ile ilgili kaynaklara kolay ulaştıkları, bilgisayar ve İnternet teknolojisine başvururken arama motorlarında müzecilik ve müze kavramı ile ilgili olarak ilk arama sayfasındaki bilgilere yöneldikleri ve bu nedenle sunumlarının birbirine benzediği gözlemlenmiştir. Ders içinde öğrenciler tarafından yapılan sunumlar hakkında sınıfta soru sorulduğunda az sayıda öğrencinin cevap verebildiği, sunum yapanların bir kısmının sunumları ile ilgili bilgileri hatırlamadıkları görülmüştür. Ders için tamamen öğrenci merkezli işleniş nedeni ile sınıftaki öğrencilerin bir kısmının verilen bilgileri alamadıkları görülmüştür.

Deney Grubu 2

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50) 33.3	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.10 ; 2.Deney Grubu, 1.Hafta gözlem çizelgesi

- Derse 81 öğrenci katılmıştır, bu öğrencilerden 27 tanesi derse hazırlıklı olarak gelmiştir, 21 öğrenci İnternet araştırması yaparak yazıcıdan çıktı almış ve 6 tanesi internetten yaptığı araştırmayı taşınabilir belleğe kaydetmiştir.
- Ders için ön hazırlık yapan öğrencilerin çoğunluğu İnternet üzerinde yaptıkları araştırmada benzer kelimeler ile Türkçe arama yapmış ve çoğunlukla aynı kaynaklara ulaşmışlardır. Ders soru cevap şeklinde işlenmiş, hazırlık yapan öğrencilerin sunumları sınıf panosuna asılmıştır.
- Öğrenciler ile uygulanan soru cevap yönteminde ön hazırlık yapan öğrencilerin sorulan sorulara cevap verdikleri ve derse karşı istekli oldukları gözlenirken diğer öğrencilerin derse katılım yapmadıkları görülmüştür.
- Öğrencilerden gelen sunumlar üzerinde yapılan anlatım ve soru cevap kısmından sonra öğretmenin hazırladığı ders sunumu için süre yetersiz kalmıştır, fakat hazırlık yapan öğrencilerin katkısı ile verilmek istenen bilgilerin büyük kısmı sınıfta işlenmiştir.
- Öğrencilerin internetten kaynak araştırması yapan ve derse hazırlıklı gelen kısmının ders işlenişinde aktif rol aldıkları görülürken diğer öğrencilerin derse katılım yapmadıkları görülmüştür, ön hazırlık yapan öğrencilerin genellikle arama motorlarına aynı kelimeleri yazdıkları, müze, müzecilik ve müzeler haftası kelimelerinin terminolojik anlamları ile ilgili sonuçlara ulaştıkları gözlenmiştir.

Görsel 4.7 :Mehmet Akif İnan Ortaokulu öğrencileri afiş tasarım çalışmaları.

Deney Grubu 3

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 100	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.11 ; 3.Deney Grubu,1.Hafta Gözlem Çizelgesi

Görsel 4.8 :M.Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi Akıllı Tahta Sanal Müze gezisi.

- Derse katılan 11 öğrencinin tamamının derse hazırlık yaparak geldikleri gözlenirken tüm öğrencilerin ders için yaptıkları ön hazırlıkları taşınabilir belleğe kaydettikleri görülmüştür.
- Bu deney grubunun yer aldığı kurumda Akıllı Tahta sistemi yer aldığı için öğrenciler şahsi bilgisayarlarından edindikleri kullanım alışkanlıkları ile sorunsuz bir şekilde hazırlıklarını sınıf ile paylaşmışlardır, öğrencilerin hazırlık çalışması yaparken farklı ülkelerin müze ve müzecilik kaynaklarına da ulaştıkları ve daha geniş bir kaynak alanına ulaşabildikleri gözlenmiştir.
- Öğrenci sayısının az olması ve sınıfta yer alan akıllı tahta imkânı ile öğrencilerin çoğunluğu yapmışlar ve soru cevap yöntemi ile ders işlemişlerdir, öğrencilerin bazılarında benzer kaynaklardan alınan bilgiler olsa da genel olarak çok farklı kaynaklardan bilgi toplandığı görülmüştür.
- Sunumlar için her öğrenciye asgari süre verilmesine rağmen bir ders saati yetersiz olmuş ve 5 öğrenci sunumunu yapamamıştır. Öğretmen tarafından planlanan sanal müze gezisi, ders süresinin yetersizliği nedeni ile bir sonraki derse bırakılmıştır.
- Öğrenciler sunumları sırasında bilgisayar kullanma alışkanlıklarını akıllı tahta sisteminde kullanarak hazırladıkları görseller ve bilgileri sınıfla paylaştılar. Sınıfta sunum ve ders anlatımı için gereken teknolojik alt yapı hazır olduğu için ders başlamadan sunum için gerekli hazırlıklar yapılmış ve derse hazır vaziyette oldukları görülmüştür. Sunum yapan öğrencilerin anlatım sırasında kendi hazırladıkları ilgili görsel ve notlara başvurmaları verilen süre dışına çıkılması ve kısa zamanda pek çok bilginin bir arada verilmeye çalışılmasının akılda kalıcılık yönünden bazı olumsuzluklar ortaya çıkarabileceği öngörülmüştür.

Deney Grubu 4

Görsel 4.9 : 4.grup Penpe İzzet Şahin GSL Öğrencileri

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25) 25.6
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.12 ; 4.Deney Grubu, 1.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Dördüncü deney grubunda yer alan öğrenciler, güzel sanatlar eğitimi gören lise öğrencileridir. Müzecilik eğitimi adı altında bir ders saatlik ayrı dersleri mevcut olmakla birlikte uygulama sürecinde müzecilik ders saati dışında bilgisayar eğitimi aldıkları 2 ders saati dönüşümlü olarak uygulamada kullanılmıştır.
- Ders günü 82 öğrenci okula gelmiştir, ders öncesi hazırlık çalışması yapan ve derse katkı yapacak doküman temin eden öğrenci sayısının 21 olduğu gözlenmiştir. Uygulama yapılan okulda Fatih projesi kapsamında tablet dağıtımı

yapıldığı için öğrenciler okulun İnternet bağlantısını kullanarak verilen müze ve müzecilik ile ilgili aramaları tabletlerini kullanarak ders sırasında yapmışlardır.

- Öğretmen sınıfta akıllı tahta ve İnternet sistemini kullanarak önceden belirlemiş olduğu kaynak siteleri sınıfta göstermiştir, öğrenciler de tabletlerini kullanarak gösterilen sitelerin bağlantılarını kullanarak incelemeler yapmışlardır. Öğretmen kaynak siteleri gösterdiği sırada konu ile ilgili bilgiler vermiş ve not tutturmuştur, izlenen İnternet sitelerinde önemli görülen görseller ve belgeler öğrencilerin oluşturdukları dosyalara kaydedilmiş, öğrenciler ders sırasında ilginç buldukları bilgileri sınıf ile paylaşmışlardır.
- Öğretmenin verdiği kaynak siteler üzerinden işlenen ders sınıfın aynı anda hedef bilgiye ulaşmasına olanak sağlamış ve öğretmenin planladığı sürede sunum çalışması bitirilmiştir, dersin son beş dakikasında öğretmenin o ders için belirlediği hedef doğrultusunda soru cevap yöntemine geçilmiştir.
- Öğretmenin sınıfa verdiği kaynak siteler ile eş zamanlı araştırma yapılması sınıfta bulunan tüm öğrencilerin derse ilgisini arttırmıştır, önemli görülen yerlerde not tutulması, önemli görsellerin dosya oluşturularak kaydedilmesi derisi keyifli hale getirerek ders sonunda yapılan soru cevap çalışmasında öğrencilerin yüksek oranda katılım yapmasını sağlamıştır.

2.Hafta

Uygulamanın ikinci haftasında dersin bir bölümü müze ve müzecilik ile ilgili bilgilerin pekiştirilmesi ve görsel hafızanın artırılması amacı ile örnek müze görselleri ve sanal müze gezilerine ayrılırken dersin kalan bölümünde öğrencilere müzeler haftasını ve müzelerin önemini anlatan bir afiş tasarımı için tasarım çalışması yaptırılması planlanmıştır. Bu kapsamda kontrol grubu öğretmeni örnek müze resimleri elde etmek için basılı kaynaklardan faydalanırken diğer gruplarda projeksiyon cihazı ve akıllı tahta yardımı ve İnternet ortamından elde edilen kaynaklar kullanılmıştır.

Kontrol Grubu

Öğretmen örnek görseller için kütüphaneden müzecilik ve müzeler ile ilgili kitaplardan ve il de bulunan etnografya müzesinden elde ettiği broşürlerden yararlanarak müze ve müzecilik kavramına yönelik görselleri sınıfla paylaşmıştır. Dersin ikinci bölümünde müzeler ve kültürel miras ile ilgili bir afiş tasarımı

yapılacağı bunun için resim defterlerine eskiz ve örnekler yapmaları, önceki dersten kalan görseller ve fotokopiler kullanılarak kolaj çalışması yapabilecekleri söylenmiştir.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50) 42.02	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.13 ; Kontrol Grubu, 2.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Öğrencilerin ilk derste olduğu gibi ders için görsel malzeme bulmakta zorlandıkları görülmüş, öğretmen kendi imkânları ile elde ettiği belirli sayıda broşür ve görseli fotokopi ile öğrencilere dağıtarak bu sorunu çözmeye çalışmıştır.
- Öğrenciler öğretmen tarafından görseller dağıtılmasına rağmen kendi kişisel malzemelerini de derse getirmek konusunda istenen katılım düzeyine ulaşamamışlardır, derse katılan 39 öğrenciden 16 tanesinde ders için gerekli malzeme olduğu, 23 öğrencinin ise ders günü okula resim malzemesi getirmediği görülmüştür.
- Öğrencilerin öğretmen tarafından gösterilen görsellere ilgi gösterdikleri fakat görsel ile birlikte öğretmen tarafından verilen bilgiyi almakta zorlandıkları görülmüştür.
- Dersin ikinci kısmında yapılan tasarım ve eskiz aşamasında öğrencilerin malzeme getiren kısmının çalışmaya başladığı fakat dersin yeterli olmaması nedeni ile sınıfın derse katılmayan kısmı ile birlikte çalışmayı evde yapmaya odaklandıkları görülmüştür.

Görsel 4.10 : Fatih İmam-Hatip Ortaokulu Öğrencileri, Afiş Çalışması

Deney Grubu 1

Öğretmen sınıfta bulunan projeksiyon cihazı yardımı ile internetten elde ettiği görselleri sınıf ile paylaşmış, İstanbul Arkeoloji Müzesi, Topkapı Sarayı, Dolmabahçe Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve British Museum gibi müzelerin İnternet üzerinde bulunan görsellerini ve tanıtım afişlerini sınıfla paylaşmıştır. Dersin ilk kısmı sunum ile beraber soru-cevap yöntemi ile işlenirken, dersin ikinci kısmında öğretmen fotokopi ile çoğalttığı görselleri sınıfa dağıtarak, müze ve müzecilik ile ilgili afiş tasarımı yapmak üzere sınıfı yönlendirmiştir.

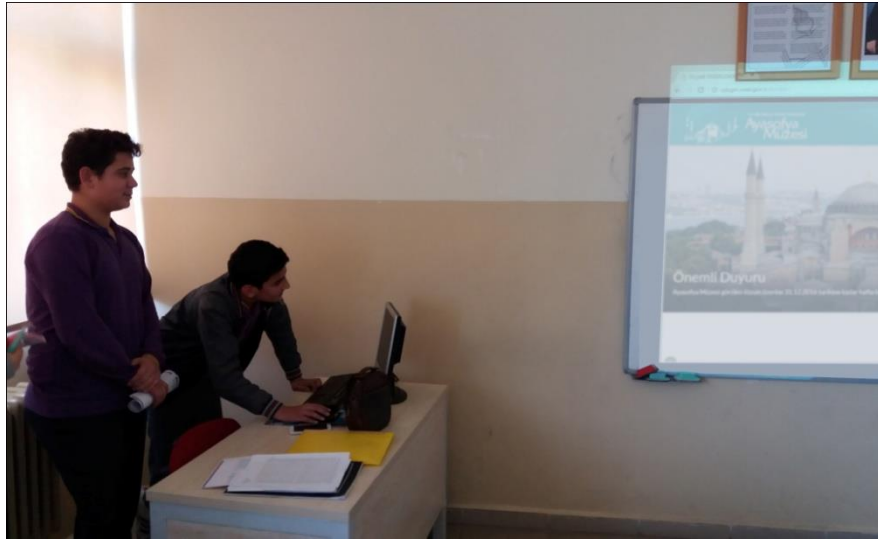
	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 62.7	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.14 ; 1.Deney Grubu, 2.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 51 öğrenciden 32 tanesinin derste yapılacak uygulamaya yönelik malzeme ve araç getirdikleri görülmüştür.
- Dersin sunum kısmında öğrencilerin soru cevap yöntemine büyük oranda katılımcı oldukları sorulan sorulara ilgili oldukları ve yapılan sunumla ilgili soru sordukları görülmüştür.
- Dersin uygulama ile ilgili kısmında öğrencilerin öğretmen tarafından gösterilen afiş örneklerinin etkisinde çalışmalar yaptıkları, kendi fikirlerini uygulamakta daha çekimser kaldıkları görülmüştür.
- Yapılacak afiş tasarımı ile ilgili eskiz çalışmasında süre yeterli olmamış ve öğrenciler eskiz ve tasarımlarını evde sonuçlandırmaya yönelmişlerdir.

Deney Grubu 2

Dersin ilk bölümünde öğretmen projeksiyon cihazı ve bilgisayar yardımı ile internetten derlemiş olduğu görseller ile sunum çalışması yapmış ve sunumun sonunda yapılan sunum ile ilgili soru-cevap yöntemi kullanarak verilen bilginin pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Dersin ikinci kısmında ise öğretmen sunumda izlenen müzeler ve buradan edindiği görsel izlenimleri kullanarak öğrencilerden müzeler haftası konulu bir afiş çalışması yapılmasını istemiştir. Öğrenciler fikir ve düşüncelerini yansıtırken herhangi bir eskiz çalışması yapmayıp doğrudan kağıt üzerine çalışmışlardır, süre yeterli olmamış ve çalışmanın ilerletilmesi için serbest zaman kullanılmıştır.

Görsel 4.11 : M.Akif İnan Ortaokulu Öğrencileri yansıtıcı cihaz sunumu

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 58.2	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.15 ; 2.Deney Grubu, 2.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Öğrencilerin ders için hazırlanan sunuma ilgi gösterdikleri, soru-cevap çalışmasına katıldıkları gözlenmiştir, bununla birlikte dersin ilk kısmı için öğretmen odaklı bir ders olması verilen bilgilerin kalıcılığı açısından olumsuz olabilmektedir.
- Uygulama günü derste hazır bulunan 79 öğrencinin 46 tanesinin ders için gerekli malzeme ve materyali hazırlayarak geldikleri ve uygulamaya katıldıkları görülmüştür.
- Öğrencilerin soru-cevap kısmında belirli oranda ilgili oldukları görülürken uygulama kısmında hazırlıklı gelen öğrencilerin afiş çalışmasına daha çok resim anlayışı ile yaklaştıkları görülmüş, bu nedenle öğretmen afiş çalışmasında olması gereken özellikleri sınıfta tekrar etmek durumunda kalmıştır.
- Ders içinde uygulama kısmı için yaklaşık 10 dakikalık süre kaldığı için öğrenciler çalışmalarına henüz başlamışken ders sona ermiştir, bu nedenle öğrenciler çalışmalarını evde ve serbest zamanda tamamlamak üzere dersten ayrılmışlardır.

Deney Grubu 3

Öğrenciler sanal gezi ve görsel tarama ile ilgili uygulamaları bir önceki hafta bitirdikleri için bu derste öğretmen dersin ilk kısmını afiş tasarımı öncesi görsel tarama yapmaya ayırmıştır. Öğrenciler müze, müzecilik ve kültürel miras ile ilgili görsel aramalar yaparak kullanabilecekleri görselleri bilgisayarlarında topladılar, dersin ikinci kısmında ise bilgisayarlarında mevcut olan fotoğraf işleme programları yardımı ile tasarım çalışması yapmışlardır.

SORULAR					
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 100	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 100	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.16 ; 3.Deney Grubu, 2.Hafta Gözlem Çizelgesi

Görsel 4.12 :M.Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi Öğrencileri uygulama sırasında görsel tarama yaparken.

- İlk hafta sınıfta sanal gezi ve görsel sunum çalışması yapıldığı için öğrenciler ders ile ilgili uygulama çalışmasına hazır gelmişlerdir, grup sayısının az olması nedeni ile öğretmenin her bir öğrenci ile ders içinde ilgilenme düzeyi diğer gruplara nazaran daha yüksektir, bu nedenle öğrencilerin ilgi düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.
- Derste bulunan 14 öğrencinin tamamı derse katılım yapmış ve uygulama çalışmasına katılmıştır, önceki hafta derse katılmayan öğrencilerin de kendi imkânları ile görsel taramalar ve İnternet araştırması yaparak derse hazır geldikleri görülmüştür.
- Afiş tasarımı için uygulama yapılan bölümde öğrenciler internette görsel tarama yapmaya devam etmişlerdir, kullandıkları bilgisayarlarda görsel ve örnek afişleri

depolamışlardır, daha önce aldıkları eğitimlerden yararlanarak fotoğraf işleme programları kullanarak tasarım ve düzenlemeler yapmaya başlamışlardır.

- Öğrencilerin bazıları birden fazla örnek çalışma yapmış ve öğretmenin eleştirisine sunmuşlardır, öğrencilerin bir kısmının çalışma ile ilgili olarak serbest zamanı kullanma eğiliminde olduğu gözlenmiştir.

Deney Grubu 4

İlk hafta yapılan derste öğrenciler kişisel tabletleri ve akıllı tahta yardımı ile müzeler ve müzecilik ile ilgili görsel çalışmayı tamamlamışlar ve Kültür Bakanlığı sitesinde yer alan önemli müzeler ve belirlenen bazı yabancı müzelere sanal müze gezisi çalışması yapmışlardı, bu nedenle ikinci hafta dersin tamamı uygulama ve tasarım şeklinde gerçekleştirilmiştir.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 82.8	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.17; 4.Deney Grubu, 2.Hafta Gözlem Çizelgesi

Görsel 4.13 : Penpe İzzet Şahin GSL Öğrencileri Afiş çalışmaları ile ilgili eskiz aşamasında

- Derse katılan 76 öğrenciden 63 tanesi uygulama kısmında çalışmıştır, 13 öğrenci ise görsel arama yapmaya devam etmişler ve tasarım – uygulama çalışmasını ders dışı zamana bırakmışlardır.
- Uygulama yapan öğrenciler önceden almış oldukları eğitimler yardımı ile grafik ve fotoğraf işleme programlarını tasarımlarında aktif olarak kullanmışlardır. İnternette elde ettikleri görseller üzerinde değişiklikler, çalışma sayfasında düzenlemeler ve harf karakterleri üzerine denemeler yapmışlardır.
- Uygulama yapan öğrencilerin büyük kısmı birden fazla tasarım hazırlayarak öğretmen eleştirisine hazırlamıştır.
- Uygulama yapan öğrencilerin bir kısmı birden fazla örnek çalışma yaparken bir kısmı çalışma ile ilgili değerlendirme sürecine iki hafta daha olması nedeni ile çalışmalarını serbest zamana yaymışlardır. Uygulama yapılan bu grup sanat eğitimi alan bir grup olması nedeni ile çalışma için iki ders saati kullanılmış ve süre yeterli olmuştur.

3.Hafta

Araştırmanın 3. Haftasında tüm gruplar için uygulama haftası olarak planlanmış ve tüm gruplar müzeler haftası konulu afiş çalışması için öğretmen gözetiminde tasarımlarını sonuçlandırmak için çalışmıştır.

Kontrol Grubu

Öğrenciler önceki hafta dağıtılan fotokopiler ve kendi buldukları görselleri kullanarak çalışmaya başlamış ve tasarımlarını uygulamak üzere çalışmışlardır. Öğrencilerin büyük kısmı öğretmenin dağıttığı aynı görselleri çalışma sayfasının ortasına yapıştırmak ve etrafına yazı yazmak yöntemini tercih etmiş ve birbirlerinden gördükleri benzer tasarımlar ortaya koymuşlardır.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 74.3	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.18 ; Kontrol Grubu, 3.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 39 öğrenciden 29 tanesi aktif olarak çalışmaya katılmıştır, okula gelmeyen 5 öğrenci dışında kalan 10 öğrenci ders için gerekli malzemeyi getirmemişlerdir.
- Derste aktif olan öğrencilerin büyük kısmı öğretmenin dağıttığı fotokopilerin dışında başka kaynak araştırması yapmamış ve tüm tasarımlar benzer görseller üzerinden yürütülmüştür, bazı öğrencilerin afiş tasarım kurallarının dışına çıkarak resimsel çalıştıkları ayrıca farklı malzemeleri (boncuk, karton, çıkarmalar gibi malzemeler) kullanarak çalışmalarını ilginç hale getirmeye çalıştıkları görülmüştür.
- Ders planında afiş çalışması olarak nitelendirilen konu daha çok bir kolaj resim durumuna gelmesi nedeni ile tam olarak belirlenen hedefleri karşılayamamıştır fakat öğrencilerin konu üzerinde serbest bir düşünme alanına sahip olmaları ve birbirlerini etkilemeleri nedeni ile aynı çalışmanın farklı versiyonları şeklinde tasarımlar çıkmıştır, bazı öğrencilerin tipografik denemeler yaptıkları görülmüştür.
- Öğrencilerden yaptıkları çalışmayı anlatmaları istendiğinde çok net cevaplar alınamamıştır, bunun sebebi görsellerin oluşturulmasında ve tasarım aşamasında öğretmen merkezli bir yöntem ile dersin sürdürülmesidir, ders sonunda 33 öğrenciden 17 öğrenci çalışmalarını bitirerek teslim etmiştir, diğer öğrenciler son hafta serbest zaman içinde çalışmaya devam etmişlerdir.

Deney Grubu 1

Önceki derste başlanan çalışmalara devam edilmiştir, öğrenciler öğretmen tarafından dağıtılmış olan müze görsellerini kolaj tekniğini kullanarak afiş haline getirmek üzere çalışmışlardır, çalışmalarında renkli kalemler, renkli kağıtlar, gazetelerden elde edilen görseller kullanarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Görsel 4.14 : Fatih İmam Hatip Ortaokulu Öğrencileri, Afiş Çalışması

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 80.7	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.19 : ; 1.Deney Grubu, 3.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 57 öğrencinin 46 tanesinin derse katılım yaptığı ve getirdikleri malzemeler ile ders için hedeflenen çalışmayı sürdürdükleri, derste bulunduğu halde çalışmaya katılmayan 11 öğrencinin ise çalışmalarını ders dışı zamanda sürdürdüklerini söyledikleri görülmüştür.
- Derse katılan öğrencilerin çalışmalarında öğretmenin dağıttığı görsellerin dışında farklı bir görsel araştırması yapmadıkları, çalışma ile ilgili olarak araştırma safhasında öğretmen merkezli bir anlayışla hareket ettikleri gözlenmiştir.
- Ders işleniş sırasında öğrencilerin öğretmenin dağıttığı görsellerden yola çıkarak çalışmaları dolayısı ile bitirme aşamasında olan çalışmaların genelinde benzer nitelikte oldukları gözlenmiş, çalışmalarda öğretmenin dağıtmış olduğu görselin odak noktası olarak çalışmalarda ağırlık noktası oluşturduğu ve öğrencilerin genel olarak merkezde kullandıkları görselin etrafını süslemek anlayışı ile hareket ettikleri gözlenmiştir.

- Ders sonunda 29 öğrenci çalışmasını teslim ederek çalışmasını sonlandırmıştır, kalan öğrenciler çalışmalarını bitirmek için son haftanın serbest zamanını kullanmak istemişlerdir.

Deney Grubu 2

Öğrenciler çalışmalarına önceki derste kaldıkları yerden devam etmişlerdir, dersin başlangıcında çalışmalarını evde tamamlayan öğrenciler işlerini teslim etmişlerdir, çalışmaların büyük kısmının bitirilme aşamasında olduğu görülmüştür.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 77.1	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.20 ; 2.Deney Grubu, 3. Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 83 öğrenciden 67 tanesi derse aktif olarak katılarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir, sınıfta olduğu halde çalışmaya katılmayan öğrenciler son hafta çalışmalarını evde bitirip teslim edeceklerini belirtmişlerdir. Ders başladığında 21 öğrenci çalışmasını evde tamamlayıp teslim etmiştir.
- Çalışmalarını bitiren öğrencilerin yaptıkları afiş çalışmalarında ders öğretmenin ilk hafta kullandığı görseller ve verdiği kaynakların dışına çıkmadıkları gözlenmiştir, bununla birlikte önceki derste çalışmasına başlayanların büyük oranda çalışmalarını ders sonunda bitirdikleri görülmüştür.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalar ile soru sorulduğunda tamamının çalışmalarını anlatabildiği kullandıkları görsellerle ilgili olarak açıklama yapabildikleri görülmüştür.
- Ders sonunda aktif olarak çalışan 67 öğrencinin 46 tanesinin yapmış olduğu çalışmayı bitirerek teslim ettiği, kalan 21 öğrencinin çalışmalarını evde tamamlamak istedikleri görülmüştür.

Deney Grubu 3

Derse katılan öğrencilerin tamamının ders dışındaki serbest zamanı da kullanarak çalışmalarını bitirdikleri ve birden fazla örnek çalışma ortaya koydukları, öğrencilerin tamamının çalışmalarını bilgisayar ortamında dijital olarak teslim etmeye hazır oldukları görülmüştür.

Görsel 4.15 : M.Hilmi Güler Bilim Sanat merkezi Öğrencileri Eskiz Çalışmaları

SORULAR					
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 93.7	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.21; 3.Deney Grubu, 3.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Uygulamanın yapıldığı gün derse 15 öğrenci katılmıştır ve derse katılan tüm öğrenciler çalışmalarını bitirmiş olarak derse gelmişlerdir, 3.hafta dersi de uygulama haftası olduğu halde öğrencilerin serbest zamanda da çalışmalarını bitirmeye istekli oldukları ve son haftayı beklemeden çalışmalarını birden fazla örnek afiş çalışması getirerek bitirmişlerdir.

- Öğrencilerin tamamı çalışmalarını dijital ortam ve bilgisayar yardımı ile gerçekleştirmiş ve çeşitli fotoğraf ve yazı düzenleme programı kullanmışlardır, çalışmalarını dijital ortamda teslim etmişlerdir. Öğrencilerin çalışmalarından seçilenler A3 boyutlarında basılmış ve okul panosuna asılarak sergilenmiştir.
- Öğrencilerin çalışmalarında kendi araştırmaları sonucu internette farklı özelliklerde müze kaynaklarına ulaştıkları, farklı font ve tipografi düzenlemeleri kullandıkları görülmüştür.
- Öğrencilere çalışmaları ile ilgili soru sorulduğunda afişleri ile ilgili anlatım yapabildikleri görülmüştür.

Deney Grubu 4

Öğrencilerin genel olarak bir afiş çalışmasını tamamladıkları, deneyimlerini geliştirmek ve farklı denemeler yapmak için ikinci veya üçüncü bir çalışma hazırladıkları görülmüştür, öğretmen tarafından verilen kaynaklar dışında farklı kaynaklara da farklı fikirler bulmaya çalıştıkları veya çalışmalarını daha ilginç hale getirmek amacı ile denemeler yaptıkları gözlenmiştir.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 92.4	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.22; 4.Deney Grubu, 3.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 53 öğrenciden 49 tanesini ders sonunda çalışmalarını teslim etmişlerdir, öğrencilerin genel anlamda birden fazla örnek ve deneme yaptıkları, farklı görseller ve tipografik özelliklerle, farklı kompozisyonlar denedikleri, çalışma sırasında fotoğraf düzenleme programları ile ilgili deneyimlerini arttırdıkları görülmüştür.
- Çalışmalarda genel olarak birbirlerinden farklı kompozisyonlar ve yaratıcı fikirler oluşturulmaya çalışıldığı gözlenmiştir, çalışmaların tamamı dijital ortamda ve bilgisayar yardımı ile oluşturulmuş, fotoğraf düzenleme ve çizim programları kullanılmıştır.

- Öğrencilere çalışmalarını ile ilgili sorular sorulduğunda kullandıkları görselleri tanıdıkları ve çalışmalarını ile ilgili olarak anlatım yapabildikleri görülmüştür.
- Derse aktif olarak katılan öğrencilerin işleri dijital ortamda teslim alınmış ve kalan 9 öğrencinin çalışmalarını bitirmeleri için son hafta serbest zamanı kullanmalarına izin verilmiştir.

4.Hafta – Değerlendirme

Öğrencilerin dört haftalık uygulama ve konu eğitimlerinin sonucu olarak 4. Hafta yapılan işlerin değerlendirme işlemleri yapılmıştır. Yapılan değerlendirmede sayısal ve nesnel not değerlendirmesinden çok yapılan çalışmanın verimliliği, öğrenilen bilgilerin kalıcılığı, çalışma sırasında koşullara yaklaşımı değerlendirilmiş ve edinilen bilgiler derlenmiştir.

Kontrol Grubu

Kontrol grubu olarak çalışılan öğrenciler çalışmanın uygulandığı süreçte bilgisayar ve İnternet teknolojisinden asgari düzeyde yararlanmışlar ve araştırma ve çalışmalarında basılı kaynaklardan yararlanmışlardır, Çalışma sonunda elde edilmek istenen hedef yapılan afiş çalışmasının yanı sıra ortak miras kavramını öğrenmeleri ve müzecilik kavramı hakkında edindikleri bilgi edinmelerini sağlamaktır.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75)	%(25-50) 35.8	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 61.5	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.23; Kontrol Grubu, 4.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 39 öğrenciden 14 tanesi çalışma sonunda afişlerini teslim etmişlerdir, bu öğrencilerin dışında kalan 8 öğrenci çalışmalarını bitirmek için ek süre istemişlerdir, ek süre isteyen öğrenciler çalışmalarının bir kısmını tamamladıkları için uygulamaya katılan öğrencilerle birlikte değerlendirilmişlerdir.

- Uygulama sonunda işini teslim eden öğrenci oranı %35.8 olmakla birlikte tüm çalışma boyunca uygulamaya katılan öğrenci oranı %61.5 oranında olmuştur, kalan öğrenciler değerlendirmeye alınabilecek bir sonuç elde edememişlerdir.
- Öğrencilerin %64.2 si çalışmalarını bitirmek için ek süre istemişlerdir, dolayısı ile sınıf sayısını ele aldığımızda çoğunluk için zamanın yetersiz olduğu ya da zaman kısıtlılığının bir sebep olarak dile getirildiği görülmüştür.
- Bitirilen çalışmalar not ile değerlendirilmemiştir bunun yerine işin bitirilme ve teslim edilme durumuna göre değerlendirme yapılmıştır.

Deney Grubu 1

Öğrenciler dört haftalık çalışma süreçlerinde okulda öğretmenin yaptığı sunumlar için projeksiyon cihazı ve sınıf bilgisayarını kullanmışlar ve serbest zamanlarında evlerindeki İnternet imkânlarını kullanarak araştırma yapabilmışlerdir.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 73.2	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 87.5	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.24; 1.Deney Grubu, 4.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 56 öğrenciden 41 tanesi çalışmalarını teslim etmişlerdir, 8 öğrenci çalışmasını bitirmek için ek süre istemiştir. Çalışması yarım olan öğrenciler, çalışmasını bitiren öğrencilerle birlikte aktif katılan öğrencilerle birlikte değerlendirilmiştir.
- Çalışmasını tamamlayarak teslim eden öğrenci oranı %73,2 aktif olarak çalışmanın içinde yer alan öğrencilerin toplam oranı %87,5 oranında olduğu tespit edilmiştir.
- Çalışmasını bitiremeyen öğrenciler %26,7 oranında olurken bu öğrencilerin içinde çalışmaya hiç başlamamış öğrenciler de vardır.

Deney Grubu 2

Öğrenciler sınıfta projeksiyon cihazı, sınıf bilgisayarı ve kendi İnternet imkânlarını kullanmışlardır.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100)	%(50-75) 58.7	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 86.25	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.24; 2.Deney Grubu, 4.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Son hafta derse katılan 80 öğrenciden 47 tanesi afiş çalışmalarını teslim etmişlerdir. Çalışmasını bitiremeyen 22 öğrenciye ek süre verilmiştir.
- Çalışmasını bitirerek teslim eden öğrenci oranı %58,7 olarak tespit edilmiş, çalışması yarım olanlarla birlikte aktif olarak derste çalışan öğrenci oranı 86.25 olarak hesaplanmıştır. Diğer öğrenciler malzeme getirmemiş ve çalışmaya katılmamışlardır.

Deney Grubu 3

Derse katılan öğrencilerin tamamına yakını birden fazla örnek afiş çalışması teslim etmiş ve bir önceki hafta çalışmalar sergilemeye hazır halde bitirilmiştir. Öğrenciler sınıfta bulunan akıllı tahta, kendi bilgisayarları ve İnternet bağlantılarının yanı sıra fotoğraf işleme ve grafik yazılımları da kullanmışlardır.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 93.75	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 100	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.25 ; 3.Deney Grubu, 4.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derste bulunan 16 öğrenciden 15 tanesi afiş çalışmasını birden fazla örnek yaparak bilgisayar ortamında teslim etmişlerdir bir öğrenci ise çalışmasını bitirememiş ve ek süre istemiştir.

- Yapılan çalışmaların bilgisayar desteği ve İnternet ortamından yararlanılarak yapılması nedeni ile nitelikli olduğu fakat belirli referanslara dayanılarak yapıldığı görülmüştür.
- Öğrencilerin afiş konusu ve müzecilik ile ilgili olarak internette farklı kaynaklara ulaştıkları tespit edilmiştir bunun sonucu olarak birbirinden farklı ilginç çalışmalar ortaya çıkmıştır.
- Öğrenciler çalışmalarında farklı çizim ve grafik programları kullanarak bu alandaki becerilerini ve deneyimlerini de arttırmışlardır.

Deney Grubu 4

Öğrencilerin yaş grubu ve okulun sanat eğitimi odaklı olması nedeni ile bu grupta yapılan çalışmaların nitelik açısından daha üst düzeyde olduğu görülmüştür, öğrenciler okuldaki bilgisayar laboratuvarı, dijital kütüphane, akıllı tahta, tablet bilgisayar ve serbest İnternet bağlantısı gibi pek çok teknolojik özelliği kullanma şansına sahip olmuşlardır. Çalışmaları için grafik ve fotoğraf düzenleme yazılımları kullanmışlardır.

	SORULAR				
1	Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?	%(75-100) 89.0	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
2	Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?	%(75-100) 100	%(50-75)	%(25-50)	%(0-25)
3	Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?	EVET	HAYIR	KISMEN	
4	Ders süresi yeterli oldu mu?	EVET	HAYIR	KISMEN	

Şekil 4.26; 4.Deney Grubu, 4.Hafta Gözlem Çizelgesi

- Derse katılan 55 öğrencinin 49 tanesi Afiş çalışmasını birden fazla örnek ile teslim etmiştir. 6 öğrenci çalışmasını bitirmek için ek süre talep etmiştir, çalışmaya katılmayan öğrenci yoktur.
- Çalışmaları yarım olan öğrenciler ile birlikte ele alındığında tüm öğrenciler aktif olarak afiş çalışmasına katılmışlardır, ders günü devamsızlık yapan öğrenciler hesaplama dışı bırakılmıştır.

- Öğrencilerin belirli düzeyde almış oldukları grafik program bilgisi ve bilgisayar kullanma alışkanlıkları nitelikli afiş oluşturulması açısından büyük fayda sağlamıştır.

4.2.2. Elde edilen verilerin analizi

Uygulamanın yapıldığı dört haftalık süreci değerlendirirken değerlendirme kriteri olarak not baremi kullanılmamıştır. Her öğrenci çevresel etkilere, sosyal ve kültürel çevreye, aile yapısına ve içinde bulunduğu eğitim kurumunun imkânları gibi etkilere bağlı olarak farklı davranışlar gösterebilir. Öğretmenler de verdikleri sayısal notları oluştururken yukarıdaki gibi birden fazla koşulu göz önüne alarak değerlendirme yaparlar, bu nedenle araştırmanın değerlendirmesinde öğrencilerin çalışma sürecindeki yaklaşımlarının göz önüne alınarak çalışma yönteminin analizi yapılmıştır.

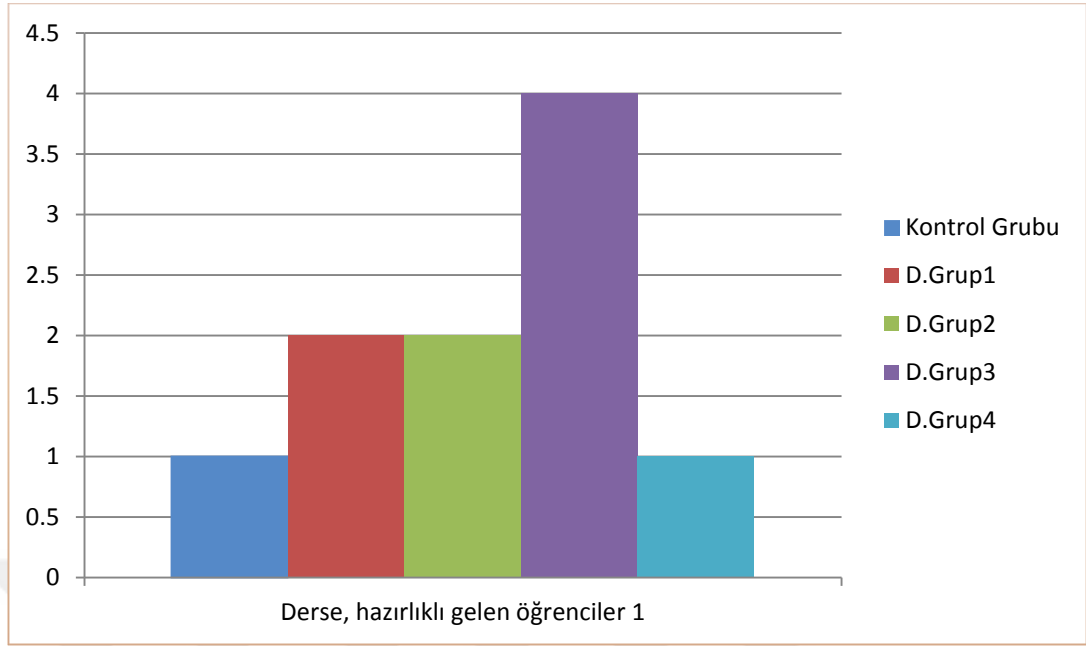
Yapılan değerlendirmede öğretmenlere yöneltilen dört soru öğrencilerin yapılan çalışmanın sürecine yaklaşımlarını irdelemek açısından önemlidir.

1- Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir?

Birinci hafta için öğrencilerden konu ile ilgili bilgi toplamaları ve sunum hazırlığı yapmaları istenmiştir, öğrencilerin derse hazır gelme durumuna göre öğretmenlere sorulan sorulara puan verilmiştir, buna göre;

Öğrencilerin derse hazır gelme düzeyi nedir sorusuna sınıf mevcuduna göre %0-25 arası öğrencilere +1 puan, %25-50 arası öğrencilere +2 puan, %50-75 arası öğrencilere +3 puan ve %75-100 arası öğrencilere +4 puan verilmiştir. Elde edilen verilere göre dört haftalık süreçteki derse hazırlıklı gelme davranış verilerinin grafik analizi şu şekilde gösterilebilir.

1. Hafta - Derse hazırlıklı gelen öğrenci:

Şekil 4.27 1.Hafta, Derse Hazırlıklı Gelen Öğrenciler Grafiği

Grafikte görülen verileri analiz ettiğimizde birinci hafta derse hazırlık davranışı ile ilgili olarak şu verilere ulaşmak mümkündür.

Kontrol Grubu: Araştırma aşamasında kontrol grubunun basılı kaynak araştırmasında yeterli kaynağa ulaşamadıkları ve sınıfta dersi öğretmenin yönlendirmesi beklentisine girdikleri, basılı kaynak bulan ve bunu ödev haline getiren öğrenci sayısının sınıf mevcuduna göre sınırlı kaldığı görülmektedir.

Deney Grubu 1: Öğretmenin verdiği konu ile ilgili olarak öğrencilerin %43,3 oranında ders hazırlığı yaptıkları, araştırma için kendi bilgisayar ve İnternet imkânlarını kullanırken herhangi bir yönlendirme yapılmaması nedeni ile benzer sonuçlara ulaştıkları, ders içi etkinliğine katılımın sınırlı kaldığı görülmüştür.

Deney Grubu 2: Bu grup yapı olarak birinci deney grubu ile aynı yapıdadır, bununla beraber ders öncesi hazırlık davranışı da benzer bir sonuç vermiştir, öğrencilerin kendi imkânları ile ulaşabildikleri kaynaklar büyük oranda aynı olup ders içinde derse katılım sınırlı sayıda kalmıştır.

Deney Grubu 3: Araştırma grupları içinde en az sayıda öğrencinin olduğu grup olmakla birlikte bilgisayar ve İnternet imkanlarının hem öğrenci hem de eğitim kurumu açısından en üst düzeyde olduğu gruptur. Öğrenciler hem sınıfta hem evde

ders öncesi hazırlık için araştırma yapabildikleri gibi bilgisayar kullanma alışkanlıklarını ders içinde kullanarak yüksek bir katılım oranı oluşturmuşlardır.

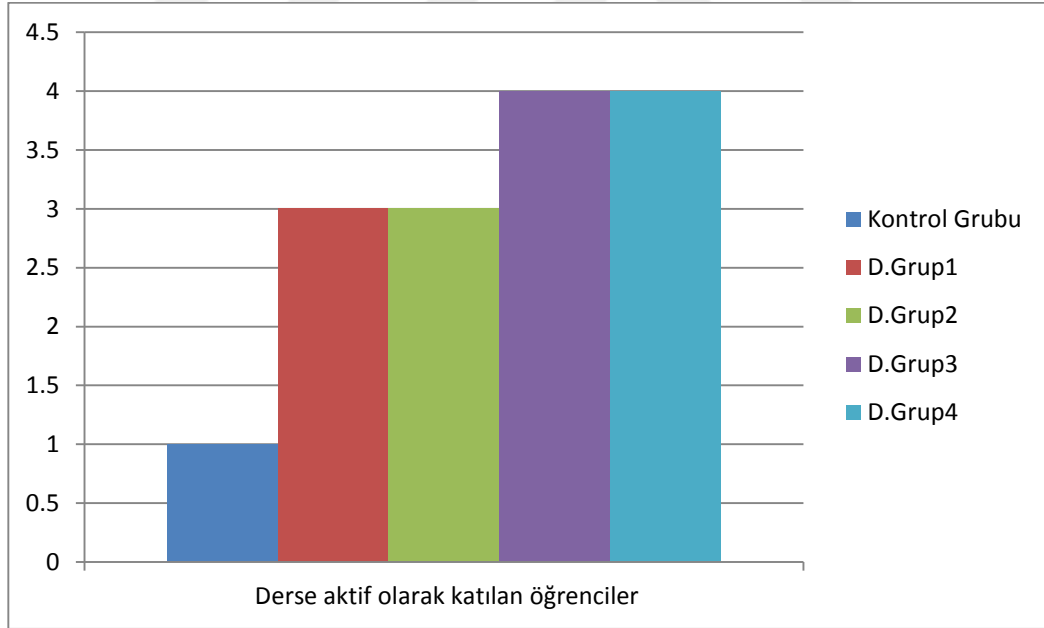
Deney Grubu 4: Bu grup imkân olarak bilgisayar ve İnternet imkânlarını üst düzeyde kullanabilme olanağına sahip olmakla birlikte öğrenci sayısının kalabalık olması, Teorik ders konularına karşı oluşturdukları ön yargı ve öğrencilerin konu ile ilgili ilgi düzeylerinin sınırlı olması nedeni ile derse hazırlık sürecinde sınırlı katılım görülmüştür.

2- Ders ve uygulamaya katılım düzeyi nedir?

İkinci hafta derse katılım düzeyini değerlendirebileceğimiz grafiği oluşturmak için ders için malzeme getiren ve verilen afiş çalışmasına başlayan öğrenciler tespit edilmiş ve bu öğrenciler aktif katılımcı olarak değerlendirilmiştir. Derse katılım oranında sınıf mevcuduna göre oranladığımızda %0-25 arası +1 puan, %25-50 arası +2 puan, %50-75 arası +3 puan ve %75-100 arası +4 puan olarak değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme sonucunda ortaya çıkan grafik aşağıdaki gibidir:

2.Hafta – Derse katılan öğrenciler:

Şekil 4.28 : .2.Hafta Derse Katılan Öğrenciler Grafiği

Grafikteki verileri değerlendirdiğimizde şu ifadeleri kullanabiliriz:

Kontrol Grubu: Öğrenciler ilk hafta olduğu gibi ders içinde öğrenci merkezli eğitim davranışı tutumunu gerçekleştirememişlerdir, dersin ilerlemesi için gereken kaynak ve yönlendirmede öğretmen yine merkez olmuştur, bu nedenle öğrencileri ne

yapacağını söylemesi konusunda öğretmenin belirleyeceği yöntemleri bekleme davranışı sergilemişlerdir.

Deney Grubu 1: Öğrencilerin derse katılım düzeyinin ilk haftaya göre arttığı görülmektedir, bunun en önemli sebebi ilk hafta öğretmenin yönlendirmesi ile oluşan araştırma kaynaklarının artmasıdır. Grupta yer alan öğrencilerin belirli bir düzeyde bilgisayar ve İnternet kullanma alışkanlıkları vardır, ilk hafta öğretmenin işlediği ders sonrası öğrenci ne araştıracağı konusunda daha fazla bilgi sahibi olmuş ve derse katılım oranı artmıştır.

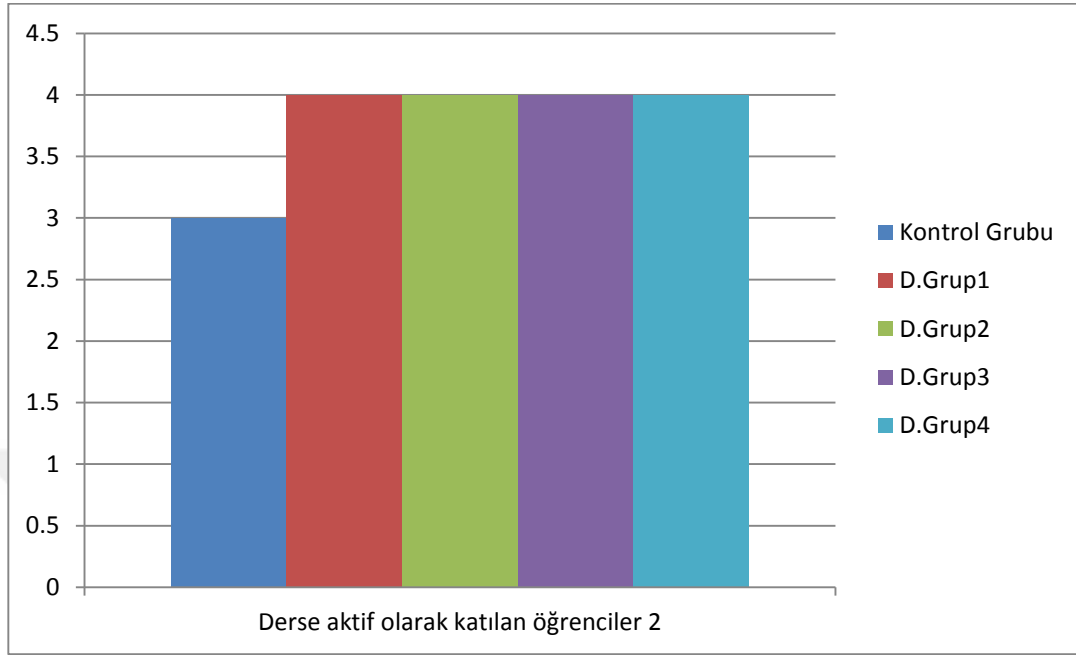
Deney Grubu 2: Deney grubu 1 ile benzer nitelikte olan bu grupta aynı şekilde derse katılım oranında artış eğilimi gözlenmiştir, ne araştıracağı nereden kaynak bulacağı hakkında bilgi sahibi olan öğrenciler kendilerine ilginç ve eğlenceli gelen bilgisayar kullanarak ödev yapma eğilimi nedeni ile derse daha katılımcı olmuşlardır.

Deney Grubu 3: Bu grupta yer alan öğrencilerin bilgisayar ve İnternet kullanma alışkanlıkları üst düzeydedir, yer aldıkları kurum ve kişisel olarak bilgisayar ve İnternet ortamında çalışma yapma konusunda önceden geliştirdikleri alışkanlıkları olduğu için derse katılım düzeyi yüksektir.

Deney Grubu 4: İlk hafta derse hazırlık aşamasında sınırlı bir tutum izleyen bu grupta ikinci hafta derse katılım düzeyinde büyük bir artış görülmüştür. Bunun nedeni olarak uygulamada bilgisayar ortamında çalışma yapmak ve çalışma sırasında bilgisayar kullanma becerilerinin arttığını düşünmeleri, hata yapma korkusunun en az düzeyde olması nedeni ile farklı deneyimler gerçekleştirme isteği olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin işlenen konuya yaklaşımlarının belirlenmesi için derse aktif olarak katılım düzeyini iki hafta içinde gözlemlememiz uygun olacaktır. Uygulama için iki hafta ayrılması ders zamanının yetersiz olması nedeni ile düşünülmüştür. Bununla birlikte ilk hafta nasıl bir yöntemle çalışacağını belirleyememiş olan öğrencilerin sınıf içinde arkadaşlarından ve edindikleri bilgilerle derse sonradan da olsa katılım yapacakları düşünülmüştür.

3.Hafta – Ders ve Uygulamaya katılım:

Şekil 4.29 : 3.Hafta Ders ve Uygulamaya Katılım Grafiği

İşlenen konu ile ilgili olarak verilen sürenin azalması ile birlikte tüm gruplarda derse katılım oranında artış görülmüştür.

Kontrol Grubu: Öğrenciler sınıf içinde öğretmenin dağıttığı materyalleri kullanarak işlerini oluşturmaya başlamışlar ve çalışma sırasında birbirlerinin yaptıkları tasarımlardan etkilenmişlerdir. Bu aşamada öğrencilerin yenilikçi farklı fikirler bulmaktan çok işin bitirilmesine odaklandıkları gözlenmiştir.

Deney Grubu 1: Öğrencilerin afiş çalışmalarında farklı kaynaklardan edindikleri verileri kullandıkları görülmüştür. Kendi imkânları ile internetten edindikleri görselleri kullanarak tasarım yaptıkları, çalışma yönteminin diğer resim konularından farklı olması nedeni ile katılım düzeyinin arttığı görülebilir.

Deney Grubu 2: Öğrencilerin derse katılım düzeyinde artış görülmüştür. Deney grubu 1 de olduğu gibi öğrenciler uygulamanın farklı bir yöntemle yapılması nedeni ile derste daha fazla katılımcı olmuşlardır.

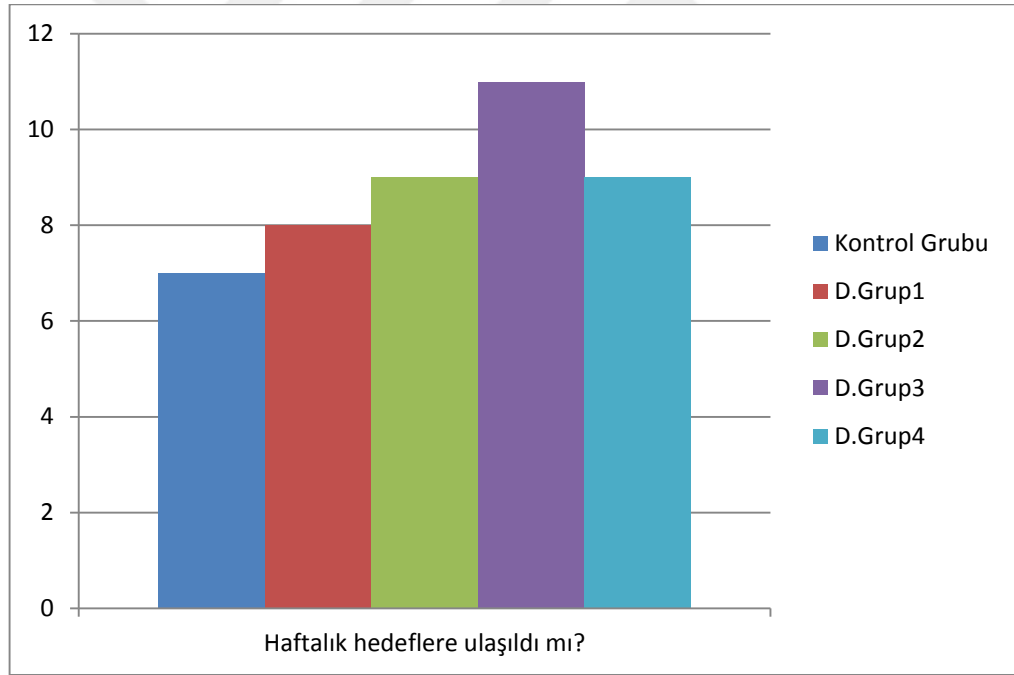
Deney Grubu 3: Öğrencilerin tamamına yakın bir kısmı çalışmanın bilgisayar ortamında yapılmasından dolayı çalışmaya istekli olmuşlardır, bilgisayar kullanma becerilerinin ve farklı araştırma yöntemleri ile ilgili becerilerinin geliştiğini fark etmeleri derse katılım düzeyini arttırmıştır.

Deney Grubu 4: Öğrenciler çalışma sırasında hem interneti hem farklı yazılımları kullanma ve bu imkânlarla ortaya bir iş çıkarma deneyiminden mutlu olmuşlardır, katılım düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

3- Ders sonunda haftalık hedeflere ulaşıldı mı?

Dört haftalık konu sürecinde yapılan değerlendirme için öğretmenlere hedeflere ulaşma durumuna göre üç seçenekli olarak haftalık hedefler sorulmuştur. Hedeflere ulaşamayan hayır cevabına 0 puan, hedeflere sınıf mevcuduna ve zamana göre belirli bir oranda ulaşılması durumuna için kısmen cevabına +1 puan, sınıf mevcuduna ve zaman sürecine göre genel başarı durumu için evet cevabına +2 puan verilmiştir, verilen puanlar her grup için haftalık olarak toplanmıştır. Bu değerlendirme sonucunda elde edilen verilerin grafik yansıması şu şekildedir.

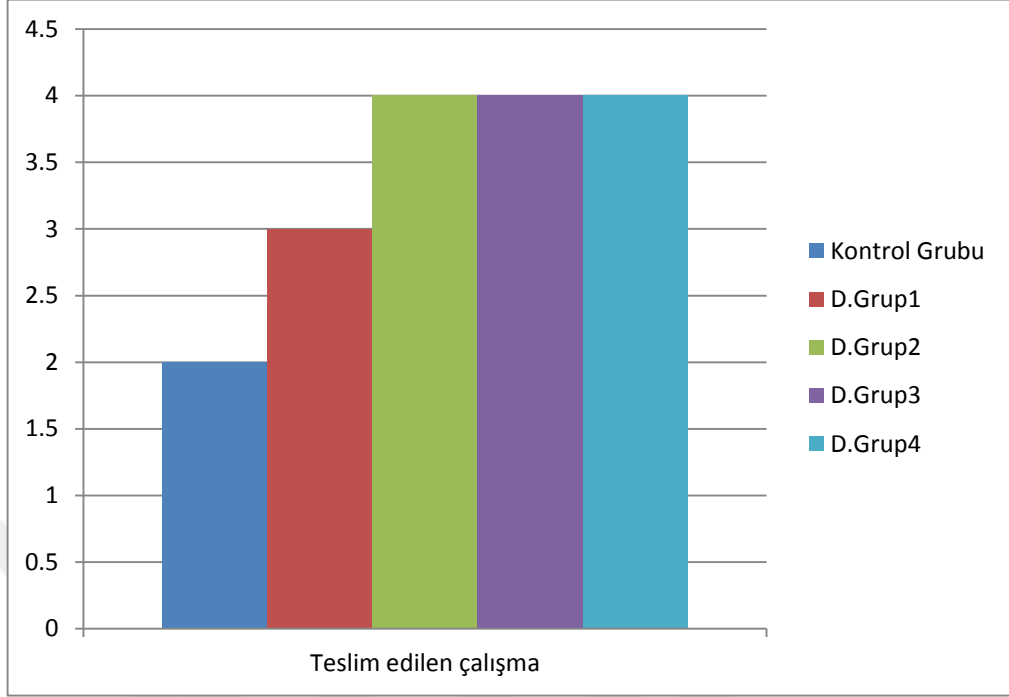
6. Hafta – Belirlenen hedeflere ulaşım

Şekil 4.30 : Belirlenen Hedeflere Ulaşım Grafiği

Hedeflerle birlikte yapılan afiş çalışmasını zamanında teslim edebilen öğrencilerin oranlarını da ele aldığımızda çalışmanın genelinde aktif katılım yapan öğrencilerin çalışma yöntemine ve sürece yaklaşımlarını ve konunun işleme yönteminin verimliliğini de görebiliriz.

4.Hafta Teslim edilen-bitirilen çalışma

Şekil 4.31: Teslim Edilen ve Bitirilen Çalışma Grafiği

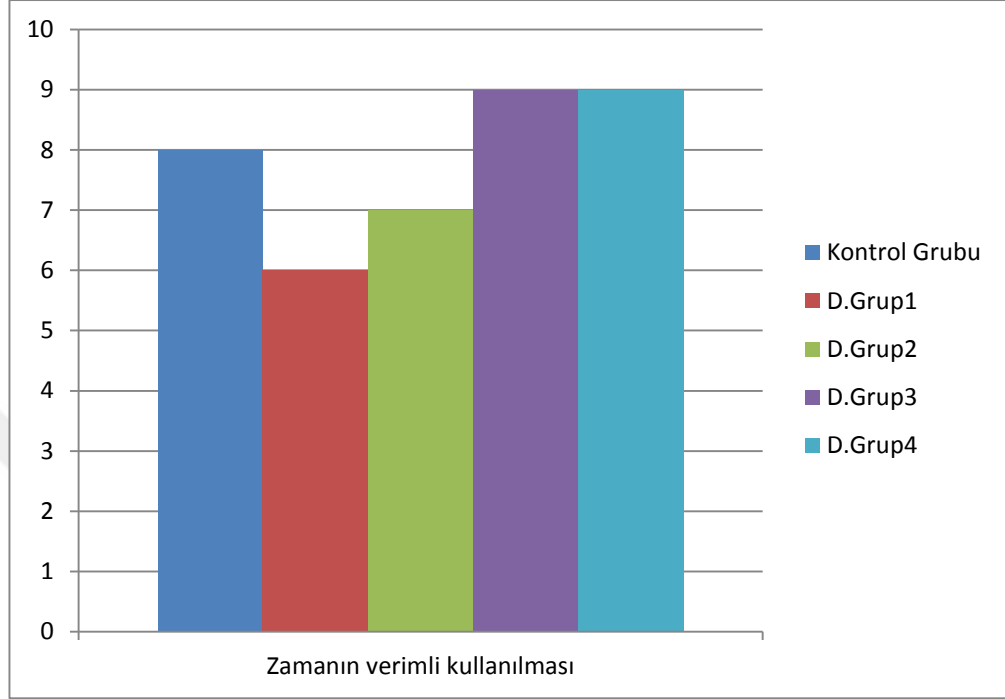
“Hedeflere ulaşıldı mı?” sorusunun cevabı olarak grafiği incelediğimizde sınıf mevcudunun az olması ders saatinin esnek olması ve öğrencilerin İnternet ve bilgisayar teknolojilerine rahat ulaşabilmeleri ve derse hazırlık sürecinin daha iyi ele alınması sürecinin de etkisi ile 3.grup diğerlerine göre daha fazla hedef kazanımı sağlamıştır. Grafik incelendiğinde teknoloji kullanımı yapılan sınıflarda genel başarı düzeyinin daha yüksek olduğu görülebilir. Bunun sonuçlarını iş tesliminde de görmek mümkündür, her ne kadar 1. Grupta sonuç daha düşük olsa bile 2.3.ve 4. Deney gruplarında işi zamanında ve bitirilmiş olarak teslim etme oranının daha üst seviyede olduğu görülmektedir.

4- Ders süresi yeterli oldu mu?

Zamanı verimli kullanma ve verilen zaman içinde belirlenen hedeflere ulaşılması için sorulan soruda evet cevabı belirlenmiş ve her evet cevabı için +2 puan verilmiştir. 3. Grup proje bazlı eğitim yapan özel nitelikte bir grup olduğu için 4. Grup ise sanat eğitimi veren ve atölye imkanında esnek ders işleme ortamı olan bir grup olduğu için zamanı verimli kullanabilmişlerdir. Belirlenen hedeflerin ders sürecinde belirli bir kısmına ulaşılmasına kısmen cevabı ve +1 puan, istenen hedeflere ulaşamadığı

durumda ise 0 puan verilmiştir. Bu değerlendirme sonunda verilen cevaplar haftalık olarak toplanmış ve aşağıdaki grafik oluşturulmuştur.

4.Hafta – Zamanın verimli kullanılması

Şekil 4.32: Zamanın Verimli Kullanılması Grafiği

Elde edilen grafik değerlendirildiğinde kontrol grubunda zaman verisinin yüksek olduğu görülmektedir. Bunun sebebi öğretmenlerin yapılan çalışmanın verimlilik ve kalite düzeyini sınıf, okul ve öğrencinin durumuna göre değerlendirdiği ve iş kalitesinden beklentilerini bu yönde şekillendirmesinden gerçekleşmiştir. 1. ve 2. Deney grubunda ise araştırma süreci için serbest zamanda kendi İnternet imkânlarını kullanan öğrencilerin zamanı iyi kullanamadıkları görülebilir. 3 ve 4. grupta ise hem ders saatinin esnek oluşu hem de öğrencilerin belirli bir iş disiplinine sahip olmaları ve bunu bilgisayar ve İnternet imkânları ile birleştirmelerinin bu yöndeki başarıyı arttırdığı görülmektedir.

4.2.3. Öğrenme sürecinde öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımlarının incelenmesi

Sanat eğitimi, alanı yapısı itibariyle çok miktarda görsel materyal kullanmaya elverişli ders konularına sahiptir. Bundan dolayıdır ki, bu derslere yönelik yapılacak bilgisayar ve İnternet destekli öğretim faaliyetleri, sanat öğretimi programlarında

belirtilmiş olan amaç ve davranışların öğrencilere kazandırılmasında önemli katkılar sağlayabilir. Eğitimde öğretmen merkezli (geleneksel) öğretim yönteminin yeterince etkili olmadığı görülmektedir.

Öğretmenin bilgi aktarıcı olma özelliğinden kurtarılması çağdaş eğitimin hedeflerine ulaşması açısından önemlidir. Öğretmenin öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde bir rehber konumunda olması öğrencinin eğitimin merkezine alınmasını ve öğrenen odaklı bir yapının oluşmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak amacıyla drama, öykü, proje, etkinlikler ve teknoloji kullanımı başvurulan tekniklerden bazılarıdır. Bu tekniklerle öğrenciler bilgiyi tüketen değil, bilgiyi yorumlayarak anlam yaratma sürecine etkin katılan bireyler konumuna gelmektedir.

Öğrenenin bilgiye ulaşma sürecinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerinden faydalanması günümüz eğitim sisteminde öğrenme teknikleri açısından en geçerli yöntem haline gelmiştir. Bu süreçte öğrenci bilgiye ne zaman nasıl ve hangi yöntemle ulaşacağı konusunda özel bir eğitim almadığı sürece kendi bilgisayar ve İnternet kullanım alışkanlıklarından faydalanır. Elde edilen bilginin niteliği açısından farklı sonuçlar ortaya çıksa da öğrenenin bilgiye ulaşma konusundaki alışkanlıklarının irdelenmesi önemlidir. Bu amaçla araştırmanın bu bölümünde öğrencinin öğrenme sürecinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşım sürecini daha iyi değerlendirmek amacı ile araştırmaya katılan öğrencilere yönelik bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçları incelendiğinde verilen cevaplar genel olarak öğrencilerin sosyal ekonomik ve çevresel etkilere göre farklı yaklaşımlar sergilediği söylenebilir. Uygulanan anket beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencinin yaşı, okulu ve cinsiyeti yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencinin ev ve eğitim ortamında bilgisayar ve İnternet olanaklarına sahip olma imkânları ile ilgili sorular sorulmuştur. Üçüncü bölümdeki sorular öğrencilerin ödev ve araştırma yaparken bilgisayar ve İnternet kaynaklarına yaklaşım durumunu irdellemek için düzenlenmiştir. Dördüncü bölümde ise öğrencinin eğitim ortamında ve eğitmeni ile eğitim sürecinde bilgisayar ve İnternet imkânlarına yaklaşım şeklini irdelemektedir. Son yani beşinci grup ise öğrencinin özellikle serbest zamanda İnternet ve bilgisayar ile etkileşimini ve algılayış biçimine yönelik sorulardır.

- **Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet İmkânları**

Öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşımlarını değerlendirmek amacı ile uyguladığımız anket çalışmasında beş aşamalı bir anket uygulaması yapılmıştır, birinci aşamada öğrencilerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerine sahip olma, ulaşılabilirlik ve aktif kullanım imkânlarını değerlendirmek amacı ile sorular sorulmuş ve anket uygulanan 206 öğrencinin vermiş olduğu cevaplar yüzdelerle durumlarına göre belirtilmiştir.

Ankete katılan öğrenci sayısı 206	Bilgisayara sahip olma oranı	Bilgisayar kullanma oranı	Eğitim ortamında bilgisayar oranı	Bilgisayar ile ilgili eğitim alma	Akıllı telefon- tablet sahipliği	Evden internete erişim imkânı	Okulda internete erişim imkânı	Kişisel cihazlardan internete erişim
Değerlendirme yüzdesi %	82	76	53	34	71	81	49	67

Şekil 4.33 ; Ankete Katılan Öğrencilere ait İnternet ve Bilgisayar olanakları

Elde edilen cevaplara göre 206 öğrenci değerlendirildiğinde öğrencilerin %82sinin ev ya da çalışma ortamında bilgisayar vardır ve bu öğrencilerin %72 si aktif olarak bu bilgisayarları gündelik olarak kullanmaktadırlar. Bu veriden yola çıkarak öğrencilerin bilgisayara sahip olma ve kullanma imkânlarının sosyal ve çevresel imkânlar ile belirlendiğini, öğrencinin yaş grubu ve ailesel imkânlarının bu durum için belirleyici olduğunu düşünebiliriz.

Okul veya eğitim ortamında bilgisayar imkânı ile ilgili soruya verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin %53ünün eğitim ortamında bilgisayar bulunduğunu, öğrencilerin %34 lük kısmının okulda öğretilen dersler, seçmeli ders veya özel imkânlar ile bilgisayar ile ilgili belirli oranda eğitim aldıklarını görebiliriz. Ankete katılan öğrencilerin özellikle 7,8. Sınıf ve lise seviyesinin tamamının akıllı telefon ya da eğitim programı çerçevesinde okul tarafından dağıtılan tablet bilgisayara sahip olduğunu görebiliriz, bu öğrencilerin oranı %71dir. Öğrencilerin %81inin evinde İnternet bağlantısı imkânı bulunmaktadır, bununla birlikte okulların tamamında İnternet mevcut olmasına rağmen bu imkânı eğitim ortamında kullanabilen ya da okul tarafından sağlanan İnternet imkânını kullanabilen öğrenciler %49 oranındadır, bu öğrencilerin tamamına yakını lise seviyesindedir. Öğrencilerin kişisel cihazlar ile internete ulaşım oranı %67 oranındadır, bu oranın tamamı kişisel akıllı telefon cihazları ile sağlanan imkânlardır.

- Öğrencilerin İnternet üzerinde eğitim ve araştırma faaliyetlerine yaklaşımları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. Bilgisayar ya da tabletinizi ödev yapmak için kullanıyor musunuz?	2	0.9	4	1.9	4	1.9	24	11.6	174	84.4
S.2. Ödev yapmak için İnternet kullanıyor musunuz?	1	0.4	3	1.4	3	1.4	66	32	133	64.5
S.3. İnternette bulduğunuz ödev konularının doğruluğu konusunda emin misiniz?	0	0	0	0	26	12.6	98	47.5	82	39.8
S.4. İnternette ödev yaparken bulduğunuz kaynağın doğruluğu hakkında emin olabiliyor musunuz?	20	9.7	32	15.5	39	18.9	54	26.2	61	29.6
S.5. İnternette bulduğunuz ödev konusunun içeriğini okuyor musunuz?	0	0	0	0	7	3.3	82	39.8	117	56.7
S.6. İnternet kaynaklı ödev yapmak size hız kazandırıp, Ödev yapma süresini kısaltıyor mu?	0	0	10	4.8	21	10.1	73	35.4	102	49.5
S.7. İnternet kaynaklı yaptığınız ödevden elde ettiğiniz bilgileri daha sonra hatırlıyor musunuz?	2	0.9	14	6.7	67	32.5	61	29.6	62	30.0
S.8. Ödev ya da araştırma yapma konusunda ilk tercihiniz İnternet kaynağı mı?	0	0	6	2.9	26	12.6	7	3.3	167	81.0
S.9. İnternet kaynaklı olarak yapılan araştırma veya ödevler yazılı/basılı kaynak araştırmasına göre daha iyi sonuç veriyor mu?	3	1.4	7	3.3	21	10.1	26	12.6	149	72.3
S.10. Gelecekte alacağım eğitim ile ilgili bilgileri internette öğrenebiliyorum.	0	0	2	0.9	6	2.9	57	27.6	141	68.4
S.11. Kitaplardan edinebileceğim pek çok bilgiyi İnternette elde edebiliyorum.	0	0	0	0	9	4.3	16	7.7	181	87.8
S.12. Kitaplar ve kütüphanelerde yapabileceğim araştırmayı internette çok daha kısa sürede yapabiliyorum.	0	0	2	0.9	5	2.4	65	31.5	134	65.0

Şekil 4.34 ; Öğrencilerin Eğitim ve Araştırma faaliyetlerine yaklaşımları

Ödev Ve Araştırmalarda Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

Öğrencilerin %84.4 lük kısmının ödev ve araştırmalar için öncelikli tercihlerinin bilgisayar olduğu bununla birlikte araştırmalarında bilgisayar ve tablet ortamını kullanma tercihini sıklıkla kullanan 11.6 oranında olan öğrenci ile birlikte bilgisayar ortamında yapılan ödev araştırmasına pozitif yaklaşım sergileyen öğrenci oranı %96 olarak değerlendirilebilir.

Ödev yapmak için İnternet teknolojisini direkt kullanan öğrenci oranı %64,5 oranındadır bununla birlikte araştırmalarında İnternet ortamını ön sırada tercih eden %32 oranındaki öğrenci ile birlikte ödev ve araştırmalarda İnternet ortamına pozitif yaklaşım sergileyen öğrenci oranı %96,5 olarak hesaplanabilir.

İnternet Ortamından elde edilen veriye duyulan güven

İnternet ortamında bulunan ödev konularının doğruluğu kısmında şüphesiz pozitif katılım yapan öğrenci oranı %39.8'lik bir oranla düşüş göstermektedir. Buna rağmen yine öncelikli tercih olarak İnternet ortamından edinilen bilgiye güvenli yaklaşanların oranı %47.5 ile pozitif eğilim göstermekte ve toplamda 87.3 oranında pozitif yaklaşım sergilemektedirler. Az miktarda dahi olsa düşen oranın sebebi internette oluşan bilgi kirliliği ve bilimsel olmayan kaynakların çoğunluğu nedeni ve İnternet ortamından elde edilen bilgiye karşı gösterilen şüpheli yaklaşıma telkini sebebi ile olabilir, bu durumu bir sonraki sorudan elde ettiğimiz sonuçla da görmek mümkündür.

“İnternette ödev yaparken bulduğunuz kaynağın doğruluğu hakkında emin olabiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevapta öğrencilerin %29.6 oranında tamamen katılıyorum cevabı ile keskin bir düşüş görülmektedir. İkinci çoğunlukta işaretlenen “katılıyorum” cevabı ise %26,2 oranında işaretlenmiştir, toplamda %55,8 oranında İnternet ortamında elde edilen kaynaklara güvenli yaklaşım olsa da öğrencilerin bu bilgilere temkinli yaklaştıkları değerlendirilebilir.

Elde edilen verinin içeriğini bilme

Öğrencilerin ödev ve araştırma yapım aşamasında hazır kaynakları kullanarak ödev süresini asgariye indirmek amacı ile kopyala yapıştır mantığı ile ödev yaptıkları rastlanan bir durumdur, bu amaçla” İnternette bulduğunuz ödev konusunun içeriğini okuyor musunuz?” Sorusu sorulmuştur, verilen cevaplarda %56,7 oranında kesin bir

yaklaşım görülmüş ve %39,8 oranında yapılan araştırmanın içeriğinin bilindiği toplamda %96,5 oranında ödev içeriği ile ilgili fayda sağlandığı gözlenmiştir. İnternet kaynaklarının araştırma sürecine zaman açısından etkisini değerlendirmek amaçlı sorulan soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde %49,5 oranında öğrenci kesinlikle zaman açısından katkı sağladığı fikrini belirtmiştir. Bununla birlikte zaman açısından faydalı olduğunu düşünen %35,4 oranında ki öğrenci cevabı ile birlikte toplam internetin ödev süresine olumlu katkısını belirten öğrenci %84,9 olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bilginin kalıcılığı

İnternet kaynaklı ödevlerden edinilen bilgilerin kalıcılığını değerlendirmek için sorulan soruda öğrencilerin %30 oranında kısmı bilgileri kesinlikle hatırladıklarını. %29,6 oranında öğrenci ise hatırladıklarını belirtmişlerdir. Bu soruda elde edilen pozitif yaklaşım oranının düşük olma sebebi öğrencinin istediği kaynağa ve bilgiye daha sonra gerektiği anda yeniden ulaşabilme imkânı olarak değerlendirilebilir. Genel olarak öğrencilerin kısa sürede yeniden ulaşabileceği bilgiyi ezberlemek yerine kaynağı bilmeyi tercih etmesi olarak değerlendirilmiştir.

Bilgiye kolay erişim

Öğrencilerin %81 oranında araştırma ve ödev yapma konusunda interneti ilk tercih olarak seçtikleri görülmektedir. İnternet ortamından elde edilen bilgilerle yapılan ödev araştırmalarının basılı kaynaklara göre daha verimli olduğuna kesinlikle katılan öğrenci oranı %72,3 olarak görülmüştür. Bununla birlikte pozitif yaklaşım sergileyen %12,6 oranındaki öğrenci ile birlikte İnternet ortamındaki araştırma imkânını tercih eden öğrenci çoğunluğu %84,9 olarak değerlendirilmiştir.

İnternetin kariyer planlamaya etkisi

Öğrencilerin kariyer ve gelecekteki eğitim planlamaları ile ilgili olarak %68,4 oranında öncelikli olarak İnternet kullandıkları, bununla birlikte %27,6 oranında olumlu yaklaşım sergileyen öğrencilerle birlikte kariyer ve eğitim planlamasında İnternet kaynaklarına güvenin %96 oranına ulaştığı görülmektedir. Bunun sebebi tüm eğitim kurumları ve mesleki gruplarının internette kaynak oluşturacak sayfalara sahip olması ve bunlarla ilgili yorumlara ulaşılabilmesidir.

Araştırma yöntemine yönelik alışkanlıklar

Öğrencilerin araştırma yöntemi olarak İnternet ve basılı yayın tercihini değerlendirdiğimiz soruda %87,7 oranında kesinlikle tercihlerini İnternet yönünde kullandıkları ve %7,7 oranında öncelikli tercih olarak internete yöneldikleri görülmüştür. Ödev ve araştırma amaçlı internete yönelim gösteren öğrencilerin oranı %65,0 ve araştırma tercihini çoğunlukla İnternet ortamını kullanarak yapanların oranı ise %31,5 toplamda %96,5 oranında öğrencilerin araştırma ve ödev tercihinde İnternet kaynağını tercih ettikleri görülmüştür.

• Okul ve Öğretmenin İnternet ile kesiştiği noktalara odaklanan sorular

İnternet ve bilgisayar imkânlarının eğitim ortamında kullanılması için kurum ve öğretmenlerin bu kaynaklara belirli düzeyde hâkim olmaları ve öğrencilerin bu kaynaklara yönelimleri sırasında uygun ortam sağlamaları önemlidir. Okul, öğretmen ve öğrenim ortamının bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yaklaşım şekli öğrencinin bu alandaki tercihlerini etkileyebilecek unsurlardır. Öğrencilerin bu konu ile ilgili yaklaşımlarını değerlendirmek için sorulan sorulara verilen cevaplar şu şekildedir:

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. Öğretmen ve arkadaşlarımla ders dışı zamanlarda İnternet ortamında iletişim kurabiliyorum.	7	3.3	14	6.7	21	10.1	71	34.4	93	45.1
S.2. Okulda öğrenebileceğim tüm bilgiler internette mevcut(*)	0	0	18	8.7	22	10.6	52	25.2	114	55.3
S.3. Okul, Ders ve sınavlarla ilgili bilgileri internetten takip edebiliyorum.	32	15.5	53	25.7	32	15.5	47	22.8	42	20.3
S.4. Tüm bilgilere İnternet vasıtası ile kısa sürede ulaşabileceğim için yazsı yazmaya ve not tutmaya ihtiyaç duymuyorum.(*)	11	5.3	33	16.0	13	6.3	68	33.0	81	39.3
S.5. Okulumuzda görev yapan öğretmenlerimiz İnternet yönlendirmeleri konusunda yeterli bilgiye sahiptir.	4	1.9	49	23.7	69	33.4	45	21.8	39	18.9
S.6. Öğretmenimiz sınıfta bulunan bilgisayar ve İnternet cihazlarını ders işlerken kullanır.	0	0	0	0	14	6.7	70	33.9	122	59.2
S.7. Öğretmenimiz bilgisayar yardımı ile yaptığımız ödevler konusunda bizi destekliyor.	0	0	0	0	8	3.8	71	34.4	127	61.6

Şekil 4.35; Okul ve Öğretmenin İnternet ile kesiştiği noktalara ait görüşler

İnterneti İletişim aracı olarak kullanma

Bu bölümde sorulan birinci soruda öğrencinin ders dışı zamanlarda öğretmen ve sınıf arkadaşları ile mail ya da sosyal medya kanalı ile iletişim kurabilme eğitim veya rehberlik konuları ile ilgili olarak etkileşim sağlayabilme imkânları hakkında görüşleri irdelenmiştir. Sorulan soruya ankete katılan 206 öğrenciden 93 tanesi ders dışı zamanlarda öğretmen ya da öğrenci arkadaşları ile direkt olarak iletişim kurabildiğini belirtmiştir. Bu öğrencilerin oranı %45,1 olarak görülmüştür, bununla birlikte arkadaş ya da öğretmen seçeneklerinin en az biri ile ya da dolaylı yoldan iletişim kuran öğrencilerin %34,4 oranında olduğu görülebilir.

Eğitim İçin İnternet

Bu b6l6mde anket çalışmasının ikinci sorusu 6zel bir fonksiyon taşımadır, g6n6m6zde 6zellikle eğitim planlayıcıları evirim içi ve uzaktan eğitim amaçlı pek çok program hazırlamaktadır. T6m eğitim konularının İnternette bulunması istenildiğinde tekrar dinlenebilmesi ve her ortamdan takip edilebilmesi 6đrencilerin okul ortamında eğitime bakış açısını da etkileyebilir. 6đrencinin katılmadığı ders ile ilgili eğitim konularını İnternet ortamından bulabilmesi 6nemlidir, fakat bu imk6n 6đrencinin eğitim ortamında ya da sınıfta anlatılan ders konusuna yaklaşımını etkilediği takdirde eğitim sistemi ile ilgili 6nemli sorunlar oluşabilir. 6đrenci okul ve 6đretmen kavramlarının 6nemini sorgulayabilir, bu durum eğitimde İnternet teknolojilerinin değerlendirilmesi açısından en 6nemli olumsuzluk olarak değerlendirilebilir.

Verilen cevaplarda 6đrencilerin %55,3 oranında tercih yapması ve “katılıyorum” cevabını işaretleyen %25,2 ile birlikte toplamda %80,5 oranı bu konunun eğitim planlayıcıları açısından ele alınması gerektiğini g6stermektedir. D6nyada eğitim kurumlarının tamamına yakını 6đrenci ve velileri ile iletişim kurmaya y6nelik İnternet sitesi ya da benzer sayfalar oluşturmuşlardır. Bazı eğitim kurumları bu sayfaları aktif olarak kullanırken bazı kurumlarda bu sayfalar daha kısıtlı bir yapıda çalışmaktadır. Aktif olarak çalışan sayfalar 6đrenci, 6đretmen ve eğitim kurumunun iletişim imk6nlarının sağlanması açısından 6nemlidir. İnternet her koşulda bu imk6nı kullanma şansı verse de teknik yetersizlikler ya da bu alanda h6kimiyeti olan az sayıda eğitimci olması nedeni ile bu imk6nlar kısıtlı olarak kullanılmaktadır. Verilen cevaplarda aktif olarak 6đrencilere okul, ders ve sınavlar ile ilgili d6zenli veri sağlanması konusunda 6đrencilerin bu soruya %20,3 oranında pozitif yaklaşım g6sterdikleri ve kısıtlı da olsa bu imk6nları kullanabilen 22,8 oranındaki 6đrencilerle birlikte bu konuya kısıtlı oranda bir yaklaşım sergilendiği g6r6lebilir.

Yazı ve Not tutma alışkanlıkları

D6rt numaralı soruda ikinci soru gibi 6zel bir sorudur. Gelişen teknoloji ile birlikte bilginin çoğalması, bununla birlikte kısa bir s6rece sıkıştırılması, 6đrencinin bilgiye her an ulaşabilmesi bilinen bir durumdur, yazı yazma ve not tutma alışkanlığı 6đrenme eylemi açısından kazandırılmak istenen 6nemli bir davranıştır. Bilgisayar ve İnternet olanakları bilgiye anında ve kısa s6rede ulaşım 6đrencilerin bu konuya yaklaşımlarını da etkilemektedir. İnternette bulunan çok sayıda araştırma konusunun

kısa sürede kopyalanıp doküman haline getirilebilmesi avantajlı bir durum olarak görünse de bilgi kalıcılığı açısından olumlu bir etkisi gözlenmemiştir. Bununla birlikte öğrencinin yazı yazma konusunda ki becerilerinin zamanla bu durumdan etkilenebileceği düşünülebilir. Öğrencilerin bu konudaki yaklaşımları ele alındığında %39,3 oranında not tutma ve yazı yazma konusunda olumsuz etkilendikleri, “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen %33,0 oranındaki öğrencilerle birlikte bu oranın %72,3 olduğu görülmüştür.

Öğrenci açısından eğitimcilerin bilgisayar ve İnternet yaklaşımları

Beşinci soruda sorulan öğrenciler açısından öğretmenlerin İnternet ve bilgisayar teknolojilerine yaklaşımı değerlendirildiğinde öğrencilerin öğretmenlerin bu konudaki yeterlilikleri konusunda olumsuz bir bakış açısına sahip oldukları, öğretmenlerin yenilikçi eğitim teknolojilerine yaklaşımlarında öğrencilerin gerisinde kaldığı veya öğrenciler açısından bu şekilde algılandığı gözlenebilir. Öğrencilerin İnternet ve bilgisayar imkânlarının kullanılması konusunda öğretmenlerin yaklaşımlarını değerlendirdikleri soruda “kesinlikle katılıyorum” cevabının oranı %18,9 oranında kalmıştır, “katılıyorum” cevabı veren %21,8 oranındaki öğrenci ile birlikte olumlu yaklaşımda bulunan öğrenci oranı %40,7 de kalmıştır.

İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin sınıf ortamında kullanılması konusunda her öğretmen dersin içeriğine ve konu niteliğine ve kendi öğretim alışkanlıklarına göre farklı davranış sergileyebilir. Değerlendirmede öğrenciler bu imkânların genel olarak kullanıldığı konusunda bilgi vermişlerdir, ankette “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %59,2 ve “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranının %33,9 olduğu görülmüştür.

Bilgisayar ve İnternet teknolojisinin eğitim ve araştırma konusunda geçerli bir kaynak olarak algılanması eğitimciler açısından kabul görmüş bir durum olarak değerlendirilebilir. Öğrencinin doğru kaynağa ulaşması ve elde ettiği verileri doğru bir biçimde işleyip sunması kabul edilen bir davranış biçimidir. Öğrenci açısından ele alındığında “kesinlikle katılıyorum” seçeneği işaretleyen %61,6 oranındaki öğrencilerle birlikte %34,4 oranında “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğrencileri beraber değerlendirdiğimizde %96,0 oranında öğretmen ve öğrenci açısından İnternet ve bilgisayar ortamında yapılan ödev ve araştırmanın kabul gördüğü ve amaçlardan biri olarak ele alındığı görülebilir.

- **İnternet ve Sosyal Aktivitelerin birleştiği noktalara ilişkin değerlendirmeler**

Günümüzde İnternet erişimi olan kişisel bilgisayar, tablet ve telefonların yaygınlaşması ile birlikte İnternet teknolojisindeki gelişmelerin de ürünü olarak insanlar her ortamda ve fırsatta kişisel cihazlarını kullanarak İnternet imkânlarına ulaşabilmektedirler. Özellikle insanların kişisel duygu, düşünce ve durumlarını belirli bir sosyal ağ içinde paylaşabildikleri sosyal medya kavramının verdiği imkânlar ile birlikte birey çok geniş bir sosyal çevre kurabilmekte ve bu sosyal çevre içinde başka insanların düşünce ve fikirlerini takip edebilmektedir.

Sosyal medya kavramının getirdiği özellikler nedeni ile bu alana büyük bir ilgi ve talep oluşmuştur. Pek çok kişi gündelik hayatında fırsat buldukça kendilerine ait kişisel sosyal medya hesapları vasıtası ile geniş insan toplulukları ile bağlantılar kurabilmekte veya başka insanların sosyal durumlarını izleyebilmektedirler. Bu durum öğrenciler arasında da yaygındır. İnternet özellikli olan bir kişisel cihaza sahip olan öğrencilerin tamamına yakınının bir veya birden fazla sosyal medya sitelerinde kişisel hesapları olduğu gözlenmektedir. Öğrenciler bu hesaplardan arkadaş grupları ile bağlantı kurabilmekte ve kendi ilgi alanları ile ilgili görsel ya da yazılı kaynak paylaşımları yapabilmektedirler. Bu sosyal çevrenin sürekli aktif olması, sürekli olarak değişkenlik göstermesi, kişisel özelliklerin yansıtılabilmesi, içeriğinin zenginliği ve içerik oluşturucuların kendi çevresinden olması uzun süre benzer uygulamaların tercih edileceği görüntüsünü vermektedir. Özellikle son yıllarda profesyonel iş kolları, reklam sektörü, eğitim sektörü gibi alanlarda faaliyet gösteren firmalar, sosyal medyanın direkt ulaşım ve içerik zenginliği gibi alanlardaki gücünü keşfetmişler ve bu alana yoğun ilgi göstermişlerdir. Öğrencilerin İnternet ve bilgisayar ortamındaki geçirdikleri zamanın önemli bir dilimini oluşturan bu durumla ilgili hazırlanmış sorulardan elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. İnternet üzerinden sanat galerilerini ve sergilerini takip edebiliyorum.	41	19.9	30	14.5	51	24.7	35	16.9	49	23.7
S.2. İnternet ortamında sanal sergi ve müze turlarından faydalanabiliyorum.	23	11.1	55	26.6	33	16.0	41	19.9	54	26.2
S.3. Yaptığım resimleri-Çektiğim fotoğrafları, sosyal medya hesabından paylaşıyorum.	0	0	0	0	28	13.5	61	29.6	117	56.7
S.4. İnternet ortamın da farklı resim teknikleri ile ilgili eğitici videoları takip ediyorum.	0	0	21	10.1	42	20.3	70	33.9	73	35.4
S.5. Beğendiğim ressam veya heykeltıraşların kişisel sayfalarını takip ediyorum.	0	0	0	0	49	23.7	76	36.8	81	39.3
S.6. İnternet ortamında gördüğüm güzel resimleri kendi bilgisayarında arşivliyorum.	0	0	0	0	1	0.4	41	19.9	164	79.6
S.7. İnternet yolu ile bazı sanatçıların adını ve çalışmalarını öğrendim.	0	0	0	0	2	0.9	5	2.4	199	96.6
S.8. Bilgisayar ortamında bazı programları kullanarak resim / çizim yapabiliyorum	0	0	9	4.3	56	27.1	79	38.3	62	30.0
S.9. İnternet ortamında izlediğim ilginç sanat uygulamalarını arkadaşlarımla paylaşıyorum.	2	0.9	11	5.3	25	12.1	56	27.1	112	54.3

Şekil 4.36 ; İnternet ve Sosyal Aktivitelerin Kesiştiği noktaların değerlendirilmesi

Sanatsal faaliyet ve etkinliklerin takibi

Öğrencilerin İnternet üzerinden sanat galerileri ve sergilerini takip etme konusunda davranışlarının irdelendiği soruda öğrenciler %23,7 oranında “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir, “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %16,9 dur, toplamda %40,6 oranında olumlu yaklaşım sergilendiğini görebiliriz. Öğrencilerin sergi ya da galerileri takip konusunda yönlendirme olmadığı zaman rastlantısal hareket ettikleri şeklinde ifade edilebilir. Bununla birlikte benzer bir durum sanal sergi ve müze turları ile ilgili de söylenebilir. Öğretmen ya da öğretici yönlendirmesi olmaksızın öğrencilerin sanal sergi ve müze sayfalarını düşük oranda izledikleri görülmektedir. Sanal müze ve sergilerin takibi ile ilgili soruya “kesinlikle katılıyorum” cevabı veren öğrenci oranı %26,2,”katılıyorum” cevabı verenlerin oranı ise %19,9 seviyesindedir.

Yapılan çalışmaların paylaşımında İnternet kullanımı

Öğrenciler sosyal medya hesapları üzerinden resim ve fotoğraf paylaşımı yapma konusunda istekli bir tutum sergilemektedirler. Kısa sürede ve kolay bir şekilde yapılan paylaşımın kısa sürede çok sayıda kişiye ulaşması ve yorum alınabilmesi öğrenci açısından ilgi duyulan bir özelliktir. Öğrencilerin %56,7 oranında bir çoğunluğu fotoğraf ve eser paylaşımı konusunda isteklidir, “katılıyorum” cevabı veren %29,6 oranındaki öğrenci ile beraber değerlendirdiğimizde %86,3 oranında öğrenci çoğunluğu eserlerini ve fotoğraflarını kişisel hesaplarından sosyal medyada paylaşmaya ve yorum almaya olumlu bir davranış sergilemektedirler.

İnternet yolu ile yeni fikirler edinmek farklı teknikler öğrenmek

“İnternet ortamın da farklı resim teknikleri ile ilgili eğitici videoları takip ediyorum.” sorusuna %35,4 oranında “tamamen katılıyorum cevabı verilmiştir. Bununla birlikte “katılıyorum” cevabı veren %33,9 oranındaki öğrenci ile birlikte ele aldığımızda öğrencilerin İnternet ortamında yer alan sanat eğitimi veya sanatsal gösteriler ile ilgili olarak yapılmış videoları izledikleri görülmektedir. İnternet ortamında video kaynağının çok fazla olması ve sürekli olarak yeni eklenen kaynaklar nedeni ile öğrencinin hangi kaynağın eğitici olduğu ya da olmadığı konusunda kendi inisiyatifini kullanabilmesi önemlidir.

Farklı Sanatçıların ve tekniklerin öğrenilmesi

İnternetin en önemli kazanımlarından biri de farklı sanatçıların, modern çağın henüz isim yapmamış isimlerinin İnternette kendisine tanıtım alanı oluşturma imkânıdır. Öğrenciler böylece sadece sanat kitapları ve yazılı kaynaklarda bulunan isimleri değil kendi çağında yaşayan ya da ilgisini çeken farklı dönemlere ait sanatçı kişiliklerin eserlerine ve onlarla ilgili kaynaklara da ulaşabilmektedirler. %39,3 oranındaki öğrenci topluluğu belirli sanatçıların çalışmalarını takip ettiklerini belirtirken %36,8 oranındaki öğrenci “katılıyorum” cevabı vererek internette sanatçılar ile ilgili kaynak ve sayfalara ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir.

Kaynak ve Arşiv oluşturmak

İnternet ortamı görsel tarama yapmak ve arşiv oluşturmak için çok büyük bir kaynak sunmaktadır. Sanat eğitiminde görsel kaynak taraması yapmak ve arşiv oluşturmak öğrencilerin gelecek dönemde yapacakları çalışmalar ve kullanacakları örneklemeler açısından önemlidir. Bu nedenle sorulan soruya öğrencilerin %79,6 oranında çoğunluğu “kesinlikle katılıyorum” cevabı vermişlerdir. %19,9 oranında “katılıyorum” cevabı veren öğrenciler ile birlikte öğrencilerin büyük çoğunluğunun İnternet ortamında görsel tarama yaptıkları ve elde ettikleri resimleri arşivledikleri görülmektedir.

Öğrenme ve Hatırlamaya etkisi

Öğrencilerin İnternet ortamında yaptıkları araştırma ve ödevlerde farklı sanatçıları tanımalarına yönelik sorulan soruda öğrencilerin %96,6 oranında çoğunluğu “kesinlikle katılıyorum” cevabını işaretlemişlerdir. Bilgisayarların önemli işlevlerinden biri de farklı programlar vasıtası ile eser üretebilme konusunda ortam oluşturmasıdır. Özellikle internetin yaygınlaşması ile çeşitli çizim ve grafik programlarının öğrenilmesi çok daha kısa ve kolay bir hal almıştır. Öğrencilerin %30,0 oranında bilgisayar ortamında şekil, çizim ve grafik programları ile çizim yapabildikleri, %38,3 oranında “katılıyorum” cevabı veren öğrenciler ile birlikte bilgisayarın çizim ve grafik yeteneklerini kullanma deneyimi yaşadıkları görülmektedir.

İnternet ortamında sanatsal faaliyetler ya da teknikleri içeren ya da ilginç görselliği olan çok fazla sayıda video ve görsel mevcuttur. Öğrenciler bu kaynakları izleyip ilginç buldukları takdirde arkadaşları ya da çevresindekiler ile paylaşmaya yönelik davranış sergilemektedirler. Öğrenciler bu konuya odaklanmış soruya %54,3 oranında “kesinlikle katılıyorum” cevabı, %27,1 oranında “katılıyorum” cevabı vermişlerdir.

- **İnternet ve Sosyal Aktivitelerin Kesiştiği, İnternet Bilinci Noktalarına Odaklanan Sorular**

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. İnternette ve sosyal medya da arkadaşlarımla geçirdiğimden daha fazla zaman geçiriyorum	49	23.7	66	32.0	51	24.7	29	14.0	11	5.3
S.2. Ailemin ve öğretmenlerimin İnternet ile ilgili uyarılarını dikkate alırım	11	5.3	14	6.7	14	6.7	62	30.0	105	50.9
S.3. İnternette istemediğim bir durumla karşılaşırsam ne yapacağım konusunda bilgi aldım.	12	5.8	32	15.5	79	38.3	39	18.9	44	21.3
S.4. Okul arkadaşlarımla İnternet üzerinden de her gün görüşme yapıyoruz.	28	13.5	39	18.9	91	44.1	33	16.0	16	7.7
S.5. Hayatımda hiç görmediğim fakat pek çok şey paylaştığım İnternet arkadaşlarım vardır.	0	0	41	19.9	66	32.0	47	22.8	52	25.2
S.6. İnternette kurallar esnektir, o nedenle istediğim gibi davranırım.	0	0	46	22.3	66	32.0	43	20.8	51	24.7
S.7. İnternette tanımadığım insanlarla sohbet etmekten çekinirim.	55	26.6	44	21.3	35	16.9	36	17.4	36	17.4
S.8. Video paylaşım sitelerinde yayınlanan ilginç videoları izlemeyi severim.	0	0	0	0	1	0.4	54	26.2	151	73.3
S.9. İnternette sosyal ağlardan başka takip ettiğim İnternet siteleri de vardır.	0	0	0	0	1	0.4	4	1.9	201	97.5
S.10. Bilgisayarda/İnternette en fazla zamanı oyun oynamaya harcarım.	14	6.7	55	26.6	68	33.0	46	22.3	23	11.1
S.11. İnternette en fazla zamanı sosyal ağlarda harcarım.	0	0	0	0	2	0.9	6	2.9	198	96.1
S.12. Günde iki saatten fazla İnternet kullanırım	11	5.3	19	9.2	9	4.3	55	26.6	112	54.3

Şekil 4.37 ;

İnternet ve Sosyal Aktivitelerin Birleştiği İnternet Bilinci konularına ilişkin Davranışlar.

Bilgisayar ve İnternet teknolojisi, araştırma ve eser ortaya koyma işlevinin yanı sıra iletişim ve sosyal aktivite aracı olarak da öğrenciler arasında yaygın olarak ilgi görmektedir. Öğrenciler açısından bakıldığında kişisel bilgisayarların ya da İnternet ulaşımını kişisel cihazların en büyük etkinliğinin bu olduğu söylenebilir. Bu durum internetin neredeyse sınırsız olarak niteleyebileceğimiz dünyasında öğrencinin kontrolsüz ve denetimsiz olduğu süreci de kapsar, öğrenci velileri, eğitimciler ve uzmanların önem verdikleri konuların başında öğrenciyi denetimsiz ve kontrol

edilemeyen durumlarda öğrencinin İnternet teknolojisini doğru ve faydalı biçimde kullanma konusunda bilinç kazandırma sürecidir.

Günümüzde İnternet teknolojisi eğitimin temel konularından biridir, bu nedenle tüm eğitim kurumları öğrencilere bilinçli bir İnternet kullanıcısı olmak ve kendi güvenliğini sağlamak konusunda resmi ve özel kurumlar vasıtası ile eğitimler vermektedirler.

Anketin bu bölümünde öğrencilerin İnternet teknolojisine yaklaşımlarını ölçme sürecinde doğru ve yanlış davranış biçimlerini değerlendirmek amaçlı sorular sorulmuştur. Soruların şekinden de anlaşılacağı gibi İnternet ve bilgisayar teknolojisinin kullanımında oluşan yanlış alışkanlıklar nedeni ile kazanılan olumsuz davranışlar da anketin bu bölümünde değerlendirilmiştir.

İnternette Geçirilen Sosyal zaman

İnternet teknolojisi ve bu teknolojinin sağladığı sosyal medya grupları gibi imkânlar öğrencinin sosyal gelişimi açısından olumlu sonuçlar oluşturabileceği gibi tam tersine denetimsiz bir ortamda ve pek çok bilinmeyenle dolu olduğu için kötü sonuçlar da oluşturabilir. Öğrencinin sosyal çevresi yaşadığı ve eğitim gördüğü fiziki sosyal ortamdan oluşmalıdır, öğrencinin tüm sosyal çevresini sosyal medya kanallarından oluşturması öğrenci açısından belirli bir süre sonra ciddi sosyal sorunlara sebep olabilir. Bu soruya öğrencilerin %5,3 oranında bir bölümü “kesinlikle katılıyorum” cevabı verirken ağırlıklı sosyal çevrelerinin İnternet üzerinde olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler öncelikli olarak fiziki sosyal çevrenin tercih edildiği cevap şıkkı olarak “kesinlikle katılmıyorum” cevabı veren %23,7 ve “katılmıyorum” cevabı veren %32,0 oranındaki öğrenci toplamda %55,7 oranında öğrencilerin sosyal çevre konusunda öğrencilerin gerçek hayattaki sosyal çevreyi tercih ettiklerini göstermektedir.

Kişisel Güvenlik

Eğitim kurumları ve aileler, öğrencilerin internette zaman geçirdikleri süreç ile ilgili olarak dikkatli olmak zorundadırlar. Kurumlar ve aileler çocuklara interneti bilinçli kullanma ve kişisel bilgilerini korumak konusunda uyarılar yapmalıdırlar. Bu tür uyarıların öğrenciler tarafından dikkate alınması konusunda sorulan ikinci soruda öğrencilerin %50,9 oranında bu uyarıları dikkate aldıkları, %30,0 oranında “katılıyorum” cevabını veren öğrenciler ile birlikte bu oranın %80,9 oranında ulaştığı

ve öğrencilerin güvenlikle ilgili telkinleri dikkate aldıkları değerlendirilebilir. Genel olarak öğrenciler ile yapılan kişisel görüşmelerde öğrencilerin kendileri açısından bu konuyu değerlendirdiklerinde internette güvenlikle ilgili konuları bildiklerini ifade etmişlerdir. İnternette karşılaşılan olumsuz durumlarla ilgili öğrencilerin takınacakları tutum ve davranışlarla ilgili bilinç düzeylerini ölçmek amaçlı sorulan soruda genel olarak verilen cevaplarda dengeli bir dağılım görülmektedir. Öğrencilerin %21,3 oranında “kesinlikle katılıyorum”, %18,4 oranında “katılıyorum”, %38,3 oranında “kararsız”, %15,5 oranında “katılmıyorum” ve %5,8 oranında “kesinlikle katılmıyorum” cevabı verilmiştir, bu cevap dağılımından edinilen izlenimler doğrultusunda öğrencilerin İnternet güvenliği ve kişisel güvenlik hakkında eğitim ve bilgiye daha fazla ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Kişisel Bilgilerin Korunması

Öğrencilerin sosyal medya benzeri ortamda kişisel bilgi paylaşımı ile ilgili soruda ağırlıklı olarak %44,1 oranında “kararsızım” cevabı işaretlenmiştir, bu durumdan öğrencinin sosyal çevresinden ve okul ortamında olan arkadaşları ile her gün değil belirli süreçlerde iletişim kurdukları düşünülebilir.

Beşinci soruda sorulan “Hayatımda hiç görmediğim fakat pek çok şey paylaştığım İnternet arkadaşlarım vardır”. Sorusuna %25,2 oranında “kesinlikle katılmıyorum” cevabı verilmiş, %22,8 oranında “katılmıyorum” cevabı verilmiştir, toplamda %48,0 oranında öğrencilerin tanımadıkları kişilere karşı temkinli oldukları ve iletişim kurmadıkları %32,0 oranında verilen “kararsızım” cevabı ile farklı dönemlerde gerektilçe yabancılar ile diyalog kurdukları sonucu çıkarılabilir.

İnternet Etiği

“İnternette kurallar esnektir, o nedenle istediğim gibi davranırım”. Şeklinde sorulan soruda öğrencilerin internetin sağladığı serbest ortamdaki davranış biçimlerine kendileri açısından yaklaşımları değerlendirilmiştir, %32,0 oranında “kararsızım” cevabı veren öğrencilerin yanı sıra %20,8 oranında “katılıyorum” ve %24,7 oranında “kesinlikle katılmıyorum” cevabı verilmiştir, verilen cevapları değerlendirdiğimizde İnternet ortamında davranış biçimlerinin eğitimciler açısından değerlendirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. İnternette tanımadığı insanlarla diyalog kurma konusunda öğrencileri cevaplarının dağılımı %17,4 “kesinlikle katılıyorum”, %17,4 “katılıyorum” ve %16,9 oranında “kararsızım cevabı vermişlerdir, bu soruya verilen

cevaplar doğrultusunda öğrencilerin İnternet güvenliği ve kişisel bilgilerin korunması ile ilgili davranışlarının önemi ortaya çıkmaktadır.

Video ve görüntü paylaşımı

İnternet ortamında özellikle video paylaşım özelliği oldukça yaygın kullanılan popüler bir özelliktir. İnternet ortamında paylaşılan videolara karşı tutumlarını değerlendirmek amaçlı sorulan soruya öğrencilerin %73,3 oranında “kesinlikle katılıyorum” ve %26,2 oranında ”katılıyorum” cevabı verdikleri görülmüştür. Buradan elde edilen sonuca göre video paylaşımının oldukça yaygın ve ulaşılabilir bir özellik olduğu ve tercih edilen bir özellik olduğu görülmektedir. Sorulan 9.soruya verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin %97,5 oranında olan çoğunluğunun sosyal medya dışındaki İnternet sitelerini de izledikleri görülmektedir.

Oyun ve eğlence

Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin getirilerinden biri de yaygın şekilde ulaşılabilen dijital oyun kavramıdır, dijital oyunlar artık sadece kişisel bilgisayarların değil aynı zamanda telefon ve tablet gibi kişisel cihazların da vazgeçilmez parçaları olmuşlardır. Artık kolay yüklenen ve kısa mola süreçlerinde aktif dinlenme sağlayan uygulamalardır, bu nedenle çeşitli firmaların da dikkatini çekmekte, reklam ve tanıtım amacı ile de yoğun olarak kullanılmaktadır. Bununla ilgili sorulan soruda öğrencilerin %11,1 oranında “kesinlikle katılıyorum” cevabı verdikleri,%22,3 oranında “katılıyorum” ve %33,0 oranında “kararsızım” cevabı verdikleri görülmüştür, %66,4 oranında bilgisayar, tablet ve telefon ortamında dijital oyunlarla ilgilendikleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sosyal medya ve kişisel sayfalar

İnternet kavramının günümüzde en popüler yanlarından biri olan sosyal ağlar ve sosyal sitelerin değerlendirilmesi ile ilgili soruda öğrencilerin %96.1 oranında ki büyük çoğunluğu internette geçirdikleri zamanın büyük çoğunluğunu sosyal medya sitelerinde geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu cevap doğrultusunda sosyal medya kavramının gördüğü talep ve kullanım yoğunluğunun eğitimciler tarafından incelenmesi ve bunun üzerine kurulu yöntemler geliştirmesi incelenmesi gereken bir durumdur.

Öğrencilerin İnternet üzerinde geçirdikleri zaman sürecini değerlendirmeye yönelik soruda, öğrencilerin %54,3 oranında günde iki saatten fazla bir süreyi İnternet ortamında geçirdikleri görülmektedir, “katılıyorum” cevabı veren %26,6 oranında ki öğrenci topluluğu ile birlikte %80,9 oranında öğrencilerin günde iki saat ve üzeri zaman diliminde İnternet kullandıkları görülmektedir.

Elde edilen sonuçlar neticesinde öğrencilerin günlük yaşantılarında aktif olarak bilgisayar ve İnternet teknolojilerini kullandıkları, İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin öğrencinin gündelik hayatının bir parçası haline geldiği, İnternet ve bilgisayar kullanımı üzerine belirli oranda davranış ve alışkanlıklar geliştirdiği görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlara, Görsel Sanatlar dersi ve sanat eğitiminde bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanımına yönelik daha sonra yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

Bu araştırma sonucu ulaşılan sonuçlar şunlardır:

İnternet ve Bilgisayar Teknolojisine yaklaşım

Araştırmada yer alan öğrenci gruplarından “kontrol grubu” öğrencileri de dâhil olmak üzere, araştırmaya katılan öğrenciler değerlendirildiğinde %82 oranında bilgisayar imkânlarına sahip oldukları. Öğrencilerin büyük oranda kişisel bilgisayar, tablet ya da akıllı telefon sahibi olmaları ile birlikte %81 oranında bu cihazlar vasıtası ile internete erişim olanaklarının olduğu, öğrencilerin yaş gruplarının büyümesi ile birlikte kişisel bilgisayar, tablet ve akıllı telefon gibi İnternet erişimli cihaz sahibi olma oranının yükseldiği gözlemlenmiştir.

İnternet ve bilgisayar kullanma alışkanlıklarının yaş grupları ve cinsiyete göre farklılıklar gösterdiği, öğrencilerin bilgisayar ve İnternet kullanma alışkanlıkları üzerine kendi davranış biçimini oluşturduğu görülmüştür.

İnternet ve bilgisayar imkânları ile elde edilen başarı düzeyinin eğitim kurumunun bulunduğu sosyal ve ekonomik çevre ile ilişkisi olduğu, bununla birlikte teknoloji yatırımı yapılan okullarda öğretmenlerin ders işleme yöntemlerinde daha farklı yöntemler kullanabildiği gözlenmiştir. Öğrencilerin kişisel bilgisayar ve İnternet olanaklarının bölgesel ve sosyal çevrenin durumuna göre değişiklik gösterdiği görülmüştür, bu nedenle “Eğitimde Fırsat Eşitliği” ilkesi doğrultusunda her eğitim bölgesine eşit oranda teknoloji yatırımı yapılması gerekliliği görülmüştür.

Araştırmaya katılan gruplar içinde kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ders ile ilgili görsel sunum ve araştırma gibi etkinliklerde öğretmen merkezli bir davranış sergiledikleri, amaçlanan öğrenci merkezli davranış modelinin uygulanmadığı gözlenmiştir. Bu durumun tersi olarak bilgisayar ve İnternet ortamında araştırma yapabilen ve İnternet ve bilgisayar kullanımının yoğun olduğu öğrenci gruplarında

öğrenci merkezli davranış modeli sergilenirken, tüm öğrencilerin derse katılım yaptığı bu nedenle ders süresi olan 40 dakikanın yetersiz kaldığı görülmüştür.

Ders Aracı Olarak Bilgisayar ve İnternet Teknolojisine Yaklaşımları

Bilgisayar ve İnternet imkânlarının ders için yapılan planda kullanılması sonucu ders için gereken materyal ve görsellere daha kolay ulaşıldığı çalışma kalitesinde artış ve çeşitlilik olduğu, öğrencilerin özgüvenlerinin ve çalışma konusunda isteklerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin araştırma tercihi olarak öncelikle %64 oranında İnternet kaynağına başvurdukları, elde ettikleri verilerin kaynağı ve doğruluğu konusunda seçici olmadıkları, yazılı kaynaklardan elde edebilecekleri bilgileri daha kısa yoldan ve daha hızlı biçimde internetten elde edebildiklerini keşfettikleri dolayısı ile çok fazla kaynağa kısa sürede ulaşabilmenin verdiği avantajı tercih ettikleri görülmüştür.

İnternet ve bilgisayar imkânları ile araştırma yapan öğrencilerin araştırma süreci için daha geniş bir zaman sürecini kullanabildikleri, araştırma kaynağı olarak %72 oranında İnternet kaynaklı araştırma yöntemini tercih ettikleri, herhangi bir zamanda ve farklı mekânlarda İnternet erişimi buldukları her durumda araştırma yapabildikleri görülmüştür.

Bilgisayar ve internetin sağladığı görsel, işitsel ve teknik imkânları kullanan öğrencilerin konular ile ilgili daha fazla hâkimiyete sahip oldukları, elde edilen görsel çeşitliliğin avantajlarını kullanan öğrencilerin derse farklı öneri ve seçeneklerle katılım yaptıkları, bununla birlikte iş ve ödev kalitesinin yükselmesi ile daha verimli bir ders ortamı oluştuğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin bilgisayar ve İnternet kullanma alışkanlıkları doğrultusunda davranış kazandırmaya yönelik eğitim ihtiyaçları olduğu, her öğrencinin İnternet ve bilgisayar kullanma alışkanlıklarına farklı yaklaşım şekilleri gösterdikleri ve teknoloji kullanma düzeyi konusunda öğretmenlerinin bilgi ve becerilerini sorguladıkları görülmektedir. Yapılan anket çalışmasında öğretmenlerin İnternet kullanma ve bilgisayar yeterliliği konusunda öğrenci değerlendirmesinde %40,7 oranında sonuç elde edilmiştir, bununla birlikte, öğretmenlerin sınıfta bilgisayar ve İnternet teknolojisini kullanma alışkanlıkları konusunda %59,2 oranında cevap alınmıştır, bu oranın arttırılması gereklidir.

Bilgisayar ve İnternet kullanımında kazanılan alışkanlıklar nedeni ile öğrencilerin yazı yazma ve not tutma gibi bazı temel becerileri ikinci plana attıkları, bilgi

kaynağına tekrar kolay bir şekilde ulaşabilmenin verdiği güven hissi nedeni ile not tutma ve yazı yazma gibi etkinlikler konusunda isteksiz davrandıkları görülmüştür.

Öğrencilerin bilgisayar ve İnternet destekli eğitim konuları konusunda daha istekli ve katılımcı olmaları sebebi ile yıllık öğretim planında daha fazla konuya kontrollü İnternet kaynakları eklenmesi veya bu alana yönelik daha fazla kaynak oluşturularak bu kaynaklar doğrultusunda öğretmenlerin bilgilendirilmesi gerekliliği görülmüştür.

Öğrencilerin sosyal medya sitelerini düzenli bir biçimde kullanmaktadırlar, bu nedenle sosyal medya kavramının eğitim açısından ele alınması ve eğitim, öğretim faaliyetleri doğrultusunda nasıl kullanılabileceği konusunda planlama yapılmalı, bu alt yapının kurulması ve yönlendirilmesi konusunda eğitim almış öğretmen ve idareci sayısının artırılması gereklidir.

Öğrencilerin İnternet ortamında yer alan kaynakları öncelikle tercih ettikleri görülmüştür, bu nedenle eğitimcilerin ve Milli Eğitim Bakanlığının tüm ders konularını içeren kaynakların yanı sıra konulara özel daha fazla kontrollü kaynak site oluşturması gereklidir.

Resmi kurumlarda güvenlik nedeni ile internetin bazı imkânları öğrenci kullanımına kısıtlı olarak sunulmaktadır, bu nedenle öğrenciler ve öğretmenler pek çok kaynağa eğitim ortamından ulaşamamaktadır.

Sanatsal Gelişime, Sanat Eğitime Sağladığı Katkı ve İmkânlar

Öğrenciler sanatsal aktiviteler konusunda özellikle dijital ortamda bilgisayar desteği ile yapılan çalışmalara büyük oranda ilgi göstermektedirler, okullarda bilgisayar eğitimi adı altında temel kullanım becerileri ders halinde sunulmaktadır. Teknik anlamda pek çok bilgisayar laboratuvarında sorunlar olsa bile öğrenciler bu temel bilgisayar eğitimi yanı sıra kendi ilgi alanlarına yönelik yeni bilgiler öğrenmeye ve bu yönde çalışmalar yapmaya yatkın davranış özellikleri göstermektedir.

Öğrencilerin İnternet etiği ve davranış şekilleri, kişisel güvenlik gibi konularda bilgi ve eğitim ihtiyacı vardır.

Öğrencilere ders için verilen araştırma konularında İnternetin sağladığı imkânlar doğrultusunda geniş bir görsel arşive ulaşmaları önemlidir. Yapılan çalışmalarda ve uygulama sırasında öğrencilerin belirli konuları çok sayıda görsel ile birlikte incelemeleri, eserleri ve sanatçıları birlikte görmeleri hatırlanabilirlik konusunda önemli derecede fayda sağlamıştır. Öğrenciler uygulama sırasında inceledikleri pek

çok görselde yer alan eseri adıyla veya sanatçısı ile uygulama sonrasında hatırlayabilmektedirler.

Öğrenciler ilgileri dâhilinde %40,6 oranında İnternet üzerinden sanatsal faaliyetleri, %39,3 oranında da sanatçı portföy sayfalarını takip etmektedirler. İnternetin sağladığı geniş görsel olanaklar doğrultusunda öğrenci araştırma ve görsel tarama yaptığı süreçte ilgisini çeken başka görsellerden yola çıkarak farklı sanatçıları da tanıyabilmektedirler. Yine bu sanatçıların sayfalarını inceleme, eserlerini paylaşma gibi faaliyetlerde bulunabilmektedirler.

Öğrenciler öğretmenin verdiği uygulama tekniği dışında farklı yöntem ve teknikleri İnternet vasıtası ile öğrenip kendileri uygulama yapabilmektedirler.

Okul sergileri, sınıf sergileri gibi aktivitelerin okul web sitesinden yayınlanması dışında bu tür faaliyetler sosyal medya sitelerinden yayınlanmaktadır, öğrenciler kendi resim çalışmalarını da sosyal medya sitelerinden arkadaşları ile paylaşabilmektedirler.

Klasik müfredat programında kaynak olarak yer almamasında rağmen öğrenciler ana üniteler olan reproduksiyon inceleme, afiş çalışmaları, baskı teknikleri, müze Bilinci gibi ünitelerde İnterneti yoğun olarak kullanmakta ve sanatçı sayfalarını ve yapılmış örnekleri incelemektedirler.

Sanat ve sanatsal etkinlikler ile gerçekleşen kariyer planlaması konusunda İnternet ortamından sanat eğitimi veren okulları ve meslek özelliklerini öğrenme ve inceleme fırsatı bulabilmektedirler.

Öğrencilerin birbirleri ve öğretmenleri ile iletişimlerinde İnternet ortamında bulunan iletişim kanallarını kullanma konusunda istekli oldukları görülmektedir, uygun bir planlama ile öğrencilerin ve eğitimcilerin iletişimleri ders saati dışında kalan süreçte de devam edebilmektedir, bu avantajın belirli kurallar dâhilinde düzenlenmesi ile başarılı sonuçlar alınabilir. Konular genel olarak ele alındığında İnternet ve bilgisayarın araştırma ve uygulama sürecinde belirli bir ölçüde kullanılmasının öğrencinin derse karşı tutumunu etkilediği, konulara istekli yaklaştığı ve bunun sonucu olarak ders başarısının arttığı görülmektedir.

Sanat Eğitimcisine Sağlanan Olanaklar

Ders için eğitim materyali hazırlamak dersin verimliliği açısından önemli bir etkinliktir. Basılı kaynaklara ulaşmak her zaman mümkün olmadığı gibi basılı kaynağın kopyalanması veya bazı materyallerin sınıf ortamına taşınması zor

olabilmektedir. İnternet ve Bilgisayar bu yönden de eğitimciye pek çok olanaklar sağlamaktadır, eğitim materyalinin kopyalanması, taşınması son derece kolay olmakla birlikte eldeki eğitim materyalinin her an geliştirilmesi de mümkün olabilmektedir.

Özellikle son yıllarda kullanılan “Akıllı Tahta” gibi teknolojik imkânlar, okullara ve sınıflara sağlanan İnternet imkânları, tamamen yaygınlaşmasa bile öğrenciye özel tablet uygulaması bilgiye erişim konusunda son derece geniş olanaklar sunmaktadır fakat bu imkânların her eğitim bölgesinde aynı derecede yaygınlaşmadığı ve yayılım sürecinin yavaş ilerlediği görülmektedir. Sınıf ve dersliklerde yer alan teknolojik cihazların öğrenciler ve veliler tarafından önemli bir tercih sebebi olduğu gözlenmektedir.

Eğitimcilerin bilgisayar ve İnternet teknolojisi konusunda öğrenciler kadar hızlı bir kabulleniş içinde olmadıkları gözlenmiştir. Özellikle Fatih projesi ile birlikte Milli Eğitim Bakanlığının oluşturduğu bulut bilgi sistemi EBA aslında öğretmenlerin oluşturduğu içerik ile geliştirmeye dayalı bir mantık ile kurulmuştur. EBA sisteminin içeriği incelendiğinde müfredat konularının ilk oluşturulduğu şekilde kaldığı öğretmenlerin içerik oluşturma konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Bu konu ile ilgili bir hizmet içi eğitim faaliyeti olmadığı gibi eldeki teknolojik imkânların ve potansiyelin tamamen göz ardı edildiği ve yeterli uzman olmadığı projenin ilk kurulduğu zamandan bu yana olanaklarının nispeten daha az bir kısmının etkili olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Bilgisayar ve İnternet öğrencilerin eserlerini sergilemek konusunda da imkânlar sunar, okul web siteleri yanında sosyal medya aracılığı ile fiziki ortamda yer alan sergiler mekândan ve zamandan bağımsız olarak izleyenlere sunulmaktadır.

Kurum ve Eğitim Ortamının Durumu

Özellikle İnternetin kullanım yöntemleri doğrultusunda kurumların ve eğitimcilerin dahi belirli önyargılara sahip oldukları görülmüştür. Bunun sebebi İnternet kavramının toplum üzerindeki algılanış biçiminin farklılıklar göstermesidir. Devlet tarafından yapılan İnternet ortamında kurulan eğitim ortamlarının öğretmenler ve öğrenciler tarafından yeterince tanınmadığı ve yeterince kullanılmadığı, bu yönde yapılan alt yapı ve yatırım çalışmalarının yeterince hızlı yayılmadığı, bir teknolojik yatırım bir bölgede eskimeye başladığında başka bir bölgede yeni kurulduğu gözlenmiştir.

Hali hazırda olan bilgisayar konulu eğitim konularının öğrencinin bu konu ile ilgili olan taleplerine göre çok geride kaldığı, bilgisayar ve İnternet eğitimi konulu daha önce seçmeli olarak uygulanan “Medya Okur Yazarlığı” gibi derslerin özellikle İnternet kaynaklı olarak daha modern bir alt yapı ile yeniden yapılandırılması ve benzer nitelikte derslerin arttırılması gerektiği görülmüştür.

Sanat eğitiminde İnternet ve bilgisayarın sağladığı görsel çeşitliliğin atölye ve sınıf faaliyetlerini olumlu yönde etkilediği, konu çeşitliliği ve öğrencinin bu konudaki hafızasına olumlu yöndeki etkisi ile başarı düzeyini arttırdığı görülmüştür.

5.2. ÖNERİLER

Bu araştırma ile ulaşılan sonuçlara dayanarak görsel sanatlar dersi ve sanat eğitimi ile ilgili olarak bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanılması konusunda öğretim etkinliklerine ve yapılacak araştırmalara yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır.

Teknoloji ve İmkânlara Yönelik Öneriler

Gelişen teknoloji ve çağımızın getirilerinden biri olarak bilgisayar ve İnternet kavramları öğrenciler tarafından yoğun kullanılan ve zamanla daha kolay ulaşılabilen imkânlardır. Eğitim öğretim faaliyetlerinde bu kavramların getirdiği kaynak çeşitliliği eğitimciler tarafından göz ardı edilemez bir duruma gelmiştir bu nedenle kurumların ve eğitimcilerin bu alanda daha fazla yeterlilikle bu alana yönelik daha fazla yatırım yapmaları ve bu imkânları kullanmaları önemlidir.

Teknoloji ve İnternet yatırımında bölgeler ve kurumlar düzeyindeki farklılıkların daha kısa sürede aşılması gereklidir. İnternet ve bilgisayar olanaklarının eğitim açısından önemi artık herkes tarafından kabul gören bir gerçektir. Bu nedenle eğitimde yatırım önceliği bu alanda teknoloji ve insan yetiştirmek üzerine olmalı bu alanda imkânları en üst düzeyde kullanabilen kurum ve eğitimciler yetiştirmek önemlidir.

Fatih Projesi ve EBA sistemi büyük miktarda yatırım yapılan fakat ilerlemesi yavaş ve potansiyelinin çok kısıtlı bir şekilde kullanıldığı bir projedir, öncelikle yapılan büyük miktarda yatırımların verimli kullanılması açısından proje yayılımının hızlandırılması ve fırsat eşitliği açısından her kuruma ulaştırılması gereklidir.

EBA sisteminin tüm okullarda kullanılması Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilmesine rağmen ülkemizde bu teknolojiyi kullanma potansiyeli olmayan çok sayıda kurum mevcuttur.

İnternet ve Bilgisayar teknolojisi yeterli düzeyde yaygınlaşsa dahi bu teknolojiyi verimli kullanabilecek öğretmen sayısı yeterli değildir, bu nedenle uygun sayıda uzman kadrosu ile hizmet içi eğitim faaliyetlerinin artırılması ve bu eğitim faaliyetlerinin isteğe bağlı değil zorunlu olarak yapılması gereklidir.

Bulut eğitim sistemi olarak adlandırılan EBA sisteminin öncelikle mantığının eğitimcilere ve kurumlara tam olarak anlatılması ve sistem ile ilgili kurumsal eğitim programlarının oluşturulması gereklidir, halen kullanılmakta olan hali ile EBA sistemi amacına uygun kullanılamamaktadır.

Eğitim aracı olarak bilgisayar ve internetin kullanımına yönelik öneriler

İnternetin temel kavramları konusunda bu teknolojiye ulaşabilen herkesin belirli düzeyde bir becerisi olduğu kabul edilse de bu alanda özel ihtisas alanlarına yönelik veya ders bazında özel eğitimler ve hizmet içi faaliyetler planlanması gereklidir.

Kurumlar tarafından hazırlanan İnternet kaynaklı eğitim faaliyetlerine yönelik bilgi ve kaynak sitelerinin artırılması ve bu alanların yıllık planlarda işlenerek öğrencilerin bu alanlara yönlendirilmesi gereklidir. Bu yöntemle öğrencilerin anonim kaynaklar yerine onaylanmış kontrollü bilgi kaynaklarına daha kolay ulaşmaları sağlanabilir.

Öğretmenlerin eğitim amaçlı olarak devlet tarafından hazırlanmış eğitim sitelerine kaynak hazırlama imkânları vardır fakat bu konuda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi gereklidir, kontrollü kaynak sitelerdeki veri alanlarının nasıl kullanılacağı ve nasıl kaynak yükleneceği, İnternet ortamına yönelik ders konularının nasıl hazırlanacağı konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

Öğrencilerin İnternet kullanma alışkanlıkları ve davranış biçimleri üzerine, bununla beraber araştırma ve veri toplama yöntemlerine ilişkin özel eğitimlere ihtiyaçları vardır, bu nedenle “medya okuryazarlığı” gibi derslerin çeşitlendirilmesi veya bu alana yönelik yeni ve zorunlu ders planı hazırlanması gereklidir.

Resmi kurumlarda uygulanmakta olan İnternet kısıtlamaları nedeniyle sosyal medya ve video paylaşım siteleri gibi ortamların imkânları kullanılamamaktadır, bu nedenle benzeri imkânlar veren video kaynağı ve görsel kaynak oluşturulabilecek kontrollü sitelerin yetkililerce oluşturulması ya da bu alanlarla ilgili kısıtlamaların belirli düzeyde kaldırılması gereklidir.

Öğrenciler araştırma faaliyetlerinde öncelikli olarak İnternet ortamını tercih etmektedirler, bu nedenle eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılan tüm basılı kaynak ve yayınların İnternet ortamına aktarılması önemlidir.

Sanatsal faaliyetlere ve sanat eğitime yönelik öneriler

Görsel sanatlar dersi ve sanat eğitimi konusunda daha modern kaynakların İnternet ortamında oluşturulması ve bu kaynakların eğitim programında yer alması gereklidir, böylece sanat alanında basılı kaynaklarda yer alan belirli sanatçılar, yöntem ve teknikler dışında çağdaş sanatçılar ve modern tekniklere de ulaşmak mümkün olacaktır.

Kültürel ve sanatsal mekânlar ve sergi gibi faaliyetlerle ilgili İnternet ortamındaki kaynakların arttırılması, kültürel miras özelliği taşıyan mekânlarla ilgili sanal gezi sitelerinin arttırılması ve bunların yıllık planlarda direkt olarak alan adı ile işlenmesi öğrencilerin bu kaynaklara ulaşması açısından önemlidir.

Görsel Sanatlar eğitimi ile ilgili olarak öğretmenler için oluşturulan kılavuz kitap içerik açısından gelişen teknolojiye ve İnternet olanaklarına göre yeniden ele alınmalı ve ders için İnternet teknolojisinin sağladığı olanaklar kaynak olarak kullanılmalıdır.

Sanat eğitimcileri ve Görsel sanatlar öğretmenleri araştırma faaliyetleri konusunda öğrencilerin ilk tercihlerinin İnternet olduğunu göz ardı etmeden uyguladıkları yıllık planlarda İnternet ve bilgisayar teknolojilerine yönelik düzenlemeler yapmalıdırlar.

Sanal sergi kavramının sanat eğitimi veren her kurumda uygulanabilmesi için bu alana yönelik alt yapı oluşturulması, öğrencilerin eserlerini eğitim aldığı kurumun oluşturduğu sanal sergi ortamında sergileyebilmesi için okul sitelerinin alt yapılarının geliştirilmesi gereklidir, bunun için her kurumda bu alanı yönetebilecek nitelikte eğitimciler bulunmalıdır, bu nedenle özel eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.

Halen Okul web siteleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanan format esas alınarak oluşturulmuştur, bu sitelerde okulların kültürel ve sanatsal faaliyetlerine yeterli alan verilmeli ve her okulda bulunun web geliştirme ekibinde bu içeriği geliştirmede etkin rol oynayabilecek görsel sanatlar öğretmenleri yer almalıdır.

Araştırma ve Uygulama Faaliyetlerine Yönelik Öneriler

Araştırma, Uygulama ve Eğitim faaliyetlerinde İnternet ortamı çok önemli bir kaynak durumundadır fakat eğitim kurumlarına sağlanan İnternet imkânlarında özellikle video paylaşım siteleri ve sosyal medya siteleri kısıtlanmış durumdadır. Özellikle eğitim videoları, sanatsal gösteriler, performans videoları gibi kaynaklara eğitim ortamından ulaşmak şu an ki koşullarda mümkün olamamaktadır, öncelikle genel video paylaşım sitelerine uygulanan kısıtlama nedeni ile çok zengin bir içerikten kurumlar fayda sağlayamamaktadır. Bu nedenle sanatsal içeriğe sahip ya da eğitim ortamında kullanılacak videoların bir şekilde eğitim ortamında kullanılabilmesi için uygun ortam oluşturulmalıdır.

Toplumsal konular nedeni ile uygulanan kısıtlamalar, eğitim, kültür ve sanat gibi alanları da etkilemektedir bu nedenle uygun içeriğin yeniden oluşturulması ya da belirli ölçekte yapılacak uygulama ile eğitimde kullanılacak içeriğin serbest bırakılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Öğretmenlerin öğrencileri ile ders dışı saatlerde de iletişimde olabilmesi önemlidir, eğitimi günümüz koşullarında tek ders saatine ve tek bir ortamla sınırlamamak adına öğrencilere ve öğretmenlere her branş için verimli İnternet kullanımı, içerik oluşturma gibi konularda hizmet içi eğitim verilmelidir.

İnternet ve Bilgisayar teknolojileri artık gündelik hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir bu nedenle bilgisayar ve İnternet kullanım alışkanlıklarına yönelik etik davranışları, araştırma tekniklerini ve bilgi paylaşımı gibi konuları içeren bir ders oluşturularak müfredat programına eklenmelidir.

Öğrencilerin araştırma ve Sanatsal faaliyetlerine yönelik kontrollü proje sayfaları oluşturulmalı ve sanat eğitimi temel olmak üzere öğrencinin ifade ve yaratıcılık sürecini destekleyici projeler oluşturabileceği eğitim siteleri oluşturulmalıdır.

Özellikle öğrenim yaşındaki gençlerin büyük bir zaman dilimini sosyal medya sitelerinde geçirdikleri bilinen bir durumdur. Bu nedenle içerik açısından eğitim çağındaki öğrencilere uygun ve kendilerini rahat ifade edebilecekleri sosyal mecraların oluşturulması önemlidir. Uzman eğitimcilerin kontrolünde öğrencilerin kendilerini sınıf ortamının dışında eğlenerek proje üretebilecekleri, fikirlerini ve düşüncelerini ifade edebilecekleri sosyal ortamı sağlayan siteler oluşturulmalıdır.

Öğrenciler ve aileleri bilgisayar ve İnternet teknolojilerine yönelik güvenlik ve davranış biçimleri konusunda seminer ve eğitim faaliyetleri ile bilinçlendirilebilir.

Bu faaliyetler bu alanda deneyimli ve yetkili uzmanlar ve rehberlik servisinin planlama faaliyetleri doğrultusunda yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Açıköz, K. Ü. (2003). Aktif Öğrenme. 3. Baskı. Eğitim Dünyası Yayınları. İzmir.
- Akif Ergin (1998), Öğretim teknolojisi, iletişim” Anı yayınları.
- Akkoyunlu Buket(1993) “Bilgi Teknolojisi ve Eğitim” Eğitimde bilgi teknolojileri Seminer notları Ankara; MEB , Bilgisayar Hizmetleri Genel Md. EBİT Daire Başkanlığı Yayınları.
- Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (1991). Computer-based instruction: Methods and development. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Alkan C. (1997) “Eğitim Teknolojisi” Anı Yayıncılık , Ankara
- Ali Ekrem Özkul-Nuray Girginer (2001) “Uzaktan Eğitimde teknoloji seçimi”
- Aral N.(1999) “Sanat Eğitimi-Yaratıcılık Etkileşimi” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 15 . ' I/ - /7
- Atalay, N. (2000). Bilgi dolaşımı ve yeni sanat süreci. Bildirler, VI. Ulusal Sanat Sempozyumu: 8-10 Mayıs 2000 Ankara içinde (ss.26-31). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
- Ayaydın, A. (2004). İlköğretim görsel sanatlar (resim-iş) eğitiminde değerlendirme sorunu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 4, (7), 27–39
- Aytekin İşman (2003), “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme”, Değişim Yay., İstanbul
- Barker,F and Yeates,H (1985) Introducing Computer Assisted Learning in Singapore. British Journal of Educational Technology.
- Baykan, Z.O. (2007). 2005 ve 2006 İlköğretim Programlarının “Muze Eğitimi” Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilhan, S. (1996). Küreselleşme ve Ulusal Değerler. Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 177-185.
- Boydaş, N.(1996). Sanat kültürü yansıtır. Milli Eğitim Dergisi, (131):8.
- Bozkurt Güvenç 1972 “İnsan ve Kültür, Antropolojiye giriş” Sosyal Bilimler Derneği Yayınları
- Bölükoğlu H. (2002). Bilgi çağında eğitim fakültelerinde resim-iş eğitiminin genel bir değerlendirmesi. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 3. s. 247–259

- Brilliant, R. (1988). How an art historian connects art objects and information. *Library Trends*, 37 (2), 120–129.
- Budd, J. M. (1989). Research in the two cultures: the nature of scholarship in science and the humanities. *Collection Management*, 1, 1–21.
- Bülent Yılmaz ve Selda Ekici***Türk Kütüphaneciliği* 27, 2 (2013), 317-339 FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme
- C.Kınay (1993) *Sanat Tarihi*, Kültür Bakanlığı Yayınları;Ankara
- Çakır, A. (1990). *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları*, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları
- Demireli Özcan (1994) *Genel Öğretim Yöntemleri*.Ankara USEM yayınları
- Demirel, Ö. (2003). *Eğitim sözlüğü. Dictionary of education (2. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Deniz, L. (1992). Bilgisayar destekli eğitim projesi: Aşamalar, eleştiriler, öneriler. *M.Ü. Atatürk eğitim fakültesi eğitim bilimleri dergisi*, 4, 45-58.
- Doğan, H. (1997). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 30 (1), 1-26.
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Durmuş Ali Özçelik, 1992 “Eğitim Programları ve Öğretim” (Genel Öğretim Yöntemi), ÖSYM Yayınları
- Dursin A.G. (2010) *Görsel Sanatlar Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşım ve Öğretmen Görüşleri* Abant İzzet Baysal Üniv. Eğitim Fak. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü.
- Eurydice Türkiye Birimi (Arts and Cultural Education at School in Europe), (EACEA P9 Eurydice),2009 Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Bakanlıklar/ Ankara
- Erbay, M. (2000). *Plastik sanatlar eğitiminin gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları
- Ertürk, Selahattin “Eğitimde Program Geliştirme” 9.baskı Meteksan A.Ş. Ankara
- Etike, S. (1995). *Sanat eğitimi yazıları*. Ankara: İlke Kitabevi Yayınları.
- Fatma Varış 1986 “Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler.” Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No:53

- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences For the 21.Century*. New York: Published by Basic Books.
- Gill, T. ve Grout, C. (1997). Finding and preserving visual arts resources on the İnternet. *Art Libraries Journal*, 22 (3), 19–25.
- Gleason, G (1981) “Microcomputer in Education : The Satate of Art” *Educational Technology*
- Gökay, M. (2002). İlköğretim II. kademede resim-iş öğretmenlerinin yaptıkları yıllık ders planlarının konu, amaç, metod ve teknik bakımından değerlendirilmesi, *Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası
- Gürol,. Mehmet. *Eğitim Aracı Olarak Bilgisayara İlişkin Öğretmen Görüş ve Tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ: 1990.
- Haluk Özmen 2013 “Eğitim Bilimine Giriş” Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi.
- Hasan Çalışkan 2002 “Çevrimiçi eğitimde öğrenci etkileşimi” Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi.
- Hızal, A. (1989), “Eğitim Teknolojisi uygulama yöntemi bilgisayarla kendi kendine Öğrenme”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 17(1-2).
- Hızal Alışan (1989) *Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar destekli öğretime ilişkin Öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi*, Ankara Üniv. Yayınları.
- Hüseyin Serçe (2013) “Eğitimin temel kavramları” Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu
- İnci San “Sanat Eğitimi Kuramları” Ankara Üniversitesi 1983
- İpek, İ. (2002). Bilgisayarla Öğretim Programı (BÖP) Tasarımı, Geliştirme ve Adaptasyonlar. *Eğitim Fakültesi Dergisi* (Özel sayı 2) Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı Bildirileri, Sakarya Üniversitesi,
- İşman A.(2003) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Değişim Yayınları, Adapazarı
- John, L.S. ve Gibson, S.S. (1986). *Art libraries and information services*. Orlando: Academic Press.
- Jones, L. S. (1990). *Art information: research methods and resources*. Iowa: Kendall/Hunt Publishing.

- Kaçmazoğlu, H. B.(2002). Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme. Eğitim Araştırmaları 6: 44-55
- Kaplan, Y. (1991) Giriş. Enformasyon Devrimi Efsanesi, (Der ve Çev: Y. Kaplan), İstanbul: Rey Yayınları, 1-10.
- Keaveney, S.S. (1986). Contemporary art documentation and fine arts libraries. London: Scarecrow Press.
- Keser, Hafize (1988) ”Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi” Ankara Üniv. Sosyal Bil. Enstitüsü,Ankara
- Kırıçoğlu, O.T. (2002). Sanatta eğitim, görmek öğrenmek yaratmak. Ankara: Pegem Akademi yayıncılık
- Korkut, Ş. (2004). Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi: Türk Plastik Sanatlar Arşivi. Bilgi Dünyası, 5 (2), 272–277.
- Kruse, M. (1998). Museums, galleries, art sites, virtual curating and the world wide web. Yayınlanmamış doktora tezi, Ohio State Üniversitesi. 12 Ekim 2014 tarihinde ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi.
- Kurtuluş, Y. (2002). İlköğretim Resim-İş Derslerinin Haftalık Ders Dağıtımını İçindeki Yeri ve Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. Milli Eğitim, (153-154):123
- Kuzgun, K; Sevim, S. A; Ersever, H; Akbalık, G; Pişkin, M ve Hamamcı, Z. (1997). Öğrencilerin Akademik Danışmanlarından Bekledikleri Görevler ve Danışmanların Görev Algıları. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 30 (1) 27-43.
- Layne, S.S. (1994). Artists, art historians, and visual art information. The Reference Librarian, 47, 23–35.
- Mehmet Mercan, Ali Filiz, İsmet Göçer, Nesrin Özsoy Akademik Bilişim’09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa
- Necmettin Karabulut 2002 “Sanat Eğitiminde Pedagojik Eleştiri Yöntemleri” Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi , Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
- Nilgün Tosun (2006) Bilgisayar destekli ve bilgisayar temelli öğretim yöntemlerinin, öğrencilerin bilgisayar dersi başarısı ve bilgisayar kullanım tutumlarına etkisi : "Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi “
- Numanoğlu, M. (1990), “MEB Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi, Bilgisayar Destekli Eğitim Yazılımlarında Bulunması Gereken Eğitsel Özellikler”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 32, (1-2), 341-350.
- Opdahl, O. (1986). Artists on libraries 3. Art Libraries Journal, 11 (3):13.
- Öğüt, A. (2003). Bilgi Çağında Yönetim (2. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Önal, İ. (2000). Sanal ve gerçek sanat kütüphaneleri. Bildirler, VI. Ulusal Sanat Sempozyumu: 8-10 Mayıs 2000 Ankara içinde (ss.136-142). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Özbilgin Lütfi (1991),ss154-158 “Eğitimde Nitelik Geliştirmede Eğitim Teknolojisinin Yeri ve Katkısı.” Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyum Bildiri Metinleri. Kültür Koleji Yayınları. NO:1 İstanbul
- Özdemir, S. (2010). To err is human, but to persist is diabolical: Loss of organizational memory and e-learning projects. Computers & Education, 55, 101–108.
- Özden, Y. (2002). Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler. (4. Baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özgen, M.K. (1996). İlköğretimden yükseköğretime kadar sorunları iyi bilen sanat eğitimcisi yetiştirilmelidir. Milli Eğitim, (131):36.
- Özsoy, V. (1998). Yetmiş beşinci yılda sanat eğitimi ve öğretimi (resim-iş eğitimi). Milli Eğitim, (139):60.
- Öztop, Ş. (1993). Sorunların ışığında sanat eğitimi, Çağdaş Eğitim Dergisi, 18 (187): 44–45
- Öztürk, M. (2002). YÖK-Dünya Bankası projesi resim öğretmenliği lisans programında desen dersi örneğiyle sanat eğitimi öğretiminde standart bilgi seviyesine erişimin önemi ve gerekliliği, Sanat Eğitimi Sempozyumu, Ankara: G.Ü. İletişim Fakültesi Matbaası
- Pisciotta, H. (2005). Understanding the picture user. Advances in Librarianship, 29, 223–245.
- Reed B. ve Tanner D. R. (2001). Information needs and library services for the fine arts faculty. The Journal of Academic Librarianship, 27 (3), 229–233..
- Rıza,Enver,Tahir (1997) “Eğitim Teknolojisi Uygulamaları” 4. Baskı Anadolu Matbaası İzmir.
- Robertson, J. (1989). The exhibition catalog as source of artists' primary documents. Art Libraries Journal, 14 (2), 32–36.

- Seferoğlu,S.Sadi (2006) “Öğretim teknolojileri ve Materyal Tasarımı” Pegem Yayıncılık, Ankara
- Serap Buyurgan 2001 “Sanat Eğitimi ve Öğretimi” Pegem Akademi, Gazi Eğitim Fakültesi.
- San, İ. (1983). Kültür aktarımı ve çağdaş kültür sorunu içinde sanat eğitiminin yeri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(16), 137-145.
- Savaş, K. (1987), “Bilgisayarlar ve Türk Kamu Yönetiminde Kullanılması”, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, TODAİE Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Uzmanlık Programı Ankara.
- Selda Ekici ve Bülent Yılmaz Türk Kütüphaneciliği 27, 2 (2013), 317-339
- Somyürek, S., Atasoy, B. ve Özdemir, S. (2009). Board’s IQ: What makes a board smart Computers & Education, 53, 368-374.
- Şahin,T. Y. ve Yıldırım, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayıncılık
- Stone, S. (1982). Humanities scholars: information needs and uses. Journal of Documentation, 38, 292–313
- Şimşek, Nazmi (1997) Öğretmen ve Öğretmen adayları için Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı. Anıl Matbaa ve Cilt Evi Ankara
- Telli, H. (1990). Türkiye’de resim-iş öğretimine genel bir bakış, Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Tezcan, M. (1996). Küreselleşmenin Eğitimsel Boyutu. Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 187-195.
- Toulmin, S. (1999). “The ambiguities of globalization. Futures “ 31, 905-912.
- Trant J. ve Large M. (1994). CD-ROM resources for art and design. Art Documentation, Fall, 131–132.
- Trepanier, P. (1986). Artists on libraries 2. Art Libraries Journal,
- Uçak, N. (2000). Bilgi üzerine kuramsal bir yaklaşım. Bilgi Dünyası, 1, 143-159.
- Uçan, A. (1996). İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Uşun Salih (2004) “Bilgisayar Destekli Öğretimin temelleri” Nobel Yayınları, Ankara.
- Ünver, E. (2002). Sanat eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Van Zijl, C. ve Gericke, E. M. (1998). Information-seeking patterns of artists and art scholars at the Vaal Triangle Technikon. South African Journal of Library and Information Science, 66 (1), 23–33.
- Vickers, C.J. (1999). Çoklu Zekâ: Görüşmeler ve Makaleler (Çev. Meral Tüzel). İstanbul: BZD
- YWatson-Boone, R. (1994). The information needs and habits of humanities scholars. RQ, 34 (2), 203–216.
- Yurdabakan, İ.(2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim. Eğitim Araştırmaları 6:61-64
- Yurdakul, İ. (1990). Ortaöğretimde sanat eğitimi sorunları, Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları, Ankara: Türk eğitim Derneği Yayınları

İNTERNET KAYNAKLARI

(URL-1,2014) (Son Erişim Tarihi: 09.04.2015)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.588531b373eaa8.91534458

(URL-2,2013) (Son Erişim Tarihi: 11.05.2015)

https://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/programlar/ilkogretim/ilk_orta_gorselsanatlar.pdf

(URL-3,2009) (Son Erişim Tarihi: 21.11.2016)

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/113EN.pdf

ISBN 978-92-9201-061-4 DOI 10.2797/28436

(URL-4,2012) (Son Erişim Tarihi: 21.11.2015)

<http://www.ingebeeld.be/>

(URL-5,2011) (Son Erişim Tarihi : 22.11.2015)

<http://www.artun.ee/en/>

(URL-6,2005) (Son Erişim Tarihi : 12.10.2015)

<http://www.cultureireland.ie/>

(URL-7,2004) (Son Erişim Tarihi : 12.10.2015)

<http://www.iamanartist.ie/>

(URL-8,2013) (Son Erişim Tarihi : 14.07.2015)

<https://www.futurelearn.com/>

(URL-9,1995) (Son Erişim Tarihi : 06.09.2014)

<http://ali.apple.com/acot2/>

(URL-10,2016) (Son Erişim Tarihi: 04.03.2016)

http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muze_egitimi.pdf

EKLER:

Ek-1

Öğrencilerin İnternet Üzerinde Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerine Yaklaşımları Anket Soruları.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. Bilgisayar ya da tabletinizi ödev yapmak için kullanıyor musunuz?										
S.2. Ödev yapmak için İnternet kullanıyor musunuz?										
S.3. İnternette bulduğunuz ödev konularının doğruluğu konusunda emin misiniz?										
S.4. İnternette ödev yaparken bulduğunuz kaynağın doğruluğu hakkında emin olabiliyor musunuz?										
S.5. İnternette bulduğunuz ödev konusunun içeriğini okuyor musunuz?										
S.6. İnternet kaynaklı ödev yapmak size hız kazandırıp, Ödev yapma süresini kısaltıyor mu?										
S.7. İnternet kaynaklı yaptığımız ödevden elde ettiğiniz bilgileri daha sonra hatırlıyor musunuz?										
S.8. Ödev ya da araştırma yapma konusunda ilk tercihiniz İnternet kaynağı mı?										
S.9. İnternet kaynaklı olarak yapılan araştırma veya ödevler yazılı/basılı kaynak araştırmasına göre daha iyi sonuç veriyor mu?										
S.10. Gelecekte alacağım eğitim ile ilgili bilgileri internette öğrenebiliyorum.										
S.11. Kitaplardan edinebileceğim pek çok bilgiyi İnternette elde edebiliyorum.										
S.12. Kitaplar ve kütüphanelerde yapabileceğim araştırmayı internette çok daha kısa sürede yapabiliyorum.										

Ek-2

Okul ve Öğretmenin İnternet ile Kesiştiği Noktalara Sorulan Sorular

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. Öğretmen ve arkadaşlarımla ders dışı zamanlarda İnternet ortamında iletişim kurabiliyorum.										
S.2. Okulda öğrenebileceğim tüm bilgiler internette mevcut(*)										
S.3. Okul, Ders ve sınavlarla ilgili bilgileri internette takip edebiliyorum.										
S.4. Tüm bilgilere İnternet vasıtası ile kısa sürede ulaşabileceğim için yazsı yazmaya ve not tutmaya ihtiyaç duymuyorum.(*)										
S.5. Okulumuzda görev yapan öğretmenlerimiz İnternet yönlendirmeleri konusunda yeterli bilgiye sahiptir.										
S.6. Öğretmenimiz sınıfta bulunan bilgisayar ve İnternet cihazlarını ders işlerken kullanır.										
S.7. Öğretmenimiz bilgisayar yardımı ile yaptığımız ödevler konusunda bizi destekliyor.										

Ek-3

İnternet ve Sosyal Aktivitelerin birleştiği noktalara ilişkin değerlendirmeler

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. İnternet üzerinden sanat galerilerini ve sergilerini takip edebiliyorum.										
S.2. İnternet ortamında sanal sergi ve müze turlarından faydalanabiliyorum.										
S.3. Yaptığım resimleri-Çektiğim fotoğrafları, sosyal medya hesabından paylaşıyorum.										
S.4. İnternet ortamında farklı resim teknikleri ile ilgili eğitici videoları takip ediyorum.										
S.5. Beğendiğim ressam veya heykeltıraşların kişisel sayfalarını takip ediyorum.										
S.6. İnternet ortamında gördüğüm güzel resimleri kendi bilgisayarımda arşivliyorum.										
S.7. İnternet yolu ile bazı sanatçıların adını ve çalışmalarını öğrendim.										
S.8. Bilgisayar ortamında bazı programları kullanarak resim / çizim yapabiliyorum										
S.9. İnternet ortamında izlediğim ilginç sanat uygulamalarını arkadaşlarımla paylaşıyorum.										

Ek-4

İnternet ve Sosyal Aktivitelerin Kesiştiği, İnternet Bilinci Noktalarına Odaklanan Sorular.

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S.1. İnternette ve sosyal medya da arkadaşlarımla geçirdiğimden daha fazla zaman geçiriyorum										
S.2. Ailemin ve öğretmenlerimin İnternet ile ilgili uyarılarını dikkate alırım										
S.3. İnternette istemediğim bir durumla karşılaşırsam ne yapacağım konusunda bilgi aldım.										
S.4. Okul arkadaşlarımla İnternet üzerinden de her gün görüşme yapıyoruz.										
S.5. Hayatımda hiç görmediğim fakat pek çok şey paylaştığım İnternet arkadaşlarım vardır.										
S.6. İnternette kurallar esnektir, o nedenle istediğim gibi davranırım.										
S.7. İnternette tanımadığım insanlarla sohbet etmekten çekinirim.										
S.8. Video paylaşım sitelerinde yayınlanan ilginç videoları izlemeyi severim.										
S.9. İnternette sosyal ağlardan başka takip ettiğim İnternet siteleri de vardır.										
S.10. Bilgisayarda/İnternette en fazla zamanı oyun oynamaya harcarım.										
S.11. İnternette en fazla zamanı sosyal ağlarda harcarım.										
S.12. Günde iki saatten fazla İnternet kullanırım										

Ek-5

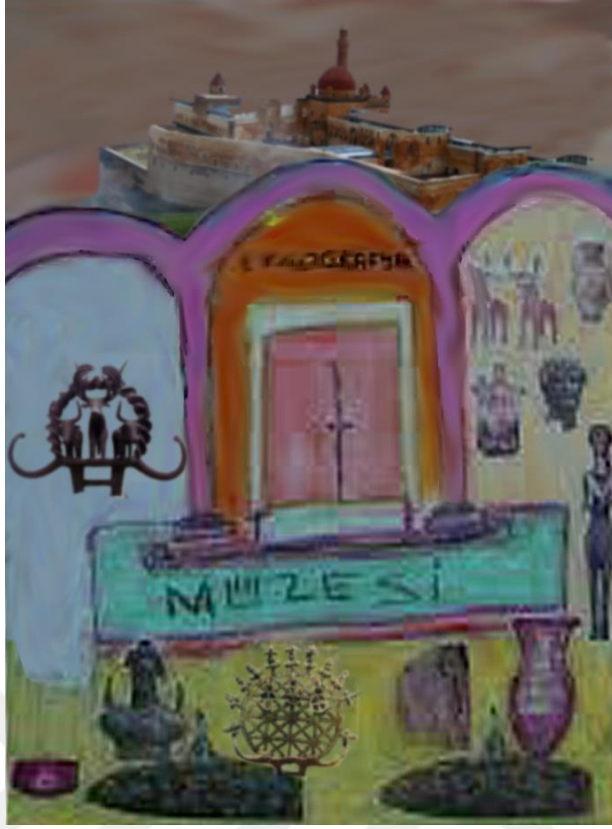
Örnek Öğrenci Çalışmaları

Kontrol Grubu (Cumhuriyet Ortaokulu) 6. Sınıf Öğrenci Çalışması

Deney Grubu 2 (Mehmet Akif İnan Ortaokulu) 7.Sınıf Afiş Çalışması

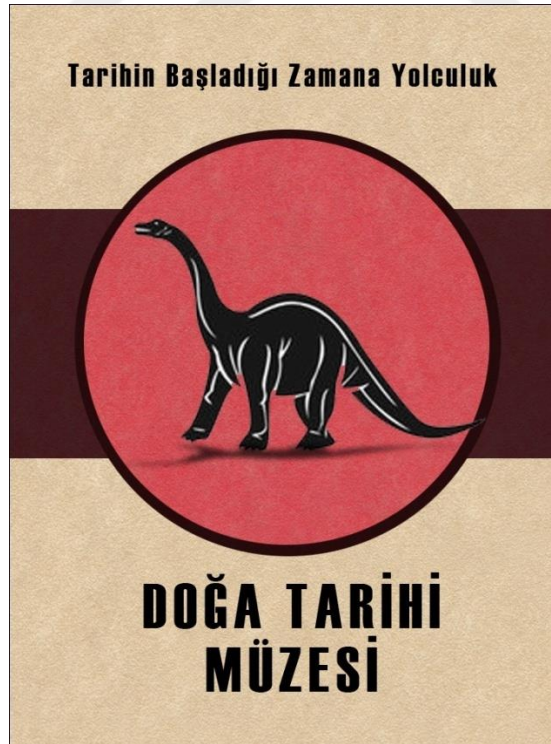
Deney Grubu 1 (Fatih İmam Hatip Ortaokulu) 7.Sınıf Afiş Çalışması

Deney Grubu 3 (M.Hilmi Güler Bilim Sanat Merkezi) Bilgisayar destekli Kolaj

Deney Grubu 4 (Penpe İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi Bilgisayar Ortamında Yapılan Afiş

Deney Grubu 4 (Penpe İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi Bilgisayar Ortamında Yapılan Afiş

